

Alkmaars schepengerecht: examens en informatiën in criminele zaken, 1703 - 1744

g. p. r. h. d. 27
apr. 1703.

Examens gehouden in Judicio
den 26 April 1703.

Gewetvaard. Rijndertsz van
Sulven, out ontrent 49 jaers.

Wihend op vroeliden Paasmaandag een koperen ketel
gestolen te Sulven van een bedr. W. v. in de
bedijkt schuimden.

Wihend in de vroeliden Gerecht ten huise van haer
Hoopstaad genomen te hebben een silverd naald,
in de selve verzet te hebben.

Schepensin confirmaren de gevanges voor den tijd
van twee jaeren in de Inghuise al Gidre omme

Oud-rechterlijke archieven van Alkmaar, inventarisnummer 50A
Register van examens en informatiën in criminele zaken, 26 april 1703 - 19 oktober
1744

Transcriptie

N.B.

1. Geografische namen overgenomen zoals ze in het document staan. Afkortingen gekozen voor november, februarij en augustus. Het register loopt door van 31 december 1704 naar 1 januari 1706, het hele jaar 1705 wordt overgeslagen. De schuine streep / geeft aan dat er een getal achter staat. Waar nodig is het *f*-teken er voor gebruikt.
2. Behalve examens zijn in dit register, evenals in inv.nr. 50, ook sententies opgenomen. Deze zijn niet altijd terug te vinden in de serie correctieboeken (rol van criminele zaken), inv.nrs. 44-47A.

[scan 3, 4 en 5]

Naamregister van het
Examenboek der stad Alkmaar
beginnende met den 26^e april 1703.

A

Arie Oosterhoorn van Soeterwoude	5
Arie Koet	13
Aaltje Jans van Enkhuijsen	21
Antje Jans Gons	31
Andries van Duijn	107v
Anna Maria Klinkert	100
Aaltje Verbeek	102v
Arie de Haan	105v
Anna van der Gragt	111
Anna Valks	112
Arie Hendriks brouwersknecht in de Ruijten	113
Andries van Duijn	107v
Anna Jeuriaans van Saardam	120v
Anna Barné	183
Arie Sweers	194
Anthonij Overbeek	208
Adolph ter Meulen	214v

B

Barentje Geerlofs van Amsterdam	8
---------------------------------	---

C

Caatje Gerrits van Olphen van Rotterdam	25
Cornelis Dirx van Amstelveen	66
Cornelis Gijsen van Snel	103

Christoffel Strand van Rotterdam	98
Catharina Melders van Koningsbergen	97
Catharina Grave uijt Coerland	96v
Claas Dirx	91
Cornelia Spelt	110
Casper Jansz. Maijer	207

C

Claas Jillisz.	125v
Klaas Boekenoogen, alias de quaker	171v
Claas Jansz.	179
Kornelisz. Jansz.	179
Cornelis Adriaensz. tot Boekel	187
Casper Jansz. Meijer	207
Cornelis Straet	251v

D

Dirk Meijer uijt het land van Hessel	2
Dirk Hendrix Tuijnman	10
Dokus Arisz.	12
Dieuwer Aris	38
Draatje	107v
Dirk Jansz. van Amsterdam	109v
Dirk Sweerst van Wilp buijte Deventer	214

E

Elsje Lammerts Nieuwenhuijsen van Deventer	120
Elmert Cornelisz. Storm	168v

F

Fissone Floris van Sloterdijk	43
Frans Jacobsz.	204
Fransijn Appelmans	245v

G

Geertruid Rijndertsz. van Ceulen	1
Grietje Maas van Amsterdam	6
Griet Jacobs van Amsterdam	15
Geertruid Widhoos van Hoorn	111v
Griet Vijg	109
Gerrit Gerritsz. Van Osnabrugge	118

Grietje Thomas van Daelen	185
Gerret Jans uijt de Beverwijk	190v
Gijsbert Riedveld van Overveen	223
Geertje Meijnders	233v

H

Helena, een heijdinne	108
Hendrik Barents van Amsterdam	111v
Hendrik Jacobsz. Winkelhaak	166v
Hendrik Leendertsz. Scheurwater, alias Heijn Klok	173v
Hendrik Butser	181v
Hendereijntje Hendriks	189v

I

Jannetje Jans van Hoorn	4
Jannetje Leenderts van Saardam	16
Jan Meijer van Delft	24
Jan Paal van Wesel	32
Jan Pietersz. van Wesel	33
Jan Jansz. de Vries van Amsterdam	35
Jacob Jansz. van ter Tolen	40
Jannetje Brinkhuijsen van Swol	41
Johannes Spits van Frankendaal	56
Jacobus Ferdinandus van Antwerpen	59
Jan van Nek van Emmerik	64
Jan Wulderts van Alkmaar	71
Jan Arentsteijn van Meppelen	67
Jan Jacobsz. van Uijtgeest	74
Jan Dirkx van Alkmaar	77
Jan Klinkert	102
Jan Everts	98v
Jan Philip Himmel van Heijdelberg	93v
Jan Pieters Mink van Coedijk	82v
Jan Melchior Overglammer	95
Isaak Jansz. van Amsterdam	110
Jacob ...	111
Jan Cornelis Tiel van Amsterdam	116v, 119
Jacob Claasz. Heijster	119v
Jan Cornelisz. Langeboer	121v
Jacob IJsaksz. Smous	162
Jan Harksz. Klok	166
Jan Mauritsz.	175
Illis Dubbelt	219v
Jan Servaas	234
Jan de Bruijn	242

L

Lucretia Mathens uijt Den Bosch	49
Lourens Sijmons de Rip	107
Lambertus Aswilders van 's Hertogen Bosch	105
Lidia Klinkert	101
Laurens Jacobs van Amsterdam	98
Lauris Sijmonsz. de Rip	107
Lijsbeth Goosen	206v
Lena Jeuriaansz.	220
Laurens Pancras alias d' kikker	213

M

Marij Joseph van Luijk	14
Marij Maartens Kuijlemans van H.	19
Martinus Lamens van 's Hertogenbosch	27
Marijtje Cornelis van der Valk van Den Briel	28
Maartje Antonis van Rotterdam	29
Maartje Everts Clok	29
Marijtje Everts	39
Maart Jacobs van Rotterdam	67
Martinus Oldenburg van Maastricht	71
Margrietje Jans van 's Hertogen Bosch	104v
Maria Verbeek alias klinkert	99v, 117v
Mathijs Eikenhuijsen van De Haag	114v
Mies Jans Kuijsen van Boekel	115v
Meijndert Ariens van Edam	165
Maa Spek	168
Maarten Jans Dekker	195v
. ^e ..sequentis	
Maartje Dirks	209
Maartje Claas Ruijt	210
Maria Jans	220v
Maarte Pietersze van Schoorl	227

N

Neeltje Claas van Enkhuijsen	127v
------------------------------	------

O

P

Pieter Jacobs. Swaij	3
Pieter Pieters Fris van Amsterdam	18
Pieter Coppen	62
Pieter Schot	89
Pieter van Galen	108v
Pieters Sijmons de Boer alias Piet Blixen	168v
Pieter Jansz. alias Jan Pietersz.	222

R

Roelofje Antene van Uijtrecht	54
Regina, een hijdinne	108

S

Stijntje Michiels van Hoorn	23
Sara Jans	51
Simon Willemsz. van Amsterdam	65
Sijmon van Cederen	191v
Steven Reijersz. van Oudthuijzen van Haarlem	202v
Sara Boneval van Leeuwaarden	228

T

Tiboud Engels van Aarnem	47
Teunis Teunisz. van Uijtrecht	63
Trijn Lepels	109

W

Willem Pietersz. van Alkmaar	36
Willem de Graaff	162
Willem Claasz.	204

[scan 6]

1

Geapprehendeert den april 1703.

Examen gehouden in judicio den 26 april 1703.

Geertruijd Reijndertsz. Van Ceulen, out ontrent 49 jaren.

Bekend op voorleden paasmaandag een kopere ketel

gestolen te hebben van een boerewerf in de bedijkte Schermeer.

Bekend in de voorleden herfst ten huijse van haar slaapvrouw genomen te hebben een silvere naald en deselve verset te hebben.

Schepenen confineren de gevangen voor den tijd van twee jaren in de tugthuijse alhier omme aldaar te arbeijden ter discretie van de regenten en bannen deselve na expiratie van dien tijd, bannen deselve voor den tijd van drie jaren uijt den lande van Holland en West Vriesland, sonder inmiddels daar weder binnen te mogen komen op pœne van swaarder straffe en condemneren haar wijders in de kosten en misen van justitie. Actum den 26 april 1703.

Wij ondergeschreven schepenen der stad Alkmaar verclaren de bovenstaande gedetineerde niet gegoed te sijn om de kosten en misen van justitie te betalen.

Isaac van Veen G. van Egmont
 van der Nijenburgh

[scan 7]

[2]

Examen gehouden in judicio den 18^e september 1703.

Dirk Meijer alias Dirk
met de rooster uijt het
Land van Hessel, out 64 jaar.

Seijt te wonen tot Amsterdam op het Franse Pad.

Bekent een getroude vrouw te hebben met name Maria Adams en 14 jaren daaraff te sijn geweest gedurende welke tijd vleselijke conversatie heeft gehouden met Helena Jans.

Bekent tot Hoorn over vegterij ses reijsen vast te

hebben geseten.

Bekent over 9 à 10 weken een meijlje tot Amsterdam met de kruk aan het hoofd te hebben geslagen.

Bekent over vegterij met twee dienders uijt Leijden te sijn geset nadat een nagt had vastgeseten.

Schepenen bannen den gedetineerde voor den tijd van thien jaren uijt de stad en jurisdictie van Alkmaar sonder middelerwijle daar weder binnen te mogen komen op pene van swaarder straffe en condemneren den selven wijders in de kosten ende misen van justitie. Actum den 18^e september 1703.

Wij ondergeschreven schepenen der stad Alkmaar verclaren de bovenstaande gevange niet goeod te sijn om de kosten en misen van justitie te voldoen.

Isaac van Veen G. van Egmont
 van der Nijenburgh

[3]

Examen gehouden ~~in-judie~~ den 10^e november 1703. Præsents de heeren Johan Schaghen en Nicolaas Clock.

Pieter Jacobsz. Swaij gebooren in de Egmonder-meer, out omtrent 30 jaren.

Bekent tusschen woens- en donderdagh laastleden de twee heckplancken en vier slieten gestoolen te hebben uijt de weijde van Cornelis Paerdekooper en deselve 't huijs te hebben gebragt om te verarbeijden.

Ontkent het paart van Cees Leeuw uijt de weijde te hebben gehaalt en verkoft.

Ontkent oijt eenige schapen uijt de weijde te hebben gestoolen, veel min het vel van deselve te hebben afgehaalt.

Schepenen der stadt Alckmaar gesien den crimi-

nelen eijſch, etc. etc. bannen den gedetineerden den tijt van ſes jaaren uijt Hollant en Westvrieslant ſonder middelerwijlen daar wederom in te mogen koomen op pœne van ſwaarder ſtraffe en condemneren denſelven in de koſten en miſen van de juſtitie ontſeggende den heer officier ſijnen verderen eijſch en concludie op en jegens den gedaegde gedaan en genomen, denſelven daarvan abſolverende. Actum in judicio den 15 november 1703.

Wij ondergeſchreven ſchepenen der ſtad Alkmaar verklaren de bovengemelte gevange niet te ſijn gegoed omme de koſten en miſen van juſtitie te voldoen.

Isaac van Veen G. van Egmont
 van der Nijenburgh

[scan 8]

[4]

Jannetje Jans van Hoorn, out 40 jaaren.

i^e Examen in judicio den 8^e november 1703.

Bekent onder de Hooge-dijck onder Medenblick bij de watermolens te hebben geſtoolen ten huijſe van een weduwe in de wandelingh genaemt groote Gerrets Trijn, een ſilvere ſleutelraax en die binnen deſe ſtadt te hebben vercocht aan een ſilversmit voor *f* 15-3-:

Schepenen der ſtadt Alckmaar geſien den criminelen eijſch, etc. etc. confineren den gedetineerde in den tughthuijſe alhier voor den tijt van tien jaaren, omme aldaar te wercken ter diſcretie van de regenten en na expiratie van dien bannen denſelven uijt Hollant en West Vrieslant voor gelijcke tien jaaren zonder inmiddels daar wederom in te mogen koomen op pœne van ſwaarder ſtraffe en condemneren haer in de koſten en miſen van de juſtitie, ontſeggende den heer officier ſijnen verderen

eijsch en conclusie op en jegens haar gevangen gedaan en genomen, denselven daarvan absolverende. Actum in judicio den 15^e november 1703.

Dit confinement is verhoogd met drie jaren, vide 't correctieboek folio 21 verso.

Schepenen hebben dit confinement uijt consideratie van goede diensten aan de justitie gedaan, wederom vermindert met 4¼ jaars. Actum in judicio den 24 december 1706.
Abraham van der Does.

Dat de vorenstaande gedetineerde niet gegoed is om de kosten en misen van justitie te voldoen, verklaren wij ondergeschreven schepenen der stad Alkmaar.

Schepenen hebben om singuliere redenen het confinement van Jannetje van Hoorn verminderd drie jaren en twee maanden. Sulx desselve op 1e julij 1709 uijt het tugthuijs sal werden uijtgelaten. Actum den 15e julij 1708.

Isaac van Veen G. van Egmont
 van der Nijenburgh

Schepenen hebben den gevange ontslagen op den 25e may 1709.

[5]

Arij Oosterhoorn van Soeterwouw, out 5 à 36 jaren.

1e Examen in judicio den 27e november 1703.

Bekent van maj 1703 aff als molenaarsknegt te hebben gedient op de Roo molen.

Bekent ontrent na twee maanden herwaarts 3 maal taruwemeel van de molen te hebben gestoolen ende verscheijde malen gemalen moud en ontrent een halve sak varkens kost ende alle hetselve ten sijnen woonhuijse de granaatappel te hebben gebragt.

Bekent de dieverije te hebben gepleegt op aanradinge van Sijmon Teunisz.

Schepenen der stad Alkmaar gehoort hebbende den criminelen eijsch, etc. etc. bannen den gedetineerden uijt den landen van Holland en Westvriesland voor den tijd van twaalf eerste-komende ende agtereenvolgende jaren sonder middeler-wijlen daar weder binnen te mogen komen op pene van swaarder straffe ende condemneren hem wijders in de kosten ende misen van justitie. Actum in judicio den 27^e november 1703.

Verklaren wij ondergeschreven schepenen der stad Alkmaar de bovengenoemde gevangen niet te sijn gegoed om de kosten en misen van justitie te betalen.

Isaac van Veen

G. van Egmont
van der Nijenburgh

[scan 9]

[6]

Geapprehendeert den 5^e februarij 1704.

Grietje Maas van Amsterdam, out ontrent 32 jaren.

1^e Examen den 6^e februarij 1704
present de heeren Cornelis Seven-
huijsen en Nicolaas Kien.

Segt te wonen tot Amsterdam in de Palm-
straat bij de Baangragt tegenover de
backer op een kamer boven 't hoekhuijs.

Segt op voorleden maandag van Amsterdam
te voet over Saardam herwaarts gekomen
te sijn.

Segt onderweg in een boerenhuijs bij een
hogen dijk gevonden te hebben seker
vrouwspersoon, genaamd Jannetje, met
een manspersoon, wiens naam haar on-
bekend is.

Ontkend op de Nieuwe Sloot alhier, daar
de diefstal gisteren is geschiet van de
stuckjens cits, bij de bovengenoemde
Jannetje geweest te sijn.

Segt hier gekomen te sijn om bij Jan de
Vries te vernemen na de maandceel van
haar broeder, genaamd Paulus, voor
ontrent agt maanden uijtgevaren.

Ontkend enige kennisse gehad te hebben
van de diefstal van bovengenoemde
Jannetje.

Gerelaxeert
wegens haar
indispositie. Actum
in juditio gespannen
in de Aalmoeseniens-
kamer op den
24^e december 1707.

2^e Examen des avonds als boven.

Bekend haar naam te sijn Grietje Hendrix
Maas en niet Grietje Claas als te-

[7]

voren gesegd hadde.

Bekend met Barentje Geerlofs uijtgegaan
te sijn om tesamen te stelen.

Segt dat Barentje voornoemt haar belast hadde
hare regten naam niet op te geven of er
een ongeluk van quam.

Bekend met Barentje in compagnie van
Amsterdam gegaan te sijn.

3^e Examen in judicio den 7^e dito.

Bekend voorleden saturday uijt het Spinhuijs
tot Amsterdam gekomen te sijn, nadat sijn
daar den tijd van een jaar geseten hadde.

Segt over 't versetten van enige sijde
van een koopman voor wien sijn werkte geban-
nen te sijn buijten de stad Amsterdam
en dat sijn omdat sulx niet obtempereerde
gebannen is het bovengemelde jaar in het
spinhuijs en dan nog vier jaren buijten
de stad Amsterdam en drie uren in
't ronde.

Schepenen der stad Alkmaar gesien
den criminelen eijsch, etc. etc. confineren den
gedetineerde in den tugthuijse alhier
voor den tijd van ses eerstkomende en agter-
eenvolgende jaren en na expiratie van dien
bannen denselve voor gelijke ses daar en
aan volgende jaren uijt den lande van
Holland en Westvriessland, sonder inmiddels
daar in te mogen komen op pøene van swaarder
straffe en condemneren deselve wijders in
de kosten en misen van justitie ontseg-
gende den heer officier sijn verderen eijsch
en conclusie op ende jegens den gedetineerde
gedaan en genomen denselven daar van absolverende. Actum
den 12^e februarij 1704.

Isaac van Veen, Cornelis Sevenhuijsen

Dit confinement
is verhoogd met drie
jaren vide 't

correctieboek,
folio 21 verso.

Wij ondergeschreven schepenen
der stad Alkmaar ver-
claren de bovengenoemde
gevangene niet te zijn
gegoed om de kosten ende
misen van justitie te
voldoen. Actum den ...

[scan 10]

[8]

Geapprehendeert den 5^e februarij 1704.

Barentje Geerlofs
alias swarte Barent van Amster-
dam, out 28 jaren.

i^e Examen den 6^e februarij 1704, present
de heeren Cornelis Sevenhuysen ende Nicolaas Kien.

Segt te woonen tot Amsterdam in de Ange-
liers Straat in 't Glasmakersgangetje,
bij een vrouw genaamd Vrouwtje, wiens
man na Oost Indien is.

Segt voorleden maandag 's morgens van
Amsterdam met de schuijt op Saardam
gevaren te sijn.

Segt tot Saardam gevonden te hebben
in 't uijtgaan van de schuijt Grietje
Claas.

Segt met deselve van Saardam gegaan
sijnde, ontrent na een halfuurs gaans
bij haar beijde gekomen te sijn seker
manspersoon, dog dat die haar onbe-
kend is.

Segt in een winkel alhier te hebben
gestolen vier stuckjens cits.

Segt dat Grietje Claas doenmaals
op de wagt stond.

Bekend bij nader examen het vrouws-
persoon niet Grietje Claas, maar Grietje
Hendrix Maas genaamd te sijn.

Segt de broeder van Grietje Maas niet
te varen, maar nog tegenwoordig op een
eerlijke wijze van sijn handenarbeijd
te leven.

Schepenen hebben
den gevangen
ontslagen op den
25^e may 1709.

Wij ondergeschreven schepenen
der stad Alkmaar
verclaren de bovengenoemde
gevangen niet gegoet te
sijn om de kosten en misen der justitie te voldoen.

~~Isaac van Veen~~

[9]

2^e Examen des avonds als voren.

Segt de laaste agt dagen voor haar
herwaarts komste te sijn gehuijst geweest
bij de moeder van Grietje Maas.

3^e Examen in judicio den 7^e dito.

Bekend in de wandeling de naam te hebben
van Swarte Barent.

Bekend dat voor twee jaren gebannen is
geweest in 't spinhuijs tot Amsterdam,
en dat daarin geseten heeft anderhalf
jaar.

Bekend ontrent vier jaren geleden de eerste
reijse in 't spinhuijs geconfineerd geweest

te sijn voor ses jaar en daar van geseten
te hebben twee en dertig maanden.

Segt de keerel, met welke sij, gedetineerde,
en Grietje Maas herwaarts gekomen
is, te sijn de eijgen broeder van Grietje
Maas en dat sijn naam is Jacob.

Schepenen hebben
om singuliere rede-
nen het confinement
van Barentje Geerlofs
verminderd den tijd
van seventien maan-
den, sulx deselve
op i^e julij 1709 uijt
het tugthuijs sal
werden uijtgelaten.
Actum den 15^e julij 1708.

Schepenen der stad Alkmaar, gesien den
criminelen eijsch, etc. etc., confineren den
gedetineerde in den tugthuijse alhier voor
den tijd van ses eerstkomende en agtereen-
volgende jaren, en na expiratie van dien, bannen
deselve voor gelijke ses daaraan volgende jaren
uijt den lande van Holland en Westvrieslant
sonder inmiddels daar in te mogen komen op
pøe van swaarder straffe, en condemneren
wijders deselve in de kosten en misen van
justitie; ontseggende den heer eijsscher sijn verderen
eijsch ende conclusie op en jegens den gedetineerde
gedaan ende genomen, denselven daarvan absol-
verende. Actum den 12^e februarij 1704.

Isaac van Veen, Cornelis Sevenhuysen

Dit confinement
is verhoogd met
drie jaaren. Vide
't correctieboek,
folio 21 verso.

~~Wij ondergeschreven schepenen~~
~~der stad Alkmaar~~
Schepenen hebben
dit confinement

uijt consideratie
van goede diensten
aan de justitie
gedaan, vermindert
met 2¼ jaars. Ac-
tum 24^e december 1706.
Abraham van der Does.

[scan 11]

[10]

Dirk Hendrix Tuijnman van Alkmaar, out ontrent 15 jaren.

i^e Examen den 6^e februarij 1704,
præsent de heeren Cornelis Seven-
huijsen en Nicolaas Kien.

Bekend eergisteren 's avonds ten vijf uuren
gekomen te sijn in 't huijs van Walig
Jansz., door de deur in de steeg, welke
segt open gevonden te hebben.

Segt sig te hebben verborgen onder een
kas, in de slaapkamer van Walig
Jansz.

Bekend wanneer Walig Jansz. met sijn
huijsvrouw te bedde en in slaap wa-
ren, van onder de kas gekomen te
sijn, en uijt de broek van gemelte
Walig de sleutels mitsgaders enig
gout- en silvergeld genomen te hebben.

Bekend met de sleutels getragt te
hebben de kas open te sluijten,
maar sulx niet te hebben kunnen
doen.

Bekend daarop na boven te sijn gegaan,
na het bedde van de meijd, met inten-
tie om desselfs sack mede te be-
soeken.

Segt door 't wacker werden van de meijd

[11]

daar in belet en door deselve agtervolgd
en gekregen te sijn en voorts door
Walig Jansz. en sijn buurman te sijn
na sijn 's vaders huijs gebragt.

2^e Examen, des avonds als voren.

Ontkend door enig mensch tot de boven-
staande diefstal te sijn aangeset.

Schepenen der stad Alkmaar gesien
den criminelen eijsch en conclusie bij den
heer officier Cornelis Schaghen amptshalven
op den gedetineerde gedaan en genomen,
ende verder gelet hebbende op al het gunt
in desen verder te considereren stond, doende regt,
uijt de naam en vanwege de hooge overigheid
en graaflijkheid van Holland en West-
vriesland, confineren den gedetineerde in den
tugthuijse deser stad, voor de tijd van tien
eerstkomende en agtereenvolgende jaren,
en na expiratie van dien, bannen denselve
uijt den lande van Holland en Westvriesland
voor den tijd van ses jaren, sonder inmiddels
daarinne wederom te mogen komen op
pœæææne van swaarder straffe; en condemne-
ren wijders denselve in de kosten en
misen van justitie. Actum den 19^e februarij
1704 in judicio. In kennisse van mij secretaris,
P. Schaghen

Schepenen hebben
goetgevonden dat
dese geconfineer-
de sal geconfi-
neert blijven tot
aanstaande Paas-
schen en alsdan
met de Paasch-
schepen naar Oost
Indien gaan.
Actum den 24^e de-
cember 1706.

Abraham van der Does.

Wij ondergeschreven schepenen der stad Alkmaar verklaren de gedetineerde bovengenoemd niet gegoed te sijn om de kosten en misen van justitie te kunnen voldoen.

Actum den ...

Isaac van Veen C. Sevenhuijsen

[scan 12]

Dokus Arisz. van Alkmaar, out 56 jaren.

i^e Examen den 21^e februarij 1704 in judicio.

Bekend verleden maandagnagt ontrent drie uren een stuck loot te hebben genomen uijt sekere goot van Baseroij 's keet.

Bekend tenselven tijde een ledig bierhalfvat te hebben genomen voor de brouwerije de Fortuijn alhier, met intentie om een buijk vol bier daarvoor te halen.

Bekend soo nu en dan enig hout op verscheijde plaatsen te hebben gestolen.

Schepenen der stad Alkmaar gesien den criminelen eijsch, etc. etc. bannen den gedetineerde uijt de stad Alkmaar en de jurisdictie van dien voor den tijd van ses eerstkomende en agtereenvolgende jaren, sonder middelerwijle daar inne wederom te mogen komen, op pøne van swaarder straffe; en condemneren wijders den-selve in de kosten en misen van justitie. Actum in judicio den 23^e februarij 1704.

Wij ondergeschreven schepenen der stad Alkmaar

verklaren de bovengenoemde
gedetineerde niet te zijn gegoet om de kosten
en misen van justitie te voldoen. Actum den ...

Isaac van Veen C. Sevenhuysen

13

Arie Kort buijten de Schermeerpoort.

i^e Examen in judicio den 27^e maj 1704.

Bekend twaalf roggenbrooden, ieder van
12 pond, van Pancras met zijn wagen te
hebben gehaald en alhier ten sijnen
huijse in de jurisdictie deser stad gebragt.

Schepenen der stad Alkmaar, gesien den
criminenen eijsch, etc. etc. verclaren de twaalf
brooden bovengemeld te zijn verbeurd, mitsgaders
het paard en wagen, waarmede deselve zijn
binnen deser stede jurisdictie ingevoerd ende
aangehaald, condemneren den gedetineerde in een
boete ten behoeve van den heer eijischer van
twee hondert guldens, ~~en~~ confineren den-
selve den tijd van ses weken in den tugthuijse
deser stad omme aldaar met sijner handen-
arbeijd de kost te winnen, en condemneren
hem wijders in de kosten en misen van
justitie; ontseggende den heer eijischer zijn verderen
eijsch en conclusie op en jegens den
gedetineerde gedaan en genomen, denselven daar-
van absolverende. Actum den 3^e
junij 1704.

[scan 13]

[14]

Marij Joseph van Luijk, out 19 jaren.

Segt getrouwd te zijn aan Jan Forbers, voor
desen een smaas en geheten Salomon
Levi, dog naderhand gedoopt tot Hamburg
en geheten Jan Forberts.

Bekend drie reijzen omgelopen te hebben met versilverde of met silver overgeblasene kookers ende deselve te hebben verkogt voor 8, 9, 10 à 11 schellingen.

Segt door haar man tot hem omlopen met de koochers met force en slepen bij 't haar gedwongen te sijn.

Segt te wonen tot Amsterdam in de Sint Pieters Straat op de hoek van de Seven Stekren Steeg bij Francqueur.

Segt Griet, of blinde Griet, beneffens haar geapprehendeerd, met haar twee reijzen met de kookers gelopen te hebben.

Segt swanger te sijn.

Schepenen etc. bannen den gedetineerde uijt den lande van Holland ende Westvrieslant voor den tijd van tien eerstkomende en agtereenvolgende jaren, sonder, etc. en condemneren deselve in de costen ende etc. Actum den 1^e augustus 1704.

Isaac van Veen C. Sevenhuysen

15

Griet Jacobs alias blinde Griet, van Amsterdam, out 46 jaren.

i^e Examen gehouden in judicio den 1e augustus 1704.

Bekend twee reijzen omgelopen te hebben met versilverde of ~~ende~~ met silver overgeblasene messekokkers ende die voor fijn silver te hebben verkogt voor agt à twaalf schellingen.

Segt sulx te hebben gedaan voor rekening van Marij Joseph.

Schepenen in omnibus als van Marij
Joseph hier voren.

Isaac van Veen C. Sevenhuysen

[scan 14]

[16]

Jannetje Leenderts van Saardam, out 31 jaren.

Bekend voorleden maandag veertien
dagen ten haren huijse geweest te sijn,
een buurvrouw van haar genaamd Marij,
huijsvrouw van Joost Jansz. Nagtegaal,
beneffens Simon Keijser, een boer van
Akersloot.

Bekend dat sijluiden met haar, gedetineerde,
haar man en enige andere diestijds
hebben gedronken drie halfpinten
genever, waardoor sij dronken wierden.

Bekend dat sij, gedetineerde, de voornoemde
Marij en de boer met een bandje aan
malkanderen gebonden heeft.

Bekend dat sij, gedetineerde, daarop enige
buuren inriep en de voornoemde Marij onder
de rocken greep en enige haartjens uijt
haar schamelheijd trock, seggende, daar
is catoen in de lamp en dat nadat de buuren
weder waren vertrocken, de voornoemde
Marij taste de boer en ook haar gedetineerdens
man in de voorbroek, seggende haar gedetineerdens
man tegens de boer, laat dat niet toe,
gij bent nu in geen staat, steekt er
liever de schee van uw mes in; waarop
sij, gedetineerde, seijde, ik soude dat niet
doen, steekt er liever een besemstok

17

in, dat 'er de hoer al 'er leven gedagtig van is.

Bekend dat vervolgens haar gedetineerdens man de schee van een mes, sonder dat er een mes in was, in de vrouwlijkheijd van Marij stak en naderhand de boer de staal van een stoffertje waarmede deselve veel geijlheid bedreef en sij gedetineerde naderhand het 'er wederom heeft uijtgehaald en aan stucken getrapt op het seggen van Marij, gij doet mij seer.

Schepenen, etc. bannen den gedetineerde voor den tijd van tien jaren uijt den lande van Holland en West Vriesland, sonder middelerwijle daarinne wederom te mogen komen op pøene van swaarder straffe en condemneren denselve wijders in de kosten en misen van justitie. Actum in judicio den 1^e augusti 1704.

Wy ondergeschreven schepenen verclaaren den voorenstaande gevangen niet te syn gegoet.

J. Bosch

[scan 15]

[18]

Geapprehendeert den 4^e augustus 1704.

Examen in het tugthuijs ten overstaan van de heeren Sevenhuijsen en Bosch, gehouden den 5^e augustus 1704.

Pieter Pieters Fris van Amsterdam, out 35 jaren.

Bekend in de voorleden maand februarij sijn egte huijsvrouw en kinderen, met hem tot Leijde wonende, te hebben verlaten.

Bekend met een vrouwspersoon genaamd Lijsbet Pieters van daar tot Alkmaar te sijn gekomen.

Bekend met gemelte Lijsbet Pieters

vleeschelijke conversatie gehouden te hebben, en met deselve in allen schijn als met sijn egte vrouw te hebben geleefd.

Bekend dat voor ontrend vier weken met de voornoemde Lijsbet Pieters alhier is getrouwd, nadat kennisse bekomen hadde dat sijn vrouw tot Leijde overleden was.

Bekend voorleden sondagmorgen door de dienaars der justitie uijt name van den geregte is aangesegt met sijn twee kinderen uijt de stad te vertrecken en tot dien eijnde in de schuijt op Leijde is gebracht, dog dat hij tot Haarlem gekomen sijnde, uijt de schuijt gegaan ende met sijn kinderen in dese stad is terug gekomen.

Schepenen gehoord etc. bannen den gedetineerde

[19]

uijt den lande van Holland en Westvriesland voor den tijd van twintig jaren, sonder middeleerwijle daar weder inne te mogen komen op pœne van aan den lijve gestraft ende in het openbaar gegeesseld te werden en condemneren denselve wijders in de kosten en misen van justitie. Actum den 5^{en} augustus 1704.

Wij ondergeschreven schepenen verclaaren de voorenstaande gevangen niet gegoet.

J. Bosch

Geapprehendeert den 9^e augustij 1704.

i^o Examen ten overstaan
van de heeren Sevenhuijsen en
Bosch den 12 augustij 1704.

Marij Maartens Kuijlemans

alias Flonck van Haarlem, out 49 jaren.

Segt hier negentien jaaren te hebben gewoont.

Segt haar kost gewonnen te hebben met koppen en uijt 't wercken te gaan.

Segt eenige jaren herwaarts vele menschen als doctores te hebben genesen van de pocken, lemmingen en anders.

Bekent een meijt, woonende op de Woggenumer-buurt bij Arij Kluijt, jegenwoordigh woonende in de Hugo-waart, nadat de meijt haar gesegt hadde ses maanden omtrent swanger te sijn, tot een remedie, omdat de stonden niet konde krijgen, te hebben gegeven twee flesjes met dranck en daarvoor tot pand van de voorsz. meijt te hebben aangenoomen een silvere tuijgh, een testamentje met silverbeslagh, een bloetcoraalde kettingh en een schort van sarge du bois.

[scan 16]

[20]

Bekent het eene van de voorsz. dranckjes te hebben bestaan uijt ½ pint brandewijn, daerin drie Spaansche vliegen den tijt van een half uur waren uijtgetrocken en daerbij vier stuijvers aan saffraan.

Bekent het ander dranckje te hebben bestaen in water, daarin gekoockt vennekool en annijssaat met heijligh bitter.

Bekent aan de voorsz. meijdt geordonneert te hebben uijt het eerste vlesje dagelijcks een vingerhoet en uijt het tweede een lepel vol.

Segt noijt in heghtenis te sijn geweest dan tot Amsterdam en in Den Hage.

Segt voor omtrent 25 jaren tot Amster-

dam te sijn gegeesselt en gebrantteeckent en gebannen voor vijff jaren in het spinhuijs en dan nogh vijff jaren buijten Amsterdam.

Segt na haar loslatingh uijt het spinhuijs wederom binnen de stadt Amsterdam te sijn gekoomen en daarover nogh twee jaren haar bannissement verlangt te sijn.

2^e Examen in judicio den 16 augustij 1704.

Bekent driemaal gegeesselt te sijn.

3^e Examen in 't tugthuijs den 6^e september; præsent de heeren Sevenhuijsen en Bosch.

Segt aan de doghter van de pottebacker een reijs of twee drancken van deselve natuur te hebben gegeven als aan de meijt op de Woggelummer-buurt.

Segt daarvoor altemet eens wat gelt son-

21

der te weten hoeveel, te hebben genooten.

Segt om dieverije te sijn gegeesselt en gebrantteeckent tot Amsterdam.

Vide sententie in 't correctieboeck.

Geapprehendeert den 22 december 1704.

Examen in judicio den 23^{en} december 1704.

Aaltje Jans van Enkhuijsen, out 39 jaren.

Bekend op voorleden Sint Nicolaasnagt nevens enen Cornelis Hendrix (wonende tot Enkhuijsen op 't Noordender End bij de Hangen) een werkgese[1]

in de Hangen, te sijn gegaan op de plaats van haar buurvrouw Marijtje Ing.

Bekend te dier tijd een glas uijtgenomen te hebben uijt een venster van de agterkeuken van haar buurvrouw voorsz.

Bekend dat alsoo sij 't voornoemte venster niet konde openkrijgen, de voorsz. Cornelis Hendrix het ijsere pennetje uijt het venster gewrongen heeft met haar, gedetineerdens, schaartje.

Bekend dat deselve Cornelis Hendrix vervolgens door 't venster geklommen is ende de agterdeur van de keuken geopend ende haar, gedetineerde, heeft ingelaten.

Bekend dat sij tesamen in gemelte keuken een koffer hebben geopend en daaruijt gestolen twee doosjens, waarin sij daarna bevonden hebben te sijn een goude ketting, drie dik, twee goude bellen en enige stuckjens geld met een bloedcorale ketting.

Bekend de voorsz. goederen door meergemelte

[scan 17]

[22]

Cornelis Hendrix te sijn verkogt tot Enkhuijsen na sijn seggen aan haar, gedetineerde, tesamen voor twee ende 't negentig guldens waarvan sij gevange heeft genoten twee en twintig guldens.

2^e Examen in judicio den 31^e december 1704.

Bekend bij haar mans leven van een buurvrouw in haar eijgen huijs een buultje met enige sestehalven stuvers, 'tgeen deselve ontvallen was, te hebben weggestoken ende daarna gevraagd sijnde te hebben onkend 'tselve buultje te hebben, dog dat sij 't naderhand heeft

bekend en ook gerestitueerd.

Segt Cornelis Hendrix vorengemeld,
in te wonen bij eenen Grietje Hendrix,
arbejdende mede in de Hangen, welker
man is op ter vaard.

Segt tot Enkhuijsen 't huijs gelegen
te hebben bij enen Jacob de Ruijter,
sijnde een metselaar, op de Vissers-
dijk.

Vide de sententie in 't correctieboek.

23

Geapprehendeert den 8^e januarij 1706.

Examen in judicio den 9^e januarij 1706.

Stijntje Michiels van Hoorn, out 28^{en} jaren.

Segt hier sederd voorleden Pinxter
gewoond te hebben in de Molenaars-
gang.

Bekend gezond lichaams, langs straat
te hebben gaan bedelen.

Bekend gisteren op de Heul een borstrok
gestolen te hebben, hangende op de
hoek van het Varkensteegje.

Segt deselve borstrok aan haar slaap-
vrouw, genaamd Andrijn, voor vier
stuijvers verkogt te hebben.

Schepenen der stad Alkmaar gehoord
den criminelen eijsch van den heer officier
amptshalven op de confessie van de
gedetineerde, mondeling gedaan en
genomen, bannen den gedetineerde den
tijd van ses jaren uijt den lande van
Holland en Westvriesland, sonder
middelerwijle daar weder in te mogen
komen op pøene van swaarder straffe

en condemneren deselve in de kosten
en misen van justitie (sed non
habet). Actum den 9^{en} januarij 1706
in judicio.

[scan 18]

[24]

Geapprehendeert den 22^{en} januarij 1706.

Examen ten overstaan van de heeren præsi-
dent Hand, Schaghen
en Baart, den 23^{en} januarij 1706.

Jan Meijer van Delft, out 24 jaren.

Segt te lande agt maanden ontrend gediend
te hebben onder de Blauwe Garde.
Segt sijn pasport te hebben gekregen om-
dat te jong was.

Bekend op gisterenavond ontrend seven
of agt uren op de straat Over de Geest
een vrouwspersoon met een stok geslagen
te hebben.

Segt niet te weten dat gemelte vrouws-
persoon door hem is gequest geworden.
Segt sijn vrouws vader te sijn, een
opperman binnen Rotterdam, genaamd
Gerrit.

Segt sijn eijgen vader te sijn een klad-
schilder tot Leijden, genaamd Stoffel,
en dat hij woond digt bij den Doelen.

2^e Examen in judicio den 25^e januarij 1706.

Segt gevaren te hebben met een capitein
van een oorlogschip uijt Zeeland ende
in 't begin van dese somer door de
Oostendenaars te sijn genomen.

Schepenen der stad Alkmaar gehoord
den criminelen eijsch van den heer officier

Cornelis Schaghen amptshalven op de
confessie van de gedetineerde mondeling

25

gedaan en genomen, bannen den gedetineerde den tijd van vier jaren uijt den lande van Holland en Westvriesland, sonder midlerwijle daar weder in te mogen komen op pøene van swaarder straffe en condemneren denselve wijders in de kosten en misen van justitie, (sed non habet). Actum in judicio den 25^{en} januarij 1706.

Geapprehendeert 22^e januarij 1706.

Examen ten overstaan van
de heeren præsidet Hand, Schaghen
en Baart, den 23^e januarij 1706.

Kaatje Gerrits van Olphen van Rotterdam, out 27 jaren.

Segt te wonen tot Hoorn sederd nu ontrend een half jaar met haar man genaamd Jan Stoffelsz. de Meijer, ten huijse van Dirk Dirx op de Westerdijk bij de poort, in De Reijsende Man.

Segt te voren met haar man tot Rotterdam gewoond te hebben agter 't klooster. Segt tot Delft getrouwd te sijn ontrend seven maanden nu geleden.

Segt neffens haar man eergisteren alhier gekomen te sijn en sederd gelogeed te sijn geweest bij Claas, stoelematter, op de Geest.

Segt met haar man met boekjens gereijst te hebben.

Bekend op gisteren ten huijse van den heer

[scan 19]

[26]

officier geweest te sijn om een aalmoes
voorgevende haar man over sijn
gantsche lichaam melaats te sijn.

Bekend op gisteren van een soldaat, mede
gelogeed bij Claas, stoelematter, te
hebben ontfangen een pasport ende
daarmede aan de huijsen te hebben
gelopen, voorgevende dat haar man
siek lag tot Oudorp.

2e Examen in judicio den 25e januarij.

Segt van Hoorn over Spanbroek herwaards
gekomen te sijn.

Segt op het voorgemelte pasport al-
leenlijk twintig à eenendetwintig
stuijvers gecollecteerd te hebben.

Schepenen in omnibus als van Jan
Meijer hiervoren folio 24.

27

Geapprehendeert den 29e januarij 1706.

Examen ten overstaan van
de heeren præsidet Hand en
Van Kinschot den 30e januarij 1706.

Martinus Lamens van 's Hertogenbosch, out 35 jaren.

Segt nu voor veertien dagen hier gekomen
ende gelogeed te sijn in de Bordeel Steeg.

Segt met een vrouwspersoon, genaamd
Anneken Caspers, drie huwelijckx geboden
tot Rotterdam gehad te hebben voor
vijftien maanden, dog met deselve niet te
sijn getrouwd, en egter met haar tot nu

toe geleefd te hebben als man en vrouw.

Bekend tot Haarlem voor anderhalf jaar drie huwelijxe geboden te hebben gehad met eenen Aaltje van der Karre, dog met deselve ook niet te sijn getrouwd geweest en egter met haar als egteluiden twee maanden geconverseerd te hebben.

Bekend dese laaste veertien dagen met een manspersoon, genaamd in de wandeling Bram met de dicke hand, te hebben gaan schoijen.

2^e Examen in't tugthuijs den
2^e februarij, præsent alle de heeren.

Bekend niets buijten 't vorenstaande.

Schepenen gehoord etc. bannen den gedetineerde den tijd van vier jaren uijt dese stad en de jurisdictie van dien, sonder inmiddels daar weder in te mogen komen op pøene van swaarder straffe en condemneren deselve wijders in de kosten en misen van justitie (sed non habet). Actum in judicio den 2^e februarij 1706.

[scan 20]

[28]

Geapprehendeert den 23^{en} februarij 1706.

Examen in judicio den 25^{en} februarij 1706.

Marijtje Cornelis van der Valk uijt Den Briel, out 30 jaren.

Bekend op eergisteren des avonds te hebben gestolen uijt een winkel op de Heul, daar de Grootte Kerk uijthangd, vier kasen.

Bekend nog terselver plaatse gestolen te hebben een doos met kockinje.

Segt aan haar macker Maartje Antonis,
die doenmaals op schildwagt stond, wan-
neer de kasen stal, van voornemens
geweest te sijn deselve kasen over te
geven.

Schepenen gehoord etc^a. confineren
den gedetineerde in den tugthuijse deser stad,
omme aldaar te arbeijden ter discretie
van de regenten den tijd van drie
eerstkomende en agtereenvolgende
jaren en bannen deselve na expiratie
van dien tijd voor nog gelijke drie jaren
uijt den lande van Holland en West-
vriesland sonder inmiddels daar weder
binnen te mogen komen op pøene
van swaarder straffe, mitsgaders in de
kosten en misen van justitie (sed non
habet). Actum den 25^{en} februarij 1706.

Schepenen heb-
ben om singuliere
redenen de gedetineerde
uijt haar confinement
ontslagen. Actum
den 15^{en} julij 1708.

[29]

Geapprehendeert den 23^{en} februarij 1706.

Examen in judicio den 25^{en} februarij 1706.

Maartje Antonis van Rotterdam, out ontrend 50 jaren.

Segt eergisterenavond hier gekomen te
sijn.

Bekend op schildwagt gestaan te hebben
wanneer Marijtje Cornelis (hier ter sijden)
de vier kasen stal.

Schepenen in omnibus
als hier ter sijde.

Schepenen in omnibus als van Marijtje

Cornelis van der Valk hier voren.

N.

Maartje Everts Clok
wegens quaad comportement
geconfineert geweest, is bij re-
solutie van de Ed. Agtb. heeren
schepenen wederom vrijgelaten
onder conditie dat sig sal
begeven en metterdaad onthou-
den buijten dese stad. Actum
den 9^{en} februarij 1706.

[scan 21]

[30]

Geapprehendeert den 24^e februarij 1706.

Examen ten overstaan
van de heeren Van der Nijenburgh
en Baart, den 27^{en} februarij 1706.

Marijtje Jans Gons van Alkmaar, out 28 jaren.

Bekend een getrouwd man gehad te
hebben, waarvan als een mala
desertrice wettelijk is afgeset.

Bekend nu van voornemen geweest te zijn
met een ander manspersoon in huwelijk te
treden.

Bekend met haar suster Antje op voorleden
Vastelavond gevogten te hebben met twee
vrouwspersonen op de Oude Vesten ontrend
daar de Wilde Vreugd uijthangd.

Bekend deselve twee vrouwspersonen
hare klederen op vele plaatsen gescheurd
te hebben.

Schepenen gehoord den criminelen eijsch
bij den heer officier Cornelis Schaghen op ende
jegens de gedetineerde amptshalven ge-
daan en genomen, bannen deselve uijt

de stad Alkmaar ende jurisdictie van
dien den tijd van vier jaren, sonder
inmiddels daar weder in te mogen op pøene
van swaarder straffe en condemneren
deselve wijders in de kosten en misen
van justitie, sed non habet. Actum den 27^e februarij 1706.

[31]

Geapprehendeert den 24^{en} februarij 1706.

Examen ten overstaan
van de heeren Van der Nijenburg en Baart,
den 27^{en} februarij 1706.

Antje Jans Gons van Alkmaar, out 19 jaren.

Bekend met haar suster Marijtje Jans
op voorleden Vastelavond met twee vrouws-
personen gevogten ende deselve geslagen
te hebben.

Bekend deselve twee vrouwspersonen hare
klederen op vele plaatsen gescheurd te
hebben.

De bovengenoemde Antje Gons is bij de
Ed. Agtb. heeren schepenen om redenen
vrij laten na haar huijs gaan,
mits sig stil en sonder opspraak
sal hebben te gedragen op
pøene van dies te swaarder straffe.
Actum den 27^{en} februarij 1706.

[scan 22]

[32]

Geapprehendeert den 6^e maart 1706.

Examen in judicio den 6^{en} maart 1706.

Jan Paal van Wesel, out 45 jaren.

Ontkend het goed bij sijn buurman vermist

en onder hem, gedetineerde, bevonden, gestolen te hebben.

Bekend 't voorsz. goed gevonden te hebben 's avonds ontrend 8 of 9 uren in de steeg, welke is tussen sijn buurmans en sijn, gedetineerde, huijs.

Bekend 't gemelte goed voornemens geweest te sijn voor sig te behouden.

Bekend geweten te hebben dat het schuijertje bij hem gevonden sijn buurman toebehoorde.

Bekend na Amsterdam gegaan te sijn om 't selve in de lombard te setten.

2° Examen ten overstaan van de heeren Van der Nijenburgh en Baart, den 9° dito.

Ontkend het goed uijt sijn buurmans huijs genomen te hebben.

3° Examen in judicio, den 11^{en} dito.

Ontkend als op den 9^{en} dito.

4° Examen in judicio den 23^{en} dito.

Bekend wel begrepen te hebben dat het goed, bij hem in de steeg gevonden, sijn buurman moeste toebehoren.

Schepenen gehoord den criminelen eijsch en

33

conclusie, amptshalven bij den heer officier Cornelis Schaghen mondeling op ende jegens den gedetineerde op sijne confessie gedaan en genomen, doende regt, bannen denselven

voor den tijd van twintig ~~guldens~~ jaren
buiten Holland en Westvriesland, sonder
immiddels daar weder in te mogen komen
op poene van swaarder straffe; mitsgaders
in de kosten en misen van justitie.
Sed non habent. Actum den 27^e maart
anno 1706.

Geapprehendeert 21^e october 1706.

Jan Pietersz. van Wesel, out 37 jaaren.

1^e Examen ter præsentie van
de heeren Hand en Schaghen.

Bekent over 7 weecken tot Amsterdam in
een slaapplaats te hebben gewoont bij een
weduwe, genaamt Jannetje, woonende in een kel-
der in een dwarsstraat van de Uijttregghse
Straat af te gaan.

Ontkent met een balijntje met lijm uijt de
lade van De Haas 5 goede schellingen te heb-
ben gestoolen en oock niets uijt de lade van
Warnaar de Groot, jaa selfs alhier noijt iets
te hebben gestoolen.

Seijt de doos in het bedstede van sijn slaap-
plaats alhier gevonden met vislijm hem
niet toe te behooren, als oock niet het balijntje,
dogh de reijssack bekent de sijne te sijn.

[scan 23]

[34]

2^e Examen in judicio den 2^e november 1706.

Bekent het gesmeerde gelt, bij hem gevon-
den, gekoght te hebben van een man tot
Enckhuijsen en persisteert voorts in omnibus
ut supra.

3^e Examen in judicio den 4^e dito.

Persisteert ut supra.

Schepenen, etc. hebben den voornoemde gevangen ter oorsake van desselfs hartneckige ontkenenisse, niet jegenstaande het vislijm en balijntje, mitsgaders het gesmeerde gelt onder hem is gevonden, dat oock het voorengemelte stelen van de vijff goede schellingen door dat middel door geloofwaardige getuijgen is geaffirmeert en dat in den tugthuijse werdende bewaart, hetselve oock genoeghsaam aan den cipier van denselven huijse heeft geconfesseert, geconfineert in den voornoemde tugthuijse voor den tijdt van vier jaaren omme geduurende dien tijdt aldaar te arbeijden ter discretie van de regenten van denselven huijse en na expiratie van deselven, bannen hem voor gelijcke vier jaren uijt den lande van Holland en West Vrieslant, sonder inmiddels daar weder inne te mogen komen op pene van swaarder straffe en condemneren hem in de kosten en misen van de justitie. Sed nihil habet. Actum in judicio den 24^e december 1706.

Schepenen hebben
Jan Pieters van
Wesel over het helpen
uijtbreken van nieuwe
Willem, het maken
van 't touw ende het hart-
nekkigh ontkennen
van alle hetgene hem
is voorgedragen, twee
jaren langer als hier
tevens in den tugthuijs
geconfineert ende nogh
daarenboven gecon-
demneert te sitten
14 dagen te water
ende broot. Actum
den 24^e december 1707.

Schepenen hebben om singuliere redenen Jan Pietersz. sijn confinement verminderd den tijd van twee jaar en ses maanden, sulx dat hij uijt den

tugthuijse op i^e julij 1710 sal werden uijtgelaten. Actum den 15^{en} julij 1708.

Schepenen hebben den gevangen ontslagen den 25^{en} may 1709.

35

Geapprehendeert den 23^e februarij 1707.

Examen in judicio den 23^{en} februarij 1707.

Jan Jansz. de Vries van Amsterdam, out 49 jaren.

Segt gisteren een week geleden binnen dese stad gekomen te sijn ende gepasseerd te sijn na herwaarts door Broek en Purmerend.

Segd te slapen tot Stijnen Over de Geest.

Segd voor twee jaren gevaren te hebben met capiteijn Schaap.

Segd een stoelematter van sijn ambagt te sijn.

Bekend gisterenavond tussen negen en tien uren aan verscheijde huijsen te hebben gebedeld.

Bekend dat nu een jaar gedurende geconverseerd heeft met enen Annetje Barents, welke met de klap loopt ende dat ook bij deselve een kind verwekt heeft, sonder nogtans met haar getrouwd te sijn.

Schepenen gehoord den criminelen eijsch bij den heer officier amptshalven op ende jegens den gedetineerde mondeling gedaan en genomen ende gelet op de confessie bij den gedetineerde gedaan, condemneren denselven gesloten te werden in een donker gat ende met water en brood gespijst te werden den tijd van agt dagen, bannen den gedetineerde uijt de stad en de jurisdictie van dien

sonder inmiddels daar weder in te mogen komen op
pøene van swaarder straffe en condemneren denselven
wijders in de kosten en misen van justitie, sed non
habet. Actum in judicio den 24^e februarij 1707.

[scan 24]

[36]

Geapprehendeert den 22^e october 1707.

Willem Pietersz. van Alkmaar, out ontrent 33 jaren.

i^e Examen in judicio den 24^e october 1707.

Bekend op voorleden donderdagavond
in Popmanslaan in de herberg De
Vergulde Leeuw Johannes Teetse een
quetsuur in sijn aangesigt met een
mes toegebracht te hebben.

Bekend in de voorleden maand april
wanneer quæstie hadde met Jan Mette
met deselve na de Nieuwlander
poort gegaan te sijn om tesamen
te vegten, ende dat doenmaals
uijt het huijs van Boer de metse-
laar een steekbijtel gehaald heeft
om af te weren.

Bekend nu ontrend twee jaren
geleden Willem de Geus in des-
selfs huijs geslagen te hebben.

Ontkend de voornoemte Willem de Geus
gedreijgd te hebben, bij aldien
sulx den schout quam te klagen
dat hij hem den hals soude
breken.

Ontkend oijt sijn knegt nogte sijn
vrouw in 't water geworpen te
hebben.

2^e Examen ten overstaan van
de heeren dr. Gerard Bijwaard
en mr. Hendrik Daij, den 28^e october 1707.

Bekend in de herberg, genaamd Jerusa-
lem, buijten deser stads Geesterpoort
voor ruijm ses weken Gerrit Miesz.
sodanig te hebben geslagen dat tegen
de grond aanviel ende dat hij deselve
wederom opgenomen hebbende, voor de
tweede maal tegen de muur aanwierp.

Bekend dat voor enige jaren, op de
Heul, voor 't huijs daar de graaf
uijthangd, lange Martijn en Sijmen
stijfbeen (bij den anderen staande
te drinken met hem, gedetineerde) tegen
malkanderen aangedrukt heeft en
gelijkelijk onder de voet gesmeten
en Martijn een slag op de wang
gegeven.

Ontkend oijt teer uijt de vaten, over
de Waag, alhier staande, genomen
nogte met sijn schuijt vervoerd te
hebben.

3^e Examen in judicio den 5^e november 1707.

Persisteerd ut supra.

Vide de sententie in 't correctieboek.

[scan 25]

[38]

Geapprehendeert den 1^e februarij 1708.

B

Dieuwer Aris van Grootschermeer, out ... jaren.

Examen in judicio den 7^{en} februarij 1708.

Bekend ontrent de tijd van een half

jaar verkeerd te hebben met enen Jacob Jansz., voddekoper, terwijl desselfs huijsvrouw nog tegenwoordig in leven is.

Schepenen gehoord den criminelen eijsch bij den heer officier Cornelis Schaghen, ampts-halven op ende jegens den gedetineerde mondeling gedaan en genomen, ende gelet op de confessie bij de gedetineerde gedaan, condemneren deselve gebannen te sijn voor den tijd van twintig eerstkomende en agtereenvolgende jaren uijt de stad ende de jurisdictie van dien, sonder immiddels daar weder in te mogen komen, op pœne van in den tugthuijse aan de paal gebonden ende met roeden gegeselt te werden; condemnerende wijders deselve in de kosten en misen van justitie, sed non habet. Actum in judicio den 7^e februarij 1708.

39

Geapprehendeert den 31^e januarij 1708.
A

Examen in judicio den 2^e februarij 1708.

Marijtje Everts out 36 jaren, van Alkmaar.

Bekend op voorleden ...
betragt te sijn door den heer officier soos als sij te bedde lag met enen ...

Bekend in februario des jaars 1705, omdat met een ander in overspel geleefd hadde, wettelijk van haar man geset te sijn.

Schepenen gehoord, etc^a bannen de gedetineerde voor den tijd van drie jaren in het tugthijs alhier, omme in hetselve met harer handenarbeijd de kost te winnen, mitsgaders in de kosten en misen van justitie,

sed non habet. Actum in judicio
den 2^{en} februarij 1708.

[scan 26]

[40]

Geapprehendeert den 8e februarij 1708.

Jacob Jansz. uijt het land van Ter Tolen, out 62 jaren.

Examen in judicio den 9^{en} februarij 1708.

Bekend met seker vrouwspersoon
genaamd Dieuwer Aris 21 à 22 ~~wken~~
weken als man en vrouw geconver-
seerd te hebben, niettegenstaande
sijn getrouwde huijsvrouw, Magda-
leen Abrams, nog in levende
lijve is.

Schepenen gehoord, etcetera, bannen
den gedetineerde voor den tijd van ses jaren
buijten dese stad ende de juris-
dictie van dien, sonder immiddels
daar weder in te mogen komen
op pøene van swaarder straffe,
mitsgaders in de kosten en misen van
justitie. Sed non habet. Actum
in judicio den 9^e februarij 1708.

41

Geapprehendeert den 11^e julij 1708.

Jannetje Brinkhuijsen van Swol, out 33 jaren.

Examen in judicio den 11e julij 1708.

Bekend in drie verscheijde reijssen van
het huijsraad van den heer weesmeester
Pieter Winkel, ten welkens huijse sij
nu laast als dienstmaagd heeft gewoond,
ter quader trouwe ontvremd ende te
hebben doen verkopen:

een kopere bakakertje en 3 à 4 roeden.
een tinne plaatje met gaatjens.
10 stux tinne, holle tafelborden.
drie groote, tinne lepels schotels.
twee kopere stalen van asschoppen.
vijf dubbelde holle tafelborden.
vier enkelde tafelborden.
twee groote achietten.
twee dito kleender. Een blaker van een knaap.

Segt 't vorenstaande tin en koper te hebben laten verkopen door enen Magteltje, wonende alhier in het Houtman's Straatje.

Segt voor al 't bovengenoemde niet meer dan ontrend tien guldens van 't voors. Magteltje ontfangen te hebben.

Ontkend ten huijse van den heer burgemeester Baart iets gestolen te hebben.

Segt het geld dat van 't bovenstaande tin en koper bij verkopinge gekomen is niet te hebben getelt, maar dat volgens

[scan 27]

[42]

haar meninge, het bedroeg ontrend de tien guldens.

Schepenen gehoord den criminelen eijsch en conclusie bij den heer præident Hand als repræsenterende den heer hoofdofficier op ende jegens den gedetineerde gedaan en genomen, mitsgaders gelat op den confessie bij denselven gedaan, doende regt, bannen den gedetineerde voor den tijd van ses jaren buiten den lande van Holland en Westvriesland, sonder immiddels daar weder in te mogen komen op pøene van swaarder straffe, mitsgaders in de kosten en misen van justici-

tie. Actum den 19^e julij 1708.

Wij ondergeschreven schepenen verklaren de bovengemelte gevangene niet gegoet te sijn om de kosten en miesen van justitie te voldoen.

Johan Kien J. Bosch

43

Den 8^e october 1708 van Purmerend herwaards overgebracht.

Examen ten overstaan van
de heeren Kien en Bosch
den 9^e october 1708.

Fissone Floris van Sloterdijk, out 24 jaren.

Segt onder de landlopers geboren en tot
Sloterdijk gedoopt te sijn.

Segt dat haar moeder tot Brussel woond.

Segt dat haar man tegenwoordig in 't leger
is.

Segt noijt meer in hegtenisse geweest te
sijn.

Bekend alhier in de Hekelstraat seker
vrouwspersoon te hebben wijsgemaakt
dat in desselfs huijs een schat ver-
borgen lag, alsmede dat een geest in
'tselfde huijs geduriglijk sweefde.

Bekend, dat sij om 't gemelte vrouwspers-
soon sulx te doen geloven tot deselve
gesegt heeft meer te kunnen sien dan
een ander, omdat met drie helmen geboren
was.

Bekend gesegt te hebben dat sij gedwongen
was door den geest om sulx te moeten
openbaren.

Bekend gesegt te hebben dat de verborgene

schat monterde ter somme van drie-
duijsend guldens.

Bekend aangenomen te hebben om de
geest te vermanen.

Bekend daartoe geëijst te hebben sout,
brood en een hembd, mitsgaders drie

[scan 28]

[44]

ofte vijf stucken geld ende dat daarop
hetselve haar gegeven is met twee
sestehalven en een goede schelling.

Bekend 't voorsz. geld in een hembdsmouw
gestoken te hebben ende het sout en
brood op 't selve gelegt.

Bekend om 't geld onder de aarde verborgen
te vinden een petje ofte kuijl gegraven
te hebben.

Bekend in 't selve petje water gegoten
en vervolgens behendiglijk een koperstuk
op de grond te hebben gelegd, grooter
dan een goude ducaton.

Bekend 't voorsz. koperstuk 't gemelte
vrouwspersoon getoond te hebben en
daarbij gesegd dat dat een van de pennin-
gen der verborgen schat was, dog dat
het niet mogt uijt het petje genomen
werden omdat nog niet rijp was.

Bekend daarop geëijst te hebben dat deselve
vrouw al haar gemunt en ongemunt
gout en silver in een sak of doek ge-
bonden, soude setten op de vloer nevens
't voorsz. petje.

Bekend daarenboven de gemelte vrouw te
hebben geraden de somme van een
honderd guldens te gaan lenen,

dog dat sij daarvoor moeste beloven een halve stuijver van de gulden voor renten te sullen geven ende dat 'tselve geld, met hetgeen in huijs was, in een neusdoek geknoopt ende alsoo bij de pet is neergeset.

Bekend dat daarop verscheijde bewegingen en buijgingen van haar lichaam over

[45]

de voorsz. pet en neusdoek met geld gemaak en ondertussen heijmelijk met haar hand de voorsz. neusdoek met geld en goud va[n] de aarde opgenomen en in een tas of sak, welke sij tussen haar twee rocken heeft, heeft gestoken.

Bekend in 't gebruiken van 't water en sout, alsmede in de voorsz. bewegingen van haar lichaam over 't bovengenoemd[e] petje, verscheijde malen godslasterlijk[e] woorden en eeden gebruikt heeft, dat sij sulx dede in de name Gods, in den name van Jesus, ook misbruijkende in 't opnemen van de neusdoek de woorden van Vader, Soon en H. Geest.

Bekend met een rok en een regenkleed, haar gegeven, om soo sij seijde de geest, die buijt[en] de poort haar vreeselijk ontmoeten soude, te vermanen, is henen gegaan.

Bekend al 'tgene bij haar gevonden is, van de voorsz. vrouw gestolen te hebben.

Segt Tibout Engels tot Amsterdam gevonden ende tesamen met Lucretia Matheus (beijde medegedetineerde) herwaarts gekomen te sijn.

Bekend dat de voorsz. Tibout op haar verzoek voor haar een koetswagen heeft gehuurd ende voor de vragt heeft betaald drie drie-guldens stucken.

Bekend tegen Tiboud en Lucretia (doenmaals met haar drien gevangen genomen tot Purmerend) te hebben gesezt, soo ik gestraft werd, sult gij ook niet vrij gaan.

2^e Examen ut supra den 10^e october 1708.

Persisteerd bij voorgaande antwoord.

[scan 29]

[46]

3^e Examen in judicio den 13^e october 1708.

De gedetineerde de vorenstaande articulen distinctelijk sijnde voorgelesen, heeft op ieder derselver geantwoord te persisteren bij haar bekentnisse op den 9^e deser.

4^e Examen in judicio den 16^e october 1708.

Bekend dat Lucretia en Tibout mede kennis en deel gehad hebben aan haar dieverije.

Segt dat sij drie gevangenen een gulden aan brandewijn tot Purmerende gedronken hebben en dat Lucretia onder 't drinken tot haar seijde, sus segt maar dat gij 't alleen maar gedaan hebt, 't kan u dog niet schelen.

Segd dat op den avond, wanneer het laken en hembd wederom bragt, aan haar suster Lucretia heeft geopenbaard, dat kans sag om de vrouw van haar geld te ontsetten ende als haar suster vroeg op wat wijze, sij geantwoord heeft dat sij sulx van een soldatenvrouw geleerd had, dat de oude man, Tibout, daarbij sat en 'tselve aanhoorde, dog niets en sprak.

Segt dat tegen Lucretia gesegt heeft, dat
sij honderd guldens van de vrouw krijgen
soude.

Vide de sententie in het correctieboek, folio 25.

[47]

Overgebracht van Purmerende tegelijk met Fissone Floris.

Examen ten overstaan van
de heeren Kien en Bosch, den
10^e october 1708.

Tiboud Engels van Aarnem, out 74 jaren.

Bekend de wagen voor Fissone Floris op haar
verzoek gehuurd te hebben ende dat de-
selve hem een vereringe heeft beloofd
omdat een goede winst gedaan had.

Ontkend van 't voornemen van Fissone iets
geweten te hebben.

Segt over drie jaren hier geweest te sijn
met seker vrouwspersoon in Popmans-
laan, wiens man in dienst lag, sijnde
sijn halve broeder ende dat hij van
den hospes vier guldens op de hand ontfan-
gen heeft om denselven te genesen
ende dat hij na hem een drank gegeven
te hebben, vertrocken is.

2^e Examen ut supra den 12^e dito.

Segt een week of agt laast tot Amster-
dam vertoefd te hebben, om sijn oogen
door den heer Brickenaar te doen ligten.

Segt dat tot Amsterdam is gelogeerd ge-
weest bij een oude weduwe in de Engelse Steeg tegenover
een messemaker ontrend agt weken en
op 't Franse Pad een dag of twee.

Segt te voren gelogeert geweest te sijn

tot Dordrecht op de Wale Vesten.

Segt dat Lucretia Matheus, medegegetineert in Vriesland sig onthouden heeft, gedurende den tijd dat hij sijn oogen heeft laten ligten.

[scan 30]

[48]

3° Examen in judicio den 13^{en} dito.

Persisteerd bij sijn voorgaande bekentnisse op den 10^e en 12^e deser gedaan.

Vide de sententie in 't correctieboek, folio 27.

49

Overgebracht als voren.

Examen ten overstaan van de heeren Kien en Bosch den 10^e october 1708.

Lucretia Matheus van Litoijen in de meijerije van 's Hertogenbosch, out 28 jaren.

Segt getrouwd te sijn en haar man in 's lands dienst in Portugaal.

Segt dat Fissone Floris haar en Tibout Engels een vereringe beloofd heeft omdat een goede winst gedaan hadde.

Segt voorleden saturday een week tot Amsterdam bij Fissone gekomen te sijn.

Ontkend iets geweten te hebben van 'tgene bij Fissone ten huijse van Annetje Cornelis is gedaan.

2^e Examen ut supra den 12^e dito.

Segd dese voorledene winter geweest te
sijn bij Tiboud Engels tot Gend en
dat sij ten tijden dat sijne oogen souden
tot Amsterdam geligt werden, is ge-
gaan na Leeuwaarden in Vrieslant.

Segt dat Tiboud Engels gelogeert heeft
tot Amsterdam in de Engelse Gang.

Segt dat sij twee nagten op haar te-
rugkomst uijt Vriesland heeft ge-
slapen op 't Franse Pad.

3^e Examen in judicio den 13^{en} dito.

Persisteerd bij haar voorgaande bekente-
nisse op den 10^e en 12^e deser gedaan.

[scan 31]

[50]

4^e Examen in judicio den 16^e october 1708.

Ontkend 'tgeen bij Fissone Floris
op desen dag tot haar Lucretia's be-
lastinge is gesegt.

5^e Examen den 20^e dito in judicio.

Bekend geen vaste woonplaatse te
hebben.

Bekend sig geneerd te hebben met
salven, plaasters, etc^a te verkopen
en wanneer geen aftrek hadde ook
wel om de kost te hebben gebedeld.

Vide de sententie in het correctieboek, folio 28.

Geappreheendeert den 18^{en} februarij 1709.

Examen in iudicio den 19^{en} februarij 1709.

Sara Jans out 75 jaren.

Ontkend goederen uijt de lombard voor haar particulier gelost te hebben, welke sij voor andere daar had ingebracht.

Bekend goederen van Carel van Loon in haar huijs te hebben gehad, maar segd die van hem te hebben gekogt wanneer hij sijn winkel quam te verkopen.

Bekend een stukje sarge van Joost de Bruijn te hebben gekogt voor $f 12 : 5$: - op voorleden karstijd, sijnde agt ell gekrompen sarge.

Bekend van de diaconie deser stad wekelijx tien stuijvers en een broodje te ontfangen.

Segt dat Jan Distelberg, die bij haar woond, haar geld opschiet tot de koopmanschap en niemand anders.

Segt haar dogters klederen te leggen ten huijse van Jan Stroo, haar huijsheer.

Segt het goed dat in haar kist lag, haar eijgen goed is.

Segt niet te kunnen seggen welke goederen Jan Distelberg met sig gebragt heeft wanneer hij bij haar quam wonen.

Segt de goederen, welke nu in haar huijs sijn ofte een gedeelte van dien, eerst bij haar voor de eijgenaars uijt de lombard gelost te hebben.

[scan 32]

[52]

2° Examen ten overstaan van de heeren Van Kinschot en Van Vladeracken, den 19^e februarij 1709 des namiddags.

Segt het goed van Johanna Knijf, ten haren huijse gevonden, bij haar te sijn gekogt en op desselfs versoek voor enigen tijd te hebben opgehouden om dan wederom aan haar te verkopen.

Bekend dat sij op 't goed van Marij Adams van Loon geld gegeven heeft.

Segt een slot aan haar binnendeur, alsmede aan het luijk om na boven te gaan, gedaan te hebben om haar goederen te bewaren.

Segd dat sij 't jak van Johanna Knijf heeft verkogt aan een kemster in het Nieuweland, genaamd Maartje, voor tien guldens ende dat sij de tinne schotels van haar heeft verkogt naast de deur van Carel van Loon.

3° Examen in judicio den 21^{en} februarij 1709.

Segd goederen onder haar te hebben van de vrouw van Rijnderd van Nes en dat sij daarop heeft opgeschoten een pond groot en een sestehalf, bestaende in een regenkleed, een rijglijf en een mansborstrok, en dat de voornoemde vrouw haar daarvoor geven soude soo veel haar goeddogt.

Ontkend voor Foockeltje, de dogter van doove Caat, in voorleden september twee packjens in de lombaard gebragt te hebben.

[53]

Segt niet te weten, dat, op het opeijssen van een van de twee lombaardceeltjens ge-

segd heeft dat het lomgaardceeltje weg was.

Ontkend voor Lijsbet in Schoorl op de Koning[s]-weg goed in de lomgaard gebragt te hebben, maar dat sij 't wel voor deselve daar uijtgehaald heeft.

Segt dat Lijsbet doen sij, gedetineerde, 't goed thuijsbragt, seijde dat sij iet van haar goed miste.

Bekend voor Lijsbet een stuckje linnen gehad te hebben om te verkopen en dat sij 'tselve aan buijtenluij op de markt heeft verkogt, dog dat sij 'tselve niet aan Neeltje op de Bree Straat gepræsenteerd heeft.

Segt niet te weten of sij 't voornoemte stukje tegen twaalf stuijvers heeft verkogt en Lijsbet in rekeninge gebragt en sulx tot veertien elle dat sij ook niet weet dat sij 't voorsz. linnen aan Lijsbet heeft moeten voldoen tot twintig ell.

4^e Examen ten overstaan van Floris van Vladeracken en Jan van Egmond van der Nijenburch den 25^e februarij 1709.

Bekend dat sij het linnen aan Lijsbet heeft moeten voldoen tot twintig ell.

Persisteerd voorts bij haar bovenstaande verclaringen.

Vide de sententie in het correctieboek, folio 28 verso.

[scan 33]

[54]

Geapprehendeert den 9^e augustus 1709.

Roelofje Antene van Uijtrecht, out 40 jaar.

1^e Examen in judicio den 10^e augustus 1709.

Segt altoos gewoond te hebben tot Uijtrecht bij de Catrijnepoort.

Segt nu tweeëntwintig jaren te sijn getrouwd geweest met enen Hermanus Dast, sijnde jegenwoordig voor soldaat in 't leger.

Segt drie kinderen bij haar man in leven te hebben.

Segt haar man voorleden winter een jaar geleden de laaste regse is bij haar geweest.

Ontkend dat sijn met Jan de Bruijn heeft huijsgehouden en segt dat sijn eerst op voorleden woensdagavond hier gekomen is.

Segt Jan de Bruijn als voerman te hebben leren kennen.

Segt dat Jan de Bruijn met nog twee personen een manslag gedaan heeft, dog ontkend te weten dat deselve tot Uijtrecht is ingedaagd.

Segt dat de koopman die met haar in bockinge gehandeld heeft, genaamd werd Eelke Willems, wonende tot Amsterdam aan 't Blauwehoofd, en sijn knecht die hij bij hem hadde, Jan de Ruijter.

2^e Examen ut supra den 15^e augustus.

Segt dat Jan de Bruijn haar agt jaren heeft nagegaan, omdat soo hij seijde

sonder vrouw niet leven konde.

Bekend met deselve vleeschelijk te hebben geconverseerd.

Bekend wel geweten te hebben dat deselve De Bruijn nog een vrouw in leven heeft en tot Uijtrecht woonagtig.

3^e Examen ut supra den 17^e dito.

Segt alle de goederen in haar huijs gevonden, ook de wolle, haar toe te behooren.

Schepenen der stad Alkmaar, gehoord den criminelen eijsch van den heer officier amptshalven op de confessie van de gedeteneerde gedaan en genomen, condemnere deselve in een boete van een honderd guldens ten behoeven van den heer officier en bannen deselve voor den tijd van vijftwintig jaren uijt den lande van Holland en Westvriesland, sonder middelerwijle daar weder binnen te mogen komen op pøene van swaarder straffe, mitsgaders in de kosten en misen van justitie. Actum den 17^e augusti anno 1709 in judicio.

[scan 34]

[56]

Geapprehendeert den 20e februarij 1710.

Johannes Spits uijt Franckendaal, out 28 jaren.

i^e Examen ten overstaan van de heeren præident Van der Nijenburgh, Van Kinschot en Reijnst den xxe februarij 1710.

Segt gediend te hebben onder capiteijn Baart

in 't regiment van Grimaldi ende dat voor 15 à 16 dagen wederom in Holland is gekomen om dienst te zoeken.

Segt uijt Vriesland tot Hoorn gekomen te sijn, daar een nagt geslapen te hebben ende des morgens sijn medegevange buijten de poort tot Hoorn gevonden te hebben ende vervolgens met denselven herwaarts gegaan te sijn, dog denselven niet te kennen.

Segt gisterennamiddag ten 2 à 2½ uuren hier aangekomen te sijn en van voornemen geweest na Den Haag te reijsen.

Segt desen morgen met sijn medegevange in twee à drie wijnkopers huisen geweest te sijn om te versen, dog ontkend dat aldaar aan de geldladen is geweest.

Segt noijt in hegténisse geseten te hebben.

Segt het trommeltje met lijm, bij hem gevonden, onderwegen van de weg opgenomen te hebben en tot nu toe niet te

[57]

hebben geweten wat daarin was ende dat het balijntje bij sig droeg om 's morgens sijn tong daarmede schoon te maken.

iie Examen in judicio den 22e dito.

Ontkend sijn medegevange gesien ofte gekend te hebben voordat tesamen tot Hoorn waren.

Ontkend met deselve tot Hoorn in een herberge te hebben geslapen.

iii^e Examen in judicio den 1^e maart.

Bekend ontrend ses jaar geleden tot Amsterdam in hegtenis geweest en aldaar twee jaar geseten te hebben.

Bekend doenmaals ook gegeesseld te zijn en met een brief op de borst te hebben staan pronken.

Bekend over twee jaar tot Amsterdam op de Beurs gevat te zijn over 't violeren van zijn bannissement.

Bekend in Den Haag gevangen geseten te hebben.

Ontkend tot Ceulen te zijn gegeesseld.

Ontkend tot Amsterdam twee stucken stof gestolen en aan een smous verkogt te hebben.

Ontkend op de Leijdse Gragt in een venster gebroken en aldaar in 't huijs verscheijde goederen gestolen te hebben.

Ontkend op de Reguliers Breestraat met enen schelen Louw ter venster ingeklommen ende insgelijx gestolen te hebben.

Ontkend in Den Haag een degen van een heer sijn sijde genomen te hebben.

[scan 35]

[58]

Ontkend in de Nieuwe Lutherse Kerk tot Amsterdam het armenbosch bestolen te hebben.

iiii^e Examen in judicio den 8^e maart.

Bekend in Den Haag gebannen te sijn.

Segt alvorens dertien weken aldaar gevangen te hebben geseten.

v^e Examen in judicio den 24^e maart 1710.

Bekend dat Jacob Ferdinandus het geld met het balijntje uijt de lade heeft gestolen en dat hij enig geld van deselve heeft overgenomen en schoongemaakt.

Bekend dat hij het kleijne geld bij hem hield en Jacob het groote.

Bekend dat om te beproeven of er geld in de laden was, duijten in deselve heeft laten vallen.

Bekend met Jacob van Amsterdam te sijn gekomen op Hoorn met de trekschuijt en vandaar herwaarts.

Vide de sententie in het correctieboek, folio ...

[59]

Geapprehendeert den 20^e februarij 1710.

Jacobus Ferdinandus van Antwerpen, out 29 jaar.

1^e Examen ten overstaan van de heeren præsidet Van der Nijenburgh, Van Kinschot en Reijnst den 20^e februarij 1710.

Segt te sijn een lakenwever.

Segt te sijn getrouwd ende dat tot Amsterdam in de Reguliersdwarsstraat in de Spaarpot Steeg nu ontrend de ses of seven jaren heeft gewoond.

Segt sijn vrouws moeder slapers te houden.

Segt gisteren na de middag hier gekomen te sijn van Hoorn met enen Johannes, sijn medegevangen.

Bekend met deselve aan een wijnkopershuijs of drie geweest te sijn, dog alleen om een rantzoentje te kopen.

Segt noijt meer in hegtenisse geweest te sijn.

Ontkend gesien te hebben dat Johannes iets quaats 't sijn met een balijntje of anders gedaan ofte geld uijt de laden gestolen heeft.

Segt de steek, welke op sijn rug heeft, tot Amsterdam te hebben gekregen voor ontrend seven jaar sonder te weten door wie ende dat genesen is door enen Christiaan Brouwers, chirurgijn op de Uijterse Straat.

Segd de snee op sijn arm door deselve en op deselve tijd gekregen te hebben, sijnde een matroos met welke de gek had geschoren.

[scan 36]

[60]

Segt met Johannes in een huijs tot Hoorn geslapen te hebben ende ontrend de veertien dagen met deselve kennisse te hebben gehad.

ii^e Examen in het tugthuijs den 22^e februarij 1710.

Segt noijt gesien te hebben dat sijn macker met het balijntje sijn tong schrapte.

Segt geen andere naam te hebben als Jacobus Ferdinandus.

iii^e Examen in judicio den 1^e maart 1710.

Ontkend tot Antwerpen in het tugthuijs
geseten te hebben, veel min daar te sijn
uigtgebroken en alsoo sijn been te heb-
ben gebroken waarvan nu nog een tretje
behouden heeft.

Bekend uijt Amsterdam gebannen te sijn
en dat sijn bannissement naderhand tien
jaren is verlengd.

Ontkend enen Jan Rose in sijn arm en
buijk te hebben gestoocken.

Bekend enen Take wel te hebben gekent,
welke segt gehangen te sijn, dat deselve
wel is aan sijn huijs geweest, dog ontkend
met deselve gelopen, veel min
gestolen te hebben.

Bekend in 's Gravenhage gegeesseld
te sijn.

Segt dat Christina Hendrix alias Soeteke niet is de
vrouw van Johannes Spits.

Ontkend met deselve Soeteke te hebben
gestolen vier bockevellen en dat hij
de slager die Soeteke hadde helpen ge-
vangen nemen verraderlijk met een
mes heeft gestoken.

61

Ontkend in 't Haagse Bosch een persoon
te hebben afgeset en van sijn klederen
en horlogie beroofd.

Ontkend aan 't hof van den koning van
Pruijssen een beugeltas te hebben ge-
stolen en een silvere doos daar twee
goude ringen in waren.

Ontkend in de Oude Lutherse Kerk tot Amsterdam met een balijntje ontrend ses guldens te hebben gestolen.

iiiie Examen in het tugthuijs den 8e maart 1710.

Bekend het trommeltje met lijm tesamen met Johannes Spits tot Amsterdam ontrend de Oude Brug bij een drogist gekogt te hebben.

Bekend met sijn macker bij drie à vier wijnkopers met het balijntje in de laden geweest te sijn en daarmede ontrend veertien of vijftien guldens gekregen te hebben, daaronder een agtentwintig stuijversstuk in een kruijdenierswinkel.

Vide de sententie in het correctieboek, folio ...

[scan 37]

[62]

Pieter Coppen van Alkmaar, out 22 jaar.

i^e Examen in judicio den 13^{en} october 1710.

Bekend het loot uijt de tuijn van Kriekeboom te hebben genomen en 'tselfe verkogt aan de vrouw op de hoek van de Nieuwestraat voor twaalf stuijvers en twee duijten, wegende veertien pond.

2^e Examen in judicio in het tugthuijs den 6^e november 1710.

Ontkend dat tegen andere heeft gesegt of sijn mede wilden na Oometje Turvers tuijn.

Segt dat ook noijt in andere tuijnen

is geweest als in die van Kriekeboom.

Schepenen der stad Alkmaar, gehoord den criminelen eijsch en conclusie bij den heer officier mr. Nicolaas Vrijburg, amptshalven op ende jegens den gedetineerde gedaan en genomen, mitsgaders gelet op de confessie bij den gedetineerde gedaan, doende regt, bannen denselven voor den tijd van vijftien eerstkomende en agtereenvolgende jaren uijt den lande van Holland en Westvriesland, sonder inmiddels daar weder in te mogen komen op pøene van swaarder straffe, en condemneren denselven in de kosten en misen van justitie.
Actum in judicio den 18^e november 1710.

[63]

Teunis Teunisz. Van Uijtrecht, out 38 jaren.

Examen in judicio in het tugthuijs den 6^{en} november 1710.

Bekend in de kroft van ... in de Nieu-poord buijten dese stad gevonden te sijn des avonds ontrend seven uren met een mandje waarin rapen geplukt hadde.

Ontkend dat hij oijt rapen ofte hout ergens gestolen heeft.

Schepenen, gehoord den criminelen eijsch en, etc. condemneren den gedetineerde gesteld te werden den tijd van veertien dagen te water en te brood, mitsgaders in de kosten en misen van justitie.
Actum in judicio den 18^{en} november 1710.

[scan 38]

[64]

Geapprehendeert den 29^e november 1710.

Jan van Nek van Emmerik, out 40 jaren.

i^e Examen in judicio den 30^e november 1710.

Bekend ontrend agt dagen geleden hier te zijn gekomen.

Segt dat op de Limmerhoek heeft 't huijs gelegen en twee nagten in het veerhuijs tot Haarlem.

Segt hier gekomen te zijn om werk te soeken, 't sij in een brouwerije, seepsiederijen ofte bij een doctor.

Bekend met leugens omgegaan te hebben om van de borgerije wat te krijgen.

Segt dat getrouwd is en vier kinderen heeft.

Schepenen gesien etc. condemneren den gedetineerde den tijd van veertien dagen geset te werden te water en te brood, en bannen denselven voorts voor den tijd van ses eerstkomende en agtereenvolgende jaren uijt dese stad ende de jurisdictie van dien, sonder middeler tijd daar weder binnen te mogen komen, op pøne van swaarder straffe mitsgaders in de costen en misen van justitie. Actum in judicio den 30^e november 1710.

65

Geapprehendeert den 1^e november 1710.

Simon Willemsz. van Amsterdam, out 21 jaren.

i^e Examen in judicio den 4^e november 1710.

Segt dat Maart Jacobs nevens hem

gevangen sijn vrouw is ende mede van Amsterdam ende dat aldaar te-samen sijn getrouwd voor het geregt.

Segd dat een kind bij haar heeft 'twelk nu ontrend anderhalf jaar oud is.

Segt dat van Amsterdam hier is gekomen.

Bekend dat op voorleden donderdag sig ten huijse van den heer officier heeft uijtgegeven voor een matroos ende te komen van De Helder.

Segd dat hij de bloedcorale ketting, welke bij de bovengenoemde Maart Jacobs gevonden is, door sijn macker te sijn genomen ende dat hij die van deselve gekregen heeft.

Bekend dat hij sijn naam aan de dienaar van de justitie ander voor dat in hegtenisse was, dan nu heeft opgegeven.

Segd dat de twee kinderen hembden bij hem gevonden door sijn macker sijn genomen.

Segd dat hij voor de corale ketting aan sijn macker twaalf stuijvers heeft gegeven.

Segt dat hij rooms en sijn vrouw van de gereformeerde religie is.

Verte

[scan 39]

[66]

2^e Examen in judicio den 11^e november 1710.

Bekend dat hij tevoren sijn naam

heeft opgegeven Jan Dirx.

Bekend de corale ketting genomen te hebben.

Bekend dat hij de twee hembden gestolen heeft.

Segd noijt in hegtenis te sijn geweest.

Bekend kickerd te sijn genoemd.

Schepenen etc. bannen den gedetineerde uijt den lande van Holland en Westvriesland voor den tijd van vijftien eerstkomende en agtereenvolgende jaren, sonder middelerwijl daar weder binnen te mogen komen op pæne van swaarder straffe en condemneren denselven in de kosten en misen van justitie (sed non habet), ontseggende den heer eijscher sijnen verderen eijsch en conclusie. Actum in judicio den 22^e november 1710.

67

Geapprehendeert den 1^e november 1710.

Maart Jacobs van Rotterdam, out ontrend 26 jaar.

i^e Examen in judicio den 4^{en} november 1710.

Segt dat woond aan de Westsijde tot Saardam.

Segd dat getrouwd is met Simon Willems haar medegevangen voor het geregt tot Oostsanen, ontrend anderhalf jaar geleden.

Segd dat bij deselve een kind heeft van 21 weken, hetwelke tegenwoordig is bij haar mans moeder op het Hane-pad.

Segd dat met haar man te voet hier van Saardam gekomen is.

Segd dat de bloedcorale ketting, welke aan haar hals hadde, als hier quam van haar man heeft gekregen.

Segt niets te weten van de kinderenhemden welke bij Simon Willemsz. gevonden sijn.

Segd dat noijt is in hegtenisse geweest.

2^e Examen ut supra den 11^e november 1710.

Segd dat haar mans moeder is Neeltje Sijmons op 't Hanepad tot Saardam en dat deselve cael spind.

Verte

[scan 40]

[68]

Segd dat voor veertien dagen hier gekomen is, ende alhier sig continueel heeft opgehouden, totdat in hegtenisse gebracht is.

Schepenen etc. in omnibus als op Simon Willemsz.

69

Geapprehendeert den 20^e junij 1711.

Jan Arentsteijn van Meppelen, out 32 jaren.

1^e Examen in judico den 23^e junij 1711.

Is getrouwd met eenen Aaltje Harmens van Campen daar bij een kind van elff weken.

Is gekomen uijt Gelderland met intentie om tot Enkhuijsen een huur te zoeken.

Is saturdaymorgen binnen dese stadt gekomen.

Segt verscheijde menschen om een aalmoes aangesproken te hebben en daartoe voorgegeven te hebben van een verloren reijs gekomen te sijn.

Segt op saturdaymorgen te sijn gekomen bij een man sittende met het been in 't kussen die met hem sprak van koolbakken, die seijde dat hij een dienaar van de justitie was en dese hem, gedetineerde, met chap soo dronken heeft gemaakt dat niet wiste wat gedaan heeft.

Segt niet te weten dat een stuk catoen uijt een huijs heeft genomen.

2^e Examen in judicio den 24^{en} junij 1711.

Persisteerd bij sijn voorgaande responsiven.

Schepenen etc. bannen den gedetineerde uijt den lande van Holland en Westvriesland voor den tijd van ses jaren eerstkomende, sonder middelerwijl daar weder binnen te mogen komen op pœne van swaarder straffe en condemneren denselve in de kosten en misen van justitie (sed non habet) ontseggende den heer eijscher sijn verderen eijsch en conclusie. Actum en gepronuntieerd den 27^e junij 1711.

[scan 41]

[70]

Cornelis Dirx van Amstelveen.

Examen in judicio den 22^e september 1711.

Bekend dat in de voorleden maand junij een stadsboode uijt name van de heeren burgemeesteren hem belast heeft uijt dese stad

te vertrecken.

Bekend dat de voors. boode hem te dien eijnde een schriftelijke ordre heeft voorgelesen; behelsende dat hij niet wederom binnen dese stad soude mogen komen, op pøene van swaarder straffe.

Bekend dat hij na een kleijn verblijf buiten de stad, daar weder binnen is gekomen, sonder daartoe permissie te hebben verkregen van de heeren burgemeesteren.

Schepenen gesien den criminelen eijsch en conclusie bij den heer officier mr. Nicolaas Vrijburg amptshalven op ende jegens den gedetineerde gedaan en genomen ende gelet op de confessie bij den gedetineerde gedaan, doende regt, bannen denselven uijt dese stad ende de jurisdictie van dien voor den tijd van ses eerstkomende en agtereenvolgende jaren sonder middeler tijd daar weder binnen te mogen komen op pøene van swaarder straffe condemnerende voorts denselven in de costen en mijsen van justitie (sed non habet). Actum en gepronuntieerd in judicio den 22^e september 1711.

71

Geapprehendeert den 12^e november 1711.

Jan Wulderts, alias Wiltjes van Alkmaar, out 18 jaar.

i^e Examen in het tugthuijse ten overstaan van de heeren præsidet, vicepræsidet en Daeij den 12^{en} november 1711.

Bekend in de tuijn van Anna Pieters heijmelijk gekomen te sijn om aalbesien te plocken, sijnde

geweest ontrend verleden kermis.

Bekend op gelijke wijze te zijn geweest
in de tuijn van Maarten Post.

Bekend verleden Pinxter een jaar
geleden 's morgens tegen het
opgaan van den dageraat te zijn
geweest in de tuijn aan de Ooster-
banen toebehorende Cornelis
Duijn.

Bekend in de voorsz. tuijnen appelen
genomen te hebben.

Bekend dat getragt heeft om het
tuijnhuijs van Maarten Post
met zijn mes op te steken.

2° Examen in judicio den eersten december 1711.

Bekend dat in de tuijnen boven-
genoemd is gekomen met te
klimmen over de heijning.
Persisteerd voorts bij zijn beken-

[scan 42]

[72]

tenisse in 't voorgaande
examen gedaan.

Schepenen gesien den criminelen
eijsch en conclusie bij den heer officier
Nicolaas Vrijburg amptshalven
op ende jegens den gedetineerde gedaan
en genomen, ende wijders gelet
hebbende op het gund te considereren
stond ende mogte moveren
doende regt, uijt den naam ende
vanwegens de hooge overigheid en
graaflijkheid van Hollant en
Westvriesland, bannen denselven
gedetineerde voor den tijd van ses agter-

eenvolgende en eerstkomende
jaren uijt den lande van Hollant
en Westvriesland, sonder
immiddels daar weder in te mogen
komen op pøene van swaarder
straffe, condemnerende wijders
denselve in de costen en mijsen
van justitie (sed non habet).
Actum in judicio en gepronuntieerd
den 1^{en} december 1711.

73

Geapprehendeert den 5e december 1711.

Martinus Oldenburg van
Mastricht, geboren in 't leger,
out in de 40 jaren.

i^e Examen in judicio 5e december 1711.

Segt veeltijts ter zee gevaren heeft.

Segt twee jaren te land gediend heeft
onder 't regiment van den heer Van
Oudensteijn.

Segd dat nu ses à agt jaar geleden
heeft gewoond bij enen Herman Claasz.
sijnde een kleermaker tot Castricum.

Ontkend in het duijn bij Egmond Binnen
enen Clara Pieters oneerlijk te
hebben aangeraakt.

Bekend met de voorsz. Clara ~~Gerrits~~ Pieters. van
deses stads Hout over Heijloo te sijn
gegaan na Egmond Binnen ende van
daar door 't duijn en verders langs het
strand na Wijk op Zee.

Bekend met deselve aldaar vernagt
te hebben ten huijse van een weduwe
die comenije houd, van welke veelmaal
vodden gekogt heeft.

Bekend dat voor hem en Clare een sootje vis heeft laten gereetmaken ende het gelag betaald heeft.

Segt dat met al sijn klederen aan, is te bed gegaan daar sij lag en dat hij doenmaals dronken was.

Ontkend haar op het bedde bekend te hebben.

Segd dat het pakje goed 'tgeen Clare bij sig hadde onderweg van haar hadde gekogt voor ses guldens.

Segd dat des morgens sonder Clare te

[scan 43]

[74]

hebben gesproken, is weggegaan.

2° Examen ten overstaan
van de heeren Van Lanschot,
Reijnst en Van Vladeracken
den 7^e december 1711.

Bekend dat tegen Clare Pieters gesegt heeft, dat hij ging na Wijk op Zee wanneer sij nog bij deses stads Hout waren.

Persisteerd voorts bij sijn voorgaande responsiven.

3° Examen in judicio den 12^e december 1711.

Bekend de stroijen hoet van Clare Pieters verkogt te hebben om 17 stuijvers aan een vrouw wonende naast de bulloper in het Heemskerker duijn, en dat de rest van 't pakje van haar gekogt heeft 'thujs gebragt, sonder iets uijt te nemen.

Bekend behalven de voorsz. hoed nog te hebben verkogt een huijf en twee borstrocken.

Bekend met 't voorgemelte vrouwmensch te hebben te bed gelegen, dog met alleen sijn rok uijt.

4^e Examen.

Persisteerd bij sijn voorgaande antwoorden.

5^e Examen in judicio den 22^{en} december 1711.

Bekend dat tot Wijk op Zee sig met Clare Pieters voor man en wijf heeft uijtgegeven.

75

Bekend dat hij deselve soo in Duijn als tot Wijk op Zee vleeschelijk heeft gebruijkt.

Bekend dat Clare Pieters haar pakje met klederen aan hem gegeven ende sulx op dien voet dat sijn bij hem blijven soude.

Bekend sig aan haar uijtgegeven te hebben als een ongetrouwd en vrij persoon.

Vide sententie in het correctieboek.

[scan 44]

[76]

Geapprehendeert den 10 maart 1712.

Jan Jacobsz. van Uijtgeest.

i^e Examen in judicio den 12 maart.

Segt sijn werk te maken van een deujtje en stukse te gaan bedeelen gesonts lighaams.

Segt wel te weten dat hem over eenige tijt in judicio is aangesegt sijn bujten dese stadt ende jurisdictie van dien te begeven ende noijt daar weder binnen te mogen koomen.

Vide t' memoriaal Jan Jacobsz.

Alsoo Jan Jacobsz. van Uijtgeest op den 18 april 1709 in judicio is aangesegt omme sijn ilico uijt de stadt ende jurisdictie van dien te begeven vermits zijn quaat gedragh en ofschoon gemelte Jan Jacobsz. wel behoort hadde defert ende ontsagh voor de heijlige justitie te dragen, soo is 't ter contrarie dat deselve en vilipendie van de justitie sijn niet en heeft ontsien te verstouten om wederom binnen dese stadt te komen, ende

77

in zijn voorige quaat gedragh voort te gaan gelijk deselve in pleno judicio heeft geconfesseert.

Al waaromme schepenen deser stadt gesien den crimineelen eijsch ende conclusie bij den heer hooftofficier mr. Johan Baart amptshalven op ende jegens den gedetineerde gedaan ende genoomen ende gelet op de confessie bij den gedetineerde gedaan, doende regt, bannen denselven Jan Jacobsz. uijt den lande van Hollandt ende Westvrieslandt voor de tijdt van ses eerstkomende en agtereenvolgende jaaren sonder middeler tijdt daar weder binnen te mogen komen op pœne van swaarder straffe, condemnerende voorts deselve in de kosten

en mizen van de justitie (sed non habet).
Actum en gepronuntieerd in judicio den
19 maart 1712.

[scan 45]

[78]

Geapprehendeert den 17e december 1712.

Jan Dirx van Alkmaar, oudt 18 jaaren.

i^e Examen in judicio den 17e december 1712.

Seijt van Alkmaar te zijn en sijn moeder
te hieten Trijntje Adams.

Bekent alleenigh een thuijn buijten de
Kennemerpoort agter de Keijser Otto over
een week 2 à 3 gestoolen te hebben
5 schilderytjes, een spiegeltje en
een theezakje, en t' selve in de Sint
Anna Straat aan een uijtdraagster te
hebben verkogt voor de somma van 15^e
stuvers.

Nogh uijt deselve thuijn een bijlhamertje,
een boortje, een hamer en kettinktje.

Bekent van de somer tweemaal in een
thuijn agter de Keijser Otto te sijn geweest
en daar appelen uijtgenoomen te hebben.

Bekent soo altemet een stuk eten uijt
de boerschuijtjes te hebben genoomen.

Bekent over een jaar in de thuijn van
monseigneur Pelt te zijn geweest en daaruijt
genoomen te hebben een seyldoekx boeseltje
en een spreeuwekan.

79

2de Examen in judicio den 21^e december 1712.

Bekent in de smits thuijn uijt het
Nieuwelandt te geweest en 9 eijjeren uijt
deselve genoomen te hebben.

Bekent van jongs aff in de thuijnen
geklommen te hebben en appelen,
peren en andere vrugten daaruijt genoomen.

Bekent mede soo nu en dan eenige
dorren takken uijt de Stadts Houten
genoomen te hebben ende selve thuijs gebragt.

Eijsch gedaan maaken ende
den Ed. Aghtb. gereghte
der stadt Alkmaar overgele-
vert bij offte vanwegen mr.
Johan Baart der voorsz.
stadt hooftofficier
op ende jegens
Jan Dirxsz., gedetineerde.

Alsoo Jan Dirxsz. jegenwoordigh gedetineerde
buijten pijnen en banden van ijsere beleede
heeft, dat hij sigh niet en heeft ontsien van
jongs aff aan te begeeven om in verscheijden
thuijnen appelen, peeren en andere vrugte
te steelen, gelijk hij oock nogh een week 2 à 3

[scan 46]

[80]

geleeden gestoolen heeft uijt een thuijn
buijten de Kennemerpoort agter de Keijser
Otto, vijff schilderijtjes, een spiegeltje ende
een theezakje, ende hetselve in de Sint
Anna Straat te verkoopen voor 15 stuvers
dat hij om die diefstal te pleegen het
thuijnhuijsje daar het voors. goet in was
met een bijlhamertje t'gunt in de thuijn was
op te breeken, gelijk hij ook in de somer
tot tweemaal toe in een thuijn agter de
Keijser Otto appelen gestoolen heeft, als-
mede een jaar geleden in de thuijn van
Pelt is geweest en daaruijt gestoolen te
hebben een zeijldoekx boeseltje en een

spreeuwekan, dat de gedetineerde daaren-
boven soo nu en dan eeten uijt de boere-
schuijtjes gestoolen heeft, alle het-
welke saaken zijnde die in een stadt
van ordre ende daar men gewoon is goede
justitie te administreren, niet getolereert
maar anderen ten exempel gestraft
behooren te werden, soo is 't dat schepenen
der stadt Alkmaar gesien ende geëxamineert
hebbende den criminele eijser dese Ed.
Aghb. ger. overgelevert bij offte vanwegens
den heer mr. Johan Baart als hooftofficier
deser stadt op en jegens den gedetineerde
amptshalven gedaan en wijders hebbende
gelet op 'tgunt in dese te considereren stont
en mogen moveren, doende regt uijt den naam
en vanwegens hooge overigheijt van

81

Hollandt en Westvrieslandt hebben den
gedetineerde gecondemneert geconfineert te sijn
den tijt van 14 dagen in een donker gatt om
aldaar met water en broot gespijst te werden
en voorts den gedetineerde gebannen uijt den
lande van Hollandt, Zeelandt en West-
frieslandt den tijt van 6 agtereenvolgende
jaaren sonder inmiddels daar weder in te
mogen komen op pøene van swaarder straffe
en eijndelijk den gedetineerde gecondemneert
in de kosten en misen van de justitie, sed
non habet. Actum en ter rolle gepronuntieert
den 24^e december 1712.

Den 26 december 1712.

Claas Dirxs, out ontrent 12 jaaren,
seijt tot Alkmaar gebooren te zijn van
Trijntje Adams.

Bekent aan de koekkraam in de Langestraat
geweest te zijn ende bevindende dat achter-
in een gatt was, is daar doorgebroken.

Seijt alleen geweest te sijn, dogh dat Dirk in de

Bardiel Steegh en Claas naast Trijn Lamberts
op het Rissevoort hem daartoe geraaden hebben.

Bekent de koeckist met een spijcker opengebros-
ken te hebben ende een koekje daaruijt genoo-
men te hebben die hij de vrouw wederom heeft
behandigt. Bekent verleede jaar in 't Snaare-
manslaantje in de thuijn van Maarten de
warmoesier te sijn geweest ende een sak met

[scan 47]

[folio 81v]

appelen daaruijt gehaalt te hebben.
Bekent van dit jaar geweest te sijn in de
thuijn van Pieter Pelt, gelegen aan de
Cingel, ende daaruijt eenige karssen
gestolen te hebben ende doen oock
3 appelen gestolen te hebben die nogh niet
goet waaren.

Bekent van dit jaar oock geweest te sijn
in een thuijn agter de Keijser Otto in de
nieuwe Houte, toekomende de thuijn Jacob
Baltisz. ende daaruijt eenige appelen
gestoolen te hebben. Bekent dit jaar
oock geweest te sijn in de thuijn op de
Cingel buijten de Vriesse poort ende
daaruijt 3 peeren gestoolen te hebbe.

Seijt dat Piet die met de klapbeenen
loopt singen met hem in de thuijn
van Maarten is geweest, misgaders
Jaep een lasarus jonge, die wat grooter
is als hij.

Seijt dat de Vlaams jonge, Dominicus
genaamt, hem vertelt te hebben dat hij
in een thuijn was geweest in 't Snaare-
mans Laantje ende daaruijt appelen
en peeren gestoolen te hebben, ende dat
Claas Sanders, de soon van Griet,
woonende in 't steegje naast Arent de
backers soon, daar mede præsents is
geweest ende dat sij nogh in twee anderen

thuijnen zijn geweest.

82

Seijt dat Harmen, de soon van Kees, in dit jaar oock in 3 tuijnen was geweest ende dat appelen en peeren sat daaruijt gestoolen hadt.

Seijt dat Weijert hebbende gewoont in 't klooster in een thuijn agter de Keijser Otto was geweest ~~en~~ daar een blauwe heijninge is ende daaruijt eenigh goet gestoolen te hebben ende dat Piet en Roeloff, woonende op 't pleijn agter 't Raexje, daar meede præsent waaren.

Seijt dat Gerrit die uijt het weeshuijs gelopen is, die een broer heeft woonende bij de tugtvaar oock geduurigh in de thuijnen loopt steelen.

Seijt dat hij met de Vlaamings jonge in de thuijn van Ruijghaver is geweest zijnde een oudt thuijnhuijsje in deselve tuijn ende daar appelen en peeren gestolen te hebbe.

Nadat de voorenstaande ~~gedetineerde~~ gedetineerde twee maenden in den tugthuijse alhier was geconfineert geweest is deselve op het instantelijk versoek van de moeder aan deselve wederom overgegeven en gelevert onder de alderkrachtigste recommandatie van op deselve beeter toezigt te hebben ende voor alle diefstal ende diergelyke sorghvuldigh te doen wagten hetwelk bij de moeder in judicio comparerende belooft en aangenomen is.

[scan 48]

[folio 82v]

Geapprehendeert den 20^e februarij 1713.

1° Examen in iudicio,
present de heeren præses
Bosch, Winkel, Van der Nijenburgh
ende Ziepesteijn, op den 21° februarij 1713.

Jan Pietersz. Mink van Koedijk, out 27 jaren.

Seijt alhier vier jaren te hebben gewoont
en dat om een daghuier gaat werken.

Bekent op gistermorgen de stad te sijn
uigtgegaan met het opgaan van de Geester
poort, en kort daarna een kar met 40
brooden van 12 pond de stad te hebben inge-
bragt.

Seijt menigmalen 'tselve te hebben gepleegt
ook wel met schuijtjes en wagens.

Bekent de 40 brooden te hebben gehat van
Jan de verste backer op 't noort eijnde
van Koedijk en deselven op de hoek van de
Jaagh Wegh tegens de Zingel aan, van
hem te hebben ontfangen, en dat van de
gemelte backer selve die se hadde geladen
op sijn eijgen kar en paart.

Bekent wel 80 malen 't brood van die
backer te hebben gehat en dat altijd op de
voorsz. plaats off daar ontrent langs de
trekwegh bij hem is gebragt.

83

Bekent ook wel brood van Jan Schoen
bij de kerk tot Koedijk te hebben gehat en
dat ruijm een jaar geleden wel twintig malen.
Ook twee à drie maal van Sijmon de
backer tot Pancras, geleden een maant
off twee, die hem door een bediende het-
selve toesent.

Bekent een paar jaar sigh met het verkoopen
van diergelijk brood te hebben geneert.

Bekent het brood bij hem te sijn verkoft

voor reekening van gemelte backers en dat van ijder brood voor sijn proffijit hadde thien duijten.

Bekent altijd 't brood te hebben verkoft een halve stuijver beneden de setting van het platteland.

Bekent dat de backer somtijts sijn kar en paart selfs heeft wederom gehaalt, ende veeltijts van agteren quam volgen.

Schepenen der stad Alkmaar gehoort den criminele eijsch bij den heer præident schepen, Nicolaas Kien als repræsenterende den hooftofficier der voors. stad op ende jegens den gedetineerde amptshalven gedaan en genoomen verklaaren den 40 brooden bovengemelt te sijn verbeurt, mistgaders het paardt en karre waarmede deselve sijn binnen dese stadt en desselfs jurisdictie ingevoert ende aangehaalt condemneren den gedetineerde in een boete van twee duijtsent guldens ten behoeve van de heer eijsscher en bannen deselve voor de tijt van tien eerstkomende en agtereenvolgende jaaren uijt de provincie van Hollandt en Westvrieslandt sonder immiddels daar weder in te moge koomen op pœne van swaarder straffe en condemneren hem wijders in de kosten en misen van de justitie, ontseggende wijders den heer eijsscher sijn verdere eijsch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaan en genomen denselve daar van absolverende. Actum en ter rolle gepronuntieert den 7 maart 1713 (sed non habet).

[scan 49]

[folio 83v]

Geapprehendeert den 23 februari 1713.

Harmen Harmensz. alias
Harmen platneus, geboortigh
van Breemen.

Alsoo Harmen Harmensz. gedetineerde ter zijde stellende alle eere ende ontsagh voor de heijlige justitie sigh tot bedelen en onordentelijk leven al eenige tijt herwaarts heeft begeven ende reets al in handen van justitie is vervallen geweest en door de heeren van de Waart buijten haar district en jurisdictie is gebannen en ook gelast sigh buijten

dese stadt te onthouden ende off wel de pligt van de gedetineerde was geweest sigh tot beter leven te schikken, soo is 't ter contrarie dat den voornoemde gedetineerde in vilipendie van de justitie sigh niet en heeft ontsien omme sigh tot diergelijke manier van leven weder over te geven ende gesonts lighaams sigh van den bedelsak te generen lopende den gantsche stadt door ende een ijder onbeschaamelijk aansprekende, ja zelfs aan de fatsoenlijkste luijden haare huijsen impertinent aan te kloppen ende om een aellemoes moeiijlijk te vallen, alle welke saake sijn die in een landt en stadt van goede politie en justitie niet tolerabel maar andere ten exempel straffbaar, soo is 't dat schepenen der stadt Alkmaar gehoort d' aanklagte en criminele eijsch van den heer præident Kien als repræsenterende den hooftofficier der gemelte stadt op ende jegens den gedetineerde amptshalven gedaan en genoomen en

84

wijders op 'tgunt in dese ter materie dienende was ende heeft konnen moveren rijpelijk hebbende gelet doende recht condemneren den gedetineerde veertien dagen te water en te broodt te sitten, ende naar expiratie van dien, bannen de gemelte Harmen Harmens uijt de landen van Hollandt, Zeelandt en Westvrieslandt voor de tijt van tien agtereenvolgende jaaren sonder inmiddels daar weder in te moge komen op pœne van swaarder straffe, condemnerende wijders deselve in de costen en misen van de justitie (sed non habet). Actum in judicie en ter rolle gepronuntieert den 4 maart 1713.

Geapprehendeert snagts tusschen den 10 en 11 april 1713.

Eerste examen den 11 april
1713 van Joost Jansz. Nagtegaal

van Alkmaar, oudt 59 jaaren.
Præsent de heeren Winkel en
jonker Cornelis van der Nijenburch.

Segt beschonken te zijn geweest wanneer
hij in sijn buurmans huijs was.

Bekent dat de stad hem eens ontsegt is geweest.

Ontkent aan 't huijs van Stoffel te zijn geweest.

Tweede examen den 15 april 1713.

Persisteert in omnibus ut supra.

Verte

[scan 50]

[folio 84v]

Alsoo Joost Jans Nagtegaal jegenwoordigh
gedetineerde op den 10 april des s'nagts ontrent
twee uren geapprehendeert ter sake dat op
de deur van Claas Jacobsz. heeft geslagen,
gestooten ende met voeten gelopen, een
extraordinair groot geweld makende, vloekende
ende schreeuwende geduurigh, schelm, schurk,
komt er uijt, ik sal U. E. den bek opveegen,
schrappende ende snijjende met het bloote
mes over de straat, over de muur ende de deur
van het gemelte huijs, gelijk hij, gedetineerde,
oock met het bloote mes in de handt is
geapprehendeert, varende dus in sijn quaat
ende ongebonden leven voort, zijnde daar
over voor desen meermaalen in hegtenisse
geweest, dese stad ontseijt ende in den
tugthuijse alhier geconfineert. Allen welken
saken sijn die in een landt en stadt
van goede politie en justitie niet tolera-
bel maar anderen ten exempel straffbaar.

Soo is 't dat schepenen der stad Alkmaar,
gehoort d' aanklagte en crimineele eijsch
van den heer præresident Kien als repræsen-

terende den hooftofficier der gemelte stad
op ende jegens den gedetineerde amptshalve
gedaan ende genoomen en wijders op 'tgunt
in desen ter materie dienende was en heeft
konnen moveren rijpelijk hebbende gelet,
doende regt, bannen den voornoemde Joost
Jansz. Nagtegaal voor de tijt van ses eerst-
komenden en agtereenvolgenden jaaren

85

uijt Holland ende Westvrieslandt, sonder
immiddels daar weder in te mogen komen
op pœne van swaarder straffe, en condemneren
deselve in de kosten en misen van de
justitie (sed non habet). Actum en gepro-
nuntieert den 22 april 1713.

Geapprehendeert den 6 mej 1713.

i° Examen van Harmen
Thijsz. geboortigh van Anhalt,
oudt 50 jaaren. Præsent
de heeren Winkel, Cornelis van der
Nijenburgh en Sijpensteijn,
den 9 mej 1713.

Segt een wijff te hebben en te heeten
Catalijntje Willems ende dat deselve
woont hier in de Sint Jacob Straat.

Segt oock voor sijn bijsit gehouden
te hebben eene Annetje Joghems, die nu
ontrent agt jaar overleden is.

Segt daar een jonge bij te hebben gepro-
creëert, die nu ontrent 13 jaar oudt is.

Bekent mede nu twee jaaren al tot sijn
bijsit te hebben gehad eene Jannetje Cornelis
van Alkmaar.

Bekent mede dat deselve van een jonge soon
jegenwoordigh bij hem in de kraam legt.

Segt voorleden maandagh agt dagen vier eenden te hebben gekogt, zijnde drie witten en een grijs.

Segt nogh 4 eenden bij twee teffens over twee maanden geleden gekogt te hebben.

[scan 51]

[folio 85v]

Segt dat gemelten vier eenden gekogt heeft tusschen de Kennemerpoort ende de Geesterpoort van eene voddekoper, Cornelis Willemsz.

Segt de 4 eenden om 3 schellingen te hebben gekogt.

Bekent mede aan de voornoemte voddekoper te hebben gesegt, doet de eenden niet doodt, want de eijgenaar van de eenden mogte sijn openbaaren.

Segt de twee grauwen eenden van de jongens gekogt te hebben die deselve in 't wilt gevangen hadden.

ii Examen 1713 den 16 mej 1713.

Bekent met Cornelis Willems eens gevangenrooft te hebben uijt het velt agter de Houten agt eenden, zijnde smorgens ontrent twee uren, ontrent 6 weken geleden.

Bekent nogh ontrent drie weken geleden ter selver plaatse nogh agt eenden te hebben gevanghen en die gerooft, tesamen verdeelt die nadehant bevonden sijn te sijn geweest van Judijth en Adam de tuijnman.

Schepenen der stad Alkmaar gehoo[r]den den criminele eijsch en conclusie bij den heer Nicolaas Kien præident schepen der voors. stad als repræsenterende den

hoftofficier aldaar op ende jegens den
gedetineerde amptshalven gedaan ende genoomen
mitsgaders gelet op de confessie bij den
gedetineerde gedaan, doende regt, bannen deselve
voor de tijt van 15 eerstkomenden en agte[r]-
eenvolgenden jaaren uijt de lande van
Hollandt en Westvrieslandt, sonder immidel[s]
daar weder in te mogen komen op pœne
van swaarder straffe en condemneren de-
selve in de kosten en misen van de justitie
(sed non habet). Actum en ter rolle
gepronuntieert den 20 majj 1713.

Geapprehendeert den 27 majj 1713.

i^o Examen van Cornelis
Hackhoff oudt ruijm 10 jaar,
geboortigh van Alkmaar, zijnde
een soon van Michiel Hakhoff
in 't Popmanslaantje.

Segt sijn goet 'twelk uijt de tuijnen steelt
te verkopen aan de uijtdraagsters in de Sint Anna
Straat over de brouwerij van de Eenhoorn.

Segt mede 4 kraanen daar te hebben verkogt
ende voor deselve 12 stuvers ontfangen te hebben.

Segt een loode pijp verkogt te hebben aan
Pieter Stoffels agter de Waagh.

Bekent ook loot te hebben gestoolen uijt de
tuijn van Strantvlied agter de schoorsteen vandaa[n].
Bekent tegens Hendrik Prijs te hebben gesegt,
ik sal u ouwde hondt met een mes in u ouwde
romp stooten.

[scan 52]

[folio 86v]

Bekent ook het loot op het afdakje
in de tuijn van monseigneur Pot te hebben gestoolen.

Bekent met de soon van Frans Kat loot
te hebben gestoolen uijt de van Pot
ende t' selve te hebben verkogt agter de
Waagh, het pondt voor een stuver.

Segt mede met Frans Kat soon geweest
te hebben in de thuijn van Schoenmaker.

2 Examen den 30 maj 1713.

Segt dat Johannis Teets alias Hansje,
sijn werk maakt van eenden te vangen
met zijn hondt in de velden ende dat zijn
vader hem oock helpt.

Segt over een week twee à drie geleeden
dat Hansje tegens zijn vader vertelde
dat tot Heijloo bij de moolen een lam hadde
geschooten en dat op een donderdagh des
avonts met drie schapen thuijs quam
die hij genoomen hadde.

Segt een boterpot met twee ooren uijt een
schuijtje agter de vismarkt te hebben gestoolen
ende omdat deselve niet en konde verkopen
deselve thuijs te hebben gebragt, ende na-
dat deselve hadde verlooren, daarover van
sijn moeder te zijn geslagen.

87

3 Examen van deselve.

Segt dat Hansje de gemelte schapen
heeft gestoolen bij de Limmer meelmoolen.

Segt ook dat Hans een root kalff heeft
gestoolen bij het Boekelder bruggetje uijt het land.

Segt dat gemelte kalff in præsentie van
Klamer die Hans hielp op een saturdagh
s' namiddaghs ten 4 uren is geslagt, zijnde

nu vijff à 6 weken geleden.

Segt dat het kalff aan 't huijs van sijn vaar
is geslagen en 't pond vlees te hebben verkogt
voor een stooter.

Vermits Michiel Hackhoff iterativen
reijns bij de heer præresident mr. Nicolaas Kien als
repræsenterende den hooftofficier alhier, is geweest
te versoecken relaxatie van de detentie van sijn
soon, soo is 't dat schepenen, gehoordt het rapport
van wel gemelte heer præresident, hebben uijt sonderlinge
consideratie van des gedetineerde jonkheijdt aan de voornoemde
Michiel Hakhoff sijn soon weder overgegeven, dogh
anders die mits en speciale conditie dat hij Michie[l]
Hakhoff sal sorghdragen dat sijn soon in geen
staat sal zijn van eenige baldadigheeden meerde[r]
te doen ende daarom deselve sal sluijten aan eene
ijsere kettingh, totdat occasie sal hebben van
sijn soon op ter vaart na het eene gewest off
het ander te senden, ende sal daarvan acte
van devoir aan de heer præresident moeten toonen.
Dogh indien hij Migiel daarontrent niet komt te
vigileren ende schepenen bevinden dat sijn soon
wederom losloopt, alwaar het schoon op sijn eijge
erff, off datter maar de geringste klagten komen,
sullen schepenen sonder eenige de minste conniventi[e]
hem, Michiel Hakhoff en sijn vrouw met de
gedetineerde desselfs soon de stad uijtballen
gelijk deselve nu voor alsdan gebannen
werden mits desen.

[scan 53]

[folio 87v]

Geapprehendeert den 25e julij 1713.

i Examen, præsent Johannes Cornelis
van der Nijenburgh en Winkel, van
Pieter Schot alias Piet de
gaudieff van Alkmaar, oudt
19 à 20 jaar.

Bekent ende segt dat op den 25 julij
laastleden geassisteert met Claas Dirksz.

des avonts tesamen sijn geklommen
over de heijningh van de thuijn van de heer
Martini, leggende buijten de Geesterpoort.

Segt daar een blikke theebossie met wat
stocksuijker uijtgenoomen.

Bekent ontrent 5 weken geleden bij
Sinte Maarten digt bij de ganseboer
uijt het huijs daar hij snagts geslapen
hadde, met de voornoemte Claas Dirksz. gestoolen
te hebben een swarte mansrok met een
kopje boter en de gemelte rok tot Schaghen
verkogt en het gelt gedeijlt.

Segt dat tussen sondagh en maendagnagt
in de tuijn van Turver is geweest ende de
glasen van het venster van het tuijnhuijs met
de hiel opgetrapt, de werfeel van het
venster doe afgedaan en alsoo in het tuijn-
huijs gekomen, ende de pijpen die daar in
waaren, gebroken, de luijken over de bedde gegooijt,
geadsisteert met de voornoemte Claas Diksz, gedetineerde.

Segt in deselve nagt met de voornoemte Claas Dirks
~~te sijn geweest~~ ook in de thuijn van Jan Veen
te zijn geweest ende een glaase ruijte uijt
het tuijnhuijs genoomen en alsoo in het thuijn-
huijs gebroken en daaruijt gehaalt en
gestoolen een intkoker en eenige thee.

88

Bekent uijt de kas van sijn buurvrouw
die open stondt op den 13 maart 1713
gestoolen te hebben 14 à 15 stuvers aan gelt.

Bekent ontrent ses weken geleeden uijt
sijn moers sak de sleutel van de kas bij
nagt te hebben genoomen ende deselve
geopent hebbende, daaruijt genoomen de
beste kleederen van Roeloff Gerrits die aan
het huijs van sijn moer logeerden.

Bekent in februarij 1712 te hebben gestoolen
een halff pondt kopergewicht ten huijse

van Jacob Krab ende [~~xxxxxxx~~]
hetselve te hebben verkogt voor 7 stuvers.

Bekent in februarij 1712 mede te hebben gestolen twee kannen
met olij staende op een boerekar op de Oude
Vesten met behulp van Jacob, de soon van
de sagelis boer en deselve te hebben verkogt.

Bekent bij Jan Tijssse Heppens en op meer andere plaatse gruttemeel
gehaalt te hebben op een andermans naam.

Bekent in maart 1713 een paar kousen uijt
de steegh van Bardebos te hebben gestolen.

Segt ontrent drie maenden geleden tot
Amsterdam te hebben geseten in hegtenisse
ende aldaar in het heijmelijk te zijn gegeesselt.

2 Examen den 29 julij 1713.

Segt ontrent 5 vierendeeljaas geleden 14 hoeff-
eijzers te hebben gestolen en deselve verkogt.
Segt deselve tijt eenige ijsere bouten uijt
de vensters van dese en geen en te hebben genoome
ende ook verkogt.

Verte

[scan 54]

[folio 88v]

Segt ontrent 6 weken geleden tot Rustenburgh
agter de twee wielen van een bleekvelt,
te hebben gestoolen een mans- en vrouwe-
hembt, een sloop en eenigen mussen ende
t' selve tot Hoorn te hebben verkogt in
compagnie van Claas Dirks, gedetineerde.

Segt ontrent 10 weken geleden tot
Hoorn gestoolen te hebben van eene
Trijntje Ariens in de Schel[i]nkhouter Steeg
een vrouwe hembt ende t' selve verkogt voor
6 stuvers aldaar tot Hoorn.

Segt 2 à 3 weken daarna op de Oostindische Werff tot Hoorn te hebben gestolen oudt ijserwerk en t' selve verkogt.

Segt 7 à 8 weken geleden uijt de sloep van een oorlogschiph leggende in 't Hock tot Hoorn, te hebben gestoolen 4 matten, gemaakt van touw en deselve mede te hebben verkogt.

Segt ontrent 12 weken geleden in Oosterblokkert te hebben gestoolen vlassegaarn agt strength off roven hangende aan de zijde van een huijs en t' selve tot Enkhuijsen verkogt.

Segt ontrent een jaar geleden tot Avonhorn te hebben gestoolen een ~~pxxx~~ silver ijsertje en tot Schermerhorn verkogt.

Segt ontrent vijff maende geleden tussen Nierop en Opmeer een boer slapende vindende, uijt desselfs sak te hebben gestoolen 4 gulden aan gelt.

Segt tot Rustenburg te hebben gestoolen een paar swarte kousen, hangende in een solderveijnster, door middel van een lattje van een boereheck.

89

~~Geapprehendeert den 25 julij 1713.~~

Sententie van Pieter Schot alias Piet de gaeuwdieff oudt 20 jaar, geboortigh van Alkmaar.

Alsoo Pieter Schot alias Piet de gaeuwdieff, jegenwoordigh gedetineerde, tersijde stellende alle eere en vreese Godts en wegwerpene alle ontsagh voor de heijlige justitie, sigh van zijn jonkheijdt, ja kintsheijdt aff heef[t] begeven tot een los en ongebonden leven toeleggende eeniglijk omme op alle manier sijne evennaesten te beledigen en 't haare te ontvremden, al waarom hij nu ontrent drie maenden geleden door de gereghte

van Amsterdam in het heimelijk met roede is gedaen geeselen ende in plaatse dat gemelte straffe hem, gedetineerde, hadde behooren aff te schrikken en sijn gedragh te doen veranderen, soo is 't ter contrarie dat in sijn godtloos leven voortrennende nu op den 25 julij laastleden geassisteert met Claas Dirks, jegenwoordigh mede gedetineerde, des avonts tesamen sijn geklommen over de heijningh van den thuijn van de heer Martini leggende buijten de Geesterpoordt deser stadt ende uijt het thuijnhuijsje te hebben helpen steelen een blikke theebosje en wat stoksuijker alsmede dat tusschen sondagh en maendagh den 23 en 24^e julij laastleden geassisteert met den voornoemte Claas Dirks is geclommen over off in de tuijn van Turver, gelegen buijten de Nieuwelanderspoort deser stadt, dat eenige glaase ruijten, uijt een vengster van het tuijnhuijs heeft gebroken, het veijnster

Verte

[scan 55]

[folio 89v]

geopent, en daarin geklommen is, dogh niets van belangh daarin vindende eenige tabakspijpen gebroken ende luijken van de vensters over de tuijnbedden geworpen heeft.

Dat op den voorgemelte nagt, geassisteert als vooren is geklommen over de heiningh van den tuijn van Jan Veen mede gelegen buijten de Nieuwelanderspoort, dat de een glase ruijt uijt een veijnster van het tuijnhuijs heeft gebroken, het veijnster geopent in het tuijnhuijs is geklommen en daaruijt gestoolen heeft een intkoker en eenige thee.

Dat ontrent vijff weken geleden ontrent Sint Maarten ten huijse daar hij, gedetineerde, geslapen hadde, geassisteert met de voornoemte Claas Dirksz. en nogh een andere,

gestoolen hadde een swarte mansroek
ende dat die tot Schagen was verkogt ende
het gelt gedeelt.

Dat op den 13e maart laastleden ten
huijse van een buurvrouw van des gedetineerde
moeder woonende in 't Nieuwelandt deser
stadt, gestoolen hadde, uijt desselfs cas
die open stondt 14 à 15 stuvers in gelde.

Dat ontrent 6 weken geleden des snagts
uijt de sak van sijn moeders rok hadde
genoomen de sleutel van haare kas, dat
die geopent hebbende, uijt deselve kas hadde
gestoolen alle de beste kleederen van
Roeloff Gerrits, dewelke ten gemelte
huijs logeerden en met de voornoemde cleederen
was weghgegaen.

90

Dat in de maendt februarij 1712 ten huijse van
Jacob Crab binnen dese stadt, gestoolen
heeft een stuk kopergewicht van een haff po[nt]
bestaende uijt diverse stukjes, in den andere
sluijtende, en t' zelve te hebbe verkogt.

Dat in de voors. maandt februarij heeft helpen
steelen van een boerekar staende dies-
tijts op de Oude Vesten binnen dese
stadt twee kannen met olie ende deselve
te hebben vercocht.

Dat in de maendt novenber laastleden uijt
het schuijtje van Dries de huijlebuijter leggen-
de diestijts in de Laat deser stadt heeft
gestoolen eenigh out ijserwerk.

Dat ontrent 5 vierendeljaars geleden ten
huijse van de smit, woonende bij de Kennemer-
poort deser stadt, heeft helpen steelen
14 hoefseijers en deselve heeft verkogt.

Dat ontrent de bovengemelte tijt uijt de
vengsters van diverse huijsen heeft gestolen
vijff ijsere bouten en de selve verkogt.

Dat ontrent ses weken geleden tot Rustenburg agter de twee wielen heeft helpen steelen van een bleekvelt een mans-hembt, een vrouwehembt en eenigh ander linnen ende het meeste gedeelte van hetselve tot Hoorn te hebben verkogt.

Dat ontrent tien weken verleeden ten huijse van een vrouw genaemt Trijn Ariens woonende in de Schellinckhouter Steegh tot Hoorn gestoolen heeft een hembt ende het t' zelve tot Hoorn te hebben verkogt.

Dat ontrent 7 weken geleden uijt de sloep van een 's lantsschiph van oorlogh, leggende in het Hock tot Hoorn heeft helpen steelen 4 vrijffmatten van touwe gemaakt ende deselve tot Hoorn te hebben verkogt.

[scan 56]

[folio 90v]

Dat ontrent diestijts op de werff van de Oostindische Compagnie tot Hoorn heeft helpen steelen eenigh oudt ijserwerk, ende binnen de gemelte stadt te hebben helpen verkopen.

Dat ontrent 12 weken geleden heeft gestoolen agt strengen offte roven vlassergaarn hangende op een stok naast een huijs binnen de dorpe Oosterblokkert ende het gemelte gaarn tot Enkhuijsen te hebben verkogt.

Dat ontrent vijff maenden geleden tusschen Niedorp ende Opmeer uijt de sak van een boer, leggende slapen heeft helpen stelen ontrent 4 gulden in gelde en sijn portie daarvan gehad.

Dat van tijt tot tijt meer andere cleijne dievereijen soo alleen als met adsistentie van andere heeft gepleegt, en dat van

diverse winkeliers ter quade trouwe winkelwaaren op den naam van een ander persoon heeft gehaalt ende nooit betaalt. Alle hetwelke sake zijn die in een landt van goede justitie niet tolerabel maar andere ten exempel straffbaer, onlijdelijk voor de geemene ruste, en voornamentlijk voor de burgerije deser stadt. Soo is 't dat schepenen der stad Alkmaar gehoort de confessie van de gedetineerde ende gesien den criminele eijsch en conclusie van de heer mr. Nicolaas Kien præident schepen der voors. stadt als repræsenterende den hooftofficier aldaar amptshalven op ende jegens den gedetineerde gedaan en genoomen, ende gelet op 'tgunt

91

te considereren stondt en mogte movere[n], doende regt uijt den naam van de hooge overheijdt en graaffelijkheijdt van Hollandt ende Westvrieslandt, condemneren den gedetineerde gebragt te werden op de plaatse van het tugthuijs alhier, en aldaer aan de paal gebonden en strengelijk met roeden gegeeselt te werden, en bannen deselve voorts uijt den landen van Hollandt ende Westvrieslandt voor de tijt van vijffentwintigh eerstkomende en agtereenvolgende jaaren, sonder inmiddels in de gemelte landen te mogen koomen op pøene van swaarde[r] straffe, en condemneren deselve gedetineerde in de kosten en misen van de justitie (sed non habet) ontseggende de heer officier sijne verdere eijsch en conclusie op ende jegens hem, gedetineerde, gedaan en genoomen deselve daarvan absolverende. Actum en geëxecuteert den 4 augustus 1713.

Geapprahendeert den 25 julij 1713.

1 Examen van Claas

Dirkxs geboortigh van Alkmaar,
oudt 16 jaar.

Bekent dat op den 25 julij laastleden geassisteert
met Piet de gaeuwdieff, is geklommen over
de heijningh van de thuijn van de heer Martini,
leggende buijten de Geesterpoort ende daar
gestoolen te hebben een blicke theebossi
met wat stoksuijker.

Segt circum 5 weken bij Sinte Maarte digt
bij de ganseboer, uijt het huijs daar hij 's nagts
geslapen hadde, met de voornoemte Piet de gaeuwdieff

[scan 57]

[folio 91v]

gestoolen te hebben een swarte mans-
rok, met een kop booter, ende gemelte
rok tot Schaghen verkogt en het gelt gedeelt.

Segt tussen sondagh en maandagh den
23 en 24 julij laastleden geassisteert als vooren
is geklommen over de heijningh van de
tuijn van Turver gelegen buijten de Nieuwe-
landerpoort en eenige glasen ruijten
uijt het veijnster van het thuijnhuijs gebroken
en t' selve doen opgedaan, dogh niets van
belangh vindende, eenige tabakspijpen
gebroken ende de luijken van de vensters
over de thuijnbedden geworpen.

Dat op de voorgemelte nagt geassisteert
als vooren is geklommen over de heijningh
van de thuijn van Jan Veen, ende het
venster van het thuijnhuijs, door het breken
van eenige ruijten, geopent sijnde, daarin
geklommen ende daarh~~uij~~uijt gestoolen een
inktkoker en wat thee.

Segt ontrent 6 weken geleden tot Rustenburg
agter de twee wielen heeft helpen steelen
van een bleekvelt een manshembt, een
vrouwehembt en eenigh ander linnen
ende het meeste gedeelte tot Hoorn heeft

helpen verkoopen.

2 Examen den 29 julij 1713.

Bekent circa een jaar in de thuijn van vader Pelt te sijn geklommen ende daar te hebben gestoolen een spreeuwekan, een out schorteldoek, eenige appelen.

Segt diestijts uijt de thuijn van Cornelis Schoen ook eenige appelen te hebben gestoolen.

92

Segt een week à twee verleden uijt een thuijn buijten de Geesterpoort te hebben gestoolen eenige aellebessen.

Segt ontrent anderhalff jaar uijt de thuijn naast de Mandemakers ~~baan~~ Cingel gelegen te hebben, gestoolen een hoet en een kan met een dexel, en t' selve verkogt.

Dat mede 7 à 8 weken uijt de thuijn naast de bovengemelte thuijn gestoolen te hebben een kievit en eenige ouwde vodden.

Segt in die tijt ontrent tot Sinte Maarte te hebben gestoolen een wammisje met een mus en een paar muijle.

Alsoo Claas Dirks, jegenwoordigh gedetineerde, ter sijde stellende alle eere en vreesse Godts en der heijlige justitie reets eenige jaaren ende sulxs van sijn kintsheijdt aff, sigh niet en heeft ontsien te begeven tot een seer slegt leven, lopende en vagebonderende bij nagt en ontijden met quaat geselschaph steelen, gelijk hij, gedetineerde, des avonts op den 25 julij laastleden geassisteert met Piet de gaeuwdieff, jegenwoordigh mede gedetineerde, tesamen sijn geklommen over den heijningh van de thuijn van d' heer Martini, ende uijt het thuijnhuijs gestoolen een blikke theebossie met thee en stoksuijker.

Dat tusschen zondagh en maendagh
den 23^e en 24^e julij laastleden geassisteert
als vooren is geklommen over de
heijningh van de thuijn van Turver
gelegen buijten de Nieuwelande Poort

Verte

[scan 58]

[folio 92v]

deser stadt, dat eenige glasen ruijten
uijt het venster van het thuijnhuijs gebroken
ende het venster ende de deur geopent
sijnde in het gemelte thuijnhuijs is gecomen
dogh daer niets van belangh vindende
eenige tabakxs pijpen heeft helpen
breken, ende de luijken van de vensters
over de tuijnbedden helpen werpen.

Dat op den voorgemelte nagt geassisteert als
vooren is geklommen over den heijningh van
den tuijn van Jan Veen, mede gelegen buijte
de voornoemte poort, dat een glaase ruijt uijt een
venster van het tuijnhuijs gebroken het
venster ende deur geopent sijnde in het
tuijnhuijs is gekomen en uijt hetselve
heeft gestoolen een intkoker ende eenige thee.

Dat ontrent vijff weken geleden
tot Sinte Maarte ten huijse daar hij, gedetineerde,
geslapen hadde geassisteert als vooren en
nogh een ander hadde helpen steelen,
een swarte rok ende dat die tot Schaghen
was verkogt ende het geldt gedeelt.

Dat ontrent 6 weken geleden tot
Rustenburg agter de wielen heeft helpen
steelen van een bleekvelt een mans-
hembt, een vrouwehembt en eenigh ander
linnen ende het meeste gedeelte tot Hoorn
heeft helpen vercoopen.

Dat ontrent een jaar geleden in den

thuijn van Pelt sijnde geklommen
uijt deselve gestolen heeft een spreuwe-
kan, een oudt schorteldoek en eenigen
appelen.

93

Dat omtrent een jaar geleeden mede
appelen gestolen heeft uijt den thuijn
van Cornelis Schoen.

Dat ontrent een week à twee verleeden
heeft gestoolen eenigen aellebessen
uijt een thuijn gelegen buijten de Geester
poort deser stadt.

Dat ontrent anderhalff jaar geleden
gestolen heeft uijt een thuijn naast de
Mandemakers Cingel, een hoet en een
kan met een dexel ende selve verkogt.

Dat ontrent seven à agt weken
geleden uijt een thuijn naast de boven-
gemelte tuijn gestolen heeft een kievit,
mitsgaders eenige ouden vodden.

Ende eijndelijk dat van tijt tot tijt
soo alleen als met adsistentie van anderen
meer anderen cleijne dieverijen heeft gepleeg[t].

Alle 't welke saake zijn onlijdelijk
voor de gemeene ruste en de wel
voornamentlijk voor de burgerije
deser stadt, ook in een landt van goede
regeeringhe en justitie niet te verdragen
maar anderen ten exempelp ten hoogste
straffbaer, soo is 't dat scheepenen
der stadt Alkmaar gehoort de confessie
van de gedetineerde ende gesien den crimine-
le eijnsch en conclusie van de heer mr.
Nicolaas Kien præsident schepen der
voors. stadt als repræsenterende den
hooftofficier aldaar amptshalven op ende
jegens den gedetineerde gedaan en genoomen ende
gelet etc. etc. voorts in omnibus als hier
vooren ten respecte van Piet de gaauwdieff

is gesententioneert. Actum en geëxecuteert
den 4 augustus 1713 (sed etiam non habet).

[scan 59]

[folio 93v]

Den 12 december 1713.

i^e Examen van Jan
Philip Himmel, geboortigh
van Heijdelbergh.

Segt 6 maanden in Hollandt te sijn
geweest.

Segt een boekje gekregen te hebben
van een student, Andries Lebe tot
Amsterdam in de Servet Steegh, den
hospes heet Gerrit Steenhuijse een
sielverkoper, alwaar mede logeerde
met de actens daartoe behoorende,
omme daarop gelt te versamelen en
dat aldaar brengende daar soo veel van
te krijgen als waarmede na huijs
soude konne reijsen.

Segt hier noijt meer te zijn geweest
en oock geen vrouw te hebben.

Segt noijt aan sijn compagnon kennisse
te hebben gehad.

Segt op sondaghavondt hier te
sijn gekomen en maar gevalligh
hier bij de medegevangens te zijn
gekomen.

Segt sijn compagnon ontren 1/4 jaars
te hebben gekent en met de-
selve aan de Saan te sijn geweest.

94

Den 14 december 1713.

2 Examen van Jan Philip Himmel.

Segt dese brieven en boeke agt weken ontrent te hebben gehad.

Segt van Amsterdam te zijn gegaan na Watergangh en vandaar op Oostzaane en soo naar Saardam.

Segt mede tot Graft, Jiisp, Rijp en elc te hebben gecollecteert met het boekje en soo naar Alkmaar te zijn gekomen.

Bekent een vrouw te hebben.

Segt sigh voor een ouderlingh te hebben uijtgegeven ende de kreupele, sijn compagnon, voor een diacon.

Den 15 ut supra.

3 Examen van Jan Philip.

Segt voorlede dingsdagh 14 dagen van Amsterdam te zijn vertrokken in præsentie en in compagnie van de kreupele gedetineerde op Buiksloot en vandaar naa Watergangh en wederom vandaar na Purmerlandt en vandaar na Oostsaardam en geslapen bij Gerrit de Snijder bij de kerk.

Segt dienvolgende dingsdagh ontrent 10 uren smorgens vandaar vertrokken te sijn na de Koogh.

Segt dinsdag snagts geslapen te hebben tot Wormerveer bij de sluijs.

Segt vandaar smorgens overgevaren te zijn na Wormer en Jiisp en wederom ten twaalf uren vertrokken na Wormerveer.

Segt tusschen woonsdagh en donderdagh wederom geslapen te hebben bij Gerrit de Snijder.

[scan 60]

[folio 94v]

Segt donderdagh na Westsane te sijn
gegaan en vandaar na Assendelft en
aldaar geslapen bij de hospes die pampier
maakt, zijnde de man paaps en de vrouw
gereformeert.

Segt van Assendelft overgevaren te zijn
na Knollendam en soo na De Rijk geaen
en geslapen bij de kerk in een herbergh
daar de hospes vis verkoopt.

Segt van De Rijk over Schermerhorn
naar Alkmaar te sijn geaen.

Segt het gemelte boekje ontrent 8
weken geleden gekregen heeft van
Andries Lebe, soals hij sijde genaamt
te zijn, de welke hem recommandeerde
met het voornoemde boekje in Amsterdam
niet te gaan collecteren, maar naar
eenigen dorpen.

Segt naardat 4 daghen gecollecteert hadde
werderom na de voornoemde Andries Lebe
gesogt heeft, dogh dat niet heeft konne vinden.

Segt de voornoemde Andries Lebe aangetroffen
te hebben in de Servetsteegh in een
gaarkeuken in 't huijs van Gerrit Steen-
huijse, een zielverkoper, die banckroet
gegaan was.

Segt niet gecollecteert te hebben als de
bovengemelte 4 daghen en nu dese
rijs altijd in compagnie van de
medegedetineerde.

Segt de medegedetineerde 3 à 4 maanden
te hebben gekent.

95

Den 18 december 1713.

4 Examen Jan Philip.

Persisteert bij al 'tgunt voor desen heeft gesezt.

Den 21 ut supra.

5 Examen Jan Philip.

Segt den 28 november zijnde saturday
overgevaren te zijn van Amsterdam
na Saardam in plaats van dinsdag.

Persisteert voorts als bij de andere examina.

Vide de sententie in het correctieboek folio ...

12 december 1713.

1 Examen van Jan Melchior
Overglammer geboortigh van
Weenen.

Segt 5 jaar hier in 't land te zijn geweest
en een kleermaker van zijn handwerk
te zijn.

Segt zijn compagnon twee daghen te
hebben gekent.

Segt gelt te hebben versogt voor een
afgebrande kerk.

Segt elk bij zijn vrouw te hebben geslapen
en eergisteren met haar vieren en twee
kinderen hier te zijn gekomen.

Den 14 dito.

2 Examen van, ut supra.

Segt voorlede dingsdagh over 14 dagen van Amsterdam te zijn gegaan en 't sedert daar niet weder te sijn geweest, nogh ijmandt van 't geselschaph.

Segt van Amsterdam naar Saardam te sijn gegaan en soo naar Knollendam den Saan langs.

Verte.

[scan 61]

[folio 95v]

Segt onder anderen tot Jijsp te sijn geweest voorlede vrijdagh off donderdagh.

Bekent mede sigh voor een diaken te hebben uijtgegeven en den ander voor ouderlingh.

Bekent over drie jaare met een request te hebben gecollecteert op De Helder.

Segt met sijn confrater gevaren te zijn na Saardam en haare vrouwen deselve dagh na Buijk Sloot en soo naar Purmerendt en vandaar naa ~~Buijk sloot~~ Alkmaar, alwaar sij met den anderen waeren afgesproken, elk andere hier te sullen vinden.

Den 15 ut supra.

3 Examen ut supra.

Segt tusschen verleden dingsdagh en woonsdagh 8 dagen tot Wormerveer in de herreberg de Prins te hebben geslapen.

Segt woensdaags smorgens ontrent 9 uren tot IJisp te sijn gekomen en aldaar geweest te sijn bij een diaken en sijn makkers bij een burgermeester.

Ende ontrent 12 uure daar weder vandaan vertrokken na Wormerveer.

Segt des snagts tussen woonsdagh en donderdagh 8 dagen geslapen te hebben tot Saardam bij Gerrit de snijder die slapers houdt, woonende in een steegje bij de kerk op Oost Saardam.

Segt donderdaags smorgens vandaar ontrent halff agt uure te sijn vertrokken na West Sane.

96

Segt van Westsane na Assendelft te zijn vertrokken en aldaar geslapen te hebben in een herreberg, daar de hospes een pampier-makersknecht is.

Segt van Assendelft vrijdaags smorgens gegaan te zijn na Crommenie en vandaar na Knollendam en voorts na De Rijk en aldaar geslapen en te hebben bij de kerk, varende de hospes met vis staande het huijs, een huijs van de hoek aff.

Segt van De Rijk saturday over Schermerhorn na Alkmaar gekomen te zijn.

Segt voorleden dingsdagh 14 dagen van Amsterdam naar Saardam te sijn gegaan.

Segt de volgende dingsdagh weder vertrokken te zijn en des snagts geslapen te hebben tot Wormerveer ut supra.

Ontkent voorts al 'tgunt Maarte Jans Hille van Jijsp en Dirk Ijsbrants Metselaar, clapwaker tot Wormer, hebben gedeposeert en verklaart ten respecte van dese gedetineerde.

Den 18 december 1713.

4 Examen van Overglammer.

Persisteert bij 'tgunt hier bevoorens heeft gesezt.

Den 21 dito.

5 Examen ut supra.

Persisteert als vooren.

Vide sententie in het correctieboek folio ...

[scan 62]

[folio 96v]

12 december 1713.

i^o Examen van Catrina
Grave, huijsvrouw van Jan
Philip Himbels, geboren
op Batavia en opgevoet
in Koerlandt in Annenbergh.

Bekent met Jan Philip te sijn getrouwt
geweest 8 jaaren.

Bekent haren medegevangens een
week ses of agt te hebben gekent.

Segt tot Amsterdam bij de oude bisschuijt-
naarkt in Schouten Steegje te hebben
gewoont.

Den 14 dito.

2 Examen ut supra.

Segt een dingsdagh 14 dagen met de
andere gedetineerde vrouw te sijn vertrokken
van Amsterdam op Oostsaardam, dogh
dat de mans daags tevoren sijn gegaen

mede na Saardam en aldaar malkan-
deren te hebben gevonden.

Segt dat, naar 8 dage verblijff aldaar,
met de andere gedetineerde vrouw na Pur-
merendt en door de Beemster na De Rijk
en soo naar Alkmaar te hebben gereijst.

Segt niet te weten dat sij haare man
hier soude vinden.

Segt ontrent 4 jaar geleden nogh eens
hier te sijn geweest.

Segt haare man voor dese een pruijkmaker
te zijn geweest.

Den 21 december 1713.

3 Examen ut supra.

Persisteert als voren.

97

Den 12 december 1713.

1^e Examen van Catharina
Melders huijsvrouw van
Overglammer geboortigh
uijt Koningsbergh, out 50 jaare.

Segt met haar man en kint te sullen gaan
na de Kleijne Oost over Enkhuijsen.

Seijt haar man als kleermaker altijd
tot Amsterdam bij particuliere te hebben
gewerkt en nooijt in de dorpen.

Seijt haare medegevangens wel 14 dagen
te hebben gekent.

Seijt tesamen met haar vieren hier te zijn
gekomen.

Seijt hier noijt meer te sijn geweest als ook
niet haare man.

Den 14 dito.

2 Examen ut supra.

Segt 3 à 4 dagen van Amsterdam
te zijn geweest.

Ontkent dat haar man met een boekje
heeft lopen collecteren, als ook
met een request.

Den 21 dito.

3 Examen ut supra.

Persisteert als vooren.

Schepenen der stad Alkmaar
gesien ende geëxamineert den crimineele
eysch ende conclusie van de heer mr.
Nicolaas Kien præsiðent schepen als
repræsenterende den hooftofficier deser

Verte

[scan 63]

[folio 97v]

stadt amptshalven op ende jegens
den gedetineerde gedaan ende genoomen
ende wijders gelet op 'tgunt in desen
te considereren stond en mogte moveren,
doende regt uijt den naam van de
hoge overigheijdt en gravelijkheijdt
van Hollandt ende Westvrieslandt.
Condemneren de voornoemte Catharina
Grave gebannen te zijn uijt de
landen van Hollandt ende Westvries-
landt voor de tijt van 25 eerstkomende
en agtereenvolgende jaaren, sonder

middelertwyl daar weder binnen te
mogen komen op pæne van swaarder
straffe, ontseggende den heer officier
sijne verdere eysch en conclusie
op ende jegens de gedetineerde gedaan
en genomen denselven daarvan
absolverende en condemnerende
gedetineerde in de kosten en misen van de
justitie (sed non habet). Actum en
gepronuntieert den 23 december 1713.

Schepenen in omnibus ut supra
ten respecte van Catharina Mellers.
Datum ut supra.

98

Geapprehendeert den 13 april 1714.

1 Examen van Christoffel
Strant oud 26 jaar, geboortigh
van Rotterdam.

Segt sijn medegedetineerde op de wegh tusschen
Hoorn en Alkmaar te hebben gevonden.

Bekent een hemtrok met silvere knopen,
een broek met 2 silvere knoopnes en een rijck-
daalder aan gelt daar in met nogh een
wanbus te hebben gestoolen uijt het huijs
van Arie Oom in de Nieuwpoort.

Bekent gemelte klederen te hebben verkogt,
benedeffens sijn medegedetineerde in het Pagelop
bij de weduwe Jan de Snijder voor ses gulden.

Segt dat sijn medegedetineerde Laurens Jacobs
t' selve wel heeft geweten soodra als de
diefstal was begaan.

Vide sententie in 't corrextieboek.

2 Examen van ut supra den 24
april 1714.

Persisteert ut supra ...

3 Examen ut supra den 9 8 majj.

Persisteert ut supra.

4 Examen ut supra den 15 majj.

Bekent sijn medegedetineerde voor de eerstemaal tot Haarlem te hebben gesien ontrent anderhalff vierendeeljaars geleden.

Geapprehendeert
ut supra.

1 Examen van Laurens Jacobs
geboortigh van Amsterdam,
oudt 39 jaar, den 14 april
1714.

Segt ses jaar op een Frans galeij te hebben
geweest en ontrent 6 maanden hier in 't
landt te sijn geweest.

Segt eergisteren van Hoorn hier in de
stadt te sijn gekoomen.

[scan 64]

[folio 98v]

2 Examen ut supra den 24 april.

Persisteert als vooren.

3 Examen ut supra den 8 majj.

Segt het laaste gewoont te hebben
op de Blomgraft tot Amsterdam naast
de Druijff bij sijne moeder Annetje Jacobs
de Haas, woonende bij een vrouw in, genaamt
Saartje, seer oudt, werdende door de kerk
gealimenteert.

4 Examen den 15 maj 1714

Persisteert als vooren.

Geapprehendeert den 4 maj 1714.

1^e Examen in judicio de
4 maj 1714 van Jan Evertsz.
van Alkmaar, out ontrent
26 jaar.

Bekent 7 natten vellen op verleden
dingsdagh agt dagen des avonts van de
steijgers van Mies Claas Gijsen te hebben
gestoolen met en benefens sijn confrater
Harmen Meijer, beyde werkende in de
lojerije van dese voornoemde Mies.

Dat Harmen Meijer de voornoemde vellen in
een sak hadde gepaakt.

Dat hij die in een vlet heeft gelegd en
daarmede is gevaren na 't Hoere bruggetje
en aldaar deselve vellen aan hem, gedetineerde,
heeft overgegeven en dat hij met gemelte
vellen willende heene gaan, bij toeval
dat Spijker omvallende met een chaise
deselve heeft geleijt en neergeset in een
comenijshuijs t' derde van de Hoftraat
op de Oude Vesten.

99

En aldaar wederkomende om deselve
te haalen, heeft bevonden dat gemelte
vellen door de broeder van Mies Clase,
genaamt Pieter, waren weggehaalt.

2 Examen den 8 maj 1714.

Persisteert als vooren.

3 Examen ut supra den 12 maij.

Persisteert als vooren.

Sententie van Laurens Jacobsz.

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert de ~~xxxste~~ eysch en conclusie van d' heer mr. Nicolaas Kien, præsidēt schepen deser stad als repræsenterende den hooftofficier aldaar amptshalven op ende jegens den gedetineerde gedaan en genoomen ende voorts gelet hebbende opt 'tgunt te considereren, stondt en mogte moveren, doende regt uijt den naam van d' hoogh overigheidt ende graafftelijkhijdt van Hollant ende Westvrieslant, condemneren den gedetineerde gebragt te werden op de plaatse van het tugthuijs alhier ende aldaar met roeden om den halss ten toon te staan, geduurende d' executie van sijn medegedetineerden. Bannen deselve voorts uijt den lande van Hollant en Westvrieslant voor de tijt van 15 eerstkomende ende agtereenvolgende jaaren, sonder immiddels daar weder in te mogen komen op pøene van swaarder straffe en condemneren deselve in de kosten en misen van de justitie (sed non habet) ontseggende de heer officier sijne verdere eisch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaan ende genoomen, den selve daarvan absolve-rende. Actum en geëxecuteert den 19 maij 1714.

Wij ondergeschreven schepenen
der stad Alcmaer,
verclaere dat de
bovenstaande gevangen
niet eerder heeft
kunnen werden
geëxpédieert. Actum
ut supra.

Jan van Egmont
van der Nijenburgh O. Rijswijk

Verte

[scan 65]

[folio 99v]

Sententie van Jan Evertsz.

Schepenen in omnibus als ten respecte
van Laurens Jacobsz. Actum ut supra.

Geapprehendeert snagts tusschen den 28 en 29 november 1714.

1 Examen van Maria Verbeek
anders Klinkert oudt 25 jaar,
geboortigh van Alkmaar.
Præsident jonker Jan van der Nijenburch,
Sijpenstijn, Colk, en Rijswijk,
den 29 november 1714.

Ontkent alles.

Den 6 december.

2° Examen præsidet Vladderak,
Van der Nijenburg, Klok en Rijswijk.

Bekent in 't voorhuijs van Kromhout te
sijn geweest ende aldaar van de vloer
te hebben opgenoomen een sisse tafel-
kleet, twee schortekleden, een kannetje
en twee schooteltjes.

Den 14 december.

3 Examen præsent omnes præter Bijwaart.

Segt savonts over 9 uren te zijn
geweest in 't huijs van Kromhout en voor
die tijt niet uijt haar huijs te zijn geweest.

Segt met haar swager Jan Klinkert te zijn
geweest aan 't huijs van Kromhout en
niet te hebben gesien dat haar swager
ijts heeft medegenomen.

Verklaart dat haar schoonmoeder Anna Maria Klinkert voor de plunderingh geen agtentwintige off daalder gehandelt heeft, maar na die tijd daar rijkelijk van voorsien was. Verklaart egter niet te

100

weeten hoe dat haar gemelte schoonmoeder daaraan gekomen is, dogh presumeert wel dat het uijt de gemelte plunderingh is gekomen.

Segt van 't bovengemelte tafelkleet te hebben gemaakt drie kroplappen en twee daarvan verkogt, de eene voor 8 stuvers en de ander voor tien stuvers, aan twee boerinnen, woonende aan de Schermerdijk, welker namen haar, gedetineerde, onbekent zijn.

Geapprehendeert ut supra.

1 Examen van Anna Maria Klinkert geboren Uijtrecht, oudt 50 jaar. Præsent Van der Nijenburgh, Sijpenstijn, Clok en Rijswijk, den 29 november 1714.

Verklaart nergens af te weeten.

Den 8 december.

2 Examen. Præsent ~~omnes præter~~ Bijwaart Vladderacken, Van der Nijenburgh en Rijswijk.

Persisteert ut supra.

Den 14 december.

3 Examen, præsent omnes præter Bijwaart.

Ontkent bij de plunderingh te sijn
geweest en dien gansche avond of nagt
uijt haar huijs.

Segt dat Sijmon de Rips jonge off soon, genaamt
Laurens de Rip ontrent negen uren
een quartier onbegrepen aan haar huijs
is gekomen, seggende dat aan 't huijs
van den impostmeester Kromhout een groot
leven was, dogh dat het daar nu meest
gedaan was en dat het nu aan 't huijs
van Sainje te doen was en dat daar een
jonge eenigh gelt aan hem had gegeven.

[scan 66]

[folio 100v]

Verklaart dat gemelte Laurens de Rip
een kleijn sackje met gelt in haar
schoot uijtschudde, seggende, telt
eens hoeveel gelt daar is.

Segt nadat sij het getelt hadde, bevonden
heeft sestigh stukken, soo daalders,
agentwintigen als guldens te sijn
waarvan hij, Laurens de Rip, tien agt-
entwintige aan haar ilico gaff ende
nogh na verloop van twee dagen aan
haar soon Jan Klinkert twee agten-
twintige alsmede twee aan haar
dogter Lidia.

Segt dat op dien tijdingh haar soon
Johan Klinkert met Maria Verbeek
t'samen sijn gegaan naar de gemelte
plunderingh alsmede een weijnigh tijt
daarna haare dogter Lidia met haare
vrijer Hendrik Jacobsz.

Verklaart dat haare kinderen uijt de gemelte
plunderingh niets hebben thujsgebracht.

Verklaart dat Maria Verbeek savonts
bij haar komende en haar schoot digt
houdende seijde, ik heb nu mijn deel

niet gekregen en s' anderdaags weder komende seijde, ik heb nu mijn deel wel gekregen.

Verklaart dat Lourens de Rip vyff à ses dagen daarna bij haar is gekomen en twaalff daalders van haar heeft afgevordert en gekregen omme gelijk hij voorgaff aan sijn vader te brengen die hem daarvoor klederen soude kopen gelijk sij na die tijt gesien heeft dat een blauwe broek en wambusje, een paar nieuwe schoenen en kousen gedragen heeft.

Segt van die tien agtentwintige gekogt te hebben een vierendeel vlees voor 6 gulden van N... Solder in de Schermer en 22 pondt vet tegens drie stuvers en een halff 't pondt van deselve man.

101

Segt 3 gulde betaalt te hebben aan de comenij wegens geleent gelt.

Ontkent aan een bakker ijts schuldigh te zijn geweest alsmede aan de melkboer.

Bekent mede gekogt te hebben een schort en rijglijff voor *f* 4:10 bij Jacomijn op 't plaijn.

Segt aan haar kinderen medegegeven te hebben wanneer sij naar Amsterdam gongen om klederen te kopen de somme van *ƒ* 17 gulden zijnde nu aanstaande sondagh 8 weken geleden en daartoe opgenomen te hebben *ƒ* 10 gulden van haar soons baas Kees Kettingh en *ƒ* 5 gulden van Leendert een bedelaar en *ƒ* 2 gulden van haar eijgen.

Segt haar kinderen daarvoor te hebben gekogt een rok en twee linnen wambusjes en twee broeken.

Bekent nogh twee schorteldoeken
te hebben gekogt ontrent 13 à 14
stuvers 't stuck.

Geapprehendeert ut supra.

1 Examen den 29 november 1714
van Lidia oudt 20 jaar,
geboortigh van Uijtrecht.
Præsent als in de voorige eerste
examens.

Verklaart nergens aff te weten.

De 6 december.

2 Examen als in de voorige
2 examinaas.

Bekent ontrent 9 uuren te sijn geweest
voor 't huijs van Sainje.

Verklaart dat Laurens de Rip een sakje
met gelt zijnde agtentwintige en
guldens aan haar moeder Anna Maria

[scan 67]

[folio 101v]

Klinkert gebragt heeft en dat
sulxs uijt de mont van haar moeder
gehoort heeft.

De 8 december.

3 Examen præsent Vladderak,
Van der Nijenburgh en Rijswijk

Persisteert ut supra.

Den 11 dito.

4 Examen præsent Vladderak,
Clok, Sijpenstijn en Rijswijk

Persisteert ut supra.

Den 13 december.

5 Examen present ut supra.

Persisteert ut supra.

Den 14 december.

6 Examen præsent omnes
præter Clok en Bijwaart.

Segt met een timmermansknegt
genaamt Hendrik ... te zijn gegaan naa 't
huijs van Sainje.

Ontkent in 't gemelte huijs te zijn geweest
dogh segt wel te hebben gesien dat
de bedden aan stukken wierden
gesneden en in 't water gesmeten
en ook meer ander goet dogh nergens
de handen selfs te hebben aangeslagen.

Segt dien avondt Laurens de Rip
niet te hebben gesien.

Segt twee dagen naar de plunderingh
twee agtentwintige van gemelte jonge
te hebben gekregen.

Segt ontrent 14 dage na de plunde-
ringh naar Amsterdam te sijn gegaan
en dat haar moeder haar mede heeft gegeven
tien agtentwintige en nogh ontrent 5 gulden
klijn gelt en daarvoor te hebben gekogt
een rok en een broek en twee linne pakjes.

Segt dat van haar moeder gehoort heeft
dat Maria Verbeek met het gemelte
gestole goet bij haar gekomen is.

102

Geapprendeert ut supra.

1 Examen den 29 november 1714
van Jan Klinkert out 17 jaeren,
præsents ut supra.

Onkent alles.

Den 6 december.

2 Examen

Bekent ontrent half negen uren na Kromhouts
huijs te sijn gegaen en vandaer na Sainje, niet
anders te hebben genomen als een stukje spek
'tgunt in de goot lagh.

Den 8 december.

3 Examen, præsents Vladderak,
Van der Nijenburgh en Rijswijk.

Persisteert ut supra.

Den 13 december.

4 Examen præsents Vladderak,
Van der Nijenburgh, Sijpestijn ende Rijswijk.

Segt dat Sijmon de Rips jonge tien agtentwintige
aen sijn moeder Anna Klinkert heeft gegeven
en twee aen hem, gedetineerde, en twee aen sijn,
gedetineerdens, suster en twaelf aen sijn eijgen
vader.

~~Den 18 december.~~

Segt ontrent 14 dagen na de plonderingh met sijn
suster Lijdia geweest te sijn tot Amsterdam
en aldaer gekogt te hebben een rok van *f* 11-10,

een broek, twee linne pakjes, een hoedt van 22 stuvers
ende de rok met 3 guldens ende de rest met
agtentwintige en daelders te hebben betaelt.

Den 14 december.

5 Examen present omnes,
præter Klok en Bijwaert.

Ontkent in 't huijs van Kromhout of Sainje te
sijn geweest, segt van zijn moeder gehoord te
hebben dat sij tien agtentwintige van Sijmon
de Rips jongen ontfangen heeft.

Segt gesien te hebben dat zijn moeder aen zijn
suster Lijdia heeft gegeven eenige 3 guldens,
daelders en agtentwintige sonder dat hij weet
hoeveel, om de bovengemelte kleederen tot Amsterdam
te gaen koopen.

[scan 68]

[folio 102v]

Onkent te weeten dat zijn moeder, ander
of meerder geldt in huijs gehad heeft, als
sijn moeder aen zijn suster Lijdia heeft mede-
gegeven naer Amsterdam.

Segt wanneer hij aen 't huijs van Cromhout
quam, de plundering reets gedaen was.

Segt ~~met~~ zijn snaer Maria Verbeek uijt de
goot voor Kromhouts duer opgenomen heeft
2 tinne lepels en een vrouwetas sonder
beugel.

Segt wanneer de plunderingh aen 't huijs
van Sainje geschiede, hij geen mensch aldaar
heeft gesien, die hij kende.

1 Examen, den 29 november 1714.

Geapprehendeert ut supra.

Aeltje Verbeek,
present Van der Nijenburgh, Sijpestijn,
Klok en Rijswijk.

Onkent alles.

Den 6 december.

2 Examen, præsent Vladderak, Van der Nijenburgh,
Clok en Rijswijk.

Verklaert dat sij met haer suster Maria
Klinkert naer 't huijs van Cromhout sijn
gegaen ende dat haer suster in 't voornoemde
huijs is geweest ende daer uijtgenomen
een tafelkleedt, twee geblomde boesels
en twee theeschoteltes en een klijn kannetje.

Segt daer suster kropplappe heeft gemaekt
van de gemelde boesels.

Segt dat haer suster het goedt heeft gebragt
bij haer mans moeder Maria Klinkert.

Den 11 december.

3 Examen, present Vladderak,
Klok, Sijpestijn en Rijswijk.

Segt het bovenstaende geconfesseerde gesien
te hebben.

Den 14 december.

4 Examen, præsent omnes
preter Bijwaert en Klok.

Segt over agt uren te sijn geweest, doen sij

103

met haer suster Maria Klinkert na de

plundering van Kromhout sijn gegaen.

Onkent in 't huijs van Kromhout te sijn geweest.

Bekent de plundering ten deele te hebben gesien.

Verklaert in 't huijs van Kromhout te hebben gesien een jonge van Cornelia, vrouw van Herje, ende de jonge van Neel Joris.

Segt een kroplap van haer suster te hebben gekreegen, gemaekt van het bovenstaend tafelkleedt.

Geapprenhendeert.

1^e Examen van Cornelis
Gijsen van Snel geboortigh
van Alkmaar, ontrent 20 jaar.
Præsents Van der Nijenburgh, Klok, Sijpen-
stijn, den 29 november 1714.

Verklaart nergens aff te weten.

6 december.

2 Examen, præsents de heeren Vladderak,
Van der Nijenburgh, Clok en Rijswijk.

Bekent ontrent een halff uur te hebben gestaan onder anderen menschen kijken bij Cromhout.

Den 8 december.

3 Examen, præsents: Vladderak,
Van der Nijenburgh en Rijswijk.

Persisteert ut supra.

Den 11 december.

4 Examen, præsent Vladderak,
Klok, Sijpenstijn en Rijswijk.

Persisteert ut supra.

Den 14 december.

5 Examen, præsent omnes
præter Bijwaart en Clok.

Segt ontrent savonts ten seven uuren
van 't Schapensteegje met sijn baas

[scan 69]

[folio 103v]

Arie de Haan te sijn gegaan om de
plunderingh van Cromhouts huijs te
sien ende gestaan te hebben aan de
oversijde voor 't huijs van Gerrit Bosch
de bakker en dat na eenige tijdt
met sijn baas gestaan te hebben
alleen is gegaan bij de lindeboom
bij 't huijs van Kromhoudt ende
sigh aan de gemelte boom vasthoudende,
gekregen te hebben een snee met
een mes over sijn regterhandt, sonder
te weten wie hem sulxs heeft
gedaan en vandaar te sijn gegaan
na de mr. Pieter op de Limmerhoek om
sigh te laten verbinden ende vandaar
weder na het huijs van het Last Dragent
Eentje.

Ontkent eenigh dingh in de gemelte
plunderingh te hebben aangeraakt
en speciaal geen bedt te hebben
opgesneden.

Ontkent eenigh linnen om sijn
gequeste handt te verbinden te
hebben genoomen, maar daartoe
sijn das van sijn hals te hebben

geemploijeert in præsentie van de
soon van Johannis de Vries op
de stoep van de gorter over de Sint
Annaas Brugh.

104

Sententie van Maria Klinckert
anders Verbeek.

Schepenen der stad Alkmaar gehoord de confessie van de gedetineerde ende gesien den
criminele eijsch van den heer mr. Willem Bijl,
hoofthofficier der voors. stadt R.O. ende
wijders op 't 'tgunt ~~wijders~~ te considereren
stondt en moveren mogte, rijpelijk hebbende
gelet doende regt, bannen den gedetineerde
den tijt van vijffentwintigh jaaren
uijt de lande van Hollandt ende Westvrieslandt
sonder middelerwijle daar weder binnen
te mogen komen op pøene van swaarder
straffe en condemneren denselve in de
kosten en misen van de justitie, sed non habet, ontseggende
de heer officier sijne verdere eijsch en conclusie
op ende jegens de gedetineerde gedaan en genomen
denselven daarvan absolverende. Actum
en ter rolle gepronuntieert den 29 januarij 1715.

Sententie van Anna Maria Klinkert.

Schepenen ut supra, bannen de gedetineerde een tijt
van twintigh jaaren voorts in omnibus ut supra.

Sententie van Lidia Klinkert.

Schepenen ut supra, bannen de gedetineerde
den tijt van vijfftien jaaren voorts
in omnibus ut supra.

Sententie van Jan Klinkert.

Schepenen ut supra. Bannen de gedetineerde
den tijt van vijfftien jaaren voorts in omnibus ut supra.

[scan 70]

[folio 104v]

Geapprehendeert den 4 januarij 1715.

1 Examen den 5 januarij
1715 van Margrietje
Jans geboortigh tot
's Hertogenbosch.

Segt getrouwt te sijn aan Jan
Valentijnsz.

Segt verlede woonsdagh hier in de stad
te sijn gekomen met de veerman.

Bekent in't huijs van Jannetje
Vegter te sijn gekomen omme
een stuver kaas te kopen en bij die
occasie gestolen te hebben drie
silveren eijerlepeltjes, een groote
en een klijne silvere kleeborstel.

Segt tot Amsterdam met haar
man te hebben gelogeert bij
Saartje die slapers houdt, woonende
bij de Houttuijnen bij de Haarlemerpoort.

Vide sententiam in't corrextieboek folio 40.

2 Examen den 6 januarij 1715.

Persisteert ut supra.

105

Geapprehendeert
den 16^{en} februarij 1715.

Lambertus Aswilders van
's Hertogenbosch, oud ontrent
50 jaren.

1^e Examen

Segt de questie te sijn ontstaen tusschen sijn confrater Casper en hem over een paer oude schoenen, die hij, gedetineerde, verkogt hadde voor twee stuvers en dat sijn cameraet daer een stuver van wilde hebben.

Bekent sijn confrater met een mes een steek in sijn schoer te hebben toegebracht.

Segt beschonken te sijn geweest wanneer hij sijn confrater heeft gequest.

Schepenen der stad Alkmaer gehoort de confessie van de gedetineerde en gesien den criminele eijsch en conclusie van de heer mr. Willem Bijll hooftofficier deser stad R.O. op ende jegens de gedetineerde gedaen en genomen en wijders gelet op 'tgunt te considereren stond en mogte moveren doende regt, bannen deselve gedetineerde voor den tijt van drie agtereenvolgende jaren uijt den lande van Holland en West Vriesland, sonder daer weder binnen te mogen komen op pœne van swaerder straffe en condemneren deselve in de costen en misen van justitie (sed non habet). Actum en gepronuncieert den 19^{en} februarij 1715.

[scan 71]

[folio 105v]

Geapprehendeert den 7^{en} februarij 1715.

Arie de Haen van Alcmaer.

1^e Examen den 8^{en} februarij 1715.

Segt van de weduwe aen 't huijs t' halfwegen van de somer te hebben gekogt 33 koehuijden.

Segt de ossehuijt bij hem gevonden, te hebben gekogt aen de andere kant van de Varnerbroek, dogh segt de man daer hij se

van gekogt heeft niet te kennen.

2e Examen den 12^{en} dito.

Segt dat de ossehuijt dewelke onder de huijden was welke hij aen Jacob Schoen tot Knollendam verkogt had, een verse maer geen gesoute huijdt was.

Segt ontrent 5 à 6 weeken geleden een huijt van Jantje Louwtje gekogt heeft voor 28 stuvers.

Ontkent oijt gesoute huijden van Jan Louwtje te hebben gehad.

Segt van Jan Metten en Jan Pottebackers ider twee huijden te hebben gekogt 7 à 8 weeken gelegen.

Segt van een man aen de andere kant van Jerusalem een partij huijden te hebben gekogt.

3e Examen den 16^{en} dito.

Persisteert ut supra.

4^{en} Examanen den 19e dito.

Segt dat Jan Mette of Jan Pottebackers de osse-

106

huijdt heeft uijtgesneden, dewelke hij tot Knollendam heeft verkogt gehad.

Segt dat Adam twee van de huijden die in't water lagen, uijtgesneden heeft.

5^e Examen den 26^{en} februarij.

Bekent van Jantje Louwtje 4 huijden te hebben gekogt voor ses-en-een-halvegulden.

Bekent dat de gemelte huijden sijn gestolen uijt de schuur van Ruijngaer door Jantje Loutje, dogh dat gemelte Louwtje hem sulks eerst heeft gesezt nadat hij deselve al wederom hadde verkogt.

6^e Examen den 27^{en} dito.

Bekent de knegt van Ruijngaer, Jan Barents. genaemt, te hebben gerorrumpeert[sic] om sijn huijt in de kuijp van Ruijngaert te loijen.

7^e Examen den 2^{en} maert.

Segt van Kees Struijff sout te hebben gekogt daer hij, gedetineerde, sijn huijden heeft mee gesout.

Bekent dat hij, gedetineerde, de bovengemelte 4 huijden van Jan Loutje heeft gekogt voor f 6 - 10 - en dat Jan Loutje hemselvs heeft gesezt gehad dat hij deselve had gestoolen (alvoorens dat de coop was getroffen).

Segt dat de gemelte ossehuijt onder de 4 bovengemelte huijden is begrepen.

8^{en} Examen den 4^{en} maert.

[scan 72]

[folio 106v]

Persisteert als vooren.

9^{en} Examen den 5^{en} maert 1715.

Persisteert ut supra.

Schepenen der stad Alkmaar gehoort de confessie van Arie de Haan, jegenwoordigh gedetineerde en gesien den criminele eijsch en conclusie van de heer mr. Willem Bijl, hooftofficier der voors. stad R.O. op ende jegens de gedetineerde gedaan ende genomen en wijders gelet op 'tgunt

verder te considereren stond en moveren moghte, doende regt uijt de naam ende vanwegens de hoge overighijdt ende graaffelijckhijdt van Hollandt ende Westvrieslandt, bannen denselven gedetineerde uijt de lande van Hollandt ende Westvrieslandt den tijd van vijffentwintigh eerstkomen en agtereenvolgende jaaren sonder inmiddels daar weder binnen te mogen komen op pøene van met roeden gegeesselt en met het wapen deser stad gebrantekent te werden. Ontseggende de heer officier sijn verdere eijsch en conclusie op ende jegens de gemelte gedetineerde gedaan en genoomen, deselve daar van absolverende en condemneren den voors. gedetineerde in de kosten en misen van de justitie. Actum en ter rolle gepronuntieert den 12 maart 1715.

107

1 Examen van Louris Sijmonsz. de Rip oudt ontrent 14 jaar, geboortigh van Alkmaar.

Segt uijt de stad te sijn gegaen op de avondt doe de voorigen gedetineerde (nopende de plunderingh van de impostmeesters huijsen Daniel Sainjé en Adolph Cromhout) sijn in hegtenis genomen.

Segt voorleden donderdagh over 14 dagen weder in de stad te zijn gekomen.

Segt 70 agentwintighe van Andries, alias draatje, in 't huijs van Cromhout te hebben gekregen.

Segt gesien te hebben dat het huijsraad in 't huijs van Cromhout aan stukken wierd geslagen.

Segt aldaar te hebben gesien de persoon van Jan Keekende, hoedemakergesel, tans in dese stadt, alsmede een jongetje in de Nieuwe Straat, genaamt Cobus.

Bekent met steenen in de glazen van de pagterhuijsen gegoijt en scharbier, scharbier te hebben geroepen.

Verklaart gesien te hebben dat de vrouw van de landdrostdiender genaamt Lena uijt 't huijs van Cromhout eenigh goedt in haar schoot heeft weggedragen.

Verklaart mede dat Jacob Groen, soone van de portier van de Boompoort, de glazen bij Cromhout en Sainjé heeft ingegoijt.

2 Examen den 11 maart 1715.

Persisteert ut supra.

3 Examen den 16 maart ut supra.

Bekent eerder in de kamer van Cromhout te sijn geweest als draatje.

Segt in 't gemelte huijs mede te hebben gesien Barent de talhoutsjonge, Jan de voller die bij Crijn Sijmons gevaren heeft.

Bekent een sakje met gelt aan draatje te hebben gegeven.

4 Examen den 28 maart.

Persisteert ut supra.

Schepenen der stadt Alkmaar

Verte

[scan 73]

[folio 107v]

gehooft de confessie van Lourens de Rip en gesien den criminele eijsch en

conclusie van de heer mr. Willem Bijl, hooftofficier
der voors. stadt R.O. etc. etc.

Bannen den gedetineerde de tijdt van 20
eerstkomende en agtereenvolgende
jaaren uijt de lande van Hollandt en
Westvrieslandt sonder daar weder in te
mogen komen op pøene van swaarde straffe
en condemneren deselve in de kosten
en misen van de justitie (sed non habet),
ontseggende de heer mr. Willem Bijl, hooftofficier
sijn verdere eijsch en conclusie etc.
Actum en gepronuntieert den 30 maart 1715.

1 Examen van Andries
van Duijn oudt 21 jaar, alias
genaamt draatje.

Segt in die tijt te sijn gevlugt doe de
andere gedetineerde (nopende de bewuste plun-
deringh) vast saten.

Segt nu over 3 weken weder in de stadt
te sijn gekomen.

Bekent in 't huijs van Cromhout geweest
te sijn tusschen seven en agt uuren op
de tijt van de plunderingh.

Bekent ontrent 50 gulden aan dubbeltjes
in 't gemelte huijs te hebben gekregen van
Laurens de Rip.

Segt dat sijn moeder hem een nieuwe rok
heeft gekogt in 't Schapensteegje bij
Joost de uijtdrager.

Segt dat sijn moeder het gelt dien selfde
avondt in haar kas heeft gelegt.

Segt dat de bovengemelte rok heeft gekost
f 5: 10 :-.

Segt gesien te hebben dat Louwtje
de Rib de gemelte / 50 gulden uijt de lesse-
naar van Cromhout heeft gehaalt.

108

Segt dat Louwtje de Rib wel 3 à 4 sakjes gelt daaruijt heeft genoomen.

Den 16 maart, 2 examen.

Persisteeert ut supra.

Den 28 maart 1715, 3 examen.

Bekent mede de glasen te hebben ingegoijt.

Schepenen ut supra. Bannen de gemelte Andries van Duijn uijt de lande van Hollandt en Westvrieslandt den tijdt van 12 jaaren op pœne van swaarder straffe, voorts in omnibus ut supra.

1e Examen van Regina
in de wandelingh, oudt ontrent
50 jaar, den .. maart 1715.

Bekent tot Cleef te sijn gebrant-
merkt en voor heijdinne te lopen.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 41 verso.

1 Examen van Helena,
oudt ontrent 11 à 12 jaar.

Bekent mede voor heijdinne te
lopen.

Ut supra 42.

[scan 74]

[folio 108v]

Geappræhendeert den 26 maart 1715.

Den 26 dito 1 examen
van Pieter van Galen.

Segt ontrent 5 jaar geleden met
sijn eerste vrouw Trijntje Pieters tot
Oudorp te sijn getrouwt.

Segt ontrent 7 à 8 weken bij zijn gemelte
vrouw te sijn gebleven en doe van haar
te sijn afgegaan en t' eenemaal verlaaten.

Bekent ontrent anderhalff jaar
daarna geduurende het leven van sijn
eerste vrouw (die ook nogh leeft) te
sijn getrouwt wederom tot Edam
met eene Jannetje Hendriks.

Ontkent dat met een paardt van Limmen,
aldaar gehuurt, te sijn gereden na Pur-
merendt off de Beemster en aldaar t'-
selve paard te hebben verkogt.

Segt menigmaal te hebben hooren seggen
dat de wever tot Oudorp ook twee
vrouwen nogh in leven heeft.

2 Examen den 28 maart.

Persisteert ut supra.

3 Examen den 1^e april 1715.

Bekent tot Limmen een paard te
hebben gehuurt en daarmede na de
Beemster te sijn gereden en aldaar het-
selve te hebben verruijlt nadat hij met
het geselschaph wat sterke drank
gedronken hadde.

Segt het selve te hebben verruijlt aan
Dirk Paulisz. in de matte.

Segt dat gemelte Dirk Paulis ses à 7 gulden

toegaff op de voors. ruijlingh.

109

Den 4 april.

Ontkent tot Haringcarspel een
paard te hebben gestolen.

Segt geen Cornelis de Sleeper tot
Haarlem te heb kennen.

Segt in geen jaar 3 à 4 tot Haarlem
te sijn geweest.

Den 5 april 1715.

Bekent even voor karstijdt tot
Langedijk te sijn geweest.

Den 12 april 1715, 6e examen.

Persisteert ut supra.

Den 16 april 1715, 7 examen.

Persisteert ut supra.

Den 19 dito, 8 examen.

Persisteert ut supra.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 42.

Geappræhendeert den 22 maj 1715.

Trijn Claas, anders Trijn Lepels
jegenwoordigh gedetineert alhier.

Schepenen der stad Almaar gesien den criminee eijsch en
conclusie van d' heer mr. Willem Bijl, hooftofficier der voors. stad, op

ende jegens de gedetineerde gedaan en genoomen, mitsgaders gelet op de slegte rapporten van de gedetineerdens gebuuren en 'tgunt wijders te considereren stontt doende regt, ~~anders dan~~ bannen deselve de tijd van drie eerstkomende en agtereenvolgende ~~iii~~ jaaren uijt dese stad en de jurisdictie van dien sonder inmiddels daar weder in te mogen komen op pøene van swaarder straffe en condemneren deselve in de kosten en misen van de justitie (sed non habet). Actum in judicio den 25 maj 1715.

Geappræhendeert ut supra.

Griet Vijgh tegenwoordigh gedetineerde.

Schepenen in omnibus ut supra uijt genoomen dat dese gebannen werdt voor ses jaren.
Actum ut supra.

[scan 75]

[folio 109v]

Geapprehendeert den 27^e maj 1715.

1 Examen van Dirk Jans
van Amsterdam, oudt
21^e jaar, den 28 maj 1715.

Segt tot Amsterdam in de Paarde Straat
te wonen.

Segt van jongsaff te hebben gevaaren.

Segt met sijn medegedetineerde verlede vrijdagh
van Amsterdam te sijn gegaan de poort
uijt daar de Beerebijt is.

2 Examen de 1 junij 1715.

Segt met sijn medegedetineerde ontrent
14 dagen off 3 weken te hebben geconverseert.

Bekent gesien te hebben dat een lange

karel het linnen opgenoomen heeft.

Segt dat sijn medegedetineerde bij hem stondt
wanneer het linnen opgenoomen wiert.

Bekent.

3 Examen den 6 junij 1715.

Bekent met sijn medegedetineerde en Jan
Bolbuijs te sijn gekomen bij een boer
in de Nieuwpoort genaamt Sijmon ...

Dat hij aldaar over een dijkje is geklommen
en van het velt aldaar verschijden stukken
linnen ~~te hebben~~ heeft opgenoomen en over het
gemelte dijkje gegooijt, daar sijn medegedetineerde
met de voornoemde Jan Bolbuijs hetselve ont-
fingen en opnamen en in een sak staken.

Segt dat Jan Bolbuijs de voornoemde sak een huijs
off ses daarvandaan genoomen heeft.

Segt dat Jan Bolbuijs in præsentie van
haar bij de gedetineerdens de voornoemde sak in 't riet
van de Sandersloot heeft gegooijt wanneer
de boer haar vervolgde.

Vide sententiam in 't corrextieboek, folio 43.

110

Geapprehendeert ut supra.

1 Examen van IJsak Jans
geboortigh van Amsterdam,
oudt 18 jaar, den ut supra.

Segt een haaken- en oogemaker van sijn
ambagt te zijn.

Ontkent its te weten van 't gestole linnen.

Ontkent mede sijn mes te hebben getrokken

tegens de boer die hem om 't voors. linnen vervolgde.

2^e Examen den 1 junij 1715.

Persisteert ut supra.

3 Examen den 6 junij 1715.

Bekent alles en even gelijk Dirk Jans
sijn medegedetineerde in zijn 3de examen
komt te confesseren, dogh confesseert nogh
dese IJsak Jans daarenboven dat hij
het mes tegens de boer Jacob Jans benefens
Jan Bolbuijs heeft getrokken wanneer de
voornoemde Jacob Jansz. haar vervolgde over het voors.
gestole linnen.

Vide sententiam in 't corrextieboek folio 43.

Geappræhendeert den 2 junij 1715.

1 Examen van Cornelia Spelt
dogter van Pieter Spelt, gebooren
binnen Alkmaar, den 3 junij 1715.

Bekent haar suster Antje te hebben
opgesloten in een huijsje naast haar
woonplaats.

Segt haar moeder dronken gevonden te hebben
in het voorhuijs, die doe dat quetsuur al hadde
waaraan de doctor en chirurgijns seggen dat is
overleden.

Bekent haare moeder op haar arm geslagen
en gestoten te hebben, dat op een stoel is
gevallen sonder te kunnen seggen off op haar
hoofdt off op haar arm is neergekomen.

Verte

[scan 76]

[folio 110v]

Alle dit voorenstaande is voorgevallen
omtrent elff uren des morgens op
sondagh den tweede junij.

2^e Examen.

Bekent haare moeder dickwils voor desen
in haare armen geknepen te hebben.

Bekent ook schrikkelijk gevloekt ende
gesworen te hebben tegens haare moeder
en suster Antje.

Segt ook de vensters van het huijsje daar
Antje ingesloten was te hebben toegespijkt.

Bekent dat sij haare moeder op haar
rugh heeft geslagen ende na die tijt
haare moeder niet weder heeft horen spreken
en gevallen als voren.

3 Examen den 6 junij
1715.

Bekent haare moeder gestoten te hebben,
dat is gevallen met haar hoofd tegens
een stoel aan.

Segt geen verschil met haare moeder
voor smorgens ten 10 uren te hebben
gehad.

Vide sententiam in 't correctieboek, folio 44.

folio 111

Geappræhendeert den ^{en} junij 1715.

Examen van Jacob
en Anna van der Gragt, alias
Anne met de bolle beenen.

Bekende nadat sij beijde door de gereghte deser stad in den jare 1714 sijn gelast haer sigh te onthouwen uijt dese stad en jurixdixtie van dien, sij egter sigh hebben verstout wederom daar binnen te komen.

Verklaren bijde met malkandren ontrent anderhalff jaar te hebben huijsgehouden en als man en vrouw te hebben geleeft.

Schepene, hebbende gesien den crimielen eijsch en conklusie van de heer mr. Willem Bijl, hooft-officier deser stad, amptshalven op ende jegens de gedetineerden gedaan en genomen en wijders op 'tgunt heeft konnen mooveren rijpelijk hebbende gelet, doende regt, condemneren de gedetineerden gebannen te sijn uijt de stad Alkmaer ende jurisdictie van dien den tijt van twaelf jaren sonder daer weder binnen te mogen komen op pene van swaerder straffe en condennieren deselve in de kosten en misen van de justitie (sed non habet), ontseggende de heer hooftofficier sijne verdere eijsch en conklusie op ende jegens de gedetineerden gedaan en genomen ~~gedetineerden gedaan en genomen~~. Actum en gepronuncieert den 6^{en} julij 1715.

[scan 77]

[folio 111v]

Geapprehendeert den 19^e augustus 1715.

1^e Examen van Geertruijd
Widhoos van Hoorn,
out 52 jaren.

Seijt geen kinderen te hebben.

Seijt ontrent een vierendel jaars geleden tot Enkhuijsen in hegtenis te hebben geseten omdat sooals geseijt wiert een vijsel hadde gestoolen.

Bekent in de Blockers in hegtenis te hebbe geseten en aldaar voor vier jaren te sijn gebannen.

Bekent op verlede vrijdagh op de Koningsweg

een huijff te hebben gestoolen.

Bekent een silvere lepel tot de silversmits kroone te hebben verkocht voor 48 stuvers.

Bekent de silvere lepel alhier in een brouwerij te hebbe gestoolen en dat op de staal stont een voetje, zijnde geleden ontrent derdalff week.

Gelooft dat het was de brouwerij De Burgh.

Bekent het wigt dat bij haar hadde, te hebbe gestoolen van Trijn, 't viswijff.

2^e Examen.

Seijt de staal van de lepel verkocht te hebben aan Jan Versprongh voor 5 off 36 stuvers.

Schepenen der stad Alkmaar, gesien hebbende

[112]

den criminelen eijsch en conclusie bij den heer mr. Willem Bijll als hooftofficier ratione officii op en jegens de voornoemde Geertruijd Widhoos gedaan ende genomen en gelet op 'tgunt te considereren stont en mogte moveren, doende regt, bannen den gedetineerde voor den tijd van twae[lf] eerstkomende en agtereenvolgende jaren uijt den lande van Holland en Westvriesland sonder middelerwijle daar weder binnen te mogen komen op pene van swaarder straffe en condemneren denselven in de kosten en misen van justitie (sed non habet) den heer eijsscher sijnen verderen eijsch en conclusie ontseggende. Actum ende gepronuntieert in iudicio den 30^e augustus 1715.

Geapprehendeert den 18^e october 1715.

1^e Examen van Anna
Valks den 19 october 1715,
oudt 32 jaar, geboortigh
van Alkmaar.

De gedetineerde segt bij Dirck van der Meij te
sijn gekomen buijten de Geesterpoort
snamiddaghs ten halff vier uuren.

Segt dat Van der Meij haar eerst heeft aangespro-
ken en versogt met hem agter een dijkje
te willen gaan.

Segt dat Van der Meij haar versogt te gaan
leggen dogh dat sij vreesde datter
volk mogte koomen, waarop hij, Van der Meij,
rontsom siende, haar versekerde datter
geen volk en quam.

Segt dat sij daarop is gaan leggen
en hij bovenop haar met de broek aff.

[scan 78]

[folio 112v]

Segt dat hij, Van der Mij, verders
tragtede haar te gebruijken, dogh
dat hij sulxs niet konde doen, vermits
hij sijde dat sijn beenen telkens uijtslipten.

Bekent dat sij voor desen met de voornoemte
Van der Mij wel meermalen vleeselijke
conversatie gehad heeft, dogh dat hij
de beste etc. niet en was.

2^e Examen den 5 november 1715.

Bekent dat Van der Meij haar eens
gebruijkt heeft in 't huijs daar sij
woont, sijnde van somer een jaar geleden.

Sententie.

Schepenen der stad Alkmaar, gesien ende
geëxamineert hebbende de criminele eijsch
en conclusie bij d' heer mr. W. Bijl, hooftofficier
der voors. stadt R.O. op ende jegens Anna Valks,
jegenwoordigh gedetineerde, gedaan en genoomen en

gelet op des gedetineerde confessie mitsgaders op t' gunt wijders in desen te considereren stond en moveren mogte, doende regt, bannen de gedetineerde den tijd van vier eerstkomende en agtereenvolgende jaaren uijt dese stad ende de jurisdictie van dien sonder midderwijle daar weder binnen te mogen koomen op pœne van swaarder straffe en condemneren deselve in de costen en misen van de justitie (sed non habet), ontseggende d' heer officier sijne verderen eijsch en conclusie jegens de gedetineerde gedaan en genoomen, denselve daarvan absolverende. Actum en gepronuntieert ter rolle op den 12 november 1715.

113

Geapprehendeert den 12^{en} october 1715.

1^e Examen van Arie Hendriks,
brouwersknecht in De Ruijten,
den 25^{en} october 1715.

Segt dat de opperknecht uijt de brouwery De Ruijten hem gecommandeert heeft smorgens tusschen 4 en 5 uren benefens sijn medemaet Harbert ... een halff vat bier weg te brengen.

Segt de voornoemde meestersknecht vooruijt is gegaen ende dat sij hem met het bier sijn gevolgt omme hetselve ter plaetsen te brengen daer de voornoemde meestersknecht haer wijsen soude.

Segt dat de meestersknecht vooruijt sijnde gegaen ende geweest sijnde aen 't huijs van Jan Greve, koekebacker op het Lutticq Oudorp (soo hij, gedetineerde, niet beter en weet) terugh is gegaen en hem, gedetineerde, met sijn voornoemde macker soals sij met het bier aenquamen te dragen te moet is gekomen en op het sien van de dienaers der justitie en der pagter sijde, mannen, wij sijn verraden.

2^e Examen den 5^{en} november.

Persisteert ut supra.

Sententie.

Schepenen der stadt Alcmaer, gesien
ende geëxamineert hebbende de criminele
eijsch en conclusie bij de heer mr. Willem
Bijl, hooftofficier der voors. stad R.O. op
ende jegens de voornoemde Arie Hendriksz., jegenwoordig[h]
gedetineerde, gedaen en genomen en gelet op
des gedetineerdens confessie mitsgaders op 'tgunt

Verte

[scan 79]

[folio 113v]

wijders in desen te considereren stont en
moveren mogte, doende regt, bannen
de gedineerde den tijt van ~~ses~~ drie eerstkomende
en agtereenvolgende jaaren uijt dese stadt ende
jurisdictie van dien sonder middelerwijle
daer weder binnen te mogen komen op
pøene van swaerder straffe en condemneren
deselve in de costen en misen van de
justitie (sed non habet), ontseggende
de heer officier sijne verderen eijsch en
conclusie jegens de gedetineerde gedaen
en genomen, denselven daarvan
absolveerende. Actum en gepronuntieert
ter rolle den 28^{en} november 1715.

Geapprehendeert den 18 junij 1716.

1^e Examen van Hendrick
Barents van Amsterdam,
oudt 21 jaaren, den 29 dito.

Bekent op eergisterenavondt van De
Helder hier te sijn gekomen met een kaarel
die genaamt wierdt rotje, nadat van sijn
schip was afgelopen.

Segt dat sijn compagnon in de off op de Helderse duijnen bij hem is gekomen, bij hem hebbende een sak met linnen dat nogh nat was en 't welk hij presumeerde dat gestolen was.

Dat hier gekomen zijnde het voors. linnen te koop heeft gepresenteert aan een dicke vrouw die hij niet en kende en dat deselve vrouw het refuseerde te kopen, omdat zij wel sagh dat het gestolen goet was en dat van die dicke vrouw is gegaan bij een ander uijtdragster en het goet verkogt heeft voor *f* 1-16.

[114]

Segt dat in de sak was twee lakens, vier hembden en eenige ondermutsen.

Bekent dat sijn makker tegens hem seijde, ik ga om dat goet te haalen, wagt mijn hier. Zijnde geweest omtrent Huijsduijnen en dat deselve sijn makker met het voors. goet kort daarna weder bij hem quam.

Seijt dat boven op een duijn stond en sagh dat sijn makker het goet stal.

2^e Examen der 26 junij.

Persisteert ut supra.

Schepenen der stad Alkmaar, gesien ende geëxamineert hebbende den criminele eijsch en conclusie van d' heer mr. Willem Bijl, hooftofficier deser stadt R.O. op ende jegens Hendrick Barentsz, jegenwoordigh gedetineerde, gedaan ende genoomen, mitsgaders gehoordt ende gelet op de confessie bij de gemelte gedetineerde gedaan ende wijders overwogen 'tgunt in desen te considereren stondt en moveren mogte, doende regt, condemneren de gedetineerde agt dagen te sitten op water en droogh broot

en bannen deselve voorts uijt dese
stadt ende de jurisdictie van dien den
tijdt van tien eerstkomende en agtereen-
volgende jaaren sonder immiddels daar
weer binnen te mogen koomen op
pøene van swaarder straffe en
condemneren deselve wijders in de kosten
en misen van de justitie (sed non habet),
ontseggende d' heer officier sijne verdere eijsch
en conclusie op ende jegens de gedetineerde
gedaan en genoomen, deselve daarvan
absolverende. Actum en gepronuntieert
ter rolle den 30 junij 1716.

[scan 80]

[folio 114v]

Geapprehendeert
den 14^e september
1716.

1^e Examen van Mathijs
Erkenhuijsen oudt ontrent
19 jaar, gebooren in Schra-
venhage. Den 14 september 1716.

Segt op gisterenavondt de klokke ontrent
tien uren met sijn cameraat Jillis Vallee
te hebben ontmoet twee vrouwspersoonen
met dewelke sij sijn gegaan na de boffertjes-
kraam en aldaar voor agt stuvers aan
boffertjes gegeten.

Segt dat wanneer sij daar vandaan sijn
gegaan eijndelyk sijn gekomen in een
huijs in 't Nieuwelandt, alwaar sij vonden
twee à drie vrouwluij en drie manspersoonen
met dewelke sij een soopje dronken.

Segt aldaar van geen de minste quæstie te
hebben gehoord ðff veel min gehadt.

Segt vandaar stil na sijn huijs te sijn gegaan.

Segt ook niet gehoordt te hebben datter ijmandt

aldaar gequest is geworden.

Segt geen mes off scharp bij hem te hebben gehad en met niemandt eenige woorden off verschil.

2 Examen den 15 september 1716.

Segt dat Piet Oostindien het mes tegens hem, gedetineerde, getrokken heeft en hem twee à 3 slagen voor sijn tronij gegeven en hem geschopt en getrapt en geseijt, dieff, staa vast, waarop hij, gedetineerde, is gaan loopen.

115

3 Examen den 16 dito.

Segt dat wanneer Piet Oostindien hem met het mes naliep, hij oock genootsaackt is geworden sijn mes te trekken.

Bekent dat hij doen mede na Piet Oostindien heeft gesneden en gestoken en een snee toegebracht die hij voelde dat aanquam.

Bekent dat wanneer gemelte Piet Oostindien hem omkeerde, hij deselve een steek van agteren in de rugh heeft toegebracht, die ~~hem~~ sich doen nogh omkeerde en hem, gedetineerde, naliep.

Segt dat wanneer hij met dese Piet vogt, dat sijn cameraat Jillis Vallé digt bij hem stondt.

4 Examen den 19 september.
Present omnes.

Bekent dat het mes, 't welk de dienaars van de justitie bij hem hebben gevonden, hetselfde mes is daar hij dese Piet Oostindien mede heeft gestoken.

Heeft ook bekend wanneer het voornoemde mes hem,
gedetineerde, in presentie van al de heeren schepenen
is verthoont, hetselvede mes was daar
hij den anderen heeft mede gegrief.

5 Examen den 3 oktober 1716.

Segt tegens Piet Oostindische cameraat eerst
questie te hebben gehad, maar dat Piet
Oostindien seijde dat hij niet in staat was tegens
hem, gedetineerde, te vegten en dat hij het voor hem
opnam.

Segt dat gemelte Piet Oostindien hem in huijs twee
slagen in sijn tronie heeft gegeven.

Verte

[scan 81]

[folio 115v]

Segt daarop het steegje te sijn uijt-
gegaan en dat de voornoemde Piet het hem
volgde.

Segt soals sij het steegje uijt waaren Piet
tegens hem seijde, staa en vervolgens het
mes hadde getrokken, waarop hij, gedetineerde,
antwoorde, laat ons liever eens drincken,
dogh de ander, daarna niet luijsterende,
seijde, staa maar, waarop hij mede sijn
mes heeft moeten trekken en siende
dat Piet na hem stack, sijde hij, wat
doen je, steek je na mijn, waarop
Piet antwoorde, ja, doet gij oock u best.

Bekent wijders dat daarop na malkanderen
gesneden en gestoken hebben en dat hij,
gedetineerde, soals Piet Oostindien sigh om-
keerde, hem een steek van agteren
in de rugge met sijn mes heeft toegebracht,
't geen hij, gedetineerde, wel voelde dat raak was.

Waarop sigh na sijn quartier heeft

begeven en naderhandt gemelte Piet Oostindien
niet meer heeft gesien, gesproken
off hooren roepen.

Vide sententiam in 't corrextieboek, folio 45:-.

Geapprehendeert den 7 december 1716.

1 Examen van Mies
Jans Kuijsen geboortigh van
~~Alkma~~ Boekel buiten Alkmaar,
oudt 51 jaren.

Verklaart den 7 december 1716 des savonts ontrent
halff tien uren van eenen Jacob de bakker,
woonende aan den Huijgendijk op sijn, gedetineerdens,
karre ontfangen en geladen te hebben

116

veertigh roggendooden, soo geheele als halven.

Bekent deselven brooden met sijn voornoemde
paard en karre te hebben gebragt buijten
de Vriesse Poort daer de trekschuijten
leggen die op Hoorn vaaren, alwaar hij,
gedetineerde, woont, vervolgens in de jurisdictie
van de stadt.

Bekent dat hij het broodt uijt sijn thuijs
aan veele menschen die het aldaar quamen
haalen, verkogt en dat voor $f : -9-8$ 't stuk,
te weeten à twaalff pondt sijnde, en soo vervol-
gens na de swaarte.

Bekent dat waanneer hij het broodt verkogt
hadde, de penningen daarvan geprocedeert bragt
aan de gemelte bakker en hij, gedetineerde, van yder
broodt een stuver voor sijn moeijte profiteerde.

Bekent voor desen reijs hetselve nogh ontrent
tien malen te hebben gepleegt.

Segt vijff jaar buijten de Vriesse Poort te
hebben gewoont.

Sententie.

Schepenen der stad Alkmaar, gesien ende geëxamineert hebbende den criminele eijsch en conclusie van de heer mr. Willem Bijl, hooftofficier deser stadt, amptshalven op ende jegens Mies Jans Kuijsen, jegenwoordigh gedetineerde, gedaan en genoomen, mitsgaders gehoord de confessie van de gedetineerde en wijders gelet op 'tgunt in desen te considereren stondt en moveren mogte, doende regt, condemneren de gedetineerde in een boete van tweeduysent gulden ten behoeven van de heer officier en bannen deselve voorts een tijdt van tien jaaren uijt de lande van Hollandt ende Westvrieslandt sonder inmiddels daar weder in te mogen komen op pøene van swaarder straffe en condemneren deselve in de kosten en misen van de justitie, ontseggende de heer officier sijne verdere eijsch en conclusie op en jegens de voornoemde gedetineerde gedaan en genomen, denselve daarvan absolverende. Actum en ter rolle gepronuntieert den 19 december 1716. (xxxxxxxxxxxxx)

[scan 82]

[folio 116v]

Geapprehendeert den 28^e december 1716.

1^e Examen van Jan Cornelisz.
Tiel van Amsterdam, oudt24^e jaar.

Segt ontrent 14 dagen geleden te sijn dat in dese stad is gekomen.

Segt gelogeert te sijn geweest op het Dronkenoordt bij eene Guurt Swaij naast De Seven Star.

Segt sijn vader geheeten te hebben Cornelis Maartens, zijnde in Indien overleeden.

Segt een oom tot Amsterdam te hebben, dewelke is genaamt Abraham van den Bergh, woonende op de hoek van de Louweriers

Dwarsstraat op de Louweriers Gragt.

Segt in 't jaar 1708 te sijn uijtgevaaren met het schip Abbekerck na Oostindien voor bootsgesel en naar 4 jaar en een halff uijt te sijn geweest wederom thuijs gekoomen.

Segt in maj 1713 wederom na Oostindien te sijn gevaren met het schip Eugenius.

Segt met Pieter Bastiaans te sijn thuijs gekoomen.

Segt van sijn laaste rijs voor Amsterdam te sijn thuijsgekomen en gelogeert bij Stijntje de Wolff op de hoek van de Ridderstraat en aldaar swekelijks te hebben verteert 5 gulden en aldaar ontrent 9 weken gebleven.

Segt vandaar te sijn gegaan na Hoorn en vandaar na Texel en vandaar met haar drie persoonen tot Alkmaar te sijn gekomen en alhier 2 à 3 dagen t'samen sijn gebleven.

Segt nooijt in hegtenisse te sijn geweest.

Segt niet te weten off hij gisteren het mes getrokken heeft off niet omdat dronken was.

Segt ook niet te weten wie hij bij sigh hadde.

117

Bekent sijn mes te hebben getrokken op gisterenavondt ten halff agt uren tegens ijmand die hij niet en kende en die hem rencontrerende tegens sijn lijff aan liep waarop hij, gedetineerde, deselve persoon tegens den grond wierp en naderhand het mes trock.

Ontkent de rencontre van Gerrit Miesse in de Baane.

2 Examen den 31 december 1716.

Bekent met een Cobus en Jasje, bijde woonende tot Hoorn,
van Texel hier in de stad te sijn gekoomen.

Segt met haar 3 dagen hier in de stad te sijn geweest.

Ontkent noghmaal het geval van Gerrit
Miesse in de Baane buijten de Boom poort
alsmede van het melkmeijsje buijten deselve poort.

3de Examen den 5 januarij 1717.

Persisteert ut supra.

4de Examen den 9 januarij 1717

Persisteert ut supra.

Sententie van Jan Cornelisz. Tiel.

Schepenen der stad Alkmaar, gesien ende
geëxamineert hebbende den criminele eijsch
en conclusie van de heer mr. Willem Bijl,
hooffofficier deser stad R.O., op ende jegens
de gedetineerde gedaen en genoomen en wijders
gelet op 'tgunt in desen te considereren
stond en moveren mogte, doende regt,
condemneren de gedetineerde gebannen te
sijn de tyd van 6 jaeren uijt de stad ende
de jurisdictie van dien sonder daar immiddels
~~daar~~ in te mogen komen op pøene van
swaarder straffe en condemneren deselve
in de kosten en misen van de justitie. Actum
en gepronuntieert de 9 januarij 1717.

[scan 83]

[folio 117v]

Geapprehendeert den 29^e januarij 1717.

1^e Examen van Maria
Verbeeck den 30^e januarij 1717.

Bekent dat sij zedert haar bannissement in Zeelandt en ook in Den Bos heeft gearrebeijt.

Bekent ook dat sij menigmaal om dese stad heeft lopen schoojen en bedelen.

Bekent ook in de stad te sijn gekomen schoon sij wel wist dat sij sulxs niet vermogt te doen.

Segt dat haar kindt is by haar mans moeder Maria Klinkert tot Amsterdam, woonende in de Palingstraat digt bij de Pauwestraat, hangende bij het huijs uijt een bortje met een gebraijde handt.

Sententie.

Alsoo Marij Verbeeck, jegenwoordigh gedetineerde, niettegenstaende deselve bij sententie van dese Ed. Aghb. ger. op den 30^e maart 1715 publicq gegeesselt en voor den tydt van 25 jaaren uijt den lande van Hollandt ende Westvrieslandt is gebannen sonder immiddels daar weder binnen te mogen komen op pæne van swaarder straffe, sigh egter niet en heeft ontsien omme wederom binnen dese stad te komen en alsoo haar bannissement te violeren, strekende tot vilipendie van de justitie, alwaaromme schepenen der stad Alkmaar, gesien ende geëxamineert hebbende den criminee eijsch en conclusie van de heer mr. Willem Bijl, hooftofficier der voors. stad, op ende jegens de voornoemde Marij Verbeek R.O. gedaan en genoomen en gelet op hetgunt wijders te considereren stond en moveren mogte, doende regt uijt den naam en vanwegens de hoge overigheijt en graaffelykheijt van Hollant en Westvrieslant, condemneren deselve gedetineerde gebannen te sijn (in plaats van de voors. 25 jaar) nu voor den tijd van 30 jaaren uijt de lande van Hollant en Westvrieslant, sonder daar weder immiddels binnen te mogen komen op pæne van swaarder straffe en condemneren deselve in de kosten en misen van de justitie. Actum en ter rolle gepronuntieert den 11^e februarij 1717.

Geappræhendeert den 1^e februarij 1717.

1^e Examen van Gerrit
Gerritsz. van Ossenabrugge,
oudt ontrent 30 jaar,
den 2^e februarij 1717.

Segt dat op gisterenavondt de meestersknecht
van de brouwerij Den Burgh bij hem gekomen
is, dewelke hem, gedetineerde, beveelde een kruij-
wagen te haalen en daarop te leggen
een vierendeel agt guldens bruijn bier en dat
te brengen door de Brille Steegh alwaar
de voornoemde meestersknecht sich soude laten vinde
om hem, gedetineerde, alsdan aan te wijsen waar
het gemelte bier wesen moest.

Segt gekomen te sijn op de Brille brugh
en daar aangehouden te sijn door eenige
mensen die hij door de duijsternisse niet
en kende als alleen Jan Baarents, de dienaar
van de justitie, waarop hij het bier verliet
en gongh lopen.

Segt dat hij nagelopen sijnde, agterhaalt
is ontrent de brouwerij Het Fortuijn
op de Laat en van daar aanstonts gebraght
onder het stadthujs.

Segt dat de meestersknecht een sponsbijtje op het
vierendeel gelegte hebbende, hij, gedetineerde, vroegh
waartoe hij sulxs hadde gedaen, waarop de
gemelte meestersknecht seijde dat het somtijts soude
konnen gebeuren dat de spons door het
kruijjen op de steenen daar uijt soude
konnen springen en dat hij dan its
bij sich hadde om deselve spons wederom
vast te slaan.

2^e Examen den 5 dito.

Segt dat de meestersknecht het voors. vaatje
bier selfs heeft gevult en dat hij het
aan hem, gedetineerde, uijt de kelder heeft

gegeven.

Segt dat hij bij het gemelte vaatje bier
geen cedul heeft gehad.

[scan 84]

[folio 118v]

Sententie

Alsoo Gerrit Gerrits, geboortigh in
de lande van Ossenabrugge, jegenwoordigh
gedetineert volgens desselfs eijgene con-
fessie, sijn niet en heeft ontsien, als
knecht sijnde in de brouwerije De Burgh
binnen dese stad, op den 1^e februarij laastleden
een vierendeel agt guldens cijnsbaar bruijn
bier uijt de gemelte brouwerije sonder
billet op een kruijwagen te vervoeren, t' geen
direct is strijdende tegens de plaecaten
en ordonnantien op de geemene middelen
geëmaneert. Soo is 't dat schepenen der
stad Alkmaar, gesien ende geëxamineert
hebbende den crimineele eijsch en con-
clusie van d' heer mr. Willem Bijl, hooft-
officier der voors. stadt, op ende jegens
de gemelte gedetineerde R.O. gedaan en genoomen
ende gelet op hetgunt wijders te con-
sidereren stontd en moveren mogte, doende
regt, condemneren de gemelte Gerrit
Gerrits gebannen te sijn den tijdt van
drie eerstkomen en agtereenvolgende
jaaren uijt de stad ende de jurisdictie van
dien, sonder inmiddels daar weder in
te mogen komen op pøene van swaarder
straffe en condemneren deselve in
de kosten en misen van de justitie,
ontseggende de heer officier sijne verdere
eijsch en conclusie op ende jegens
de gemelte gedetineerde gedaan en genoomen
denselve daarvan absolverende.
Actum en gepronuntieert den 11^e februarij
1717.

Geappræhendeert den 30^{en} januarij 1717.
1717.

1° Examen van Jan Cornelis Tiel.

Bekent, dat sedert sijn bannissement
maar een nagt uijt de stad geweest is.

Segt seere dikke beenen te hebben gehad
waardoor hij buijten staat was om wegh
te gaen.

Segt niets te weten van Gerrit Miesse in de
baane.

2 Examen den ...

Persisteert ut supra.

Sententie

Alsoo Jan Cornelisz. Tiel, jegenwoordigh
gedetineerde, op den 9° januarij laastleden bij
sententie van dese Ed. Aghb. gerechte
den tijdt van 6 jaaren gebannen sijnde
uijt dese stad ende de jurisdictie van dien,
op pøene van swaarder straffe, sigh
egter niet en heeft ontsien omme tegens
het voors. bannissement en tot vilipendie
van de justitie, wederom binnen deselve
te komen. Soo is 't dat schepenen der
stad Alkmaar, gesien ende geëxamineert
hebbende den criminele eijsch en conclusie van
de heer mr. Willem Bijl, hooftofficier der voors. stadt
R.O. op ende jegens de gemelte Jan Cornelis Tiel
gedaan en genoomen en gelet op 't gunt verder
te considereren stontd en moveren mogte,
doende regt, condemneren de gemelte gedetineerde
gebannen te zijn den tijdt van 12 eerstkomende
en agtereenvolgende jaren uijt de stad ende
jurisdictie van dien sonder immiddels daar weder
in te mogen koomen op pøene van swaarder
straffe en condemneren deselve in de kosten
en misen van de justitie. Actum en gepronuntieert

den 11^e februarij 1717.

[scan 85]

[folio 119v]

Geapprehendeert den 29^e jannuary 1717.

1^e Examen van Jacob Claas
Heijster alias swarte Jaab
geboortigh van Alkmaar,
oudt ontrent 30^e jaar, den
30 jannuarij 1717.

Bekent eenige jaaren herrewaarts ten
plattenlanden gebedelt te hebben.

Bekent dat wanneer de menschen hem
aelmissen off stukken weijgerden, hij
haar na den duijvel wenste, seggende,
loopt voor den duijvel.

Segt dat, schoon hij getrouwt sijnde,
sigh niet ontsien heeft omme met veel
anderen vrouwspersoonen, mede ten platte
lopende bedelen, te bouleren en een
schandelijk en ontugtigh leven te leijden.

Segt dat wanneer met bedelen niet
genoegh te bescharen was, hij andere
finessen gebruikte met sigh aan te
laten tekenen in 's landts dienst en
na het geld op de handt getrokken te
hebben wegh te lopen sonder den
voors. dienst te præsteren.

2de Examen den 5^e februarij 1717.

Persisteert ut supra.

3^e Examen den 6 februarij 1717.

Bekent van capitijn De Roos van Hoorn
twaalf gulden en van de capitijn De Groot

agt gulden 14 stuvers op de handt te hebben
ontfangen en doe nijt de voors. diensten
te sijn gelopen.

120

4^e Examen den 8 februarij.

Bekent tot Crabbedam eene Heijndrik,
sijnde mede een landtloper, met een
mes in de linkerborst te hebben gestoken
dat hij kort daarna aan die wonde is
gestorven.

Bekent ook dat gemelte Hendrik geen mes
tegens hem getrokken heeft.

5 Examen den 9 februarij.

Bekent na de voors. moordt terselver
plaats het vrouwmensch daar de gemelte
Hendrik mede liep getragt heeft te
dwingen omme met hem te gaan.

Bekent wanneer hij het voornoemde vrouwmensch,
genaamt Dirkje, wilde dwingen omme
met hem te gaan, hij het bloote mes
in sijn handt hadde en haar drijgde in
cas van weijgeringh omme met het voors.
mes haar in de buijck te sullen steken.

Vide sententiam in 't correctieboek, folio 47.

Geapprehendeert den 29 januarij 1717.

1^e Examen van Elsje
Lammertsz. Nieuwenhuijsen
geboortigh van Deventer, out
18 jaer, den 30^e januarij 1717.

Segt gelopen te hebben met Dirk de Lasarus,
die Gerrit de Koe aengewese heeft in De Rijp.

Segt haer vader te heten Lammert

Nieuwenhuijsen, die thuijnman is op de plaets van mijnheer Tijllart, woont op de Keijsers Gragt tusschen de Lelie Gragt en de Prinsestraet.

Segt gedient te hebben bij eene hoenderkoper in de Spiegelstraet bij de Vijsel Straet.

[scan 86]

[folio 120v]

En segt uijt die huur door een vrouwmens gelokt te sijn, dewelke haer meeste goet hadde in de lommert geset en ook verkogt en daerom niet wederom by haer vader dorst komen.

Segt ontrent anderhalf jaer uijt haer vaders huijs te sijn geweest.

Segt bij lange Heijn ook 4 à 5 dagen te hebben gelopen en dat wel wist dat een schelm was.

2e Examen den 2e februarij.

Segt ontrent een $\frac{1}{4}$ jaers bij Anna Juriaensz. verkeert te hebben ende eerstemael bij haer gekomen te sijn tot Petten en van na te sijn gegaen om te slapen in compagnie van Gerrit de Koe, lange Heijn en Claes Loij.

3^e Examen den 17^e februarij 1717.

Bekent met Lange Heijn gelopen te hebben nadat sijn wist dat hij alhier gegeesselt en gebrantmerkt was.

Bekent t' sedert dat sijn van haer vader weggelopen is ten plattenlande gelopen te hebben.

Vide sententiam in het correctieboek, folio 46.

Geapprehendeert den 29^e januarij 1717.

1^e Examen van Anna
Juriaensz. van Saerdam,
oud 18 jaer, den 30^e januarij 1717.

Segt dat sij eergisterenavondt met
swarte Jaep en eene Anna en Elsje
geweest is op een boereplaets even voor-
bij de plaets van Jan Maertsz. Post,
alwaer sij geslapen hebben en alwaer
swarte Jaep de boer dwongh om een ketel
huij te warmen.

121

Segt dat sij ontrent 14 dagen met de voornoemde
vrouwluij in de Zijp en in 't Slick gaende bedelen,
telkens hoorde, dat swarte Jaep benefens Jan
Bollebuijs in compagnie daags tevooren aldaer
geweest was.

Segt dat sij met en benefens Elsje hiervoren
gemelt present was doe Gerrit de Koe in de Rijp
gevangen wierdt.

Segt dat sij Jan Bollebuys eens tot
Amsterdam op het Leijtse Pleijn heeft gesien
in een kelder, alwaer Gerrit de Koe met zijn
getrouwde vrouw present waeren.

Segt dat sij wel wist dat Jan Bollebuijs
en Gerrit de Coe schelmen waren.

Segt dat Gerrit de Coe haer eens twee agten-
twintige heeft gegeven.

2^e Examen den 2^e februarij 1717.

Segt wanneer sij met gemelte Elsje in 't Slik
gingen bedelen, dat zij bij haer hadden een persoon
die genaemt wierdt spell Piet en eene Jan van
Leijden.

3^e Examen den 17^e februarij 1717.

Segt tot Assendelft een miskraem gehad te hebben bij Gerrit de Coe en van hem verscheijde reijssen gebruikt te zyn, schoongenomen sij wel wist dat hij getrouwt was met een vrouwmensch, genaemt Swarte Lijs en dat hij haer selfs verhaelt had dat hij tot Uijtgeest en elders huijsbraken gedaen had.

Segt van Gerrit de Coe eens twee agtewintigen genoten te hebben nadat hij gemelte huijsbraek tot Uijtgeest gepleegt had.

Bekent van kintsgebeente af gebedelt te hebben.

Vide sententiam in 't correctieboek, folio 46 verso.

[scan 87]

[folio 121v]

Geapprehendeert den 8 maart 1717.

Examen van Jan Cornelis Langeboer, oudt 27 jaar geboortigh van Rustenburgh, dogh meest tot Veenhuijsen opgevoet, offte confessie van deselve, sooals hij deselve op het pampier selfs heeft geextendeert, luidende van woort tot woort soo volgt.

Ten eersten heeft Grietje Wouters mijn gesejt: Jan daar is een offitie te vrijen. Ik seg: Griet, wat is dat. Wel, sijdt Griet, wij hebben hier een nieuwe deurwaarder gekregen, dat is soo een verdoemde schelm, die het waardigh is om een sneede in sijn beck te geven. Mijn vader heeft al over lange tijdt geseijt: Ik wenste wel dat onse Jan de Langeboer hier eens quam, wij moghten hem ijder wel een vereeringh geven. Ik sijde: Griet, hebt gijliden dat voorheen al met malkanderen opgestempt. Ja,

vader en Baart en Pieter van de proven,
die hebben menigmaal om u gewent.
Sij konnen in haar sin geen beter bedenken.
Ik heb geantwoort: Dan soude sij wel
hebben willen dat ik soo een knevel eens
een sneede in sijn beck gaff. Ja, daar
was niet veel aan gelegen, sijde Griet.
Ik seijde: Sulke loopjes begin ik om den
duijvel niet, want sij soude mijn de
rugh schuuren en bannen mij de stadt
uijt, daar had ik een duijvels koopje
aan, dat bleeff soo bij een gekkent praatje
totdat de vader thuijsquam, die mijn
oude baas geweest was, dewelke mij ver-
welkomde en mede van die saak soo
ruijm en breedt opsprak off het dan

122

alles gewonnen was en om verder te
gaan. Soo is mijn gewesene baas met mij
savonts na Baart toegegaan, alwaar
wij doenmaals met ons drie saten en
hebben fors aangeweest en meenigmaal
gevraagt en geseijt: Eijsch maar gelt,
wij sullen u wel betaalen met ~~meets~~
circumstantien dien ik niet seggen kan.
Des anderendaags smorgens ben ik seer
vrindelijk en minnelijk onthaalt met
een soopje en met koffij en somtijts
wierd er eens aan dat toutje getrokken
met een quinkslagh en soo sijn wij den
gansche dagh met den drank belemmert
geweest, dan was den een bij den ander
soo tot Wouters als tot Baartes en die
dagh is Claas Heck gekomen om te
peijlen als wanneer Wouter is opgeresen
om peijl te geven. Doe sijde Griet:
Jan rijst eens op, dat is Claas Heck.
Ik seijde: Dan moet ik dat mantje eens gaan
sien, want ik heb hem nooit gekent.
Ik quam bij haar onder de moolen. Ik
sijde: Goededagh mannen, sult gij het
soowat opnemen. Ja, sijde ~~hij~~ een van
allen. Ik sijde soo gekkende: Ja, ik heb
het tot Saardam al gehoordt, daar wierdt e[r]

eens om gelaggen. Savonts ontrent
ten 6 uren als wij eens om een wandelingh
geweest waare, soo sijde Griet: Loop na
Baart toe, daar is vader, die heeft geseijt
dat gij daar bij hem komen moet. Ik
liep dan heen en Baart verwelkomde mijn
en sijde: Gaan wij na de proven toe, daar
lijt Pieter en Bilt en wij gingen dan heen
en doen wij op de molen quamen spraken

[scan 88]

[folio 122v]

sij wederom daarvan, den eene sijde: Het
is een schelm, den andere seijde: ~~het~~ Daar is niet
een donder aangelegen want het is een
vervloektje schelm. Ik sijde: Al is het
een schelm, als ik eens op soo een saak
geatrapeert wierdt, soo soude sij mij somtijts
met een schuuringh de stad uijt sturen,
daar had ik een duijvels koopje aan,
waarop sij gesamentlijk sijden: Wij verassureren
u dat het maar geltsaken sijn en
als gij al betrapt wierdt, soo soude wij
bij u doen als een vader bij sijn kint.
Ik sijde: De woorden sijn goet maar de
eenden leggen de eijeren. Sij sijde wel:
Jan, maak jij daar sooveel swarighijdt
van. Ik sijde: Ja. Sij sijde al wederom:
Daar steekt niet een duijvel in. Ik sijde:
Moet ik dan voor u lieden in de bresse staan.
Jan sijde: Baart, gij sijt een een lopent
gesel, als ik bestondt als gij, ik wilde het
om een ducaton wel doen. Jaa, om een
sestalf wel, soo hebben sij mijn op veeler-
hande wijsen aangeweest, mijn menigmaal
versoekende dat ik maar gelt soude eijschen.
Ik seijde: Neen, mijn dunkt het is best
gelaten en sij stelden het soo ligt off het
niets met allen was en hebben mij geduurigh
met sterke dranck beschonken, soodat
mij tussen de klokke ses ure en 8 ure
verschijden halff pintjes geconsumeert hebben.
Ontrent 8 uren quam Jan Snoek bij
ons op de moolen. Toe vraagde Baart:

Jan, hoe staat gij er mee. Jan Snoek sijde:
Hij is op het agterom. Doe vraagde ik:

123

Wat is dat. Doe hebbe sij geseijt in het
generaal dat sij Jan Snoek en Albert
op de wagt hadde gestelt. En ik sijde:
Dan schijnt het ulieden nogh wel ernst te sijn.
Sij sijde alle van ja, ik schudde mijn hoofd
en sijde: Neen, het kan der niet deur. Doe
hebben sij Jan Snoek nogh om een halff
pintje gesonden en beloofde mij gestadig
dubbelt tevreden te stellen, en onderwijl
sijn wij van de molen gelopen, dogh toe hebbe
sij mij gepresenteert als ik eens baas
wilde worden, soo wilden sij mij wel te gangh
stelle en schieten gelt op tot de eerste
custingh. Doe begon ik ~~selfs~~ its gehoor te
geven. Doe sijde Baart: Kom Pieter, haal
een andere rok voor Jan, het sal gaan.
Doe heb ik gesijt als het er dan aan moet
er aan sal masschij; doe ben ik verkleet
en doen sijn wij met ons drie de stadt
ingegaan, ik en Baart en Jan Snoek en
onderweegh hebben sij mij geseijt waar da[t]
ik Albert vinden soude en Baart heeft
nogh een halff pintje brandewijn gekoft en
mijn dat in de sak gegeven. Doen sijn sij op
het Noordt van mijn afgegaan en ik quam
bij Albert voor het koffijhuijs, daar hebben
wij eens gedronken en doe soude Albert mij
het huijs wijsen daar Claas Heck was.
Soo seg ik: Albert het sijn evenwel duijvelse
loopjes die wij uijtregten, laaten wij daar-
van nogh uijtscheijden, waarop Albert
sijde: Rijt in de donder, wij sullen niet
uijtscheijden. Doe liepen wij de Provenste[egh]
in, hoorende van het andere eijnde van de
steegh een persoon aankomen, waarop wij
terugh keerden en bleven staan voor het

[scan 89]

[folio 123v]

Staten Collegie siende doe de gemelte persoon
de steegh uijtkomen, waarop Albert
mij sijde: Dat is Claas Heck, daarop
toe op mijn woordt 'het is hem', soo
loopen wij hem na en midden op de Roode
Steen loopt Albert van mijn aff,
en ik liep Claas Heck stilletjes agter-
na en komende aan de Appelsteegh
daar heb ik hem een sneede over sijn aangesigt
gebraght en konde het wel eerder gedaan
hebben, maar de goede en quaade geest
streed kragtigh tegen malkander,
en doen ik het gedaan hadde, wist ik
van loopen en ik heb de Westervoort
gesogt en aan de portier een stuver gegeven,
voelende mijn hart gruwelijk beswaart en
reets seer verbaast zijnde, wierdt ik nogh
confuser en verlegender omdat de portier
mijn soo sterck aansagh. Ik liep den
Cingel om en komende aan de Valk
bij Pieters suster, sijde sij: U rok leijt
tot Wouters. Ik liep heen en trok mijn
rok wederom aan, doe sijde Griet:
Vader is hier over, daar moet gij alle bij
malkanderen koomen. Daar nu bij den
anderen sijnde, sijde ik: Nu mannen dock
nu op gij hebt flus soo ruijm uijt gepre-
senteert, toont nu dat het waarhijdt is.
Sij hebben tegen mij geseijt: Jan gij moet
hier blijven, als wij morgen in de stadt
komen, soo sullen wij wel hooren wat
gerugt dat daar gaat en verders met
veelderhande praatjes hebben wij daar
geseeten en snaarigh met drank, want
daar was genoegh gewonnen en zooals wij

124

daar saten sijn de vier dienaars der
justitie gekomen en doe hebben de molenaar[r]
mij tot een venster uijt gegooijt en ik
heb het aan 't lopen geset, sloot in, sloot
uijt. Op het laatst hebben sij mij gekregen
in de sloot tussen de pelmolen en de
Nieuwe Wegh. Doe sijn de molenaars daar

bij ons gekomen en sogte de dienaars
te overweldigen, dogh sij haar houwens
uijtgehaalt hebbende sijn de molenaars
geschampt, dogh naderhandt wederom
gekomen sijnde, hebben sij aan de dienaar
honderdt guldens gebooden dat sij mijn soud[e]
loslaaten, dogh sij hebben het niet willen doe[n.]
Dogh nadat ik uijt de detentie ben geraakt
heb ik menigmaal tot Hoorn bij de gemelte
molenaars geweest om een parthij gel[t]
te hebben, dogh sij hebben mij met schelt-
woorden betaalt. Het is van dese winter
2 jaar dat ik haar aangesproken hebben[d]
sij mijn elk een ducaton boden, waarop
ik haar sijde dat ik den duijvel van haar
ducaton hadden en sij buijten gegaan sijnd[e]
en wederom binnengekomen, hebben mij
ijder 4 gulden geboden dogh haar tegen u
voerende dat indien sij mijn niet meer wild[e]
geven sij haar 4 gulden ook wel mogte houd[en]
ben ik met een seer mistroostigh gemoe[d]
vertrokken. Het sal van de some[r]
2 jaar worden doe quam Griet tot Alkma[ar]
en sijde mijn dat ik op een ander plaats
moest gaan wonen, omdat sij gehoordt had[de]
dat schout Bijl mij anders in 't ga[t]
soude haalen en dat met veel circumstantj[es]
Ik gaff haar tot antwoord: Ik ben
op een ander plaats niet beter bewaar[t]

[scan 90]

[folio 124v]

als hier. Ja, ik moest naar Oostindien
toe vaaren. Ik sijde: Om u niet Griet,
want ik ben geen vaaren gewent en
al schoon het eens quam te gebeuren
dat ik in het gat gehaalt wierde, soo
sal het meest voor haar die mij daar-
toe hebben mislijt, opkomen, waarop
Griet vraagde: Soekt gij ons dan in het
verdriet te helpen. Ik sijde: Ik ben daar-
na beloont. Het is van de winter een
jaar geweest, doe heb ik nogh tot Hoorn
geweest en heb haar aangesproken

en sij wilden mijn niet ten antwoord
staan, maar dreijgde naa de schout
te gaan om mijn weder in 't gat
te laten haalen, waarover mijn gemoet
vol was en seer mistroostigh, seggende: Is dit mijn loon. ~~xxx~~
~~xxx~~ Onderstondt en was getekent
bij mij Jan Cornelis.

Is in judicio gecompareert Jan Cornelis
Langeboer dewelke verklaarde het
bovenstaande geconfesseerde nadat hem
'tselve klaar en distinct was voorgelesen,
te sijn de opregte waarhijdt ende daar-
bij te persisteren. Actum den 29^e april
1717.

In kennisse van mij secretaris
G. Sevenhuijsen.

125

Sententie van Jan Cornelis
Langeboer.

Alsoo Jan Cornelis geboortigh tot Rus-
tenburgh, oudt 27^e jaar, jegenwoordigh alhier,
gedetineerde, sikh nielt en heeft ontsien, niet
jegenstaande dat hij door de Gereghte der
stad Hoorn op den 12^e april 1713 gebanne
was voor sijn gansche leven uijt de landen
van Hollandt en Westvrislandt sonder daar
wederom in te mogen komen op pøene van
swaarder straffe, over en ter sake dat hij,
gedetineerde, den persoon van Claas Heck,
deurwaarder en burger tot Hoorn op een
seer verradelijke wijze een vehemente sneede
over sijn neus en aangesigt hadde toegebrag[t],
omme sikh wederom niet alleen binnen
deselve lande te onthouden, maar selfs
binnen dese stad sikh gerustelijk ter
neder te setten en selfs tapneringe te
doen. Al hetwelke een sake sijnde
streckende tot groote vilipendie van de
justitie vervolgens intolerabel en
anderen ten empel straffbaar. Soo is 't
dat schepenen der stad Alkmaar, gesie[n]

ende geëxamineert hebbende den crimineele
eijsch en conclusie van de heer mr. W. Bijl,
hoofthofficier der voors. stad, R.O. op
ende jegens de gemelte gedetineerde gedaan ende
genoomen, mitsgaders gelet op de confessie
bij deselve gedaan en wijder op 'tgunt
in desen te considereren stond ende
moveren mogte. Doende regt, con-
demneren de voors. Jan Cornelis, omme

Verte

[scan 91]

[folio 125v]

boven en behalven het voors. bannissement
alhier nogh gedetineert te blijven sitten ses
dagen langh omme geduurende dien tijdt
met water en droogh broodt gespijst
te werden en condemneren deselve wijder
in de kosten en misen van de justitie.
Ontseggende de heer officier sijne verdere
eijsch en conclusie op ende jegens de
gemelte gedetineerde gedaan en genoomen, denselve
daarvan absolverende bij desen.
Actum en ter rolle gepronuntieert
den 3^e junij 1717.

Geapprehendeert den 8^e julij 1717.

1^e Examen van Claas
Jillis geboortigh van
Alkmaar, oudt 32 jaar
den 9 julij 1717.

Segt op gisteren soo dronken te sijn geweest
dat niet en weet wat dat al gedaan heeft.

Bekent het mes, 'tgeen den officier hem
in judicio toonde, hetselve mes te
sijn daar hij smorgens mede uijtgegaan was.

Bekent op gisteren in 't geselschaph
van Alexander (ander Sander genaamt) eenige

dranck te hebben geconsumeert alsmede in 't geselschaph van desselfs vrouw en eene vrouwspersoon, genaamt Pleun.

Segt geen de minste geheugen te hebben dat hij den voornoemte Alexander gestoken heeft, nogh datter eenige questie is geweest.

126

2de Examen den 11^e julij 1717.

Bekent den gemelte Alexander te hebben gestoken, dogh vermits sijn dronkenschap niet te weten waar dat hij hem getroffen heeft.

3^e Examen den 15 dito.

Segt smorgens ontrent 10 uren aan 't huijs van Alexande[r] te sijn gekomen om sijn vrouw te betaalen voor eenige drank voor desen voor hem gehaalt.

Segt dat gemelte vrouw uijt haare eijgen selfs meer drank heeft gehaalt die hij toe met gemelte Sander en sijn vrouw heeft geconsumeert.

Segt vandaar alleen te sijn gegaan na de hoek van de Geest daar een vrouw van Amsterdam woont, dewelke genaamt wert Mi, om insgelijks dranck te betaalen voor desen, aldaar gedronken en aldaar eenige soopjes te hebben geconsumeert.

Segt vandaar te sijn gegaan tot op de hoek van 't Kerkstraatje en dat hem aldaar tegenquamen de vrouw van Alexander en een vrouw, genaamt Pleun met dewelke wederom is gegaan na het huijs van Mi en aldaar met malkanderen te hebbe gedronken koffij en brandewijn.

Segt terwijl sij daar bij de anderen saten daarmede is ingekomen Alexander drinkende alsoo tesamen met malkanderen op sijn

gelagh en ordre.

Segt 't voors. geselschaph vandaar te sijn
gegaan en dat hij daar alleenigh bleeff.

Segt van daar te sijn gegaan na het huijs
van gemelte Alexander van dewelke hij, gedetineerde,
meer dranck wilden hebben, dogh dat
Alexander geen meer dranck wilde geven
alsoo hij oordeelde dat dranck genoegh hadde.

[scan 92]

[folio 126v]

Bekent daarop sijn mes te hebben
getrokken en Alexander te hebben
gestoken, sonder te konnen seggen
waar hem hadde gequest en dat daar-
op daar van is gegaan met intentie
om wederom te gaan na het huijs van
Mi, maar dat Dirck Kool van agter
hem komende, hem heeft gevatt.

Sententie.

Alsoo Claas Jillisz., jegenwoordigh gedetineerde,
oudt 32 jaar, geboortigh van Alkmaar,
sigh eenige jaaren herrewaarts seer slegt
en onordentelijk heeft gegouverneert, sigh dron-
ken drinkende en met hoeren en snoeren
verkerende, gelijk hij dieswegens en om meer
anderen swaare motiven en redenen op sijn
vaders versoek eenige tijt in het tugthuijs
alhier is geconfineert geweest, en nademaal
sodanige tugtinge ende de menigvuldige
serieuse raad van sijn vader en goede vrinden
hem tot inkeer en beter gedagten hadde behoorde
te brengen, soo is 't ter contrarie dat hij
sulxs in de windt slaande en van quaat tot
erger vervallende, sigh ook niet en heeft
ontsien, volgens sijne confessie buijten
pijne en bande van ijsere gedaan, omme op
den 8^e julij 1717 eene Alexander Melleem,
alias Sander, in desselfs eijgen huijs, sonder
woorden offte quæstie, met een mes een

steek toe te brengen sonder egter, vermits
sijn dronkenschaph te kunnen seggen
op welke plaats hij hem gegrieft hadden,
welke quetsure, volgens beëdigde attestatie
van de geledeerde door den gemelte gedetineerde hem
toegebragt is in de linker sijde, met bijvoeginge
off hij meer wilde hebben, en diergelijke expres-
sien meer. Ende indien de gemelte quetsuure

127

op geen rib was afgestoten en vervolgens
gepenetreert hadden, het leven van de geledeerd[e][sic]
na het sentiment en volgens beëdigde
attestatie van twee chirurgijns binnen dese
stad, in groot gevaar geweest soude sijn.
Al hetwelke saken sijn strijdende tegens
de geemene rust en vijlghijdt en vervolgens
niet tolerabel maar anderen ten voorbeelde
straffbaar, soo is 't dat schepenen der
stad Alkmaar, gesien ende geëxamineert
hebbende den crimineele eijsch en conclusie
van de heer mr. Willem Bijl, hooftofficier
der voors. stad, R.O. op ende jegens
de gemelte Claas Jillis gedaan en genoomen,
mitsgaders gelet op des gedetineerdens confessie
en 'tgunt wijders te considereren stontd
en moveren mogte, doende regt uijt de naam
en vanwegens de hoogh overrighijdt ende
graaffelijkhijdt van Hollant en Westvrieslant
condemneren den gedetineerde gebannen te
sijn uijt den lande van Hollant en Westvries-
landt den tijt van 25 eerstkomende ende
agtereenvolgende jaaren sonder inmiddels
daar wederom in te mogen komen op pøene
van swaarder straffe en condemneren de-
selve wijders in de kosten en misen van de
justitie, ontseggende de officier sijne verdere
eijsch en conclusie op ende jegens de gedetineerde
gedaan en genoomen, deselve daarvan absol-
verende. Actum en ter rolle gepronuntieert
den 29^e julij 1717.

[scan 93]

[folio 127v]

Geapprehendeert den 17^e junij 1718.

1^e Examen den 18 junij van
Neeltje Claas geboortigh van
Enkhuijsen, oudt 30 jaaren.

Segt voor desen tot ~~A~~e Enchuijsen
sijde te hebben gesponnen en bij occasie
van siekte te sijn vertrokken na Den
Bosch bij haar suster Aagje Claas,
getrouwt aan eene Arent, gaarentwijnder.

Zeijt vandaar wederom op Amsterdam
en vandaar eergisteren hier te sijn gecomen.

Bekent van het bolwerk bij de Kenne-
merpoort gestolen te hebben een oudt
hembt en een kinderhembt.

Verklaart het kinderhembt aan een onbekende
vrouw verkogt te hebben voor ses stuvers
en met het ander hembt door de eijgena-
resse geattrappeert te sijn, en haar voor
het eene en het ander voldaan te hebben.

Verklaart daags tevooren een jack, 'tgeen
tegen de muur van een huijs ontrent de
voors. poort was hangende, gestolen te
hebben en 'tzelve mede aan een onbekende
vrouw, woonende in een steegje, verkogt te hebben.

Ontkent oojt voor desen in hegtenisse
geweest te sijn nogh nergens its gestolen
te hebben.

128

2de Examen den 22^e junij.

Bekent een paar witte kousen hangende
op de leuningh van de brugh bij de
Kennemerpoort gestolen te hebben
en persisteert voorts ut supra.

Sententie.

Schepenen gesien ende geexamineert hebbende den crimineele eijsch en conclusie van de heer mr. Willem Bijl, hooftofficier deser stadt, R.O. op ende jegens de voornoemde Neeltje Claas, jegenwoordigh gedetineerde, gedaan ende genomen en wijders gelet op het 'tgunt in desen te consideren stontd en moveren mogte, doende regt uijt den naam en vanwege de Hoogh Overighijdt en Graaffelijkhijdt van Hollandt en de Westfrieslandt, condemneren de gemelte gedetineerde gebannen te sijn den tijd van twaalff eerstkomende en agtereenvolgende jaaren uijt de voors. landen van Hollandt en Westfrieslandt sonder inmiddels daar weder inne te mogen komen op pøene van swaarder straffe en condemneren deselve geditineerde in de kosten en misen van de justie (sed non habet), ontseggende de heer officier sijne verdere eijsch en genomen conclusie tegens de gedetineerde gedaan en genoomen, denselven daarvan absolverende bij desen. Actum en ter rolle gepronuntieert den 23e junij 1718.

[scan 94]

[folio 128v]

Geapprehendeert den 3^{en} october 1719.

Aris Eijven geboortigh
van Limmen wonende tot Heijloo,
oud 33 à 34 jaren.

1e Examen den 4^{en} octobris 1719.

Bekent tussen den 2^{en} en 3^{en} deses
des snagts met paart en karre en daer-
op twee sacke taruwemeel van Heijloo
komende en aldaer gemalen sijnde
agterhaelt te sijn.

Bekent wel te hebben geweeten dat zulks verboden was en vervolgens dat hij zulks niet mogt doen.

Segt dat hij van ider sak een halve gulden hadden van fragt.

Segt zulks te hebben gedaen voor Maerten Kluft voor dese reijse en wel op andere tijt ook wel voor Dirk Bakker op de hoek van het Paij Gelop.

Segt dat hij zulks nu al een halff jaer heeft gecontinueert en dat van veertien dagen tot veertien dagen.

Schepenen gesien ende geëxamineert hebbende den crimineelen eijsch en conclusie van de heer jonker Ysbrant Jacob van Vladeracken, hooftofficier deser stadt, R. O. op ende jegens Aris Eijven, jegenwoordigh gedetineerde, gedaen en genomen, verklaren de twee sakke taruwemeel, mitsgaders

129

de karre en paart waarmede het meel binnen dese stadt is gebracht, ten behoeve van de voornoemde heer officier verbeurt en condemneeren den gedetineerde gebannen te sijn uijt Hollant en West Vrieslandt, den tijt van twee eerstkomende en agtereenvolgende jaeren, sonder inmiddels daer wederom in te mogen komen op pøene van swaerder straffe en condemneren denselven gedetineerde wijders in de kosten en mise van de justitie, reserverende nogtans des heer eijschers regt van de civile baete. Actum en gepronuntieert den 7^{en} octobris 1719.

Geapprehendeert den 9^{en} maart 1720.

1^e Examen den 9^e dito 1720

van Christiaan Jurrigh oudt
ontrent 32 jaaren, geboortigh uijt
den Elsas twee mijlen van
Beijldenbergh.

Segt alhier in Hollandt te sijn gekomen
omme op sijne credentialen de ingeseten
alhier een aelmoes te smeken.

Segt eergisterenavondt agt dagen van
Amsterdam alhier te sijn gekomen en
onderweegh in 't geselschaph van sijne
medegedetineerde te sijn geraakt die
ook met hem in compagnie alhier is
gekomen.

Segt een joodt van geboorte te sijn, ook
Ijsak Levij gedoopt te sijn, dogh bij

[scan 95]

[folio 129v]

overgangh tot de Ausburgse confessie
met de naam van Christiaan Jurrigh
herdoopt te sijn en sigh vervolgens
voor een bekeerde joodt uijt te geven.

Segt dat sijn vader nogh leeft en
een joodt is die mede woont in de
Elsas, vier uuren van Straasburgh
en is genaamt Seligman.

Segt dat sijn vader een schatrijk
man is, dogh dat hij hem verlaat om-
dat hij van religie verandert is.

2^e Examen den 19 maart.

Segt met sijn medegedetineerde verschijden
dorpen te sijn doorgedaan ende
de respective regenten te hebben
aangesproken om een aelmoes, met
vertoogh van sekere brieve van
recommandatie en voorschrijvinge

van den hertogh van Wirtenbergh
en een pas getekent door den senator
van Bronswijk.

Segt dat bij hem daar hij woont veel
huijsen en onder anderen het sijne,
sijn afgebrandt met al hetgeene
hij in de werelt hadde, waardoor hij
tot groote armoede is vervallen ende
om die redenen dese brieve van voor-
schrijvinge te hebben bekomen.

130

3^e Examen den 26^e dito.

Ontkent alhier aan eenigen personen
te hebben voorgegeven dat hij permissie
van den magistraat hadde omme alhier
te mogen collecteren.

Ontkent mede dat sijn medegedetineerde
met hem op Texel is geweest ende
dat hij deselve aldaar heeft gedefroijeert
gehadt.

Ontkent mede dat wanneer de menschen
eenige aelmoessen aan hem gaven, hij de-
selve versogt dat sij die gegeve somme
wilde aantekenen in seker boekje omme
aan anderen personen alsoo te toonen
wie al een aelmoes had gegeven, hij, gedetineerde,
die somme malitieuslijk heeft verandert
ende vergroot.

4^e Examen den 20^e dito.

Persisteert bij sijn vorige confessie.

5^e Examen den 30^e april maart.

Persisteert ut supra.

6^e Examen den 5^e april.

Bekent gesonts lighaams en sonder permissie soo hier als elders gebedelt te hebben.

Bekent met sijne medegedetineerde een familiare conversatie te hebben gehouden en met deselve op Texel te hebben geweest.

[scan 96]

[folio 130v]

Bekent de respectieve aantekeningen in het gemelte boekje te hebben verandert ende vergroot om alsoo anderen personen daardoor des te facielder te maken tot grooter en liberaalder aelmoesse.

7^e Examen den 10^e dito.

Persisteert bij sijne vorige confessie.

Vide sententiam in 't correctieboek, folio 53 verso.

Geapprehendeert den 9^e maart 1720.

1^e Examen den 9 dito van
Antonij de Jour oudt 29^e
jaar, geboortigh uijt Schravenhage.

Segt coopmanschaph te drijven in Franse cramerij.

Segt uijt Den Haagh van geboorte te sijn ende aldaar op het Spuij en op de Amunitie Have te hebben gewoont.

Segt nu tot Amsterdam te wonen bij de Haarelemerpoort aan de Schans, alwaar sijn vrouw coopmanschaph doet.

Segt tot Saardam in 't geselschaph
van sijne medegedetineerde Christiaan
Jurrigh te sijn gekomen ende met
deselve alhier tot Alkmaar van-
waar sij na een nagt vertoevens na
Schaghen sijn vertrokken ende aldaar

131

twee dagen en nagten te hebben gebleven,
in welke tijd hij, gedetineerde, sijn cramerij,
bestaande in eenige weijnigen scheermessen
aldaar heeft uijtgevent ende sijne makker
Christiaan Jurrigh bij den predicant
en regenten aldaar eenige affaires verrigte.

Segt tesamen vandaar te sijn gegaan
na De Helder, alwaar hij, gedetineerde, bleeff
en sijne cameraat Jurrigh alleen na Texel
overvoer omme aldaar deselfde bootschaph
van Schagen te verrigten.

2^e Examen den 19 dito.

Bekent met sijne voornoemde cameraat
op Texel te sijn geweest ende van de-
selve aldaar gedefroijeert te sijn, dewijl
hij voor sijn geselschaph mede was gegaan
ende vandaar wederom na De Helder
en soo na Alkmaar te sijn gekomen.

Segt alhier bij een haarkoper in 't Schape-
steegje met sijn cameraat te hebben gelogeert.

Segt dese haarkoper al over 3 à 4 jaaren
soo tot Hoorn als tot Schagen te hebben
gesien ende gekent.

Ontkent twee personen op Texel
te hebben gesien, die aldaar met passen
en brieven voor afgebrande huijsen liepen
bedelen.

Bekent egter wel gehoord te hebben
datter sulke personen hebben gelopen.

3e Examen den 26 dito.

Ontkent op Texel off elders ende ook nooijt, 't sij alleen offte met sijne medegedetineerde, off voor haar selfs of voor een arme gemeente in de Pals of elders gebedelt te hebben.

[scan 97]

[folio 131v]

Ontkent sigh bedient te hebben van valsche namen in 't collecteren.

Segt op Texel bij de officier aldaar permissie te hebben versogt omme een aelmoes te versoecken.

Segt hem sulxs ontseijt is geweest en egter bij de predicanten een aelmoes te hebben versogt en gekregen.

4^e Examen de 28 dito.

Persisteert bij sijne voorgaande confessie.

5^e Examen den 30 dito.

Persisteert als vooren.

6^e Examen den 5 april.

Bekent een sekere pas gekregen te hebben van een goet vrindt tot Amsterdam, die op de naam stondt van eene Ottens ende dat hij sigh voor gemelte persoon van Ottens heeft uijtgegeven.

Bekent sigh voor een koopman in

Swanenburgh te hebben uijtgegeven
(’tgunt mede in gemelte pas stondt).

Segt op gemelte pas en onder prætext
als vooren, alsmede dat veel schade
met brandt als andersints geleden

132

hadde, de menschen om een aelmoes
te hebben versogt ende alsoo gesonts
lighaam en sonder permissie te
hebben gebedelt.

7^e Examen den 10 april.

Persisteert bij sijn voorgaande confessie.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 51.

Articulen dienende ter
examinatie van Jacob
Dirks, kuythaalder, woonende
aan de Oude Sluijs in de Sijpe,
tegenwoordigh gedetineerde alhier.

1^e Examen den 12 julij 1721.

1.
Hoe oudt hij is.

Verklaart 37 jaar.

2.
Waar woonaghtigh.

Aan de Oude Sluijs.

3.
Wat sijne hanteringh is.

Segt scharrebier uijt
de stad te haalen.

4.
Off hij een acte van permissie
heeft om kuint te mogen voeren.

Verklaart van neen.

5.
Waar dat hij gebooren is.

In de Oude Zijpe tusschen
de Keijsemerbrugh en Scha-
gerbrugh.

6.
Off hij vrouw en kinderen heeft
en hoeveel kinderen.

Verklaart ja en 4 klijne
kinderen.

7.
Hoe lange tijd hij wel kuint-
haalder is geweest.

Ontrent 2 jaar.

8.
Uijt welke stad hij gewoon is
sijn kuint te haalen.

Uijt Alkmaar.

[scan 98]

[folio 132v]

9.
En uijt welke brouwerije.

Uijt de Starrekroon.

10.
Waarom hij, gedetineerde, op
prætext van kuint, swaarder
bieren den impost subject
inslaat, vervoert en verkoopt?

Verklaart dat niet te
doen.

11.

Off hij op den 9 julij deses
jaars 1721 smiddags ontrent
een uur in de Oude Zijpe aan
de Groote Sloot door offte van-
wegens den heer dijkgraaff
Kien en Claas Neeltjes,
als pagter van 'slandts bieren
over 't ressort van Alkmaar
van den saijsone, ingegaan
1° augustus 1720 met sijn
schuijt niet en is agterhaalt.

Verklaart door de bedienden
van den pagter en de schout
van de Zijpe aangehaalt te
zijn met sijn schuijt
sonder den presice dagh
te kunnen noemen.

12.

Wat hij, gedetineerde, in deselve
schuijt had geladen.

Verklaart van scharrebier.

13.

Off het bier daarinne geladen
niet altemaal was by hem
gehaalt uijt de brouwerije
de Gekroonde Star binnen
Alkmaar.

Verklaart ja, uijt de Starrekroon.

14.

Off alle de vaaten niet
waaren gedekt met spongien
en op de bodems getekent
met J. D.

Verklaart ja.

15.

Off hij, gedetineerde, niet had ingeladen wanneer hij agterhaalt wiert, twintigh vierendeels.

Verklaart dat hij sulxs wel soude geloven, dogh met geen sekerhydt dat te kunnen seggen.

133

16.

Hoeveel vierendeels onder deselve 20, inderdaad waaren gevult met kuint off scharrebier.

Verklaart dat deselve altemaal met scharrebier gevult waaren, immers dat hij deselve nooit hoger betaalt.

17.

Hoeveel halff vaaten en vierendeels hy, gedetineerde, in der waarhijdt uijt de voornoemde brouwerije had ingeladen.

Verklaart van altemaal vierendeels.

18.

Hoeveel bier hij bereets hadde gelost, voordat de achterhalingh op den 9^e julij invoegen als vooren geschiede.

Verklaart na sijn beste memorie 12 te hebben gelost eerdat hij aangehaalt wierdt.

19.

Off het bier dat hij voor de
agterhaalingh had uijtge-
slagen bestond in kuint off
cijnsbaar bier.

Altemaal kuint off
scharrebier.

20.

Wie dat aan hem het
ingelade en aangehaalde
bier heeft geleverd.

Verklaart Gerbrandt Cleij.

21.

Off sulxs aan hem niet is
verkogt door Garrebrand Kleij,
brouwer in de Gekroonde
Star binnen Alkmaar.

Verklaart ja.

22.

Off door desselfs huijsvrouw?

Is beantwoort.

23.

Offte door sijn knegt, knekten,
meijd, offte meijden.

Ut supra.

[scan 99]

[folio 133v]

24.

Off hij het voors. bier niet
heeft ingeladen met sijn schuijt
voor de voors. brouwerije.

Verklaart ja.

25.

Welke knegts ofte personen
dit aangehaalde bier in sijn
schuijt hebben helpen werken
en bearbeijden?

Verklaart soo hij gelooft alle
de knegts, dogh deselve
bij haare namen niet te kennen.

26.
En deselve bij namen te
noemen?

Is beantwoordt.

27.
Aan wien hij, gedetineerde, de
kooppenningen van sijn ingelade
en agterhaalde bier heeft
betaalt.

Verklaart hetselve nogh schul-
digh te sijn.

28^e
Off hij ijder vierendeel apart
dan alles in 't geheel heeft
betaalt.

Is beantwoort, dogh verklaart alle te-
gelijk gekogt en bedongen te hebben.

29.
Hoeveel hij voor het vierendeel
heeft gegeven van het swaarste
bier.

Verklaart voor het stuk
5 stuvers schuldigh te sijn.

30.
En hoeveel voor het ligste.

Is beantwoort.

31.
Soo hij, gedetineerde, het bier nogh

schuldigh mogte sijn, hoeveel hij als dan deswegens aan brouwer Kleij debet is.

Is beantwoort.

134

32.

Off het voors. aangehaalde bier niet is, immers voor het meeste gedeelte van 4 gulden de ton.

Ut supra.

33.

Off 6, off 3, off 2 guldens.

Ut supra.

34.

Hoeveel hij gewoon is aan de voornoemde brouwer voor diergelijk bier en ijder in sijn soort te geven.

Ut supra.

35.

Off hij met brouwer Cleij niet wel gesprek heeft gehad bij tijden en wijlen hoe hij hem moeste gedragen, wanneer hij agterhaaldt wierdt.

Verklaart van nooijt niet.

36.

Wat de brouwer hem daarontren[t] ried?

Is beantwoordt.

37.

Wat de reden was, waaromme hij, gedetineerde, in het vervoeren off

brenghen na de detentie soo ernstigh sijn best deed om met Kleij te spreken.

Omdat hij dezelve maar alleen kennisse wilde geven, dat hij hier vast gehouden wierdt.

38.
Waaromme hij aan ijmand gelt wilde geven, ten eijnde deselve de voornoemde brouwer van dit voorval wilde onderrigten.

Omdat hij verlegen was, dat hij hier soo vast moest blijven sitten.

39.
Off meergemelte brouwer hem nooit heeft gesegt, wat hij, gedetineerde, in cas van agterhalingh soude seggen off voorgeven.

Verklaart van neen.

[scan 100]

[folio 134v]

40.
En wat raadt en adsistentie hij Cleij hem heeft beloofd en toegesegt?

Verklaart daar nooit met hem over gesproken te hebben.

Verklaart wijders een vierendeel bier aan de heer Spies in de Zijpe te hebben geleverd en daarvoor ontfangen te hebben sestien stuvers.

Nogh aan den heer Nicolaas Clok

ontfangen alhier 6 vierendeel sweeks
en dat 5 à 6 weken langh mede tot
16 stuvers 't vierendeel.

Tweede examen.

1.
Hoe oudt hij, gedetineerde, is.

Verklaart van 37 jaar.

2.
Waar woonagtigh.

Aan de Oude Sluijs.

3.
Wat sijne handteringh is.

Scharrebieren te vaaren.

4.
Off hij een acte van permissie
heeft om kuint te mogen voeren.

Verklaart van neen.

5.
Waar dat hij, gedetineerde, gebooren is.

Tusschen de Schaager en Keijnse-
merbrugh.

6.
Off hij vrouw en kinderen heeft
en hoe veel kinderen.

Verclaart ja, en wel 4 kinderen.

7.
Hoe lange tijd hij wel
kuijthaalder is geweest.

Ontrent twee jaaren.

8.

Uijt welke stad hij gewoon
is kuijt te haalen.

Uijt Alkmaar.

9.

En uijt welken brouwerije.

Uijt de Gekroonde Star.

10.

Waaromme hij, gedetineerde, op
prætext van kuijt swaarder
bieren den impost subject in-
slaat, vervoert en verkoopt.

Verklaart geen swaarder bier
te vaaren als daar hij
selfs een gulden voor de
ton moet geven.

11.

Off hij op den 9 julij deses jaar
1721 smiddaags ontrent ee[n]
uure in de Oude Zijpe aan
de Groote Sloot door offte van-
wegens den heer dijkgraaff
Kien en Claas Neeltjes als
pagter van slandts bieren
over 't ressort van Alkmaar
van den saijsoene, ingegaan
1^e augustus 1720 met sijne schuij[t]
niet en is agterhaalt.

Verklaart ja, dogh den dagh
offte de tijd niet net
te hebben onthouden.

12.

Wat hij, gedetineerde, in deselve
schuijt had geladen.

Scharrebier.

13.

Off het bier daarinne
geladen niet altemaal was
bij hem gehaalt uijt de
brouwerije de Starrekroon.

Ja.

14.

Off alle de vaaten niet waaren
gedekt met spongien en op
de bodems getekent met J. D.

Ut supra.

15.

Off hij, gedetineerde, niet had ingeladen
wanneer hij agterhaalt
wierd, twintigh vierendeels
bier.

Verklaart sulxs niet
regt te kunnen seggen.

[scan101]

[folio 135v]

16.

Hoeveel vierendeels onder
deselve 20 effective waren
gevult met kuint off scharrebier.

Verklaart dat deselve alle
[me]t scharrebieren waaren
gevult.

17.

En hoeveel halff vaaten
en 4^{deels} hij, gedetineerde, in den
waarhijdt uijt de voornoemde
brouwerije had ingeladen.

Verklaart van 32.

18.

Hoeveel bier hij bereets
hadde gelost voordat de
agterhaalingh op den 9^e julij
in volge, als voren geschiede.

Verklaart sulxs niet te
hebben onthouden.

19.
Off het bier dat hij voor de
agterhaalingh had uijt-
geslagen bestond in kuijt
off cijnsbaar bier.

Verklaart van kuijt.

20.
Wie dat aan hem het
ingelade en aangehaalde bier
heeft geleverd.

Gerbrand Cleij, brouwer
in de Starrekroon.

21.
Off sulxs aan hem niet
is verkogt door Garbrand Kleij,
brouwer in de Gekroonde
Star binnen Alkmaar.

Is beantwoort.

22.
Off door desselfs huijsvrouw.

Ut supra.

23.
Off door sijn knegt, knegten,
meijt, off mejden.

Verklaart dat het door de knegts
is in de schuijt gebraght.

24
Off hij het voors. bier niet
heeft ingeladen met sijn schuijt

leggende voor de voors. brouwerij.

Verklaart ja.

136

25.

Welke knegts offte persoon[en]
dit aangehaalde bier in de
schuijt hebben helpen werke[n]
en arbeijden.

Is beantwoort en verklaart,
wijders de knegts bij namen
niet te kennen.

26.

In deselve bij namen te noem[en.]

Is beantwoort.

27.

Aan wien hij, gedetineerde, de
cooppenningen van sijn ingelade
en agterhaalde bier heeft
betaalt.

Verklaart hetselve nogh
schuldigh te sijn.

28.

Off hij ijder vierendeel
apart, dan alles in 't geheel
heeft betaalt.

Is beantwoort.

29.

Hoeveel hij voor het vierende[el]
heeft gegeven van het swaarst[e]
bier.

Verklaart 5 stuvers te
moeten geven.

30.

En hoeveel voor het ligste.

Ut supra.

31.

Soo hij, gedetineerde, het bier nogh mogte schuldigh sijn, hoeveel hij alsdan deswegens aan brouwer Kleij debet is.

Verklaart 5 maal 32 stuvers.

32.

Off het voors. aangehaalde bier niet is, immers voor het meeste gedeelte van 4 guldens de ton.

Is beantwoort.

33.

Off: 6, off 3, off 2 guldens.

Ut supra.

34.

Hoeveel hij gewoon is aan de gemelte brouwer voor dien gelijke bieren, ijders in sijn soort te geven.

Ut supra.

[scan 102]

[folio 136v]

35.

Off hij met Kleij niet wel gesprek heeft gehad bij tijden en wijlen, hoe hij hem moest gedragen, wanneer hij agterhaalt wiert.

Verklaart neen.

36.

Wat Kleij hem daarentrent riedt.

Is beantwoort.

37.

Wat de reden was waaromme hij, gedetineerde, in het vervoer brengen off brengen na de detentie soo ernstigh sijn best deedt om met Kleij te spreken.

Omdat hij gaarn met Kleij daarover eens wilde spreken terwijl hij nooit in sodanigh geval is geverseert geweest.

38.

Waaromme hij aan ijmand gelt wilde geven, ten eynde dezelfde de voornoemde brouwer van dit voorval wilde onder- rigten.

Is beantwoort.

39.

Off meergemelte brouwer hem nooit heeft gesegt wat hij, gedetineerde, in cas van agter- haalingh soude seggen en voorgeven.

Verklaart van neen.

40.

En wat raad en adsistentie hij, Kleij hem heeft beloofd en toegesegt.

Is beantwoort.

41.

Hoeveel hij, gedetineerde, op ijder vierendeel komt te

winnen.

Verklaart ijdens vierendeel
te verkoopen voor 13, 14 à
16 stuvers, meer off min en
nadat de menschen verlegen sijn.

42.

Dan off hij het voor vraagt
overbrengt en bestelt.

Verklaart van neen.

137

43.

En hoeveel dat vragtloon
bedraagt per vierendeel.

Is beantwoort.

44.

Hoe dickwils hij, gedetineerde,
wel bier aan de heer Josua
Spies heeft geleverd.

3 à 4 malen.

45.

En wat geldt hij per vieren-
deel deswegens heeft ontvangen.

Verklaart 16 stuvers per
vierendeel.

Het derde examen den 3e october 1721.

1.

Eerstelijk hem, gedetineerde, aff
te vragen off hij onder sijn kuij[t]
ook niet wel vaart cijnsbaar
bier, 't zij dat het hemselve
off andere menschen toebehoor[t.]

Verklaart van neen.

2.

Soo neen, off hij bij andere mensch[en]
't zij in herbergen off particulier
niet wel bier heeft gedronken,
daar den impost ten vollen was
van betaalt, dat tegen sijn mid-
delbaare kuijt in swaarte niet
aankonde.

Ut supra.

3.

En off het wel tegen sijn beste
kuijt aankonde.

(Ut supra.)

4.

Als het niet tegen sijn beste
kuijt aankonde, hoe het dan
mogelijk is dat hij sijn beste
kuijt voor vijff stuvers per vieren-
deel kan koopen.

(Ut supra.)

[scan 103]

[folio 137v]

5.

En offschon de brouwer Cleij
hem, gedetineerde, wegens sijn gehaalde
kuijt per vierendeel comt
te debiteren met 5 stuvers
off egter de brouwer geen
aantekeninge hout van sijn
gedetineerde beste en slegte kuijt.

Verklaart niet hoger 'tselve
te kopen als voor vijff stuvers.

6.

En ook wel van sijn mid-
delbaare kuijt.

Beantwoort.

7.

Off hij, gedetineerde, off sijn vrouw
off een van sijn familie daar-
van ook aantekeningh
houden.

Verklaart van neen.

8.

Of hij geen cortage heeft
als hij met de brouwer Cleij
reekent.

Ut supra.

9.

Soo jaa, hoeveel per gulden
off per vierendeel kuint.

Beantwoort.

10.

Tegens hoeveel Hollandse
stuijvers ijder gulden onder
haar doet, als hij, gedetineerde, met
de brouwer Cleij over sijn
gehaalde kuint reekent.

Tegens 20 stuvers.

11.

En hoeveel penningen ijder
stuver Hollandts gelt doet.

Sestien penningen.

12.

Als hij, gedetineerde, met Kleij heeft gerekent
tegens 5 stuvers 't vierendeel kuint, of hij
daarenboven als hij wat wel was
bereg, geen vereeringh moest geven
off uijtlevan aan Cleij, off sijn
vrouw, off sijn kinderen.

Segt van neen.

138

13.

Soo ja, waarinne die vereeringh bestondt, offte van tijd tot tijd bestaan heeft.

Beantwoort.

14.

Soo neen, off hij dan niet wiert gedebiteert in 't boek van de gemelte brouwer Cleij met een restant, hebbende sijn oorspronk van geleverd middelbaar off best kuint.

Segt geen ander kuint als van 5 stuvers te hebben en vervolgens niet anders als dan voor te konnen werden gedebiteert.

15.

Dan off hij het beste kuint eerst betaalt en het slegte te quaat bleeff.

Beantwoort.

16.

Als hij, gedetineerde, wert gedebiteert met 5 stuvers per 4^{deel} beste kuint, off sijn vrouw off kinderen dan ook daarenboven niet werden gedebiteert met eenigen meerder penningen voor ijder vierendeel.

Verklaart alleen gedebiteert te werden en niet sijn vrouw off kinderen.

17.

Dan off hij, gedetineerde, off sijn vrouw

off kinderen eerst moeten betaalen
in gereeden gelde 'tgunt de beste
kuijt beter is als de waare
en opregte kuijt, schijn off schar-
rebier, eer de brouwer de
beste kuijt aan hem wil
laten volgen.

Verklaart als artikel 14.

18.
Hoe dickmaals hij, gedetineerde,
in een week wel kuijt van
de brouwer Kleij heeft gehaalt.

Niet meer als somtijts
tweemaal.

19.
Off hij sijn vasten calanten
niet heeft gehad waaraan
hij de alderbeste en middelbare
kuijt quam te leveren.

Verklaart van neen.

[scan 104]

[folio 138v]

20.
Hoeveel hij gewoon was
voor de alderbeste kuijt per
4^{deel} te ontfangen.

Segt niet meer als 16 en
ook wel maar 13 stuvers.

21.
En hoeveel voor de middelbare.

22.
En hoeveel voor de slegte.

23.
Off hij nogh jongman sijnde

niet en is geweest de knegt
van Jan Older in de Oude Zijpe.

Verklaart van neen, maar
wel om een dagh huur daar-
bij gewerkt te hebben.

24.

Hoe langen jaaren hij, gedetineerde,
al getrouwt is geweest.

Van de maandt maij 1721,
9 jaar.

25.

Off hij getrouwt sijnde, niet
bij Jan Older om een dagh
huur heeft gearbeijt.

Verklaart ja, een dagh à 4.

26.

Hoeveel hij daags kost
winnen.

Een gulden en ook wel 15 stuvers.

27.

Off hij daarvan niet or-
dentelijk met sijn familie
konde bestaan, ja selfs
beter als met kuint haalen.

Verklaart ja, dewijl hij diestijts
gesont was en onder het
kuint vaaren dikwils siek
is geweest.

28.

En off hij jegenwoordigh
met sijn kuint haalen niet
soberder aan de kost kan
koomen als doen hij om
een dagh huur arbeijden.

Beantwoort.

29^e

Off hij 't zedert dat hij sigh
met kuint haalen heeft bemoeijt
niet merkelijk is agter-
uijtgegaan.

Verklaart van neen.

139

30.

Off hij ook merkelijke borgh
heeft aan de menschen aan
wien hij de kuint verkoopt.

Segt het somwijlen
wel te gebeuren.

31.

Hoe off hij sigh niet en schaam
dat hij de Ed. Aghtb. heeren schepenen
soekt wijs te maken dat hij
kuint koopt voor 5 [stuffers]
het vierendeel en 'tzelve
weder verkoopt voor 16 en
meer stuffers 't vierendeel
en nochtans agteruijt gaat
en niet bestaan kan.

Persisteert bij sijne voor-
gaande antwoorden.

Eijsch in cas crimineel gedaan maken ende de
Ed. Aghtb. heeren schepenen als commissarissen van de
gemenelandts middelen der stad Alkmaar,
overgelevert bij offte vanwegens den heer Nanningh
Kien bailliuw van de Oude Zijpe R.O., gevoegt
met Claas Neeltjes impostmeester van de wijnen
en bieren ten plattenlande onder Alkmaar
resorterende van den saijsoene, ingegaan
primo augustus 1720. Voor sooveel sijn intrest
aangaat eijschers in cas crimineel.

Op ende jegens

Jacob Dirks kuinthaalder, woonende aan de
Oude Sluijs in de voors. Zijpe, jegenwoordigh

gedetineerde binnen de gemelte stadt.

Hoogtwout voor den heer eijsscher en desselfs gevoegde concludeert dat den gedetineerde agtervolgens en in conformite van het tweede articul van het placcaat van haar Ed. Gr. Mogh. de heeren Staten van Hollandt in dato den 3^e julij 1711, mitsgaders de nader waarschouwing van welgemelte haar Ed. Gr. Mogh. van dato den 18^e september 1711 op het middel van de bieren geëmaneert, sal

[scan 105]

[folio 139v]

werden gecondemneert in een somme van duijssent guldens ende in cas van onvermogen arbitralijk gestraft ten minste met bannissement over ende ter sake den gedetineerde buijten pijn en bande van ijsen heeft bekent sich niet te hebben ontsien in den jaare 1721 en sulxs geduurende het saijsoen van de voornoemde impostmeester te verkopen en uijt te slaan verschijden bieren onder den naam van schijn, kuijt off scharrebier tot hooger prijs als na proportie van twintigh stivers de ton, boven en behalven een stuver per vierendeel, twee stivers voor een halff vat en drie stivers op ijder ton en wijders gecondemneert in de kosten en misen van de justitie offte tot allen anderen, etc.

Sententie

Schepenen commissarissen der gemenelandts middelen binnen dese stad, gesien ende geëxamineert hebbende den crimineele eijssch ende conclusie van den heer Nanningh Kien bailliuw van de Oude Zijpe, R.O. op ende jegens Jacob Dirks kuijthaalder, woonende aan de Oude Sluijs in de Zijpe, jegenwoordigh gedetineerde, gedaan ende genomen mitsgaders gehoort de confessie van dezelve gedetineerde buijten pijnen en banden van ijsere gedaan ende wijders gelet op 'tgunt in desen te considereren stond ende moveren mogte, doende regt, uijt den naam ende vanwegens de hoogh overighijdt ende graaffelijkhijdt van Hollant ende Westvrieslant condemneren den voornoemde Jacob Dirks in een somme van duijssent gulden, mitsgaders in de kosten en misen van de justitie ende in cas van

onvermogen bannen deselve uijt den lande van Hollant ende Westvrieslant den tijd van vijff eerstkomen en agtereenvolgende jaaren sonder inmiddels daar weder in te mogen komen op pøene van swaarder straffe en condemneren dezelve in de costen en misen van de justitie met den gevolgen en aanleve van dien. Actum en ter rolle gepronuntieert den 11e november 1721.

140

Geapprehendeert en op ordre van dese Ed. Aghb. ger. in sijn huijs door de dienaars van de justitie eenige tijdt bewaart, vermits door sijn ontfangene quetsuur niet in staat was om getransporteert te werden, den 28e junij 1721, dogh een dagh 10 à 12 daarna alhier onder het stadthuijs in de boeregijssel kamers overgebracht.

Vraag - poincten om Willem de Graaff te examineren den 15 julij 1721.

1.
Hoe oudt hij is.

Verklaart ontrent 60 jaar.

2.
Waar gebooren.

Tot Rotterdam.

3.
Soo tot Rotterdam in wat straat off op welk burghwal.

In de Boomtjes.

4.
Wat sijn ouders deden.

Spijkermaken.

[scan 106]

[folio 140v]

5.

Hoe deselve genaamt waaren.

Michiel Lourens de Graaff
en
Annetje Willems.

6.

Wat sijn gevangensfunctie
daar is geweest.

Spijkermaken.

7.

Off hij onder de smits off
spijkermakers geen andere
naam als Willem de Graaff
heeft gehad?

Verklaart neen.

8.

Ten minsten voor desen in
sijn jonckhijdt en voor dat
hij tot Alkmaar heeft gewoondt.

Ut supra.

9.

Off die naam niet is geweest
schoft.

Ut supra.

141

10.

Off hij oock in de wandelingh
niet genaamt is geweest
Tamboer off Willem Tamboer

en off hij dese naam niet aangenomen off gekregen heeft na een uijthangbordt dat voor sijn vaders huijs hing.

Verklaart dat de Tamboer bij sijn vader uijthingh, dogh dat hij, gedetineerde, daar nooijt na genaamt is geworden.

11.
Off hij eenige tijd voordat tot Alkmaar metterwoon quam in allen gevallen geen andere naam heeft gevoert als Willem de Graaff.

Verklaart geen andere naam als Willem de Graaff de Graaff gehad te hebben.

12.
Waarom hij sijn naam heeft verandert.

Ut supra.

13.
Off hij nooijt meerder in handen van de justitie is geweest.

Verklaart van neen.

14.
Soo ja, waar ter plaatse.

Is beantwoort.

[scan 107]

[folio 141v]

15.
En om wat reden.

Is beantwoort.

16.
En wat hem daarover is gedaan.

Beantwoort.

17.
Off hij niet al eenigen jaaren
in veel twist en ongemak
in zijn huijs geleeft heeft.

Segt van neen, dogh dat egter
somtijts wel eens met haar
gekeven heeft.

18.
En dan met sijn vrouw en
dan met sijn soon, die
jegenwoordigh strict gegijselt
is, veel quæstie, kijvagine
en hoge woorden gehad heeft.

Ut supra.

142

19.
En off dese quæstie niet wel
op vegten en smijten is uijt-
gevallen?

Verklaart sijn soon somtijts
wel gekastijt te hebben, als
hij het daarna gemaakt
hadden.

20.
Ja, off dat niet al dickwils
is voorgevallen?

Verklaart sulxs niet regt
te hebben onthouden.

21.
En vervolgens dat hij, gevangen,
sijn vrouw en soon geslagen
heeft.

Verklaart als articul 19.

6^e Examen den 1^e september 1721,
loopt tot het 47^e articul incluijs.

22.

Hoe oudt sijn zoon is.

1^e. Ontrent 24 jaar

2^e. Ut supra.

[scan 108]

[folio 142v]

23.

Off deze hem, gevangen,
mede niet wel geslagen
heeft.

1^e. Verklaart van neen.

2^e. Ut supra.

24.

Ja, off dese soon hem niet
wel met een mes gedrijgt
en na hem gestoken off
gesneden heeft.

1^e. Ut supra.

2^e. Ut supra.

25.

En offer niet veel maalen
een groot geweld door dese
dagelijkse quæstien in sijn
huijs en buurt geweest is.

1^e. Verklaart als articul 17 en dat
daardoor wel eenigen menschen
voor sijn deur apparent sijn
opgehouden en blijven staan.

2^e. Verklaart daar niets van te

weeten.

143

2° Examen den 19 julij.

26.

Off hem gevangen, niet seer
wel bekent is dat sijn zoon,
Michiel de Graaff, Gerrit
van Grieken voorleden winte[r]
voor sijn gevangens deur
zeer wreedelijk geslagen en
gequest heeft?

1°. Segt niet te weeten dat
sijn soon sulxs gedaan
heeft.

2°. Verklaart dat niet te weeten
offte te kunnen seggen.

27.

En onder anderen aan en op
zijn hooft.

1°. Is beantwoort.

2°. Verklaart wel gehoordt te
hebben dat hij aan sijn hooft
gequest was.

28.

Tot soo verre dat hij, Van
Grieken, als doodt ter aarden
is gevallen en niet in staat
was om op te rijsen, maar
door anderen geholpen en
wegh gebragt wierdt.

1°. Ut supra.

2°. Verklaart sulxs mede wel
gehoord te hebben.

[scan 109]

[folio 143v]

29.

Off hij, gevangen, daar mede niet aan hulp en Van Grieken lustigh afroste en sloegh.

1°. Segt geen hulp geweest te sijn om Van Grieken aff te slaan.

2°. Verklaart niet te weeten dat hij deselve geslagen heeft.

30.

En wat instrument hij en sijn soon daartoe hadden.

1°. Beantwoort.

2°. Verklaart dat, indien hij Van Grieken geslagen mogt hebben, het met de vuijst off handt geweest moet sijn, maar niet te weeten dat sijn soon deselve geslagen heeft.

31.

Off ~~hij~~ hem, gevangen, niet wel bekend is dat en hij en sijn soon ijder borgh moeten stellen voor tweeduijsent guldens ter sake van het slaan en quetsen van hem, Van Grieken.

1°. Verklaart ja.

2°. Ut supra.

144

32.

Off hem niet wel bekend is dat sijn soon door den heer officier daar is geëxecuteert en eerst civiel gegijselt in de Oude Doelen.

1°. Verklaart sulxs door sijn vrouw gehoort te

hebben.

2°. Verklaart niet beter te weten
off de bootschaph is aan sijn
vrouw gedaan en dat hij die
bootschaph soo telle qu'elle
van sijn vrouw gehoord heeft.

33.

Off sijn soon na dese gijselingh
wel omgesien off eenigsints
gerespelleert heeft.

1°. Segt dat sijn soon na de gijse-
lingh niet heeft omgesien.

2°. Verklaart dat hij, nogh sijn soon,
de bootschaph niet regt
begrepen hadden.

34.

Waaromme sij deze gijselingh
soomaar ongeagt hebben laten
lopen, sonders daarna te sien.

1°. Verklaart niet te hebben
geweeten dat het van dat
gevolgh soude sijn, maar
dat sij meenden dat sij
nader aangemaant soude
worden.

2°. Verklaart omdat sij het niet
regt verstonden en meenden
datter nogh een nadere
citatie moest gedaan werden.

[scan 110]

[folio 144v]

35.

Off sij niet wel wisten off
tenminsten hij gevangen,
dat ingevalle dese civile
gijselingh soo maar ten
eijnde liep sonder daarna
te kijken, een strikte
gijselingh stondt te

volgen.

1^e. Verklaart sulxs niet te hebben geweeten.

2^e. Verklaart dat niet te weeten.

36.

Waarom hij soon, niet gerecom-
mandeert heeft en geraden
om daarna te sien off borgh
te stellen, die suffiçant
was en na regten bestaan konde.

1^e. Segt, omdat hij meende dat
sijn borgtogt, die hij voor sijn
soon gestelt hadde suffiçant
genoegh was.

2^e. Omdat hij om redenen als boven
niet daght dat het van die
gevolgen wesen soude.

3^e Examen den 22 julij 1721.

37.

Off hij, gevangen, op den 28^e junij
jongstleden, als wanneer d' heer
officier geadsisteert met een
geregtsbode en twee dienaars
van de justitie ten sijnen huijsen
quamen, niet hoorden en sagh
dat sijn soon alleen maar ge-
haalt en aangetast wierd om
in stricte gijselingh te brengen.

1^e. Verklaart dat wel geraas en
geluijt hoorde in sijn voorhuijs,
maar dat hij niet en wist dat
het den heer officier met sijn
dienaars waaren, veel minder
de intentie van deselve.

2^e. Verklaart niet geweeten te
hebben wie datter aan huijs was,
vervolgens nogh minder de intentie
van de komst.

38.

Wat de reden was dat hij expres na voren quam lopen en sigh tegens dese apprehensie aankanten.

1°. Om te sien wat daar te doen was, dogh verklaart sigh nergens tegens aangekant te hebben.

2°. Verklaart, omdat de meijdt die van voor uijt het voorhuijs terugh seijde, datter dronken menschen waaren die de soon uijt de deur wilden haalen en om dezelve alsoo te verlossen.

39.

Off den heer officier offte den dienaars van de justitie wel eens een degen off eenigh scherp instrument off geweer trokke, off uijt hadden doen hij, gevangen, van agteren kwam om sijn soon te verlossen off uijt de handen van de justitie te ontsetten.

1°. Verklaart sulxs niet te weeten.

2°. Ut supra.

40.

Waarom hij dan met een mes in de hand aan kwam lopen.

1°. Verklaart geen mes of eenigh ander geweer in sijn handt te hebben gehad.

N. B. Waarop het mes aan hem is vertoont en selfs in handen gegeven en heeft daarop verklaart niet anders te konnen sien off het was een mes uijt sijn huijs.

2°. Verklaart geen mes maar een doek in sijn handt te hebben

gehadt.

[scan 111]

[folio 145v]

41.

Off hij dit mes van tafel
afgenomen had, daar hij sat
te eeten.

1°. Is beantwoort.

2°. Ut supra.

42.

Wat hem moveerde den heer
officier, die geen scherp off
geweer getrokken had, daar-
mede te snijden, daar dien
heer hem alleen met den
hand maar affwees en
terugh wilden houden, sonder
nigtans aan te raken.

1°. Verklaart den officier niet ge-
quest te hebben, nogh ook niet
te hebben gesien dat deselve
hem met de handt wilden
afkeeren.

2°. Verklaart als vooren en vervolgens
de heer officier geen quetsuure
te hebben toegebracht.

43.

Soo hij, gevangen, soude mogen
derven seggen den heer officier
met geen mes gesneden te hebben,
waarmede hij sijn weledele
dan soo jammerlijk gequest
heeft.

1°. Ut supra.

2°. Ut supra.

44.

Wat hem gemoveert heeft om
sigh te verstouten van den heer
officier te resisteren in sijn
exploict om sijn gevangens
soon in stricte gijselingh te
haalen.

1^e. Verklaart alsnogh niet te
hebben geweeten dat het den
heer officier was en ook
geen resistentie te hebben
gedaan.

2^e. Verklaart dat hij sijn soon
wilden redden omdat hij meende
dat het dronken menschen
waaren.

45.

Off den heer officier hem, gevange,
niet seijde dat hij hem over de handt
gequest had en liet sien dat
hij bloeijde.

1^e. Verklaart van neen, immer
sulxs niet te weeten.

2^e. Verklaart geen woord daar
van gehoordt te hebben.

46.

Off sijn edele hem op sijn
excus van dat hij sulxs niet
gedaan had, aanstondts ant-
woorde en seijde, dat sal ik
u wel anders wijs maken.

1^e. Verklaart sulxs niet
gehoort te hebben.

2^e. Ut supra

[scan 112]

[folio 146v]

47.

Wat de reden geweest is
dat daar den heer officier geen
scherp getrokken off gebruijkt
heeft, hij gevangen, sijn deur
uijtgelopen en op straat
tegens allerhanden menschen
geroepen en uijtgekreten
heeft, dat den heer officier
hem in de kop gehackt hadt
en sijn wond aan 't hoofd
latende sien seijde, dat de
schout hem sodanigh in sijn
huijs gehavent hadt.

1^e. Omdat hij soo gequest was.
2^e. Verklaart niet te weeten off den
heer officier scherp getrokken
heeft dan niet, ook niet wie
hem gevangne, de wondt heeft
toegebraght.

N.B. Hier eijndigt het sesde
examen, 'twelk begint met
het 22^e articul.

4^e Examen den ii augustus 1721.

48

Hem, gedetineerde, verder te vragen
off sijn soon, Michiel de Graaff,
ten tijden hij in stricte gijselingh
gehaalt wierd, niet veel
geschreeuw en geweld maakte
om dese gijselingh, was het
mogelijk, te ontgaan.

Segt ~~sijn~~ wel geluijt off
geschreeuw gehoordt te hebben
dogh sonder dat hij wist dat
het sijn soon was.

49.

Ja, off hij Michiel, niet kragtigh
spartelde, op de vloer gingh
leggen en sigh met alle force
tegenhiel om sigh aan de

dienaars over te geven

Verklaart sulxs niet te weeten.

147

50.

Off hij, gedetineerde, niet aan den
tafel sat te eeten doe dit
voorviel.

Verklaart ja.

51.

Off op die tafel geen messen
lagen en off hij doe geen mes
in de hand had off nam.

Verklaart neen en niet te weeten
off er messen op waaren.

52.

Off hij daarmede niet na
voren gelopen is om de voornoemde
sijne soon Michiel de Graaff,
t' ontsetten en uijt de handen
van de justitie te verlossen.

Verklaart geen mes in sijn
handen te hebben gehad.

53.

Off hij ten dien eijnde niet
uijt de gangh komende na het
voorhuijs toe, na off tegens
den heer officier toeschoot.

Verklaart neen, dewijl niet
wist wie dat daar was.

[scan 113]

[folio 147v]

54.

Off den heer officier sijn
handt na hem, gedetineerde,
niet uijtstak, als willende
hem wijsen om daar te
blijven en off hij egter niet
tegens den heer officier toevloogh

Verklaart van neen, ~~xxxx niet xxxx te hebben.~~

55.

Off den heer officier niet kort,
ja, genoegsaam aanstondts
nadat hij, gedetineerde, met een
groote furie so tegens sijn
edele aangedrongen en voorbij
na sijn soon toe gepasseert
was, hem, gedetineerde, seijde
gegriefte te zijn.

Ut supra en sulxs niet gehoort te
hebben.

56.

Off hij, gedetineerde, den heer officier
in die furie en t' passeren
van sijn edele ook effective
niet gekwest heeft.

Verklaart neen.

148

57.

Off d' heer officier sijn hand ook niet
vertoonde en hem aawees geques[t]
te zijn?

Ut supra

58.

Off de gedetineerde daar wel eens
op antwoorde en niet maar in de
furie voortliep om sijn zoon
uijt de handen van de dienaars
te verlossen en Jacob van Gistro
aanviel off om de middel vatte

en hem so van sijn soon sogt
aff te scheuren?

Ut supra.

59.

Off deze Jacob van Gустro,
horende en siende dat den heer
officier gequest was, sigh van
hem, gedetineerde, niet afscheurde
en sogt te ontslaan en
daarop sijn zijdgeweer trok.

Verklaart daar niet van
te weeten.

[scan 114]

[folio 148v]

60.

Ja, off hij, gedetineerde, door den
voornoemde dienaar Van Gустroo
gequest zijnde, egter niet
voortvoer om sijn soon te ont-
setten.

Ut supra, en ook niet te weeten
van off door wien hij ge-
quest is geworden.

61.

En off dese diender daarop
niet seijde dat soo hij, gedetineerde,
niet afhiel, hij hem zoude
doorsteken?

Verklaart sulxs wel gehoort
te hebben, dogh niet te
weeten het sulxs seijde.

62.

Off hij, gedetineerde, dan eijnde-
lijk afhoudende ende de dien-
ders sijn soon de deur uijt-
brenghende, niet duidelijck

heeft gehoord en verstaan
dat den heer officier seijde dat
hij, gedetineerde, zijn edele gequest
had?

Verklaart neen.

149

63.
En dat hij, gedetineerde, sigh trag-
tende te ontschuldigen en het-
zelve te ontkennen d' heer officier
tegens hem niet zeijde, dat sal
ik u wel anders wijsmaken
off diergelijke woorden in sub-
stantie?

Verklaart geen woordt daar-
van gehoord te hebben.

64.
Off daags na 't voors. gepas-
seerde, synde zondagh smorgens-
vroegh, niet gebeurt is dat hij,
gedetineerde, sijn vrouw Sijtje Maarte[ns]
gevraagd wie daar was in huijs.

Verklaart te geloven van ja.

65.
En gehoordt hebbende dat het
de dienaars van de justitie
waaren, die daar gebragt waaren
door een geregtsboode.

Verklaart dat hij hoorde dat het
dienders waaren, maar niet
dat dezelve aldaar door
een geregtsbode gebragt
waaren.

[scan 115]

[folio 149v]

66.

En off hij, gedetineerde, daarop niet antwoorde en seijde, jaagh die schurken de deur uijt en diergelijke?

Verklaart dat sulxs wel soude kunnen wesen.

67.

Off hij, gedetineerde, doe wel wist welke dienders het waaren.

Verklaart wel te geloven van neen.

68.

En soo jaa, hoe hij dat konde weeten, vermits sijn vrouw hem dat niet eens geseijd had en hij daar niet konde sien.

Is beantwoort.

150

69.

Off het ook niet waaren Dirk Kool en Jan Boerman.

Verklaart ja en sulxs naderhandt gehoort te hebben.

70.

Off hij, gedetineerde, naderhand ook niet aan de dienaars geseijt en verklaart heeft dat hij sijn best had gedaan om sijn soon te ontsetten en uijt handen van de dienaars van de justitie te verlossen?

Verklaart daar niets van te weeten.

71.

Off daags daarna den 30^e juniij
1721, sijnde smaandags smor-
gens, sooals de dienaars Jan
Tegelkamp en Jacob van Gistro
hem, gedetineerde, bewaarde, dat
hij, gedetineerde, sigh na haar toe-
keerende, off wel na Van Gistro
seijde: Hoe derft die donderse
schurk in mijn huijs en onder
mijn oogen koomen.

Verklaart niet te weeten
dat hij sulxs gesejt heeft.

[scan 116]

[folio 150v]

72.

En daar verder bijvoegde,
was ik wat beter in staat,
soo zoud ik het wreeken
en maken dat hij niet wist
wat deur hij soude uijtlopen.

Ut supra.

73.

Off hij, gedetineerde, kort daar-
na niet opstond en na boven
gingh en sijn vrouw, bij hem
gingh en seijde dat hij weder-
om beneden moest komen of
dat de dienders anders bij
hem soude komen.

Verklaart dat niet correct
te kunnen seggen, maar wel
dat hem tevoren staat dat
sijn vrouw doenmaals boven
bij hem is gekomen.

74.

Off hij, gedetineerde, daarop niet
antwoorde en sijde, laat se

maar boven komen, ik heb
hier graven en hakmessen
genoegh, de eerste van die
donderse schurken die hij
bij mij komt, sal ik de
kop kloven.?

Verklaart daar niets van te
weeten.

151

75.
Off op de solder daar hij, gedetineerde,
doe was ook effective met een
parthij graven schoppen en
spaden van ijser en met ijser
beslagh alsmede een partij
ijsere hakmessen waaren?

Verklaart ja.

76.
Off hij, gedetineerde, ook niet een
hakmes off ander instrument,
dat quetsen konde, nam en
het op de solder neer?

Verklaart daar niets van te
weeten.

77.
Off dat mede niet al onder
dit fulmineren, schelden en
drijgen gebeurde van dat hij,
gedetineerde, haar de kop soude
kloven, indien sij boven quamen.

Verklaart niet te weeten
dat hij sulxs geseegt heeft.

[scan 117]

[folio 151v]

78.

Dan of hij, gedetineerde, dit alles derft ontkennen en zeggen niet gebeurt te sijn.

Verklaart hetselve te ontkennen voor sooveel hij niet geconfesseert heeft.

79.

Off hij, gedetineerde, niet al meermaalen op de dienders gescholden en haar dan op dese en dan op gene maniere gedrijgt heeft?

Verklaart daar niet van te weeten.

5 Examen den 18^e augustus 1721.

80.

Hoe des gedetineerdes regte naam is?

Willem de Graaff.

152

81.

Off sijn naam soo is uijt de geboorte dan off die soo bij veranderingh en aannemingh is.

Segt dat sijn vader altijd de Graaff gesegt heeft en dat dezelve in sijn jonkhijdt Willem Michiels de Graaf gesegt heeft.

82.

Soo dese naam bij verandering[h] is, waarom die veranderingh is gemaakt?

Beantwoort.

83.

Hoe sijn, gedetineerde, vaders
en moeders regte namen sijn
geweest?

Sijn vader Michiel Louris
de Graaff en sijn moeder
Antje Willems.

[scan 118]

[folio 152v]

84.

Wat voor een ambagt
off functie hij hebben gehad
off gedaan?

Spijkermaken.

85.

Waar sij dit ambagt
off functie gedaan hebben?

Tot Rotterdam.

86.

Off sij daar altijd gedurende
dat sij getrouwt sijn geweest.

Segt van ja.

153

87

Off hij, gedetineerde, daar is geboren?

Ut supra.

88.

En soo neen, waar dan?

Beantwoort.

89.

Off zijn grootvader en grootmoeder van vaders zijde daar ook al gewoont hebben.

Verklaart sij beijden tot Rotterdam te hebben gewoont.

90.

Hoe haare namen sijn geweest.

Verklaart te gelooven dat sijn grootvader van s' vaders zijde heeten Laurens en sijn grootmoeder Jannetje.

[scan 119]

[folio 153v]

91.

Wat sij gedaan hebben om te bestaan.

Verklaart te vermeijnen dat sijn grootvader mede een spijkermaker geweest is.

92.

Hoe sijn grootvader en grootmoeder van moeders seijde genamt sijn geweest?

Segt deselve niet gekent te hebben.

93.

Waar die hebben gewoont en wat sij hebben gedaan om van te leven.

Segt te geloven in de Palts, dogh niet te weeten wat deselve gedaan hebben.

94.

Off sijn vaders werkhuijs
en spijkermakerije niet is
geweest en nogh is in de Draij
Steegh?

Verklaart van neen, maar te
sijn in De Boomtjes, op de
hoek van de Draij Steegh
en dat sijn suster jegen-
woordigh daar nogh woont.

95.

Off daar bij sijn vaders leve
geen ander ijserwerk is
gemaakt als spijkers?

Verklaart van neen.

96.

Off daar jegenwoordigh
nogh geen ander ijserwerk
gemaakt werdt?

Ut supra.

[scan 120]

[folio 154v]

97.

Wie dese ijsere winckel of
spijkermakerije nu doet
en nogh aanhout?

Is beantwoort.

98.

Off hij, gedetineerde, geen susters
off broeders heeft?

Niet als de voors. zuster.

99.

Hoe die genaamt sijn, wat
haar functie is, waar zij
woonen en van wat ouder-
dom off jaaren sij sijn?

Segt sijn zuster te heeten Jannetje
Michiels de Graaff ende
de spijkermakerije op de
bovengemelte plaats te doen, in De
Boomtjes op de hoek van de
Draegsteegh, dogh te woonen
eijgentlyk buijten de Schie-
dammer poort en gelooft
deselve oudt te zijn ontrent
de 70 jaaren.

155

100.

Off er in De Boomtjes tot
Rotterdam geen andere
smederijen off spijkerma-
kerijen sijn, als die van sijn,
gedetineerde, ouders.

Segt van smeederijen wel,
maar geen spijkermakerijen.

101.

Hoe die basen off eijge-
naars genaamt zijn.

Verklaart hetselve niet te
weeten.

102.

Hoe sijn, gedetineerde, vader al
meerder heten off in de wande-
lingh genaamt is geweest
als Michiel Laurens de
Graaff.

Anders niet als tamboer
sijnde, een bijnaam omdat sijn
vader stadstamboer was

geweest en de tamboer voor 't
huijs op een stok stingh.

[scan 121]

[folio 155v]

103.

Hoe hij, gedetineerde, selfs
ordinaris en in de wandelingh
genaamt is geweest tot
Rotterdam?

Willem de Graaff, de jonge
graaff off de jonge tamboer.

104.

Off hij, gedetineerde, derst seggen
met geen andere naam be-
kent te sijn geweest
als met Willem de Graaff.

Verklaart ja, invoegen als vooren.

105.

En soo bekend is geweest
met een andere naam, hoe
die geweest is?

Beantwoort.

156

106.

Hoe sijn vader in de wande-
lingh is genaamt geweest?

Beantwoort, dogh dat hij somtijts
sijn vader wel noemde
Michiel de Cont, omdat
hij Frans sprak.

107.

Waar sijn zuster jegenwoor-
digh woont.

Beantwoort.

108.
Wat die doet.

Ut supra.

109.
Off haar soons de spijker-
makerije nogh doen en
exerceren.

Verklaart dat twee soons
bij sijn zuster in de
spijkermakerije arbeijden.

[scan 122]

[folio 156v]

110.
Hoe die genaamt sijn.

Leendert en Hendrik Raax-
velt.

111.
Waar haar werkhuijs
is.

Op de bovengemelte plaats in De
Boomtjes.

112.
Off dat hetselfde is als
van sijn, gedetineerde, vader.

Verklaart van ja.

113.
Met wat kooplieden hij,
gedetineerde, ordinaris gewent is
te handelen in 't kopen van
sijn eijser en vervolgens
waar die wonen en hoe die

genaamt zijn.

Segt onder anderen te handelen
met eene Bouret tot Dordregt
en met de weduwe Pieter Cuijter,
mede aldaar over de Varkemarkt
woonagtigh en in sonderheijdt
met Pieter de Jager in de
Houttuyjnen tot Amsterdam.

157

114.

Hoe langh hij met dese
lieden ontrent gehandelt
heeft.

Met de laaste wel 20 jaren
en met de eerste zedert de
tijd van twee jaar en
langer.

115.

Met wien hij ordinaris handelt
in 't kopen van sijn smits
koolen ?

Zegt deselve de laastemaal
van Dordtregt gehad te hebben
van Nicolaas van Baten-
burgh en van Rotterdam
van de oude en jonge Couenburgh.

116.

En hoe langh hij met
die kooplieden heeft
gehandelt.

Met de laaste wel 20 jaaren
en met Batenburgh ontrent
8 jaaren.

[scan 123]

[folio 157v]

117.

Met wien hij, gedetineerde, in
sijn vrijerlijke jaaren en
voordat hij van Rotterdam
vertrock, soo wel als makkers
en goede vrinden verkeerde?

Verklaart dat deselve alle
dood zijn en tot Rotterdam
woonagtigh waaren.

118.

Of die lieden nogh leven.

Beantwoort.

119.

En soo ja, hoe haer namen
sijn, waar die wonen en
wat haar functie is?

Ut supra.

120.

Off hij, gedetineerde, off door d' heren bur-
gemeesteren, schepenen off andere
heren van regeeringh off
regters niet is gecondemneert
de stad van Rotterdam te
moeten ruijmen en verlaaten.

Verklaart van neen.

158

121.

In allen gevalle off hij off tot
Rotterdam, off op off in een andere
plaats niet door den regters
off magistraat eenige con-
demnatie van bannissement
heeft moeten ondergaan?

Verklaart neen en niet te
weeten dat ooijt aange-

klaagt is.

122.

En soo ja, waar ter plaatse.

Beantwoort.

123.

En om wat reden en waarover.

Ut supra.

124.

Off hij, gevangen, op den 28^e junij jongstleden des avondts soo als sijn soon Michiel de Graaff in stricte gijselingh gehaalt wierd, niet hoorde en sagh dat den heer officier in 't voorhuijs van zijn, gevangens, huijs was.

Verklaart van neen.

B.B. op dese volgende articulen, tot de 140^e incluijs is den gevange geëxamineert als volgt.

7^e Examen den 25 september.

8^e Examen den 2^e october.

9^e Examen den 4 dito.

10^e Examen den 9 dito.

En heeft deselve bij de voorgaande responsiven gepersisteert.

[scan 124]

[folio 158v]

125.

Off d' heer officier tegens hem, gevangen, soals hij van binnen door de gangh in 't voorhuijs quam, selfs niet sprak?

Verklaart den heer officier niet

gehoort te hebben.

126.

Off dien heer sijn handt niet
na hem uijtstak en wees
vandaar in de gangh off
binnen te blijven.

Segt 'tzelve niet gesien te
hebben.

127.

Off hij, gevangen, egter niet door-
drongh en aanstonts in 't voor-
huijs een van de dienders
aantaste, om de middel
greep en van sijn soon wilde
af trekken.

Verklaart niet te weeten
ijmand anders dan sijn soon
aangeraakt te hebben.

159

128.

Dan off hij sijn soon aangreep
en hem uijt de handen van de
dienders zogt wegh te rukken.

Verklaart sijn soon uijt de
handen van diegeene die
in 't voorhuijs waaren sogt
te rukken.

129.

Welke diender hij, gevange, aan-
taste en sijn soon zogt te
ontweldigen off uijt de handen
te scheuren.

Verklaart niet te weeten
wie het was.

130.

In allen gevalle doe hij tot

in 't voorhuijs doorgedrongen
en gekomen was, nogh niet wist
off sagh, dat d' heer officier daar
was?

Verklaart van neen.

[scan 125]

[folio 159v]

131.

En ook dat het dienders van
de justitie waeren die hij aan-
greep en die sijn soon
Michiel de Graaff onder
handen hadden en mede worstel-
den?

Ut supra.

132.

Off d' heer officier wel eens sijn
sijdgeweer getrokken heeft
soolangh sijn Ed. in sijn ge-
vangens huijs doenmaals
geweest is?

Zegt hetzelve niet te
weeten.

133.

Wat hem moveerde, daar hij hoorde
en sagh dat d' heer officier off de
diennaars van de justitie off d' heer officier
en de dienders besigh waeren sijn
soon te dwingen om sijn gevan-
gen off aan de dienders over
te geven, daartegens in te
vallen om, was het mogelijk,
sijn soon te verlossen.

Zegt indien hij geweeten hadde
dat het de heer officier met sijn
dienaars geweest was, 'tzelve
niet soude gedaan hebben,

maar meende dat het andere
mensen waeren.

160

134.

Met wat voor een instrument
hij, gevangen, d' heer officier
doenmaals aan sijn handt
heeft gequest ?

Verklaart geen andere
instrumenten in sijn hand
gehadt te hebben dan
een handdoek!

135.

Met wat voor een instrument
hij, gevangen, en sijn zoon Michiel
Gerrit van Grieken op den 14^e
jannuarij 1721 voor sijn, gevangen,
deur geslagen hebben?

Segt met sijn hand geslagen
te hebben, dogh niet te weeten
wie en ook niet waar-
mede sijn soon geslagen
heeft.

136.

Immers wat voor een instrument
hij, gevangen, daar toe gebruikt
heeft ?

Beantwoort.

[scan 126]

[folio 160v]

137.

Dan off hij, gevangen, nogh
van die stoutheijdt is om te
ontkennen dat hij doenmaals
Van Grieken geslagen heeft.

Verklaart neen.

138.

En te seggen dat niet weet
dat sijn soon Van Grieken
doenmaals mede geslagen
heeft?

Verklaart dat het niet gesien
te hebben.

139.

En soo ja, wat de reden
dan was dat doen Van Grieken
voor dood ter aarde viel
hij, gevangen, tegens sijn soon
seijde, sluijt het huijs maar
en bruij dan maar voort off,
diergelijken woorden in substantie?

Verklaart neen en segt sulxs
niet gesejt te hebben.

161

140.

Dan off dit almede niet
waar is dat soo als Van
Grieken ter aarde neer
plofte en men meende dat
hij doodt was off te sterven
lagh, dat hij doe van Van
Griekens sijde aff in huijs
gingh en sijn soon ook?

Verklaart toen ter tijd niet
buijten sijn deur te zijn
geweest, niet verder als
op de stoep, maar sijn
zoon op de straat te
sijn geweest.

Aan de Ed. Agtb. heeren
schepenen der stad Alkmaer.

Geeft reverentelijk te kennen IJsbrandt Jacob van Vladderakken, hooftofficier deser stad, dat Willem de Graaff nu eenige tijd herwaarts in hegtenis zijnde geweest en dickwils geëxamineert, specialijk over en ter sake denselve ten tijde sijn soon Michiel de Graaff wegens het niet stellen van cautie voor een somme van tweeduijsent gulden ten opsigte van seker delict bij hem ge-perpetueert in stricte gijselingh wierd gehaaldt sig-selven niet alleen tegens de justitie heeft geop-poseert en die geresisteert, maar selfs den suppliant te quetsen en een seer swaare sneede over desselfs regterhandt door d' aderen en zeenuwen toe te brengen in volgen het zeer te bedugten is dat den suppliant noijt het gebruik van sijn hand wederom sal beko-men. Hij, Willem de Graaff, niet tegenstaande de bewijzen daarvan zeer evident, probabel en klaar sijn, de welke hier nevens werden overgelevert,

[scan 127]

[folio 161v]

egter van die onbeschaamthijdt en stoutheijdt is en blijft van alles t' ontkennen en sigh geheel en al te houden bij de negative apparent door vreesse voor de straff ende continueele instruxtien en ingevingen, die aan hem op allerhande wijsen gedurende sijn detentie sijn gegeven en gedaan.

En dewijl de suppliant onder reverentie nogtans vermeijnt dat zodanigh enorm delict en groote boosheijdt niet kan werden gepasseert, maar dat de justitie daar ontrent voldoeninge moet werden gegeven; soo vindt de suppliant sigh genecessiteert om te keeren tot U Ed. Aghb. en te versoeken dat de voornoemde gedetineerde Willem de Graaff magh werden gebragt ter scherper examen ten eijnde dezelve door eijgen en open-baare confessie van de sincere waarheijdt van soo gruwelijke booshijdt kan werden overtuijgt.

't Welk doende, etc.

Apostille

Schepenen, gesien ende geëxamineert hebbende dese nevenstaande requeste ende gelet op het versoek bij deselve gedaan, mitsgaders wel ende rijpelijk geëxamineert, gepondereert ende overwogen hebbende de respectiven bijlagen ende bewijsen dienende tot adstruxtie van dit nevenstaanden versoek, hebben goetgevonden, gelijk dezelve goetvinden mits desen, den heer

162

officier sijn versoek te ontseggen ende de hier nevens gemelte gedetineerde Willem de Graaff te qualificeren omme sijn pede ligato door advocaat en procureur te laten bedienen ende te doen patrocineren tegens alle sodanigen eijsschen en conclusien als wel gemelte heer officier te rade sal werden tegens hem, gedetineerde, te doen en te nemen. Actum ende in presentie van den heer officier ende de gedetineerde, gepro-
nuntieert den 11^e october 1721.

In kennisse van mij secretaris,
G. Sevenhuijsen.

Geapprehendeert den 2^e april 1723.

1^e Examen den 5 april
van Jacob IJsaks geboortigh
van Amsterdam, oudt 36
jaaren.

Verklaart een hoedenschoonmaker van sijn ambagt te sijn.

Segt een vrouw met 4 kinderen tot Amsterdam te hebben.

Segt voorleden week met hoeden tot Langedijk gelopen te hebbe[n].

Segt vrijdaghmorgen met de snip van Langedijk herrewaarts
gekomen te sijn.

Bekent dat hij doenmaals uijt een sak die seker boerin
toequam en in de snip lagh een webbe met linnen

heeft gestolen, in welke sak nogh twee anderen webben waren.

Bekent die gestolen webbe in sijn draaghmandt onder sijn hoeden gelegd te hebben en met dezelve naar de Amsterdamse veerman te sijn gegaan en in dezelve aldaar agterhaalt is geworden.

2^e Examen den 13 april 1723.

Persisteert als voren.

Vide sententiam in 't correctieboek, folio 53 verso.

[scan 128]

[folio 162v]

Geapprehendeert den 14 meij 1725

Vraagpoincten 1^e examen
den 15 dito van Dirk Dirksz.
uijt Oostvrieslant van Aurik.

1.
Hoe oudt hij is.

Verklaart 28 jaar.

2.
Waar hij woont.

Agter het provenhuijs van Jutphaas.

3.
Hoe langh hij daar gewoont
heeft en waar hij vandaar
gekomen is.

Ontrent $\frac{3}{4}$ jaars.

4.
Wat hij doet om de kost
te winnen.

Spitten en aarden kruijjen.

5.

Off hij voor desen niet wat anders gedaan heeft om de kost te krijgen en wat sulxs is geweest.

Verklaart van neen, als dat voor desen gewoont heeft voor meestersknegt in de brouwerije van de Leeuw tot Groningen.

6.

Waar hij gebooren is en wat hij in sijn jonkheydt gedaan heeft.

Tot Aurik in Friesland, het boerewerk.

7.

Off hij hier tot Alkmaar geen vrienden heeft en wie die sijn?

Verklaart neen.

8.

Met wie hij hier tot Alkmaar omgaat, voor wie hij werkt en wat sijn handtwerk is.

Met sijn buuren en met eene Jan Bart werkende nu tot Petten en Hendrik Jacobs werkende op Den Hoeff en is voorts beantwoort.

9.

Off hij des nagts off savondts laat op den 26 april 1725 sijnde donderdag niet op Den Hoeff is geweest.

Verklaart in april op Den Hoeff gewerkt te hebben, dogh niet

te konnen seggen dat hij op
die tijdt aldaar geweest is.

163

10.
Wat hij daar so extraordinair
laat en selfs s'nagts deedt.

Segt dat niet en weet
dat hij daar snagts ooijt
geweest is, als in die tijden
als hij sliep aan 't huijs van
Fijtje op Den Hoeff.

2 Examen den 17 majj.

Verklaart ontrent 14 dagen geleden alhier van een
schippersknecht buijten de Kennemerpoort
een pak met goet gekregen te hebben
om het te brengen na Den Hoeff.

Segt die persoon niet te kennen, dogh dat
hij dezelve op Den Hoeff moest wagten
alwaar dese schippersknecht bij hem
soude komen.

Segt daarvoor te sullen genieten de somme
van vijf gulden.

3 Examen 24 dito.

Waar hij dat pak met
beddingh en lijwaat, dat hij
op sijn hoofd dien selfden
nagt tusschen den 26 en 27
april en sulxs tusschen
donderdagh en vrijdagh
na Alkmaar bragt, gekre-
gen had.

Verklaart ontrent ten halff
negen savondts een pak
met klederen en een

paar laarsen gekregen
te hebben vooraan in
den Houten buijten de
Kennemerpoordt.

Van wie en op wat plaats
hij dat gekregen had.

Van een schipper.

Wat de reden was dat, dat
pak met goed soo bij nagt na
Alkmaar gebragt moest
worden.

Verklaart dat de schipper
hem daar geen reden
van gegeven heeft.

[scan 129]

[folio 163v]

Off er niet verschijden per-
sonen waeren die dit pak
aan hem gegeven hadde
om na Alkmaar te brengen.

Verklaart van maar een.

Soo hij seggen mogt niemandt
van dese personen te kennen
off hij die in allen gevalle
na die tijd niet heeft leren
kennen.

Verklaart die schipper voor
nogh na te hebben gekent.

Waar die persoon off perso-
nen nu sijn off wonen en
haare namen alhier

duidelijk te noemen.

~~Omdatter maar weijnigh
en slegt goet in was.~~
Verklaart sulxs niet te
weeten.

Soo die persoon off personen
hem t' enemaal onbekent
sijn, hoe die hem soo een
swaar pak met goet
betrouwden.

Om datter maar weijnigh
en slegt goet in was.

Wat voor goederen in dat
pak waaren.

Is beantwoordt.

Tenminsten soo niet alle,
eenige daarvan te noemen.

Ut supra.

Waar hij dat pak gelaten
heeft.

Bij het Egmonder bruggetje
halffwegen Den Hoeff.

Wie en welke personen hem
dat afgenomen off van hem
overgenomen hebben.

De voornoemde schipper.

164

4 Examen den 31 dito.

Persisteert als vooren.

5 Examen den 12 junij 1725.

Persisteert als vooren.

6^e Examen den 16 dito.

Persisteert als voren.

7^e Examen den 21 dito.

Persisteert bij sijn voorgaande confessie.

~~Except dat in plaatse van dat hij segt,
van De Paus bedongen hadden.~~

8^e Examen den 23^e junij.

Bekent dat een seker persoon woonende op Den Hoeff, in de wandelingh genaamt De Paus, hem, gedetineerde, heeft versogt (sijnden den 26 april) savonds ten 10 uuren te willen komen op het hoekje van de eerste hoffweijde bij het voetpa[d] aan het hek. Dat hij, gedetineerde, op die tijt aldaar gekomen sijnde, van De Paus versogt wierdt een pak te willen brengen tot hier in de Stadts Houten en dat hij daarvoor tot salaris soude genieten de somme van vijff gulden. Doch niet eerder voordat De Paus dat goet soude verkogt hebben. Verklaart dat De Paus hem dat pak ook effectieff in de Houten heeft afgenomen.

[scan 130]

[folio 164v]

Verklaart dat het pak hem, gedetineerde, alhier in judicio vertoont, hetselfde pak was dat hij van De Paus ontfangen hadt, dogh dat het pak wat kleijnder was als

doe.

9^e Examen den 26 junij.

Persisteert bij sijn voorgaande confessie, except dat in plaatse hij 5 gulden van De Paus bedongen had hij, gedetineerde, daardoor soude verdienen 1-16-: die De Paus van hem, gedetineerde, moeste hebben.

10^e Examen den 30 junij.

Persisteert bij het voorgaande.

Schepenen der stad Alkmaar gesien ende geëxamineert hebbende den criminele eijsch en conclusie van jonkheer IJsbrandt Jacob van Vladderakken, hooftofficier deser stadt, R.O. op ende jegens Dirck Dircks tegenwoordigh gedetineerde, gedaan ende genomen ende wijders gelet hebbende op 'tgunt te considereren stond en moveren mogte, doende regt uijt den naam en vanwegens de Hoogh Overigheijt, de heeren Staten van Hollandt en Westfrieslant, bannen deselve gedetineerde uijt de stad ende de jurisdictie.

165

van dien, den tijd van vijffentwintigh jaaren sonder inmiddels daar weder in te mogen komen op pøene van swaarder straffe en condemneren deselve in de kosten en misen van de justitie (sed non habet) ontseggende d' heer officier sijn verdere eijsch en conclusie op en jegens de gemelte gedetineerde gedaan en genomen, deselve daarvan absolvende mits desen. Actum en ter rolle gepronuntieert den 3 julij 1725.

Geapprehendeert den 5 januarij 1726.

1^e Examen den 5 januarij 1726
van Meijndert Ariens oudt
ontrent 26 jaar, geboortigh
van Edam.

Verklaart getrouwt te sijn aan eene
Annetje Pieters tot Edam.

Verklaart dat hij alhier ontrent een jaar
in de stadt gewoont heeft, dogh dat
sijn vrouw ontrent een maandt off
vijff geleden van Edam bij hem
alhier in 't Nieuwelandt is gekomen
en dat sij aldaar nu tesamen wonen.

Ontkent dat hij eergisterenavondt
loot verkogt heeft aan eene Jeuriaan
Barentsz. en Marijtje Tijman woonende
alhier op de Heul.

[scan 131]

[folio 165v]

Verklaart sulxs met solemnele
eede te willen bevestigen.

Verklaart eergisterenavondt van
halff vijff uren met sijn makker
genaamt Willem, sijnde mede een
lootgietersknecht en soo den
gansche avondt aan sijn huijs
geseten te hebben sonder daar uijt
geweest te sijn.

Verklaart eergisterenavondt al uijt
te sijn geweest en met sijn vrouw
en de voornoemte Willem te sijn geweest
aan het huijs van de weduwe Van Keeren
en aldaar tot snagts ruijm twee
uuren gebleven te sijn.

Verklaart aldaar ten 6 uren savondts
te sijn gekomen.
Verklaart dat hij met de voornoemte Willem

van halff vijff tot 6 uuren aan sijn
huijs is geweest.

2^e Examen den 8^e januarij 1726.

Bekent dat hij op verledene donder-
daghavondt uijt sijn baas winkel
Pieter Stoffelsz., heeft genomen eenige
stukken oudt loodt hem in judicio
vertoont, wegende 18 pondt ende
dat hij deselve immediaat aan
Jeuriaan Barents heeft verkogt
voor een gulden, twee stuvers en
een soopje genever.

166

Verklaart nooijt van ijmandt anders
its genomen ofte ontvremt te hebben.

3e Examen den 10 januarij 1726.

Persisteert bij sijn voorgaande confessie.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 54 verso.

Geapprehendeert den 4 januarij 1726.

1e Examen den 5 januarij
1726 van Jan Harksz.
Klok oudt ontrent 18 à 19
jaar.

Verklaart eerst alhier op het boeken-
binden gegaan te hebben.

Segt nu op het lootgieten te sijn
bij Johannes Mager.

Verklaart dat Adam, alias Kroekel en
nogh eene Frans, beijde lootgietersknechts
alhier, gewoon sijn het loot dat sij

beschaaren hier en daar en van de
huijsen daar sij te werk gesonden
werden, aan hem, gedetineerde, te geven
om t' verkopen aan Jeuriaan Barents
tegens 10 duijten 't pondt en dat sij
sulxs gewoon sijn te verdrinken off onder
den anderen te verdeelen.

2^e Examen den 8 januarij 1726.

Verklaart dat hij met de voornoemde twee knechts
aan twee voorname huijsen nogh onlangs
eenigh afsnoesel van loot beschaart
hebben en wel 8 pondt aan het eene huijs
van juffr. Baart op de Oude Graft.

[scan 132]

[folio 166v]

3e Examen den 10 januarij 1726.

Persisteert bij sijn voorgaande confessie.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 55 verso.

Geapprehendeert den 18e september 1725.

1e Examen van Hendrik
Jacobsz. Winkelhaak oudt
3 à 34 jaar, geboortigh tot
Alkmaar, den 18 september 1725.

Segt te metselen, te opperen en ook
wel ander werk te doen.

Zegt van de gestolenen goederen van de
weduwe Warmenhuijsen niet te weeten.

Zegt van drie gulden aan goederen van
Panvis gekogt te hebben die hetselve
hadde beschaart van Rutger Oostenraat,
gelijk hij, gedetineerde, naderhandt gehoordt
heeft, bestaande in gort, meel en

anderen.

Segt ook van Panvis te hebben gekregen
een vles off agt wijn voor de kraam
van sijn vrouw.

Zegt tot Haarlem eenige tijd, zedert
sijn vlugtingh uijt deze stad te
hebben gewerkt.

Zegt van de naght ten een uuren
in de stad te sijn gekomen.

167

2^e Examen den 22^e september.

Persisteert bij sijn voorgaande confessie.

3^e Examen den 27 september.

Zegt de vlesjes off bouteljes van
Panvis gekregen te hebben en die hij
wederom heeft verkogt voor 8 stuvers
aan de wijnkoper Schut.

Zegt de 3 gulden bij het eerste examen
gemelt op paijjen aan Panvis te
hebben voldaan ook ten volle eer
hij uijt de stad is gegaan.

4^e Examen den 9^e october.

Segt dat hij effectiff die gemelte 3 gulden
heeft voldaan, dogh niet te hebben
onthouden hoeveel hij telkens heeft
betaalt op de respectiven paijjen.

Segt somtijts swekelijxs een gulden off ses
en somtijts maar een schellingh off vier
gewonnen te hebben.

Verklaart dat effectiff van gedagten en
voornemen was om wanneer hij sich nu

in sijne gevankenisse met de drinkens-
kan voor sijn hoofd sloegh en waardoor
hij seer gevaarlijk gequest was, sigh
te dood te slaan, dogh dat de kan bij
ongeluk uijt sijn handt vloogh en aan
stukken brak.

[scan 133]

[folio 167v]

Segt dat dese desperate gedagten ontstonden
uijt een dodelijk chagrijn, omdat
hij als een dieff in het gat ge-
haalt was.

5^e Examen den 10 november 1725.

Persisteert bij het voorgaande.

Dese gedetineerde is op
de beden en instantelyk
versoek sijner broederen
ontslagen mits aan
den hooftofficier
betaalende de somma
van *f* -:-:

Geapprehendeert de 14 februarij 1726.

1^e Examen van Maartje
Dirks, alias Maa Spek
geboortigh van Alkmaar
oudt 31 jaaren, woonende in
het Nieuwlandt den 15^e
februarij 1726.

Segt ongetrouwt te sijn en een wolle-
naujster van haar ambagt.

Bekent op verschijdenen tijden uijt het huijs
van Annetje van Cingelen, woonende alhier
in de Huijbrouwers Steegh, genomen te hebben
ses asch varkensbeesemtjes, nogh eens

5 dito en eens 4 dito, ook nogh een
oude en nieuwe rager.

Bekent alle dese gestolen goederen aan
eenen uijtdraagster Annetje Cornelis
verkogt te hebben en daarvoor in gelde
ontfangen te hebben eens agt, eens ses
en eens vijff stuvers.

168

Bekent nogh van Ierse Willem genomen
te hebben 4 à 5 pondt wol en deselve
te hebben verkogt tot 1 stuver het pondt
aan Jan de wolkamer.

2e Examen den 16 februarij 1726.

Bekent over eenige tijdt een ijsere pot
uijt het Krom Elboogsteegje van Duijtjes
vaar gestolen te hebben en bij de voornoemde
uijtdraagster mede verkogt te hebben.

Segt nogh een kaas van een stapel,
staande op de kaasmarkt genomen te
hebben.
Ook nogh een stukje katoene dobbelsteen
uijt het huijs van Cornelis IJpensteijn.

3e Examen den 18 februarij 1726.

Bekent 2 à 3 maal genever op een
andermans naam gehaalt te hebben
en persisteert na voorgaande lecture van 't
voorige geconfesseerde bij deselven.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 56.

[scan 134]

[folio 168v]

Geapprehendeert den 23e maart 1726.

1e Examen van
Elmert Cornelis Storm,
oudt ontrent 18 jaar en
van Pieter Sijmons. de Boer,
alias Piet Blixem, oudt
ontrent twintigh jaar, beijde
gebooren tot Alkmaar, den
23 maart 1726.

Elmert segt bij sijn moeder Maartje Elmers te
woonen alhier in de Sakkestraat.

Segt op het timmeren bij Daniel Baas
op de Oude Graft te sijn geweest tot
kerstijd laastleden en 't zedert
dien tijd geen werk off ambagt gedaan
te hebben.

Segt van dese nagt te bedt te sijn geweest
en savondts ten 10 uren al na bedt
te sijn gegaan.

Segt door sijn moeder uijt een huijs op het
Plain te sijn gehaalt gisterenavondt,
alwaar geen man, maar alleen een vrouw
in huijs woonde en aldaar tot tien
uuren te sijn gebleven met sijn mede-
gevangen Piet Blixem.

Segt met Piet ook van tevoren dogh
dienselfde avondt te sijn geweest bij
een persoon in 't Raaxje, genaamt
de doove.

2^e Examen van Elmert
den 26 maart 1726.

Persisteert dat hij savonts ten tien uren
al na bedt is gegaan.

169

3^e Examen den 30 maart
1726 van Elmert.

Segt van eenen Gerbrandt Pieters Kronenburgh,
alias Sinter Claas ~~ge~~ mede alhier
wonende in de Sakkestraat, gehoord te
hebben dat hij eene Jacobus Dirksz., sijnde
een metselaarsgesel mede aldaar
woonende gesien heeft sittende op de
heijningh van de thuijn van de heer Cornelis
van Eijk.

Segt dat Piet Blixem en de voornoemde Jacobus
sijn geweest aan het poortierhuijs bij de
Schermerpoort met intentie om aldaar
te loot te steelen, maar dat de
portier, sulxs gewaar, werdende haar
sogt te agterhaalen.

Segt dat Piet Blixem en Sinter Claas
eens zijn geweest in een thuijn bij
de Keijser Otto en aldaar het loot
van het thuijnhuijs gestolen te hebben.

Segt met zijn medegevangen Piet Blixem
te zijn geweest in 't hofje op de Oude Graft
over de Luijterse Kerk en aldaar eenigh
loot gestolen te hebben.

4^e Examen den 2 april
1726.

Bekent met zijn medegevangen te
sijn geweest aan het voorluijfeltje van
het huijs genaamt de Oude Starrekroon
op het Dronkenoordt, dat hij op de
schouderen van Piet Blixem stondt
en alsoo tesamen het loot daarvan
gestolen te hebben.

[scan 135]

[folio 169v]

Bekent met Piet ook te zijn geweest
bij den Dijk tusschen de Wagenwegh
en den dijk en van een pomp aldaar

staande, eenigh loot gestolen te hebben en dat hetselve loot door Pieter is verkogt aan Hendrik Veen, lootgieter in de Boter Straat, hebbende het loot in een sak gestoken en daar ook ingedaan een groote steen om het in 't wegen mede voor loot te laten passeren, gelijk geschiede.

Nogh bekende hij met Piet en Sinter Claas het loot van de glasen van Arie Hoogsant, meester timmerman, woonende op de Laat, gestolen te hebben.

Alsmede in compagnie als voren het loot van de palen, staande op de Oude Graft voor het huijs van juffr. la Maire.

Bekent met de twee voornoemde personen te sijn geweest in de thuijn van d' heer Cornelis van Eijk en van het thuijnhuijs aldaar een goede quantijt loot gestolen te hebben.

Segt datter doe al gestolen was van tevoren.

170

Segt dat het loot gestolen bij Arie Baas door Sinter Claas is verkogt in de Boter Straat bij Hendrik Veen tegens tien duijten het pondt en dat van de heer Van Eijk in de pottewinkel aan de Steene Brugh bij de Kappelsteegh, tegens prijs als voren.

Bekent ook nogh in compagnie als voren te sijn geweest bij de speldemaker op de Laat om aldaar mede het loot te steelen, dogh dat sij daar gestoort wierden.

Bekent dat hij ook is geweest met
Piet Blixem en de voornoemde Sinter Claas
aan het accijnshuijsje alhier en
vandaar eenigen stukken loot gestolen
te hebben en dat sijn moeder, wan-
neer sulxs thujsbragt in 't water
hadde gesmeten.

Nogh terselver tijd in compagnie
als voren van het sakkedragers-
huijsje alhier mede een goede quantijt
loot gestolen en door Sinter Claas
op de hoek van de Capelsteegh in
de pottewinkel tegens tien duijten het
pondt verkogt te hebben en sijn
portie daarvan ook geprofiteert te hebben.

[scan 136]

[folio 170v]

Bekent ook met haar drie ten tijde
als voren van de Rootorens Brugh
eenigh loot gestolen en door Sinter
Claas ter plaatse a.. prijse
als voren verkogt te hebben.

Bekent ook met sijn medegevangen
te sijn geweest aan het huijs van de
susters van Piet Blixem en dat
hij, gedetineerde, op het versoek van gemelte Piet
Blixem met een bijteltje heeft open-
gebroken twee slootjes van een kasje
en dat Piet Blixem daar heeft uijtge-
stolen de somma van agt en twintigh stuvers
toebehorende Sijmon Jans voor slaper
aldaar woonende en dat sij dese penningen
t'samen hebben verdeelt.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 61.

Piet Blixem. 1^e Examen den 23^e maart 1726.

Bekent mede op het timmeren te

sijn geweest bij Daniel Baas op
de Oude Graft.

Segt van de winter op geen ambagt
te zijn geweest maar op de koejen
van zijn susters te hebben gepast.

Ontkent het gelt van Sijmon Jansz.
uijt het kasje gestolen te hebben.

Segt gisterenavondt tot elff uren
met sijn medegevangen te sijn geweest

171

aan het huijs van de dove in 't Raaxie
woonende.

Segt nooijt met eenigen anderen personen
als met sijn medegevangen geconverseert
te hebben.

2^e Examen den 26 maart 1726.

Bekent snagts tussen den 22 en 23 maart
tot laat in de nagt bij Maartje in 't
Raaxie gebleven te sijn.

Ontkent ooijt eenigh loot off ander
goet gestolen te hebben.

Ontkent eenigh loot bij Hendrik de
lootgieter in de Botter Straat te hebben
verkogt.

3^e Examen den 30^e maart 1726.

Persisteert bij het voorgaande.

Bekent van tijd tot tijd soo van sijn
moeder in haar leven als van sijn suster
eenigen goederen gestolen te hebben,
als oudt eijser, slaaplakens, hemden
en een grijn jak en dikwils daarvan

eenigh goet aan Neel Joris op de Sant-
hoek verkogt te hebben.

Segt dat Neel Joris hem dickwils heeft
aangesogt gehad om bij haar het
goet te verkopen 'twelk Elmert
mede heeft geconfesseert.

[scan 137]

[folio 171v]

Bij het 4^e examen den 2^e
april en 5 examen den 5
april 1726.

Heeft hij Piet Blixem beleden en
geconfesseert al 'tgunt Elmert
Cornelisz. Storm bij die twee
examinaas heeft bekennt, mede
in compagnie van die personen
gepleegt, gestolen en gedaan te
hebben.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 59.

Geapprehendeert den 27 maart 1726.

1^e Examen van Claas
Boekenoogen alias de quaker
geboortigh van Alkmaar,
oudt 36 jaaren.

Segt een stadswerker van sijn handwerk
te sijn.

Zegt sondagh sijnde den 24 deser maandt
eenigen honderden steenen aan de Men-
noniste Kerk op de Konings Wegh te
hebben gebragt en wel ten getaale van
1200 stenen.

Segt deselve des smorgens ten 5 uuren
aldaar met een schuijt te hebben
gebragt.

Segt deselve bij kleijne getale gekogt te hebben van Albert de Ruijter, Eldert

172

en Steven bij de Heul op het Sandt, en dat wel 400 in getale van Steven.

Segt het 100 klinkers voor vier stuvers in te kopen.

Zegt vrijdagh den 22^e deser maand de gans[e] nagt te bedde gelegen te hebben, vervolgens niet uijt geweest te sijn.

Segt vrijdagh den 22^e deser een secreet te hebben geleeft op het eijlandt naast de Viskroon in plaats van op sijn bedt te sijn geweest.

Segt dat Niesje Sijmons op de Nieuwe Sloot benefens Jannetje bij de agtkante molen hem geholpen hebben.

Zegt des avondts ter halff tien uren met het ledigen van 't secreet te sijn begonnen en ten een ure daar mede gedaan gekrege te hebben en als doen na sijn bedt te sijn gegaan.

Zegt van de steenen van de Paardemarkt niet te weeten.

Zegt de steenen bij de Mennoniste Kerk aan Gijsbert de koster van die kerk, Claas Ewoutsz. en nogh een onbekent persoon te hebben overgelevert, hebbende daags te vooren kennisse gegeven dat hij soo vroegh smorgens de steenen soudent leveren, omdat hij met Willem Sijmons en Aalbert Buijs bij de stadswerkers hadde afgesproken eenigh gekogt houdt van het Hondtsbosse te haalen.

[scan 138]

[folio 172v]

Segt ~~h~~ het houdt, ('twelk bestondt in eenigen uijtgeroijden boomen en afgekaptent takken staande aan de vesten agter het Hondtbossche binnen dese stadt) door Willem Sijmonsz. ontrent een week à 4 geleden gekogt te sijn.

Bekent donderdaags smorgens sijnden den 21e deser maand maart van Heijn Klok gehoordt te hebben, dat deselve klaagde, dat de steenen die hij van de kant van de wal van de Paardemarkt moest halen, dragen en brengen na de Doele Straat off Korte Koningswegh die nu vermaakt en verleijt wierdt, soo donders swaar waaren, en dat hij wenste dat deselve lagen in de schuijt van hem Claas Boekenogen, waarop hij gevangen seijde, dat hij het ook wel mogten lijden waarop des avondts Heijn Klok bij de gedetineerde is gekomen, vragende off hij die steenen snagts wilde laaden, mits dat hij de helfte van het gelt 'twelk van de steenen quam, soude hebben, dat wijders Heijn Klok (als wagt sijnde) des vrijdags smorgens ten halff vijff uren is gekomen aan sijn gedetineerdens huijs om te sien off hij deselve steenen al had geladen, en geladen sijnde deselve te helpen lossen, dogh sulxs nogh niet gedaan sijnde, hebbende sij besloten dat hij, gedetineerde, selve des nagts soude laden

173

en dat Heijn deselve des sondaags smorgens hem zoude helpen lossen, 'twelk Heijn niet heeft gedaan maar heeft des sondags smiddags sijn portie van het gelt ter somma van een gulden, agt stuvers ~~h~~ van hem, gedetineerde, ontfangen.

2^e Examen des namiddags
den 28 maart 1726.

Bekent dat hij ontrent 1200 steenen
waaronder twee hondert van hem, gedetineerde,
en 1000 die hij van de Paardemarkt
gestolen hadde, aan de Mennoniste
Kerk op de Koningh Wegh tegens ses
stuvers 't hondert verkogt en geleverd heeft.

ƒ.....fl.

En dat hij op den 24^e maart wanneer
Heijn Klok aan sijn huijs quam om sijn
portie van dit gelt, aan hem heeft
gegeven een gulden tien stuvers dogh dat
Heijn hem een dubbeltje wederom te-
rugh heeft gegeven, omdat hij de
moeijte alleen gedaan hadde, de steenen
te laden, te vervoeren en te lossen.

3^e Examen den 30 maart 1726.

Persisteert bij sijn geconfesseerde
en ontkent een kloet uijt de stal van
Willem Dol die de stadt toequam ge-
stolen te hebben, maar dat hij deselve
alleen gebruikt heeft en wederom
door Abram Lombert op het stadts-
erff heeft doen brengen.

[scan 139]

[folio 173v]

4^e Examen den 2^e april 1726.

Persisteert als vooren.

5^e Examen den 9 april
1726.

Bekent als nogh op den 22^e maart laast-
leden sijnde vrijdagh smorgens ontrent
drie uren van de stadts steenen

leggende op de Paarde Markt, gestolen
te hebben duijsent straatklinkers,
dat hij deselve in sijn eijge schuijt leggende
mede aldaar geborgen ~~ende~~ heeft onder
eenigen takken van boomen, dat hy
deselve aldaar heeft laten leggen
tot sondags smorgens daar aan volgende,
als wanneer hij deselve des smorgens
vroegh alleen heeft gevaren na de
Mennoniste Kerk en aldaar geleverd.

Vide sentiam in 't correctieboek folio 58 verso.

Geapprehendeert den 28 maart 1726.

1^e Examen van Hendrik
Leendertsz. Scheurwater,
alias Heijn Klok geboor-
tigh van Assendelft, oudt
40 jaaren, den 28^e maart.

Segt getrouwt te sijn en geen kinderen
te hebben.

Segt een opperman van dese stad als
mede een stille wagt te sijn.

174

Ontkent van de gestolen steenen its
te weeten.

Ontkent den 21^e sijnde donderdagh
tegens Claas Boekenogen gesezt
te hebben, de donderse steenen sijn
soo swaar.

Ontkent alles, niet tegenstaande
Claas het in sijn examen heeft
bekent.

Segt des sondags sijnde den 24 deser
maand maart den gansche dagh thuijs
te sijn geweest en des namiddags
te hebben geslapen.

Bekent bij nader confrontatie naest
sijn medegedetineerde, op donderdagh de 21
deser tegens deselve te hebben gesezt,
hier is avontuur.

Bekent des vrijdags smorgens sijnde
den 22^e deser soo als van de wagt
af quam te sijn gegaan ten huijse van
Claas Boekenogen omme Claas te
porren om vervolgens soo met malkande-
ren de stadts steenen sijnde straat-
klinkers en leggende op de Paardemarkt
in de vlet van Claas te verbergen
en alsoo te steelen.

Bekent ook sijn portie van de penningen
ter somma van / 1- 10- : die van de steenen
geprocedeert sijn ontfangen te hebben.

[scan 140]

[folio 174v]

2^e Examen den 30 maart 1726.

Segt dat Claas Boekenogen op
verledene bedendagh uijt de stal van
Willem Dol gestolen heeft een kloet
of stok om mede te vaaren, daar des
stadts burgh op stondt die hij, gedetineerde,
daar had gebragt.

Segt dat Claas Beert hem, gedetineerde,
eens vertelt heeft dat hij gehoordt
had dat Claas Boekenogen op een
sekere nagt soude gevonden sijn
op een heijningh sittende.

3^e Examen den 9 april 1726.

Bekent dat de steenen die op den
22 maart laastleden door Claas
Boekenoogen sijn gestolen niet alleen
met sijn kennisse en voorgaande afspraak

sijn gestolen en verkogt, maar dat hij zelfs daarvan heeft geprofiteert een daalder waarvan hij aan Claas Boekenogen wederom heeft uijtgekeert twee stuvers omdat Claas die alleen gestolen en ook weggevoerd en geleverd hadde.

Bekent ook des smorgens vroegh soodra de steenen gestolen waaren, te sijn gegaan aan het huijs van Jacob van den Beek stadts metselbaas en hem daervan kennisse te hebben gegeven.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 59.

175

~~Criminele sententie van Pieter Sijmon de Boer, alias den Piet Blixen.~~

Geapprehendeert den 21^e augustus 1726.

1^e Examen van Jan Mauritsz. oudt ontrent 39 jaaren, geboortigh van Alkmaar.

Bekent niet tegenstaande hij iterativen malen van de dienaars van de justitie alhier is gewaarschouwt geworden om uijt de stad te blijven hij egter tegens sijn banissement in de stad is gekomen.

Bekent deselfde persoon te sijn die op den 13 december 1712 met en benefens Jacob Cornelis door de Geregte van de Zijpe is gebannen uijt den landen van Holland, Zeelandt en Westvrieslandt voor den tijd van 15 jaaren.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 63.

[folio 175v]

Geapprehendeert den 5^{en} junij

1^e Examen van Lena
Jans Vissers oud 23 jaar,
gebooren uijt Munsterland,
den 6^{en} junij 1727.

Zegt getrouwt te zijn aan eene Jan Vis
jegenwoordig in Engeland, schrijvende op
een comptoir aldaar.

Bekent op verleeden zaterdagh ten huijze
van den apothecar Van Vliet gestoolen
te hebben een zilvere beeker, bij occasie dat zij
daar schoonmaakte en dezelve te hebben
vercogt aan de zilversmit Rooseboom
voor vijff gulden en agtien stuvers.

Bekend meede genoomen te hebben ten voors.
huijze een vlesje brandewijn houdende
ontrent een pint nats.

Bekent aan 't huys van Jan Visser (voordat
zij getrouwt is geweest) voor meijd gewoont
te hebben, en aldaar genoomen te hebben
2 lakens, en dezelve te hebben vercogt
aan Joost, den uijtdrager in 't Schapensteegje
voor eenen gulden en vijfftien stuijvers, die
aldaar in het binnenhuijs lagen.

Zegt aan 't huijs van eene Lijsbeth,
en met desselve Lijsbeth, woonagtig binnen 't
hek in het Raaxje, (aldaar sterke drank
vercoopende) de boovengemelte vles met
brandewijn, te hebben geconsumeert.

2^e Examen den 10^e junij 1727.

Zegt drie daagen voor Pascha haare man
nogh bij haar te hebben gehad en gelooft
swanger te zijn dog ~~maar~~ zulx egter niet

zeeker te weeten.

Segt het laast gestoolen goet door
groote armoede genoomen te hebben vermits
dat zij geen hembt aan haar lijff hadde.

Zegt dat Jan Visser voor 'tgunt zij van
hem genoomen had, wederom van haar heeft
overgenoomen en als tot vergoedingh van
zijn schade heeft gehouden veertien elle
boezelgoet, een paar kousen, ses
moffen, drie neusdoeken, en een
dobbelseene neusdoek van twee gulden
en thien stuijvers 'tgunt zij van haar
moeder ontvangen hadde.

3de Examen den
14^{en} juny 1727.

Zegt de gestoolene en hier vooren gemelte
beeker een uijt gedrevene apothecarskroesje
te zijn geweest.

Vide sententiam in 't correctieboek,
folio 64 verso et 65 atque sequentis

Geapprehendeert den 22^{en} junij 1727.

1^e Examen van Claes Jelisz.
den 26^{en} junij, out ontrent
42 jaar.

Bekent dat in den jare 1717 door dese Ed.
Agtb. geregte is gebannen uijt den Lande van
Holland ende West Vriesland.

Segt dat hij sijn vrouw geen molest heeft
aengedaen nog veel minder gedrijgt
met een mes off diergelijke.

2^e Examen den 28^{en} dito.

Segt niet te weeten dat Jacob

Verte

[scan 142]

[folio 176v]

Spreeuw als wagt in sijn huijs komende
hem een mes heeft afgenomen.

Ontkent ook sijn buurman, de bakker,
de dood gesworen te hebben.

Alsoo Claas Jelisz. van Oeteren
geboortigh van Alkmaer oud zijnde omtrent
42 jaren (jegenwoordig gedetineerde) zig niet
en heeft ontsien omme in voorgaende tijden
zigh als een goddeloos en boosaardig mensch
te gedragen, niet alleen met dronken
drinken, vegten, als andere gruwelstukken
te doen, waeromme hij, gedetineerde, in
hegtenisse is genomen en op den 29^e julij
1717 bij crimineele sententie van desen Ed.
Agtb. geregte is uijtgebanne geworden den tijt
van vijff en twintigh eerstkomende en agter-
eenvolgende jaren en dat uijt den landen van
Holland en West-Vriesland, zonder in-
middels daer weder binnen te mogen komen,
hij, gedetineerde, zig egter niet en heeft
ontsien omme zijn voorige kwaadaerdige
stukken te vernieuwen, maer selfs zijne
getrouwde vrouw kwaalijk te behandelen en
bejegenen, ja wat meer is zig binnen en
tegens zijn bannissement ('tgeene niet betaamt)
wederom binnen dese stad zijn huijsvesting
te nemen, 'twelk hij, gedetineerde, buiten
pijn en banden voor desen Ed. Agtb. geregte,
heeft geconfesseert, 'tgunt zaeken zijn dewelke
zijn strijdende tegens de gemene rusten,
en veijligheijt, vervolgens in een land van
goede justitie, niet tollerabel maer anderen

177

ten exempel straffbaer, soo is 't dat schepenen

der stadt Alcmaer gesien ende geëxamineert hebbende den crimeele eijsch en conclusie van jonker IJsbrand Jacob van Vladeracken hooftofficier der stadt Alcmaer R.O. op ende jegens den gemelte Claes Jeliz. van Oeteren gedaen en genomen mitsgaders geleth op des gedetineerdens confessie ende wijders 't-gunt verder te considereeren stond en moveeren mogte, doende regt uijt den naam en van wegen haer Ed. Gr. Mogende de Staaten ~~Staten~~ van ~~wegen~~ Holland en West Vrieslant condemneren den gedetineerde gebannen te werden uijt den landen van Hollandt, Zeeland en West-Vriesland, wederom den tijt van vijff en twintigh eerstkomende ende agtereenvolgende jaeren zonder inmiddels daer weder binnen te mogen komen op pene van swaerder straffe en condemneren deselve wijders in de costen en misen van justitie, ontzeggende wijders den heer hooftofficier zijnen verdre eijsch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaen en genomen, deselve daer van absolveerende. Actum en ter rolle gepronuntieert den 5^{en} julij 1727.

[scan 143]

[folio 177v]

Geapprehendeert den 3 januarij 1728.

1^e Examen van Claas
Jans oudt ruijm 17 jaeren,
geboortigh van Alkmaar,
present alle de heeren schepenen,
den 5 januarij 1728.

Bekent van dese winter een jaar te
sijn geleden dat hij uijt het weeshuijs
(alwaar in hij woonde) is weggegaan
en daartoe door eene Claasz. ...
die met swavelstokken door de stad
heeft gelopen, aangeraden en verleijt
te zijn geworden.

Bekent gelopen te hebben met Cornelis Jansz. soone van Jan Potjes sijn medegevangen, met eene clijne Jaab en Kees Koejenknip.

Segt dat clijne Jaab tot Hoorn sigh is onthoudende en voor jagers jonge ageert op de respectiven veeren van dit quartier.

Segt met de gemelte Cornelis Jans en clijne Jaab ontrent een vierendeel jaars nadat hij uyt het weeshuijs was gelopen, met een schuijtje te sijn gevaren agter de thuijn die Gerret Indijk heeft toebehoord en aldaar uijt een eendehok te hebben gestolen agtien eijeren.

Segt drie dagen daarna nogh met haar vier personen voornoemt te hebben bestolen twee thuijnen en de deur van thuijnhuijs van de eerste thuijn met geweld open te hebben gebroken, nadat sijn eenigen glasen bevorens hadden uijtgeslagen.

178

Segt dat clijne Jaab op die tijd met een bijtel nogh heeft opengehakt een deur van een kleijn kamertje.

Segt doenmaals uijt de thuijn medegenomen te hebben een klijn koper akertje, 'twelk door Cornelis Jansz. en Jaabje is verkogt aan Jan ter Noor, koperslager in de Houttil voor / : -5-8 en vandaar de heijning overgeklommen in eene andere thuijn en malkanderen met turffmolm te hebben gegoojt.

Segt dat hij geduurigh op het land gestaan heeft om wagt te houden.

Bekent ook nogh met Kees Jans, clijne Jaap en Kees Koejenknip te sijn geweest in de thuijn van het Klaverbladt en dat

Kees Potjes sijn hand door het uijtslaan van de glasen gequest hebbende, aan het schoorsteenkleet heeft afgeveegt.

Segt uijt de tuijn van Sijmon Crabbedam een boekje in octavo medegenomen te hebben.

2^e Examen den 9
januarij 1728.

Segt met haar vier personen voornoemt in de thuijn van de schoolmeester geweest te sijn en daar een snaphaan gestolen te hebben dewelke klijne Jaab mede na Hoorn heeft genomen.

Item met haar 4^{ren} geweest te sijn in de thuijn van Westerhuijs en aldaar een glase venster opengebroken en daar door uijt het thuijnhuijs genomen te hebben een tonteldoos met silver beslagh en kettingh.

[scan 144]

[folio 178v]

Segt ook met haar gemelte 4 personen te sijn geweest in de thuijn van Mathijs Put.

3^e Examen in de tugthuijse
den 24^e februarij 1728.

Persisteert bij sijne voorgaande confessie.

Geapprehendeert den 3 januarij 1728.

1 Examen van Kornelis
Jansz. Foppe, soone van
Jan Pottjes oudt 16 jaar,
geboren tot Alkmaar,
den 5 januarij 1728.

Segt tot Amsterdam met sijn broer
gewerkt te hebben aan de vesten en in
de baane.

Segt niets gestolen te hebben tot Amsterdam.

Segt met Klaas Jansz., Kees Koejenknip
en klijne Jaab gelopen te hebben en door
dezelve verleijt te sijn.

Segt in het voorste van de gepasseerde
somer met haar 4 personen gestolen te
hebben eenigen eijeren en die tesamen
opgeslobbert te hebben.

2^e Examen
den 9 januarij 1728.

Bekent dat wanneer sij aan de thuijn
waren daar sij de deur van het thuijnhuijs met
gewelt openbraken (gelijk in het 1^e examen
van Klaas Jans is gemelt) het luijk van

179

het gemelte thuijnhuijs aan het velt komende
geforseert te hebben.

Bekent met haar 4^{ren} ook te sijn gekomen
door een buijtendeur, die vast was, in de thuijn van
Sijmon Crabbedam.

Segt dat klijne Jaab de glasen in de
thuijn van de advocaat Berrien heeft
aan stukken geslagen.

Segt een laddertje gelegd te hebben over de
sloot en daarmede over de hijningh van
de thuijn van Mathijs Put te sijn
geklommen. S—

Segt in de thuijn van den heer hoofd-
officier Vrijburgh de deur met een
bijtel open gedaan en daaruijt
een akertje gestolen te hebben en

ook verkogt voor 5 stuvers, agt penningen.

3 Examen in de tugt-
huijsen den 24 februarij.

Persisteert bij sijn voorgaande confessie.

Sententie van Klaas Jansz.
en Cornelis Jansz.

Schepenen gesien ende geëxamineert
hebbende den criminele eijsch ende
conclusie van d' heer mr. Jacob Josias
Vrijburgh als representerende den hooft-
officier deser stadt R.O. op ende jegens
Claas Jansz. en Cornelis Jansz., beijde
jegenwoordigh gedetineerdens gedaan ende

[scan 145]

[folio 179v]

genomen en wijders gelet op de con-
fessie van de voornoemde gevangens buijten
pijne en banden van ijsere gedaan, mits-
gaders op hetgunt in desen verder
te considereren stond en moveren mogte
doende regt uijt den naam en van-
wegens de hoogh overigheijt de
heeren Staten van Hollandt ende
Westvrieslandt (nadat wij ook wel
hebben in agt genomen de langduurigen
gevankennisse van de gedetineerdens
ende moeilijken toevallen en onge-
makken door de koude aan haare voeten
veroorzaakt, condemneren deselven
gebannen te sijn uijt den voornoemde landen
van Hollandt en Westfrieslandt den
tydt van tien eerstkomende en agter-
eenvolgende jaaren, sonder immiddels
daar weder in te mogen komen op
pøene van swaarder straffe, en wijders
in de kosten en misen van de justitie
(sed non habent) ontseggende d' heer
hooffofficier sijne verdere eijsch en

conclusie op ende jegens de gedetineerders
gedaan en genomen deselven daar-
van absolverende bij desen. Actum
en ter rolle gepronuntieert den
3 junij 1728.

180

Geapprehendeert den 20e july 1728.

1ste Examen van Cornelia
Traagh geboortig van
Emmerik, oud ontrent
25^{en} jaaren. Present den
heeren Carpentier en
Swart, den 20e julij
1728.

Segt verleeden 3 à 4 weeken te zijn
geleeden, dat zij bij de Franze Madmoisiel
is coomen te wonen.

Ontkent het zilver tuijgie van het kind
van doctor Elias genomen te hebben.

Ontkent ook eenig goet, 't zij van
linnen off anders, 't zij van de madmoisiel
off juffr. Keppel genoomen te hebben.

Ontkent ook eenig goet van Cornelia
van Egmond op Zee, bij wien zij gewoont
heeft, genomen te hebben.

2de Examen den
22^{en} julij.

Verklaart haar linnengoet niet te
merken, dog zegt egter wel goet te hebben
dat gemerkt is.

Verklaart de neusdoeken en het hembd,
die met een vreemde merk gemerkt zijn,
gecogt te hebben van een vrouw die langs
de straat met linnen liep en het hembd
tot Emmerik bij een uijtdraagster te
hebben gecogt.

Verte

[scan 146]

[folio 180v]

Verklaart eenigh oud linnengoet, dat haar vertoont wierd, voor drie stuijvers gecogt te hebben van een kleijn meijsje, die haar onbekent is.

Segt de thee gecogt te hebben bij de weduwe Van Keeren op de Breestraat.

3^{en} Examen den
24^e july 1728.

Zegt en persisteert alsnog dat zij de thee bij juffr. van Keeren gecogt heeft als ook dat het de neusdoek is van Anne het groenwijff.

Zegt dat een jong meijsje genaamt Fijtje bij mademoiselle in de cost gecoomen is, ontrent agt dagen nadat zij bij dezelve gewoond had.

Dat zij meend dat Aagje Kuypers het laaken van Caatje Keppel geborgen heeft.

Persisteert alsnog bij de negative noopende het zilver tuijgje.

4^e Examen den
29^{en} julij 1728.

Persisteert alsnog bij de negative.

Ontkent de gouwen ringen, die vermist waren aan het huijs tot Egmond op Zee, gestoolen te hebben.

Ontkent het goude ringetje van den
meijd van mevrouw Kien gestolen te
hebben, alsook de croplap die onder
haar goet is.

181

5^{en} Examen
den 3^{en} augustus 1728.

Persisteert alsnog geen twee kropplappen
off het goude ringetje gestolen te hebben.

Eenen Johanna Cornelia, in judicio compareerende,
verklaart de twee kropplappen (uijt zaekere
sluijtmant van haar gedetineerde ter kamer
van de heeren schepenen zijnde gehaalt
en aan haar vertoont) de haaren te zijn.

De gedetineerde bekent alles 'tgunt door haar in
de voorgaande examinaas is ont kent,
behalven dat zij de laakens en het
zilvere tuijgje heeft gestolen.

Zegt het gestoolene hoepringetje te hebben
verruijlt bij den zilversmit Rooseboom.

Bekent verders ook een hembd en croplap
van Cornelia Pieters gestolen te hebben,
alsmeede van dezelve een witte neusdoek.

6^{en} Examen
den 5^e augustus 1728.

Zegt alsnog van geen gestoolenen
lakens te weeten, offte gestoolen te
hebben en persisteert in omnibus ut supra.

Vide sententiam in het correctieboek folio 66 verso.

[scan 147]

[folio 181v]

Op ordre van
de heeren burger-
meesteren deser
stad den 29 october
1728.

Den 31e october.
1e Examen van Hendrik
Butser geboortigh van
Aernhem, oudt 45 jaar,
jegenwoordigh gedetineerde.

Segt ontrent 17 à 18 jaar oudt te sijn
geweest, dat hij als soldaat gedient heeft
onder het regiment van den heer
Viçouse onder capiteijn Marel.

Segt mede onder het regiment van
d' heer Heukelom en onder sijn compagnie
gedient te hebben.

Ontkent ooijt een manslagh of neder-
laagh gedaan te hebben.

Segt met het sluijten van de laaste
vreede in Holland gekomen te sijn.

Segt dat dese vrouwspersoon, die
met hem alhier tegelijk in hegtenisse
is gebragt, een man heeft gehad
die naa Oost Indiën gevaren is geweest,
die genaamt was Baartman.

2^e Examen den 11 november.

Persisteert by het voorgaande.

3^e Examen den 13 november.

Segt dat hij een pas had gekregen
van d' heer capiteijn Tulken wanneer
hij tot Oostende in garnisoen lagh,
dogh dat hij, schoon sijn pas maar
ses weken hem permitteerde af te blijven,
niet is wederom gegaan na sijn garnisoen,

omdat hij gehoord had dat het regiment gecasseert was.

182

Segt het litteken op sijn regterarm of hand segt gebrand te hebben, dogh immediaat nadat de regter hem voorhiel dat hij de waarhijd spaarde, bekende van eene Gileam van Brussel, die tot Leijden met bedelen sijn onderhoud sogt, de raad te hebben gekregen va[n] eenigh bijtendt goet op sijn handt [te] leggen om daardoor als een bede[laar] met mededogen aangesien te werden.

Ontkent Jan Mauritsz., jegenwoordigh tot Haarlem in detentie ('twelk bij onderzoek is bevonden onwaar te sijn) te kennen of ooijt eenige conversatie met deselve te hebben gehad.

Ontkent alsnogh een nederlaagh te hebben gedaan, ook nooijt tot Bacum te sijn geweest.

4^e Examen den 20^e
november 1728.

Segt in 't jaar van de Battalje van Malplaquet tot Brussel eens geslagen te hebben met een Engelsman, die hij gevaarlijk gequest heeft en daarover op de gevangenpoort soo langh geseten totdat de gequeste wederom was herstelt en persisteert voorts bij de negative.

Segt dat het wel gebeurgen kan dat hij tegens de vrouw, alhier medegedetineerde, gesegt heeft dat hij een nederlaagh gedaan heeft, dogh dat hij dronken was geweest.

[scan 148]

[folio 182v]

5^e Examen den 27^e
november.

Persisteert als voren.

Aan de Ed. Agtb.
heeren schepenen der
stad Alkmaar.

Geeft met behoorlijk respect te
kennen Cornelis Ramp, kapiteijn
in dienste van haar Hoogh Mogh. te
lande, hoe dat hem ter oore is gekomen
dat door den heer hooftofficier alhier
is geapprehendeert seker persoon genaamt
Hendrik Butser, geboortigh tot Aern-
hem, die sigh niet en heeft ontsien na-
dat hij hemselven had begeven in dienst
ter militie onder den capiteijn
Tulkens tot Kortrijk te deserteren
en sijn aangenomen dienst te verlaten,
die schoon naderhandt bij gratie door
de spitsgarde daarvan sijnde gepardonneert,
sigh andermaal heeft aangeboden den
lande te dienen en wederom dienst
te nemen onder het gouverno van
den suppliant 'twelke, schoon de vorige
ligte straffe hem hadde behooren tot
beter gedagten gebragt te hebben,
andermaal van dat effect is geweest
van de compagnie en sijn geheele dienst
te verlaten, mitsgaders malitieuuselijk
soo hij tot Ostenden in garnisoen lagh
te deserteren, aan welke deserteurs
den lande en diegeenen welke de militie
is toevertrouwt ten hoogsten is gelegen

183

vermeijnende diergelijke desertien ten eene
maal onduldelijk te sijn, temeer van een
persoon, die sighselven naderhandt om van
den bedelsak te leven hem heeft verstout

gehadt om sijn eijgen leeden onmenselijk
te verminken, waaromme den suppliant soo voor
sighselve als uijt den naam van het
geheele regiment waaronder hij [...]]
heeft den lande te dienen, sigh bij de [...]]
keerende tot u Ed. Agtb. met versoek
dat u Ed. Agtb. de voornoemte Hendrik Butser,
jegenwoordigh u Ed. Agtb. gedetineerde, gelieve
aan den suppliant over te geven, mitsgaders
aan sijn ordres laten volgen ten eijnde
hij die vervoere en teregt doe stellen bij
de Krijgs-Raad van dat regiment
waaruijt hij op een gansch schelmagtighe
wijse is weggelopen en van den dienst gede-
serteert.

't Welk doende Etcetera

Apostille

Schepenen der stad Alkmaar gesien
ende geëxamineert hebbende dese nevenstaand[e]
requeste ende gelet op het versoek bij den
heer suppliant gedaan, consenteren den suppliant
sijn versoek en geven de gemelte Hendrik
Butser over aan den suppliant omme de-
selve door den Krijgs-Raad van het regiment
sodanigh gestraft te laten werden
als deselve sal oordelen te behooren,
dogh alles ter redelijke costen van
den heer suppliant en werdt de gemelte

[scan 149]

[folio 183v]

Krijgs-Raadt seer vriendelijk versogt
te insteren off hij een nederlaagh
heeft gedaan dan niet, indien ja ons
sulxs eens te willen communiceren.
Actum in Judicio den 2e december 1728.
In kennisse van mij secretaris,
G. Sevenhuijsen.

Geapprehendeert den 29e october 1728.

1e Examen den 31e october
1728 van Anna Barné
geboren tot Bergen
op Zoom, oudt 31e jaar.

Segt dese mede jegenwoordige gedetineerde te heeten Hendrik Butser en met deselve drie weken na Pinxteren uijt Amsterdam te sijn gegaan met intentie om met den anderen een stuijvertje met bedelen te vergaderen en dan te samen te trouwen, dogh dat sij, merkende dat hij een slegte en quade dronk over sigh had, met hem niet heeft willen trouwen.

Segt met deselve te sijn gegaan op Buijksloot en soo na Purmerendt de Beemster door en soo na Schaghen, vandaar na de Tesselse kermis, vandaar wederom op Schaghen en soo na Alkmaar, als wanneer sij een seer been had gekregen en hier een huijsje heeft gehuurdt.

Segt dat de voornoemde gedetineerde, haar wel vertelt te hebben een nederlaagh te hebben begaan tot Aernhem, sijnde hij diestijts een soldaat.

184

Segt dat sij voor desen nogh eenmaal met de voornoemde gedetineerde hier tot Alkmaar is geweest en dat sij op sekere tijd met hem in de stadts Houten sittende op een bankje te schrijjen, hem vraagde waarom hij schrijde, dat hij sulxs in 't eerst weijgerde, dogh op haar langduurig instantie eijndelijk bekende dat hij tot Aernhem een nederlaagh [ha]d begaan.

Segt van een boer gehoord te hebben dat op dese gedetineerde sijn lijff een premie geset was door het Geregte

van Aernhem.

Den 20 november 1728.

2^e Examen

Persisteert bij het voorgaande.

De ondergeschreven collonel van een regiment te voet, ten dienste deser landen, certificeert hiermede dat Jan Tegelkamp en Jan van Exter, beijde bediendens van de heer Vrijburgh, hooftofficier der stad Alkmaar, hebben overgelevert de persoon van Hendrik Butser, gevangene. Actum Breda den 12 december 1728.

Onderstond en was
getekent,
G.W. Mohr.

[scan 150]

[folio 184v]

Geapprehendeert den 7 majj 1729.

1^e Examen van Grietje
Thomas van Daelen oudt
40 jaar, geboortigh van
Amsterdam, den 10 majj.

Segt haar naam te sijn Trijntje IJpers
en ontrent 40 jaar oudt te sijn en tot
Leeuwaarden in Vrieslant geboren te sijn
en aldaar te wonen agter het Blokhuijs bij de Vesten.

Segt aldaar vier kinderen te hebben gelaten
wanneer sij over een dagh à 4 van daar vertrok
en dat dezelve heeft gelaten met een potje
gort en een stuver à 3 aan gelt.

Segt de oudtste 9, de twede 7, de derde 5
en de vierde 3 jaar oud te sijn, zijnde twee
soons en twee dogters.

Segt getrouwt te sijn aan eene Martinus van Leeuwen.

Segt haar cameraad, hier medegedetineert, voor het eerste maal hares levens gevonden te hebben tot Amsterdaam op het hoofd alwaar de schepen naer Alkmaar vaaren en met dezelve op verledene donderdagh, sijnde den 5 maj hier tot Alkmaar gekomen te sijn.

2° Examen den 28 maj
1729.

Bekent van Amsterdam van geboorte te sijn en dat haar ouders uijt Vrieslant sijn.

Zegt tot Amsterdam te wonen in de Goutsblomstraat bij eene Marijtje, die uijt schoomaken gaat en dat aldaar haare vier kinderen sijn met namen Claasje, Caatje, Marijtje en Pieter.

Segt ontrent $\frac{3}{4}$ jaars weduwe te sijn geweest en dat haare man Martinus

185

van Leeuwen in maart laastleden van haar is afgegaen en dat sij met dezelve ontrent 8 jaar is getrouwt geweest.

Zegt dat sij tevoren is getrouwt geweest met eene persoon, die genaamt was Johannes, zijnde een Noorman, dogh wiens van sij niet en wist, dogh maar twee jaar.

Segt niet te weeten of sij jegenwoordigh swanger is off niet.

Bekent uijt het huijs van Marijtje Steenwijk op het Luttik Oudorp e[e]n silver sakorlogie gestolen te hebben.

3^e Examen de 4 junij.

Segt te wonen tot Amsterdam in de Goutsblom Straat, voorbij het Paard in de Wiegh aan de regterhandt als men van de Brouwersgraft inkomt, dogh weet niet net het hoeveelde huijs, op een kamer sijnde een trap op te gaan alwaar 4 kamers sijn en op de voorste van de benedenste te wonen, doende ijdern camer 20 gulden aan huur.

Segt en persisteert alsnogh dat haare voornoemde kinderen sijn ten huijse van de voornoemde Marijtje.

Segt dat men sulxs kan vernemen bij eene Pieter Purmerendt, sijnde haar neeff, kruijjer tot Amsterdam, sit in een pothuijsje onder het huijs van de bakker op de Boomsloot, vlak over de brugh.

Segt dat sij aan Marijtje had gesegt dat sij na Alkmaar gongh om haar man te zoeken.

Segt haar medegedetineerde niet bij haar was doe sij het orlogie genomen heeft.

[scan 151]

[folio 185v]

4^e Examen den 23 junij 1729.

Segt dat sij uijt vreesse en om niet bekent te worden had opgegeven dat sij uijt Vrieslandt van geboorte was.

Segt nu de volkomen waarheijdt te hebben gesegt en wel te mogen lijden dat de heeren sijn nu wederom informeren op hetgunt sij opgegeven heeft en dat in gevalle het soo niet bevonden mogt werden sij wel sodanige straffe

wilde ondergaan als schepenen
sullen komen goet te vinden.

5^e Examen den 2 julij.

Bekent al het gunt sij in de voorgaande
4 examens heeft bekend vals te sijn,
(except het steelen van het orlogie).

Segt in plaatse van Trijntje IJpers
Grietje Thomas van Daelen te heeten.

Bekent Pieter Pietersz. Purmerendt haar
soon in plaatse van haar neef te sijn.

Bekent dat haare medegedetineerde haar
halve suster is, sijnde van een vader.

Bekent dat sij in plaatse van Sijtje Pieters
Jannetje Thomas van Dalen hiet.

Segt bij Liese van Eijl gewoont te hebben
ontrent 18 jaar geleden en met dezelve
tot Gouda een streek te hebben gedaan,
namentlijk gestolen te hebben eenigen lappen
linnen neteldoek en dezelve verkogt aan
een smousin tot Amsterdam en de penningen
daarvan gedeelt.

Segt ontrent 15 à 16 jaar geleden tot Haarlem
geseten te hebben en aldaar gegeeselt
en gebrantekent te sijn en geconfineert
voor 15 jaar, onder de naarm van Grietje
Thomas van Groningen.

186

Segt ruijm 2 jaar geleden tot Hoorn onder
de naam van Maria van den Bergh gegeeselt
en gebannen te sijn.
En den 13 october 1712 tot Amsterdam voor
twee jaar in het tugthuijs geconfineert.

6e Examen den 5 julij.

Persisteert bij haar confessie van den 2e julij, alsmede dat sij orlogie genomen heeft.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 79.

Geapprehendeert den 7 maj 1729.

1e Examen van Jannetje
Thomas van Daelen,oudt
25 à 26 jaar, geboortigh van
Amsterdam.

Segt haar naam te sijn Sijtje Pieters.

Segt verledene donderdagh na de middagh
in de stad gekomen te sijn met intentie
omme een huijs te soeken.

Segt verledene saturdaghmorgen vroegh met
haar medegedetineerde te sijn gaan wandelen.

Segt te woonen tot Amsterdam op het midden
van de Blomgraft ten huijse van eene
Marijtje, wiens man een metselaar
is en Jan genaamt wordt.

Segt met haare medegetetineerde het eerste
kennisse te hebben gekregen in de schuijt.

Segt dat haar vader Jan Pieters sijnde
een timmerman geweest tot Amsterdam
genaamt was.

[scan 152]

[186 v]

Ontkent in het binnehuijs van de koeke-
bakker op het Dronkenoordt naast
de Keijser te sijn geweest.

Segt dat sij maar in het voorhuijs is
geweest en aldaar drie koekjes gekogt

te hebben.

2° Examen 28 majj.

Segt dat haar medegedetineerde haar gesezt heeft dat sij uijt Vriesland van geboorte is en dat sij hier gekomen is om na haar man te soeken, die sij gehoord had dat op een scheepstimmermanswerff alhier werkte.

Persisteert voorts bij het voorgaande geconfesseerde en negativens.

3° Examen den 2 julij.

Segt en bekent dat sij in plaatse van Sijtje Pieters Jannetje Tomas van Daelen heet.

Bekent tot Amsterdam gebannen te sijn omdat betigt wierd van dieverije, 't gunt sij niet gedaan hadt, dogh naderhandt den 10^e november 1725 publicq gegeesselt en geconfineert voor 6 jaar in tugthuijs en 10 jaar gebannen, omdat sij binnen haar bannissement was ingekomen.

Segt tot Rotterdam onder de naam van Jannetje van den Bergh ook gegeesselt te sijn over dieverije en voor 4 jaar aldaar geconfineert te sijn in het tugthuijs.

Bekent dat haar medegedetineerde haar halve suster is.

Ontkent met eene Stoffel Vetlap gelopen te hebben.

187

Bekent wanneer sij tot Rotterdam gegeesselt is geworden dat sij doenmaals

een stuk catoen uijt een winkel
had genomen.

Bekent dat sij wel weet tegens haar
bannissement te sijn ingekomen.

Segt in november 1725 tot Amsterdam
te sijn puplicq gegeeselt en geconfineert
in 't Spinhuijs aldaar den tijd van ses
jaaren en na expiratie van dien gebannen
uijt de lande van Hollandt en Westvrieselant
den tijd van tien jaaren op pøene van
swaarder straffe.

4^e Examen den 5 julij 1729.

Persisteert bij haar voorgaande confessie.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 79.

Geapprehendeert den 12 julij 1729.

1^e Examen van Cornelis
Adriaansz. Schoenmaker, oudt
36 jaaren, woonagtigh tot
Boekel, onder de jurisdictie
deser stadt den 12 julij.

Ontkent tegens wil van de vrouw van
Cornelis Schipper in de schans vooraan
Boekel het schuijtje genomen en daar-
mede onder de brugh om de stadts swaanen
te besetten gevaren te sijn en deselve
te hebben doodt geslagen.

Ontkent van de bakker, jegenwoordigh
wonende in de Keijser, twee brooden
genomen te hebben van het venster.

[scan 153]

[folio 187v]

Ontkent een paender met aalbessen

van het venster van eene Margriet
buijten de Boompoort gestolen te hebben.

Ontkent een halff pints kannetje
van Piet Weegh gestolen te hebben.

Ontkent de koe van Jan de Goijjer
uijt het landt genomen, nogh de-
selve te hebben gemerkt en een stuk
van de staart gesneden te hebben.

Bekent de vrouw van Claas Kousebandt
een klap gegeven te hebben dat deselve
in het water is gevallen.

Bekent tegens wil en dank van de vrouw
van Cornelis Abramsz. tot Boekel
eenigen soldersplanken genomen te hebben en
sulxs meer als eens te hebben gepleegt.

Bekent dat de vrouw voornoemt hem sulxs
telkens heeft tragten te beletten.
Ontkent die vrouw eenigen drijgementen
veel min met het mes te hebben
gedaan en nagelopen.

Bekent ruijm 6 jaaren geleden alhier in
hegtenisse te hebben geseten over een
diefstal van een ijsere pot en
na eenige dagen gevankenisse te
water en te broodt de stad en de
jurisdictie van dien hem te sijn ontseijt.

188

2° Examen van Cornelis
Adriaensz. Schoenmaker, den
14 julij 1729.

Bekent dat hij aan den heer hooftofficier
Vrijburgh heeft geklaagt dat sekere ses
poepen off maijers, werkende diestijts bij Cornelis
Abramsz. tot Boekel aan sijn huijs sijn geko-
men, het huijs met geweld in de vroege mor-
genstondt, wanneer hij uijt was en sijn vrouw
nogh te bedde lagh, hadden opengebroken, in

huijs sijnde de kas alsvoren opengemaakt en daaruijt eenige stukken goet medegenomen en dat vervolgens heeft versogt dat de heer hooftofficier die poepen bij de kop wilden doen vatten en in hegtenisse brengen.

Bekent ook de heer officier te hebben beloofd en versekert sijn Ed. van het gepasseerde suffiçanten bewijsen te sullen beschikken.

Bekent in presentie van de voornoemte ses poepen dat hij vijff gulden aan een van haar verschuldigt is en dat hij die een en andermaal aan die poep geweijsert heeft wanneer die hem daarom quam maanen en aanspreken.

Bekent die vijff gulden voor sijn eijgen gebruik te hebben besteedt en uijtgegeven en boeselgoet voor sijn kinderen daarvoor te hebben gekogt.

Des gedetineerdens vrouw heeft in presentie van den gevange haar man en van de poepen in judicio verklaart dat de poepen het huijs niet hadden opengebrouken, want dat soodra ijmand met de vinger daaraan raakt, deselve opengaat, ook dat sij de kas niet hebben opengebrouken dewijl de sleutel

[scan 154]

[folio 188v]

daar reets in stak en dat de poepen haar hadden gesejt dat sij quamen om die vijff gulden, die haar man schuldigh was, dogh dat sij hadde geseijt, dat sij geen gelt had en onmogelijk niet konden betalen, waarop een van de maijers de kas had opengesloten en geen gelt vindende eenigh goet met goetvinden en volkomen bewillighingh van haar tot een pand ter minne had mede genomen en gebragt ten huijse van Cornelis Abramsz. tot Boekel, soolangh als sij die vijff gulden had betaalt.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 80.

N.B.

Even voor de executie van de sententie van dese Cornelis Adriaens schoenmaker is den heer hooftofficier ter hand gestelt dat ontrent een jaar geleden hij gevange seker persoon met een klijn wit pruijkje op het hoofd passerende door Boekel hebbende bij sich een rijssak daar gelt in was, had aangesproken en nadat hij gemerkt had dat hij na de Saankant, Crommenie of Assendelft toe moest en vervolgens de Geest van Akersloot moest passeren, alwaar het seer eensaam is, hij dezelve met een paard, 'twelk hij sonder vragen uijt de waydt van Jan Paasch tot Boekel had genomen, op de Geest had ingereden ende de voornoemde persoon met het mes in de vuijst had geattaqueert en getragt hem gemelte rijssak met geweld af te knevelen, dogh dat die persoon

189

na een langduurige wederstand eijndelijk door dese en geene menschen die op het land in het hooij arbeidende waaren, wierd ontset en alsoo van hem verlost, alwaar onder anderen present sijn geweest mr. Jan van Boekel, thans woonende tot Akersloot en Aris Langedijk en mee[r] anderen, dat die menschen langh in delib-
ratie stonden, of sij hem gevangen wilden houden en brengen in de Toorn tot Akersloot, dan niet, dogh omdat sij geen officier noch dienaar van de justitie bij haar hadden en bedugt sijnde off sij wel waren gequalificeert, hebben hem wederom laten lopen. Zijnde die geattaqueerde door die ontmoetingh sodanigh ontset, dat hij tot Akersloot of heeft vernagt, of ijmand gehuurd om hem te convoijeren, waarop dese gevangene gehoord ende geëxamineert sijnde, dese historie, (hoewel met ontsteltenisse) sodanig

verdraaijde, dat hij met die persoon was
afgesproken hem met een paard tot
op sijn woonplaats te brengen, en dat wanneer
hij hem met het paard agterhaalden,
dat hij doe niet wilden geconvoijeert
werden, en dat hij nogh een glasje bier
van hem in de herrebergh voor sijn moeijte
had gekregen, en dewijl daar nu geen
tijd was omme hem door getuijgen van
Akersloot te overtuijgen, is dese sake
tot nogh toe ongestraft gebleven.

[scan 155]

[folio 189v]

Geapprehendeert den 10 januarij 1730.

1^e Examen van Hendrijntje
Hendriks Hagens oud 31 en
32 jaaren, geboortigh van Alkmaar.

Bekent in de voorledene natijdt
in de thuijn van dr. Wandelaar te sijn
geweest.

Bekent de tabaksdoos met eenige
provisie van tontel daaruijt genomen
te hebben ende dezelve doos voor 5 stuvers
en ½ pint genever te hebben verkogt.

Segt alleen in de thuijn te sijn geweest,
sonder adsistentie van ijmandt en sonder
eenige complices.

Segt Jan Stam, die een weesjonge is geweest,
wel te kennen.

Ontkent in de Nieuwpoordt eenigh linden-
goet te hebben genomen.

Bekent een oudt boeseltje opgenomen
te hebben, dogh dat haar sulxs door de
soon van Griet met de wangen afgenomen
is.

Bekent in de thuijn van Jacob Tromp
geslapen te hebben.

2^e Examen den 21 januarij 1730.

Persisteert bij het voorgaande geconfesseerde.

Bekent een groen trijpt kusse met leer
gevoert gestolen en verkogt te hebben aan
eene Lijsbeth in de Bordeelsteegh, dogh
weet niet uijt wat thuijn sij dat genomen
heeft.

Bekent van het erff van Jan Hoogduijts
een mop en een kroplap genomen te hebben
omdat hij weijgerde eenigh gelt, dat sij van hem
tegoet hadde, aan haar te betalen.

190

Bekent nogh uijt een thuijn eenigen appelen
gestolen te hebben.

Ontkent van het erff naast het huijs van
de heer van Oudensteijn op Stadtscingel
buijten de Kennemerpoort eenigh goet off
moerellen gestolen te hebben.

Ontkent aan de vensters van het huijsje naast
het klaphuijs nu drie jaaren geleden, gebro-
ken te hebben.

Ontkent uijt het huijs genaamt het Poepe-
leger twee rokken en een boesel genomen
te hebben, maar segt dat de vrouw haar
het boesel heeft gegeven en ook een rok.

Ontkent het snoemes en de haak uijt
de thuijn van dr. Wandelaar genomen te
hebben.

3^e Examen den 24 januari.

Bekent het goet uijt de kas van Joost Kieft

alleen genomen te hebben, dogh dat sij daarop betrapt is geworden, en aldaar wierd bewaart en vastgehouden, terwijl om de dienaars van de justitie gesonden wierdt.

Segt dat sij het mes had getrokken tegens de man, die getrouwt is aan de dogter van Gerret Maarsz., woonende op de Cingel, omdat hij haar had verweeten dat sij haar borrel in het Poepenest niet konden betaalen.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 82verso.

[scan 156]

[folio 190v]

Geapprehendeert den 28^e november 1730.

1 Examen den 30 november 1730
van Gerret Jans uijt de Bever-
wijk, oudt tusschen de 30 en 40
jaar.

Segt smergens tusschen vijff en 6 uuren van
sijn bedt te sijn gestaan.

Segt ten halff seven uuren van sijn huijs te
sijn gegaan na Sijmon Schommel en van-
daar na de Tinbergh buijten het Waterpoortje
en aldaar een soopje genever te hebben gedronken
en na een verblijff van twee uuren van daar te sijn
gegaan na het Zeglis om te sien off hij ook
werk konde krijgen en daarover allenelijk te
hebben aangesproken Anne van de Soeder
en aldaar meede een soopje te hebben gedronken
en vandaar na een cort verblijff wederom
te sijn gegaan na den Tinbergh en daar
te sijn gebleven tot den avondt.

2^e Examen den 1^e december.

Segt dat den hospes uijt den Tinbergh hem
belast had die persoon die daarmede een soopje

sat te drinken, wegh te jaagen.

Segt dat hij kruijjen heeft gekogt in de apotheeq op het Dronkenoordt voor de meijdt uijt de Tinbergh, dogh weet de naam niet van den apothecar.

3^e Examen den 12^e december.

Segt door ordre van sijn baas off meester Claas de duijnmaijer onder het district van Brederoe den persoon van eene Jan Maartens met een snaphaan met hagel te hebben geschooten, omdat hij benefens anderen in duijn geduurigh konijnen quam vangen.

Bekent in sijn dronkenschaph tot sijn leetwesen een ander met het steelen van die bleek buijten het Waterpoortje te hebben betigt.

4^e Examen den 14^e december.

Persisteert als voren.

191

Sententie van Gerret Jansze, alias Gerret Kroes.

Schepenen gesien ende geëxamineert hebbende den criminele eijsch en conclusie van de heer mr. Jacob Josias Vrijburgh als hooftofficier deser stadt R.O. op en jegens den gedetineerde Gerret Jans, alias Gerret Kroes gedaan en genomen en wijders gehoort de confessie bij den gedetineerde buijten pijn en banden van ijsere gedaan, mitsgaders gelet op hetgunt in desen verder te considereren stond en moveren mogte doende regt, condemneren de voornoemde Gerret Jans gebannen te sijn uijt de stadt en desselfs jurisdictie voor den tijd van vijftien eerstkomende en agtereenvolgende jaaren, sonder inmiddels daar weder binnen te mogen komen op pøene van swaarder straffe, ont-

seggende den heer hooftofficier sijne verdere
eijsch en conclusie op ende jegens de gedetineerde
gedaan en genomen denzelve daarvan absolve-
renden bij desen en condemneren deselve
gedetineerde in de costen en misen van de justitie
(sed non habet) actum en ter rolle gepronun-
tieert den 14 december 1730.

[scan 157]

[folio 191v]

Geapprehendeert den 23 junij 1731.

1^e Examen van Sijmon
van Cederen oudt ontrent
34 jaaren, geboortigh van
Alkmaar.

Bekent met een Maartje Joppe, schoon
een eijgen vrouw en daarbij een kindt is
hebbende, sodanigh vleeselijk te hebben
geconverseert dat sij ontrent drie
maanden geleden is verlost geworden van
een dogtertje die hij, gedetineerde, ingeval de
moeder had komen in de kraam te sterven,
ook van gedagten is geweest thuijs te
haalen en als sijn eijgen te besorgen,
dewijl hij overtuijgt is vader van dat
kindt te sijn.

Ontkent met eene Hester Wringh
eenige vleeselijke conversatie te hebben
gehad.

2^e Examen den 2 julij.

Persisteert bij het voorgaande.

Sententie.

Dewijl sigh van tijd tot tijd een gerugt
heeft versprijt van Sijmon van Cederen
geboortigh van Alkmaar, oudt ontrent
34 jaaren, jegenwoordigh gedetineerde als of de-

zelve was lijdende een los, ongebonden, goddeloos
en ergelijk leven, welk gerugte niet onge-
fundeert maar integendeel al te waaragtigh

192

is bevonden, nademaal hij sigh niet heeft ontsien
gelijk hij ook buiten pijn en banden van ijsere heeft
geconfesseert, dat hij, schoon een eijgen vrouw
en kint is hebbende, egter in de voorledene jaare
met eene Maartje Joppe sijnde een arme weduwe,
sodanigh vleeselijk heeft geconverseert dat sij
ontrent drie maanden geleden is verlost geworden
van een dogtertje, waarvan hij, gedetineerde, bekende de
vader te sijn en dat hij ook van gedagten
was geweest indien de moeder in de kraam had
komen te sterven dat kind thuijs te haalen
en als sijn eijgen te besorgen. Zijnde
wijders ook vehementen suspicien en presumtien
dat hij, gedetineerde, ook heeft beswangert eene Hester
Vringh nu jegenwoordigh mede in het kraam-
bedde leggende en van een soontje verlost die
hem, gedetineerde, alleen in haare barentsnode als
vader van haar vrugt verklaart heeft, 'twelk
egter bij den gedetineerde hartnekkigh werdt
ontkent. Alle welke saken in een landt
van justitie en goede ordre niet tolerabel
maar anderen tot afschrik straffbaar sijn.

Soo is 't dat schepenen gesien ende geëxa-
mineert hebbenden den criminele eijsch en
conclusie van de heer mr. Jacob Josias
Vrijburgh, hooftofficier deser stad R.O. op
en jegens de gedetineerde gedaan en genomen
en wijders gelet op de confessie van de gedetineerde
mitsgaders op de respective plaecaten en ordonnantien
in cas subject applicabel en 'tgunt in desen
verder te considereren stond en moveren mogte
doende regt uijt de naam en van wegens de
heeren Staten van Holland, Zeeland en West-
frieslant verklaren den gedetineerde Sijmon van
Cederen eerloos, meijneedigh en incapabel
om eenige staat of officie binnen desen landen
en steden te bedienen en condemneren

Verte

[scan 158]

[folio 192v]

deselve wijders in een pecunieele boete
van *f* 400-:-: ten behoeve van den heer hooftofficier
dogh in cas van insolventie condemneren
deselve gedetineerde den tijd van agt weken
geconfineert te blijven sitten op water
en droogh broodt, ontseggende de heer
hooftofficier sijne verdere eijsch en con-
clusie op en jegens de gedetineerde, gedaan
en genomen deselve daarvan absolverende
bij desen en condemneren dezelve gedetineerde
wijders in de costen en misen van de justitie,
alsdus ter rolle gepronuntieert den
5 julij 1731.

Geapprehendeert den 28 october 1732.

1° Examen van Tames
Verbeek, geboortigh van
Amsterdam, oudt ontrent
35 jaar.

Ontkent als wanneer sijn broeder
op de laaste koemarkt den persoon van
Jeronimus Olij met vuyjsten sloegh, aan
de omstanders gedreijgt te hebben
omme dengeenen die sijn mogt verstouten
dese Jeronimus Olij te ontsetten met
sijn mes in sijn huid te stooten.

Bekent ten voornoemde tijde sijn handt
op sijn mes, 'twelk hij als slagter
op sijn sijde heeft hangen, te hebben
gehouden omdat het door het gedrangh
van de menschen niet uijt de scheede soude
vallen en ijmandt sijn daardoor
mocht beseeren.

193

Voorts persisteert bij de negative en segt

in alles een geruste conscientie te hebben.

2^e Examen den 30^e october.

Persisteert als vooren.

3^e Examen den 4 november.

Ut supra

4^e Examen den 8^e dito.

Ut supra

5^e Examen den 11^e november 1732.

Den gedetineerde segt ten tijde dat sijn broeder met Jeronimus Olij handtgemeen was, seer ontstelt te sijn geweest.

Segt ook wel te kunnen begrijpen dat diestijds hem wel eenigen woorden ontsnapt kunnen sijn die hij nu niet soude kunnen seggen welke en hoedanigh die geweest sijn.

Segt dat hij seer gaarn wil bekennen dat terwijl den heer hooftofficier segt getuijgen te hebben die verklaaren dat hij, gedetineerde, ten voors. tijde een drijgement aan diegeenen die sijn soude verstituten de hand daaraan te slaan, gedaan souden hebben, veel eerder die menschen wil en moet geloven als sijnselfs en op dat fundament seer gaarn wil confesser en gelijk hij betuijgde bij dese te confesser en een onbehoorlijke taal gevoert te hebben, biddende Godt ende justitie deswegens om vergevinghe met betuijginghe hem sulxs van harten leet te sijn, sijn bevelende

[scan 159]

[folio 193v]

en overgevende aen de genadige en barmhertige behandelinge van dese Ed. Agtb. Geregte, biddende dat dogh de heeren gelieven te considereren dat sijn langer detentie tot sijn volkomen ruine is strekkende.

Den 6^e examen den
13 november.

Persisteert als voren.

Sententie.

Schepenen gesien ende geëxamineert hebbende den criminele eijsch en conclusie van den heer Pieter de Karpentier, hooftofficier deser stad amptshalven gedaan en genomen op ende jegens Tames Verbeek jegenwoordigh gedetineerde, mitsgaders geëxamineert de respectieve documenten bij welgemelte heer hooftofficier tot adstruxtie van sijn voors. eijsch overgelegd en wijders gelet op des gedetineerdens voorgaande gedragh en op de confessie van deselve in desen vrijwilligh gedaan, en 'tgunt verder te considereren stond en moveren mogte doende regt, condemneren de getetineerde omme den tijdt van 14 dagen geconfineert en in beslotene hegtensse mitsgaders gedurende dien tijdt met water en droog broodt gedrenkt en gespijsigt te werden, mits nochtans hij, gedetineerde dese condemnatie sal mogen redimeren met de somma van vijfth gulden ten behoeve van de heer hooftofficier condemneren de gedetineerde wijders in de costen en misen van de justitie. Actum en gepronuntieert ter rolle van den 13 november 1732.

Geapprehendeert den 2 februari 1733.

1^e Examen van Arie Sweers,
oudt 36 jaaren, geboortigh
van Lingen.

Segt hier tot Alkmaar 8 jaaren gewoont
te hebben.

Segt een metselaarsgezel te sijn.

Bekent met eene Jan de Vries, sijnde
een opperman van de stadt, mede alhier woonagtigh, tusschen
den 24^e en 25 januarij van dit jaar 1733, tesamen
sonder imandt meer bij haar te hebben, te
sijn geweest in het Wortelstraatje, uijkomende
op het Luttk Oudorp en op de Agterwegh,
waarin verscheijdenen ledigen vaaten lagen,
dat hij, gedetineerde, door gemelte Jan de Vries
op de wagt gestelt sijnde onder de lantaarn-
paal, om te letten of daar ook onraad mogte
komen hij, de Vries, ondertusschen op gemelte
vaaten klom en alsoo van de Ziepziderije
van d' heer Ras af stal de quantijt van
8 à 29 pont loot.

Segt dat het gemelte loot door de gemelte de Vries gestolen,
door hem, gedetineerde, is verkogt aan een voddewijff naast
Maarten Claver, verwer en glassemaker
in de St. Anna Straat over de Keijserstraat,
tegens tien duijten het pondt.

Bekent dat hij, gedetineerde, omdat hij op de wagt
gestaan had, daarvoor hadde genooten seven
stuvers en een halff pintje genever
sonder its meer.

Segt dat gemelte Jan de Vries en desselfs vrouw
dese diverije al eenige tijd hadden voorgenomen
te doen, dogh dat sij niet goetvindende sulxe
tesamen te doen, hem, gedetineerde, met dat
insigt (gelijk van agteren nu klaar kan
bemerken) hadde dronken gemaakt
en wel speciaal om dit bij haar voorgenomen
werk op die manier uijt te voeren.

Segt dat wanneer sij nu tesamen om dit
werk uijt te voeren heen gingen, hij, gedetineerde,
egter betoonde weijnigh sin daarin te
hebben en dat hij gedetineerde na alle gedagten

[scan 160]

[folio 194v]

sigh in geen en deelen daartoe soud en
hebben laten overhaalen, tenzij aan
de eene kant niet door den drank
was gebragt als in een bedwelmingh en aan
de andere sijde door gemelte Jan de Vries
was seer swaar gedreijgt, dat ingevalle
hij sijn post quam te verlaaten, hij hem,
gedetineerde, soude onder de voet stooten.

Segt dat gemelte Jan de Vries sijn meeste
en familiaarste omgangh en conversatie
heeft gehadt met Jan J uijt De Graaff
op de Nieuwe Sloot en met een vodde-
man op de Geest.

2° Examen op den
4 februarij 1733.

Persisteert bij sijn gedane confessie.

Schepenen gesien ende geexamineert hebbende
den crimineele eijsch en conclusie van de heer Pieter
de Karpentier, repræsenterende den hooftofficier
deser stad R.O., op en jegens Arie Sweers,
jegenwoordigh gedetineerde, gedaan en genomen, mits-
gaders gelet op de confessie bij de gemelte gedetineerde
buijten pijn en banden gedaan en wijders op 't-
gunt in desen te considereren stond en moveren
mogte, doende regt uijt den naam en van-
wegens de Hoogh Overigheit d' Heeren Staaten van
Holland en Westvrieslandt, bannen den
voornoemte Arie Sweers den tijd van twaalff
eerstcomenden en agtereenvolgenden jaaren
uijt den lande van Holland en Westvrieslandt,
sonder immiddels daar weder in te mogen komen

op poene van swaarder straffe en condemneren
dezelve in de costen en misen van de justitie
(sed non habet), ontseggende de heer hoofofficier
sijne verdere eijsch en conclusie op ende
jegens de ~~gemelte~~ gedetineerde gedaan en genomen,
dezelve daarvan absolverende bij desen.
Actum Alkmaar en gepronuntieert
ter rolle den 12 februarij 1733.

195

Geapprehendeert tusschen den 25^e en 26^e maart 1733.

1ste Examen den
.. maart 1733 van
Maarten Jansz. Dekker,
oud 59 jaaren, geboor-
tigh van Langedijk.
Præsents d' heeren.

Segt overal te wonen, daar hij werkt offte werk vind,
en nu van de winter te Amsterdam en verleede zomer
in de Schermeer bij de Omval bij Heijn de dekker en
nu een zondagh van Amsterdam te zijn gecoomen.

Segt nadat hij van Schagen en Schorel na werk te
hebben gezogt, eijndelijk hier weder te zijn gecomen.

Segt te Amsterdam in de Goudsblom Straat te
zijn thuys geweest, offte geleegen te hebben bij Jan
en Magdaleen.

Segt buyten de Waterpoort en tusschen de Schermerpoort
op de bleek van Jan de bleeker twee hembden
te hebben gestoolen, gemerkt 't eene J.C., 't
andere J.W.

Segt daarenbooven nogh een paar koussen van
Jan de bleeker te hebben gestoolen.

2de Examen den 30ste
maart 1733. Præsents
d' heeren.

Op articulen.

1.
Off hij, gedetineerde, op woensdag
den 25 jonstleeden niet is geweest ten
huijze van Pieter Hendrikse buijten de
Geesterpoort.

Zegt van ja.

[scan 161]

[folio 196v]

2.
Off hij daar niet is geweest des
avonds omtrent agt uuren?

Zegt van ja.

3.
Off hij daar geen kan bier heeft
gedronken?

Ut supra.

4.
Off hij geen brandewijntie off
genever eijtschte?

Ut supra.

5.
Off Pieter Hendrikxsz. hem niet
weijgerde brandewijn off genever
te geven?

Zegt ja, maar op 't
laatste.

6.
Off hij niet seijde: Ik tap na
10 uuren aan niemant?

Meent van ja.

7.

Off het niet was, omdat hij hem
in huijs niet wilde hebben?

Antwoord zulx niet te weten.

8.
Off hij, gedetineerde, niet aan-
hield om een brandewijntie te
willen hebben met te zeggen, het
komt mij op geen uur off twee aan?

Zegt van naar de Schermeer
te zullen gaan in plaatse
van naar Oudorp.

Nota: Antwoord 'tzelve gezeijt te
hebben ingevolge de vraagh.

9.
Off hij, gedetineerde, niet seijde,
ik moet maar naar Oudorp?

Beantwoord.

10.
Off hij niet van Schoorl was
gecoomen en aldaar een paard
had vercogt?

Antwoord ja.

11.
Off hij doen niet weghgongh, de
Singel langs en dat buijtenom.

Ut supra.

196

12.
Off hij doen niet kwam bij de
bleek van Jan Hendrikxsz. buijten
het waterpoortie?

Antwoord ja.

13.
Off dat niet was tusschen 11 en
12 uuren?

Zegt de præcise tijd niet te weeten.

14.
Off hij doen geen occasie zegt,
om op de bleek te coomen?

Zegt ja.

15.
Zoo ja, met wat intentie hij
dat deede?

Met intentie om een hembdje
voor zijn lichaem te
krijgen.

16.
Off hij, gedetineerde, dat niet
deede, om lijnwaad te steelen?

Beantwoord sub articulo
15.

17.
Off hij ook niet heeft genoomen
van de bleek 2 manshemden?

Zegt van ja.

18.
Off hij ook niet uyt het huijsje
heeft genoomen een paar koussen.

Ut supra.

19.
Off hij niet agter het huijs bij
de schuttingh van de bleek was
omgekoomen.

Ut supra.

20.

Off hij met dat genoome goed
van de bleek niet weghliep?

Ut supra.

21.

Off hij, gedetineerde, niet wierd be-
trapt, doe hij met het goed, dat hij
zegt te steelen, weghliep?

Ut supra.

[scan 162]

[folio 196v]

22.

Zoo ja, van wien?

Zegt van drie personen
zijn betrappt zonder de-
zelve te kennen.

23.

Off het niet was van een van
de bleekers knechts?

Meent van ja.

24.

Off de bleekersknecht hem
niet voort bij de hals greep en
hem vasthield?

Zegt van ja.

25.

Off diezelve knecht hem
niet bij de bleeker in huijs
bragt, om hem te bewaaren?

Ut supra.

26.

Off die knecht doe niet na
de wagt gingh, om die te haalen.

Ut supra.

27.

Off hij niet versogt, dat zij hem wilde loslaate, alzo 't zijn erstemaal was, dat hij gestoolen had en dat zij hem dogh geen schanden zoude aandoen.

Ut supra.

28.

Wat hij, gedetineerde, de hond heeft ingegeven, die maar 1½ roede van het linnen aff lagh?

Zegt niets aan de hond gedaan te hebben.

29.

Off hij, gedetineerde, omtrent 14 dagen tevooren daar ook niet is geweest en van daar heeft genoomen een onderborstrok met een kinderejapon van het drooghhek?

Zegt neen.

197

30.

Waarom hij, gedetineerde, tot Hoorn publicq is gegeeseld?

Zegt te zijn gegeeseld omdat met een hoer, daar hij bij concubineerde, hadde gestoolen een parthij brandhoud, een vrouweschort en een mansbroek.

31.

Off het niet was over gepleegde dieffstal?

Beantwoord.

32.

Wat dat hij daar heeft gestolen?

Beantwoort op articulo 30.

33.

Off daar geen vrouwspersoon
bij was?

Beantwoord.

34.

Off die meede in 't publicq is
gegeeseld?

Antwoort ja.

35.

Waarom hij, gedetineerde, tegen
de bleeker zijde, dat hij booven
Amsterdam vandaan was, als-
meede van Langedijk.

Zegt daar veel gewerkt
te hebben, zoo tot Amsterdam
als Langedijk.

36.

Off hij, gedetineerde, niet wel
bewust is, dat omtrent december
off in december alhier aan de Varndebroek
schapen zijn de hals affgesneeden
en gevild, waarvan de huyden
bleeve legge, dogh het vlees mede-
genoomen?

Zegt neen.

37.

Waar dat vlees is gebleeve?

Ut supra

38.

Off hij, gedetineerde, dat niet

elders heeft vercocht?

Ut supra .

[scan 163]

[folio 197v]

39.

Zoo ja waar, en tot wat prijs?

Is beantwoord hier-vooren.

40.

Off hij, gedetineerde, dat alleen heeft gedaan, dan off hij meede makkers heeft gehad.

Ut supra.

41.

Zoo ja, wie die zijn en waar dezelve haar onthouden?

Ut supra.

42.

Off hij, gedetineerde, dat steelen van schapen op die wys niet wel meerder heeft gedaan?

Ut supra.

43.

Hoe langh hy dat wel heeft gedaan, en met wien samen?

Ut supra.

44.

Off hij, gedetineerde, alhier op de Cooningswegh ook niet wel een bleek heeft bestolen.

Verklaart daar niets van te weten.

45.

Zoo ja, op wat tyd?

Beantwoord.

46.

Off hij in de herfst alhier op de
Miend meede geen bleek
heeft bestolen?

Zegt van neen.

47.

Zoo ja, wie hem meede
hulp, om 't goed te steelen.

Beantwoord.

48.

Waar hij dat gestoolen goed
heeft vercocht off gelaaten?

Ut supra.

49.

Off hij, gedetineerde, niet meer
in hegtenis heeft gezeten?

Zegt nergens anders dan hier, tot Hoorn.

198

50.

Waar hij meerder vastgezeeten heeft,
wat feijten begaen, en hoe daar-
over gestraft is?

Zegt nergens dan als vooren,
gelijk meede te zien is, sub
articulo 30, aangaande de straff.

51.

Off de hoer daar hij tot Hoorn
bij hield, hem niet aan den regter aldaar

over begane dieffstallen aangebragt.

Zegt, van ja.

52.

Wat de reden was, dat die hoer hem tot Hoorn beklapte?

Zegt omdat hij haar geslagen hadde.

53.

Hoe lange hij met dezelve hoer gehouden heeft?

Zegt van ruim een jaar.

54.

Wat tijd het was, dat hij met haar ommegangh had; hoe langh zulx duurde?

Zegt van in 't jaar van 1725 offte 1726 ommegangh met haar gehouden te hebben.

55.

Waaromme hij haar verliet.

Omdat zyluij door de justitie van malkander zijn gezet.

56.

Off dat niet was, omdat zij ook andere manspersoonen aanhield?

Zegt van ja.

57.

Off hij gedetineerde ten tijde voors. niet was getrouwt?

Zegt van ja, omdat hij van zijn eigen wijff was wegh offte affgelopen en met de gemelte gegeselde hoer hield.

58.

Waar hij 't geld vandaan kreegh,
dat hij tot onderhoud van de voors.
hoer noodigh had en depenseerde?

Zegt dezelve onderhouden te
hebben door zijn daghuur.

59.

Off hij zigh daaromme niet overgaf
tot dieffstallen?

Zegt van ja, dogh dat zij veel
meerder stal en inbragt en
ook met malkander verteerde.

[scan 164]

[folio 198v]

60.

Wie hem deswegen wel heeft
aangezogt en tot dieverijen
geraden?

Zegt, de hoer.

61.

Waar hij veeltijts het gestoolen
goed, zoo binnen deeze stad
als elders, gewoon was, te vercoopen?

Zegt daarvan nergens
yets van vercoogt te hebben.

62.

Off hij bij vercoop geen zeer
geringe prijs voor 'tzelve kreegh.

Zegt ja, maar dat hij 'tzelve
niet te regte weet.

63.

Welke personen hun met het
koopen van gestoolen goederen

wel ophouden?

Zegt dat de hoer 'tzelve te
Hoorn vercogd en anders daer
niet van ~~d~~ te weeten.

64.

Wat goederen, bij hem gestoolen,
hij wel vercogd heeft en waar.

Beantwoord.

65.

Off hij de endvogels en hennen
niet behendigh tot Langedyk kon
nemen?

Zegt neen.

66.

Off hij dat gevogelte de huijs-
lieden niet dikmalen bij
nagten en ontijden ontvremt
heeft?

Beantwoord.

67.

Off hij die dan niet zelfff
consumeerde?

Zegt van neen.

68.

Off hij in de voorleede jaare
niet eenige rokjes en jakjes
tot Langedijk heeft gestoolen?

Verklaart ut supra.

69.

Off hij daar ook niet dikmalen
bleekjes heeft bestoolen?

Zegt van neen.

70.

Waar hij die goederen bragt, dan
off hij die alleen in zijn armoedt
selff gebruijkte?

Zegt van neen. Zulx vervol-
gens noijt te hebben gedaan.

71.

Off hij uijt soberheijt zijner
kostwinnige niet tot dieverijen
is overgegaan?

Zegt ja, dogh zulx met
de hoer van hem te hebben
gedaan.

72.

Off het hem niet jammert, dat
hij zoo veel goede luyden het
hare heeft onttrooft?

Zegt van ja.

73.

Off hij van 't linnen, rokjes,
schapen en ander gevogelte
door hem gestoolen en gevilt,
geen minder voordeel heeft
getrokken als de eijgenaars
wel schade daaraan hadden?

Is beantwoord.

74.

Hoe hij de stoutmoedigheyt bequam
om de bleekerije buijten deeze stadt
waterpoort te beklimmen daar o[ver]
dezelve zoodanige affgrijselijke en
booze honden leggen?

Zegt zulx zelffs niet
te weeten, zoo door de drank,
als anders.

75.

Off de honden op zijn aannaderingh
blafte, dan off die sweegen en
geen geluijt sloegen, zelff niet
doen hij bereets al aan 't inpakken
van 't linnen was?

Zegt geen honden gehoort
offte gezien te hebben.

76.

Wat hij de honden heeft voorgegoijt
offte gehouden, om die te doen swijgen?

Zegt niets.

[scan 165]

[folio 199v]

77.

Wat middelen wel veel malen
daartoe werden gebruijkt.

Zegt zulx niet te weeten.

78.

Immers wat hij heeft gedaan,
om dezelve het baffen te beletten?

Beantwoord.

3^{den} Examen den

31ste maart 1733.

van de voors. gedetineerde.
Præsent de heeren Mobachius,
Cloek, De Lange, De Jonge,
Baert et Carpentier.

1.

Off hij, gedetineerde, nadat
hij tot Hoorn gegeeselt is,
niet weder met de hoer, met
wien hij het aldaar hield, heeft
ommegangh gehad?

Zegt de hoer zedert
dien tijd niet te hebben gezien.

2.
Off hij haar na die tijd niet
tot Amsterdam heeft ontmoet
en gezien?

Zegt neen.

3.
En aldaar eenige tijd met
dezelve omgesworven?

Beantwoord.

4.
Hoe die hoer genaamt en
ook bijgenaamt was?

Zegt dezelve te heeten Griet Claas.

5.
Off die naderhand niet tot
Amsterdam is geapprehendeert
geworden?

Zegt zulx niet te weeten.

200

6.
Off hij, doe zij aldaar gevat
wierd, t' Amsterdam niet he[eft]
verlaten?

Beantwoord.

7.
Waar hij, gedetineerde, zigh
zedert zijn ontfangene straff
heeft opgehouden, daarvan met
uijtdrukkingh van tijd een net
verhaal te doen, ook wat zijn
handwerk is geweest en bij wie

gewerkt?

Zegt over Amsterdam
naar Zeeland te zijn gegaan
en een jaar tot Zierick-zee
te zijn gebleeven en vandaar
na Den Briel en tot
Zierik-zee gewerkt te hebben
in 't dekken bij eenen Joost en
desselffs zoon.

8.
Off hij nu niet al eenige tijd
zigh om deeze stad heeft opg[ehouden].

Zegt neen.

9.
Wiens paart het was, dat hij
op den 23 à 24 maart jongstlee-
den tot Schoorl vercogt heeft?

Zegt te zijn geweest een
boers paart van Warmenhuijzen.

10.
Wat hair off couleur 'tzelve
hadde?

Zegt een swart kleijn
paartie te zijn geweest.

11.
Hoeveel geld hij daarvoor
heeft gecreegen, en aan wien
hij het heeft vercogt?

Zegt 'tzelve voor vier gulden
en thien stuvers te hebben vercogt
aan eene buurman van gemelte
boer van Warmenhuyzen.

12.
Hoe lange hij eijgenaar van 't-
zelve paard was geweest en
van wie gekogt?

Voor de middagh zegt 'tzelve
paart te hebben gecogt en
na de middagh vercogt te hebben.

13.

Waar 'tzelve geduurende deeze
winter op stal heeft gestaan
off in 't land geloopt?

Zegt zulx niet te weeten.

[scan 166]

[folio 200v]

14.

Waar hij, gedetineerde, de geheele
gepasseerde winter heeft gewerkt
en gewoont?

[Zeg]t tot Amsterdam in de
[Gouds]blom Straat gewoont te
[hebben] bij eenen Magdaleen, wiens
[...] een schoenmaker, was
[...t] [...is].

15.

Off hij met geen meer slegt
volk als de voornoemde hoer con-
versatie heeft gehad?

Zegt van neen.

16.

Off hij niet heeft verkeert met
persoonen, reets in 't rasphuys
tot Amsterdam geconfineert?

Ut supra.

17.

De persoonen te noemen met
wien hij binnen Amsterdam
ommegangh heeft gehad?

Beantwoort.

18.
Off hij, gedetineerde, onder
geen andere naam bij haar
bekend was?

Zegt van neen.

19.
Hoe hij zigh van haar liet
noemen?

Zegt hem anders niet
te hebben laten noemen
als Maarten Jansz.

20.
Bij wie hij tot Hoorn
heeft gewerkt kort voor zijn
detensie aldaar?

Zegt tot Hoorn noijt
te hebben gewerkt, maar
rontsomme.

21.
Off sijn kostwinning aldaer
niet meer in steelen als
werken bestond?

Zegt van neen.

22.
Off hij uijt Hoorn gebannen
zynde, zigh aanstonts na
Amsterdam begaff?

Zegt van ja, met de veer-
man naar Amsterdam te
zijn gevoert.

201

23.
Hoe lange hij hem doen tot
Amsterdam off elders heeft

opgehouden?

Zegt tot Amsterdam
twee nagten te zijn geweest
op 't Franse pad.

24.

Bij wie gewoont en waar
gearbeijd?

Zegt bij eenen Jan de Frans-
man.

25.

Off hij, gedetineerde, de gestolen
goederen niet vercocht heeft
binnen Alkmaar.

Zegt noijt eenigh gestoolen
goed in Alkmaar te hebben
vercocht.

26.

Waar hij dezelve wel vercocht
heeft?

Beantwoort.

27.

Zoo hij deeze vercoopingh komt
te ontkennen hoe hij, gedetineerde,
by zijn laaste examen bij zijn
examen konde seggen, dat hij
zeer geringe prijs voor zijn
gestoole goederen kreegh?

Zegt zulx noijt bekend
te hebben.

28.

Off hij, gedetineerde, deeze winter
niet tot Langedijk heeft huys-
gehouden.

Zegt van neen.

29.

Off hij by die occasie niet wel heeft gehoort, dat daar rokjes en jakjes waaren gestoolen?

Zegt daar noijt van gehoort te hebben.

30.

Ook verscheijde hennen en enden.

Ut supra.

31.

Off hij, gedetineerde, noijt eenigh goed, 't zij van linnen, wollen off anders binnen deeze stad heeft vercogt?

Zegt van neen.

[scan 167]

[folio 201v]

32.

Off hij derfft ontkennen nu onlangs geen goederen binnen deeze stad vercogt te hebben aan een uytdraagster?

Zegt van neen.

33.

Met wien hij die goederen heeft vercogt, en aan wie?

Ut supra.

34.

Alzoo hij, gedetineerde, heeft bekent uyt soberheijt tot dieffstallen overgegaan te zijn en 't hem jammert zoo veele eerlyke lieden 't hare berooft te hebben, daaromme tot

becoominge van gratie suyver
uyt te beleiden waarinne
die diverijen bestaan, met wie
gepleegt, en waar de goederen
gebleeven zijn?

Zegt noijt geen andere
diverijen als met de hoer
gepleegt te hebben, als hij
op articulo 73 en 74
in zijn 2de examen
heeft bekent.

Volgt nog 1 derde
examen, dog zonder
interrogatorien. Præsents
als vooren et dato als
vooren.

4de Examen den 10^e april 1733.
Præsentes omnes præter
Cloek.

Zegt den 22^e maart 1733 des
snagts te zijn geweest ten huize van
Antie Huijberts op de Heul aan de
girrie.

Zegt sanderdaags tevooren tot
Schoorl te hebben geweest bij Jan
Schoen in De Roos.

Persisteert bij zijn voorgaande confessie.

Zegt smorgens daaraan naar
Schagen te zijn gegaan naar zijn
broer.

En van Schagen dingsdaags hier
na toe te zijn gevaaren en des
snagts, bij Abraham in De 3 Lootsen
in 't Schapesteegje.

Vide sententiam in 't correctieboek, folio 85 verso.

Geapprehendeert den 7^e maart 1733.

1ste Examen den 10 maart
van Steven Reijersz. van Outhuy-
zen geboortigh van Haarlem,
oud omtrent 21 jaar.
Præsent de heeren.

Segt bij d' heer Schuijt als leerloyersknecht te dienen.

Præsent d' heeren

2^e Examen, den 12^{en}
maart 1733.

Segt op den 7^{en} deezer smorgens ten 8 uren met eenen Christianus, Pieter en Abraham Cromhout, alle meede leerloijersknechts van d' heer Schuyt, te zijn gegaan uyt schieten en nadat zij na eenige spreuwen geschooten te hebben tezamen te zijn gegaan na de de schuur, zijnde smiddags ten een uren en dat de meestersknecht haar tegemoet voerde, dat zij nu vandaagh niet zoude werken, omdat zij van de morgen hadden versuijmt te werken, waarop Christiaan de gemelte meestersknecht qualijk bejegende en hem aanviel en eenige slagen gaff, nemende een schraapmes en sloegh daarmede na de meestersknecht, 'twelk hem miste dog troff de deur, waardoor een groote spaander van de deur affsprongh, hem wederom aangrijpende en werpende in de runkuijp. Weijgerende ondertusschen de specie van 't geld, die gemelte meestersknecht hem tot voldoeninge van zijn arbeidsloon gaff, waarover ook eenige rusie en woorden zijn geweest.

Zegt dat daarop met de gemelte Christiaan de Ruijter met de voornoemde persoonen te zijn gegaan na Harmen uyt 't Nieuweland, zynde omtrent des namiddags ten 3 uren en aldaar de man ontrent 3 stuvers aan genever te hebben

[scan 168]

[folio 202v]

geconsumeert en vandaar tusschen 4 en 5 uren te zijn gegaan na den Oude Vesten aan het huijs van Jan de jakjesnaijer, alwaar zij behalven de hospita vonden een vrouwspersoon die met de gemelte Christiaan apart is gegaan, dogh dat zij zigh daarmede niet dorsten bemoejen, omdat gemelte Christiaan, veel sterker zijnde als sij, haar daarover kwalijk zoude getracteerd hebben.

Zegt dat hij niet weet hoeveel quantiteyt brandewijn dat zij daar met den anderen hebben geconsumeert, dogh dat 't hem wel een seshalff gecost heeft.

Zegt dat zij dronken zijnde geworden, onder malkanderen questie hebben gecreegen ende dat zij tezamen eenige flessen, leedigh zijnde, door de glazen van gemelte hospes hebben gegooijt.

Segt van daar te zijn gegaan aan een huijs by 't stadserff, zynde de slaapstee van Christiaen, daar zij niet conde incoomen, met haar messen geschrapd en gesneeden op de straat ende de deur aldaar.

Segt ook te zijn geweest naast het huijs van de slaapstee van gemelte Christiaan, alwaar zij eenige tijt gezeeten hebbende, hij, gedetineerde, rusie teegens de man van 't huijs zogt en het mes trok, waarop den hospes hem, gedetineerde, bij het hair de deur uijt scheurde en op straat schopte.

Zegt van daar te zijn gegaan bij eene Hendrikje, een groenvrouw in 't Fnidsen op de hoek van de Nieuwestraat, alwaar zij zoodanige rusie hebben gemaakt, dat aldaar eenigh volk vergaderde door dien zij alle vier met haar messen vuur en vlam schraapte op de straat, nemende haar puthaak, die bij de deur stond, waarmede zij langs en

op de straat groote ravasie maakte.

203

Zegt die puthaak te hebben meede genoomen en te zijn gegaan na de St Anna Straat, alwaar zij na een zekere persoon, die op de straat haar teegen quam, gestookten te hebben.

3^{den} Examen den 17
maart 1733. Præsent
d' heeren.

Zegt hij, gedetineerde, de puthaak ont-
weldigt te hebben van een man in de Nieuw[e]
Straat.

Zegt hij, gedetineerde, na dezelve man
gesneeden te hebben, maar zijn makkers
na de meer gemelde man gestookten te hebben,
gaande van de Nieuwe Straat na de S^t
Annaas Straat, alwaar zij tezamen vehe-
mentelijk schrapte, snijdende Chrtiaan de
Ruyter na zeeker persoon, die zij aldaar
diestijd bevond.

Zegt wijders dat gemelte Christiaan
de Ruijter in dezelve straat vindende een
vrouw over haar deur leggen, zeggende hij, Christiaan
de Ruyter, tegens haar: Jouw ouwe donders
off beest, spreek jij ook nogh, terwijl hij zijn
hand op hieff na haar te snijden.

Zegt daarvandaen gegaan te hebben door de
Agter Straat na den Dijk, houdende de put-
haek algeduurigh in zijn hand en op den Dijk
gekoomen zijnde schrapte en maakte met
dezelve aldaar een groot geweld, terwijl zijn
andere compliese met messen langs de steene
schrapte, ziende aldaar voor 't Paartshoofd

Verte

[scan 169]

[folio 203v]

eenige vrouwspersoonen, jaagende hij,
gedetineerde, met Christiaan dezelve na,
in zooverre dat zij genoodzaakt waeren
tot in de tweede stal te gaan.

Zegt vandaar gegaan te zijn na de
Kooningswegh, schrappende hij, gedetineerde, insge-
lijx als booven, met de puthaek en
zijn cameraets met de messen.

Zegt eerst aldaar ontmoet te hebben Har-
manus Veldhoen, slaande hij, gedetineerde, zeer
vehementlijk ende verwoet met de puthaek
op de gezegde Harmanus, in zooverre
dat de eijsere haek daarvan affvloog.

Zegt dat de Ruyter Christiaen hem in dien
behandelingh en rancontres adsisteerde
met 't uijtgetooge mes, vattende wijders
hij, gedetineerde, de gesegde Harmanus
in zijn hair met zoo veel forse, dat hij daar
een vlok uijttrok.

Zegt ondertusschen dat Harmanus 't
ontvlugte wouw dat Christiaan na de gesegde
Harmanus met 't mes gingh, wetende
hij, gedetineerde, niet wat off de intentie
was van de voornoemde Christiaan om hem te
snijden off te steeken.

Zegt nadat zij Harmanus verlieten hij, gede-
tineerde, wederom 't mes trok, schrapende met
'tzelve al weder langs de steenen, wanneer
hem een dienaar van de justitie ontmoet en
in die omstandigheeden, slaande hem met zijn
stok, loopende hij, gedetineerde, daarop wegh,
zeggende tegens de dienaar: Wat donder slaat
gij mij. Koomende wederom bij de Sluijs bij de
dienaer, zeggende tegen de omstanders: Jaap
heeft mij geslaagen, zulke twee dienaers
kan ik wel aan malkaar rijgen.

Sententie van Frans Jacobs en
Willem Claes.

Schepenen, gesien ende geëxamineert hebbende den criminele eijsch en coclusie van de heer Joan van Egmond van der Nijenburgh, hooftofficier deser stad R.O. op en jegens de gedetineerdens Frans Jacobs en Willem Claes gedaen en genomen en wijders gehoord de confessie van deselven buijte pijn en banden van ijsere gedaen, mitsgaders gelet op 't-gunt in dese verder te consideren stond en moveren mogte, doende regt, condemneren den voornoemte Frans Jacobs en Willem Claes gebannen te sijn uijt dese stad en derselver jurisdictie voor de tijd van tien eerstkoomende en agtereenvolgende jaeren, sonder inmiddels daer weder binne te moge koomen op pøene van swaerder straffe, ontseggende den heer hooftofficier sijnen verdere eijsch en conclusie op ende jegens de gedetineerdens gedaen en genomen, deselve daervan absolverende bij desen en condemnerende wijders haer, gedetineerdens, in de costen en miesen van de justitie (sed non habet) Actum ter rolle gepronuntieert den 6 augustus 1733.

N.B. Frans Jacobs heeft de onkosten betaelt.

N.B. De examinaas vergeeten sijnde alvorens te registreren, volgen hierna.

[scan 170]

[folio 204v]

Geapprehendeert den 7 julij 1733.

1° Examen van Frans Jacobs en Willem Claes, beijde binne deser stads jurisdictie woonagtigh, op den 9 julij 1733.

Bekennen samen te sijn geweest op den 6 deses in een herbergh buijten dese stad, genaemt het Poepenest en aldaer eenige dranke geconsumeert te hebben.

Ontkennen met opset en met een quaet voornemen daernatoe te sijn gegaen.

Ontkennen haer messen of eenigh scherp geweer getrokken of gebruikt te hebben.

Ontkennen eenigh quaet of ijmandt eenigh leet aangedaen te hebben.

2^e Examen den 14 julij.

De gedetineerdens persisteren als vooren.

3^e Examen den 18 julij.

Bekennen met den hospes uijt het Poepenest eenigh verschil te hebben vercregen en met een tinne kolff deselve eenige slaegen aan 't hoofd te hebbe gegeven, waardoor ~~dat~~ is ter aerde gevallen.

Ontkennen het voornemen te hebbe gehad om de gemelte hospes, Piet Jan genaemt, de kop in te slaen en hem alsoo van kant te helpen.

205

4de Examen den 24 julij.

Persisteren bij het voorgaende.

Vide sententiam folio 204 in dit boek.

Geapprehendeert snagts tusschen den 13 en 14 junij 1735.

1e Examen van Lijsbeth Hendriks

Goosen oudt 56 jaaren, geboortigh van Buuren in Gelderlandt en nu laast omtrent 35 à 36 jaaren alhier hebbende gewoondt, tegenwoordigh gedetineerde. Den 14 junij.

Segt ten eenemaal onnosel en onkundigh te sijn geweest van het voornemen van haar soon, die op den 13 junij een considerable somma van penningen, gemaakt goudt, zilver en juweelen, goude kettings, ringen, etc. uijt het huijs en silverkas van de silversmit Roseboom, terwijl dat hij, Roseboom, met geselschaph waar onder de gedetineerde ook was, uijt de stad was.

2^e Examen den 17 junij.

Gevraagt zijnde of sij, gedetineerde, savonds thuijs komende en haar soon niet thuijs vindende, egter had geveijnst dat haar soon thuijs was en deselve bestraft en geslaghen hadde.

De gedetineerde antwoordende segt indien sij sulxs mogt gesegt hebben, sulxs in haar confusie en onwetenhijdt moet geschiet sijn.

Gevraagt sijnde waar sij de sleutel van Rosebooms huijs heeft laten namaken en hoe de smit genaamt is.

[scan 171]

[folio 205v]

Antwoord daar niets van te weeten.

Gevraagt waar dat se de kleijnodien, die sy onder haar schoot gedragen heeft, dienselfde avondt gelaten of gebragt heeft.

Segt daar niets van te weeten en in ijder hand alleen maar een neusdoek

te hebben gehad.

Gevraagt sijnde wat sij dien avond,
doe sij thuijs quam met Roseboom en het
geselschaph seer schielijk van de
wagen afgaande en immediaat
haar huijs, staande naast het huijs
van Roseboom, opsluijtende en aanstonts
de trap opklimmende op haar solder
te doen had, wat sij daar vindt, etc.

Zegt niet boven te sijn geweest als
in presentie van de bode Depmar.

3^e Examen den 18^e.

Segt en bekent op de oertuijgingh van de silversmit
Roseboom, dat sij in dienst sijnde van gemelte Roseboom
van tijt tot tijt eenigh goudt heeft gestolen
en bij elkander in een verborgen plaats aldaer
in huijs eenigh tijt heeft verschoolen totdat
sij een quantitijt daarvan bijeen had vergadert
en hetselve op een sekere tijt in het eijsertje
van Roseboom gesmolten heeft en aan
Roseboom te koop gepresenteert, die hetselve
ook heeft gekogt voor in de tagtigh gulden, dogh
dat Roseboom daarover nagedagten gekregen
hebbende en bevonden dat het goudt in sijn
eijssertje was gesmolten, haar had opgestre-
den dat sij dat goud van Roseboom had genomen,
gelijk sij sulxs ook aan hem confesseerde
en sijn gelt wederom heeft gegeven, dogh dat
Roseboom haar 't zedert dien tijt in geen vast
dienst heeft gehouden.

206

Gevraagt of sij niet gesegt
heeft dien avond, doen sij uijt rijden
sijn geweest en thuijs quamen,
dat haar soon niet thuijs vin-
dende was na sijn winkel om-
dat het daar druk was.

Antwoord

Segt dat sulxs wel waar
kan sijn en het niet te
ontstrijden.

En naderhandt dat sij haar soon
had geslagen, omdat hij niet
wel op het huijs gepast had en
dat hij nu na bedt toe was gegaan.

Bekent als vooren.

En naderhand wederom dat
haar soon de stad was uijtgegaan.

Segt sulxs niet hebben
konnen seggen, dewijl sij sulx
niet en wist.

Of sij niet tegens een der
dienaars van de justitie heeft
gesegt, dat sij hoopte dat haar
soon haar niet soude beswaren.

Antwoord neen.

Of sij niet en weet waar dat
nogh eenigh goet, 't zij gout,
silver of diergelijke van Roseboom
is gebragt of verstoken of in
bewaringh gebragt.

Antwoort neen.

Of sij niet een voornemen
heeft gehad haar soon te volgen.

Segt van neen

Den 21^e junij 1735, 4 examen.

Persisteert als nogh bij de negative.

5 Examen 23^e.

Segt maar eens voor de heeren van mr. Abram Prik hembde gewassen te hebben, en of daar sloopen onder sijn geweest of niet, is haar vergeeten.

[scan 172]

[folio 206v]

en persisteert voorts bij haare voorige confessie en speciaal bij die op het derde examen gedaan.

6^e Examen den 30 junij.

Persisteert als vooren.

7^e Examen den 2 julij 1735.

Persisteert als vooren.

Sententie.

Schepenen gesien ende geëxamineert hebbende den criminele eijsch en conclusie bij de heer hooftofficier Johan van Egmont van der Nijenburgh R.O. op ende jegens Lijsbert Hendriks Goosen, jegenwoordigh gedetineerde, gedaan en genomen, ende gelet op de confessie bij de gedetineerde gedaan, doende regt, bannen dezelve gedetineerde uijt dese stad ende jurisdictie van dien den tijd van 20 eerstkomende en agtereenvolgende jaaren, sonder inmiddels daar weder in te mogen komen op pøene van swaarder straffe, ontseggen gemelte heer hooftofficier sijne verdere eijsch en conclusie op ende jegens de gedetineerde gedaan en genomen, dezelve daarvan absolverende bij desen, en condemneren wijders de gedetineerde in de costen en misen van de justitie. Actum en ter rolle gepronuntieert den 26 julij 1735.

Geapprehendeert den 11 october 1736 in de Wieringer Waardt en alhier overgebracht op versoek van d' heer hoofofficier Jan van Egmont van der Nyenburgh.

Den 11 october.

1e Examen van Casper Jans
Maijer gebooren tot Tim-
merlagen in Munsterlandt,
oudt 28 à 29 jaar.

Segt hier tot Alkmaar ontrent 4 jaar
gewoont te hebben en ontrent $\frac{3}{4}$ jaars
agter den anderen in dienst van Arie Glas,
leerloijer, te sijn geweest als leerloijerskneg[t].

Segt ook bij een boer op De Hoeff, genaamt
Gerret Smit, 3 à 4 jaar als knegt gwoont
te hebben.

2e Examen den 16 october.

Ontkent gemelte Arie Glas its onvreemt of
ontstolen te hebben.

Ontkent ook oojt eenigen schaap of schape[n]
gestolen te hebben.

3e Examen den 20 dito.

Bekent in de maand van junij 1736 5 à 6
kalfsvellen uijt de leerloijerije van gemelte
Arie Glas gestolen te hebben en ook verkogt
aan eene Jan Claasz. in de Hekelstraat.

Bekent ~~eenige~~ allenigh dese diverije
gepleegt te hebben.

4e Examen den 23e october.

Segt ontrent de maand van majj aan gemelte

Jan Claasz. gebragt en verkogt te hebben een dragt van vetten kalfsvellen, waarvoor hij soo veel gelt voor moeste hebben als Jan Claasz. oordeelde ten uijtterste ~~oordeelde~~ dat sij waardigh waaren.

[scan 173]

[folio 207v]

Segt dat hij aan Jan Claasz. hadde gesezt, dat hij een swager had op Den Hoef wonen, die een slager was en dat sijn swager hem met dese vellen had afgesonden om deselve te verkopen en dat indien hij, Jan Claasz., daarvoor sodanige prijs wilde geven daar sijn swager mede tevreden was, dat hij hem dan meer huijden souden besorgen.

Segt dat hij van gemelte Jan Claas ordinair 3 à 4 stuvers ontfinch voor sijn moeijte omdat hij deselven quasi soo verre had gedragen.

5° Examen den 25e dito.

Persisteert als voren.

6 Examen den 27 dito.

Bekent ook een rok, hangenden op Den Hoef in het huijs van eenen Pieter Loos ~~genaamt~~ genaamt, gestolen te hebben, dewijl het huijs open stond, en deselve verkogt in dese stad aan een vrouw die hij niet kende voor 3-10-0.

Bekent dat sijn vrouw hem menigmaal wel gevraagt heeft waar of hij soo veel gelt vandaan had, dat sij vreesde dat hij daar niet regtmatigh aan quam, dogh dat hij haar telkens had geantwoordt dat haar sulxs niet raakte of scheelen kon.

Segt niet te kunnen seggen hoe menigmaal

en hoeveel vellen hij wel gestolen heeft.

Segt dat hij deselve gewoon was sondags smorgen, onder de predicatie deselve te brengen aan Jan Claasz., en ook somtijts deselve te hebben gebragt op sijn solder aan sijn eijgen huijs.

208

Ontkent de deur van de looijerije opengebroken te hebben, maar segt agterom te sijn gelopen en de klink van de deur open te hebben gedaan of opgeligt.

Segt nooijt aan nijmand meer van dese gestolen velle verkogt te hebben dan als alleen aan gemelte Jan Claasz.

Segt ook nooijt eenigh droogh leer gestolen te hebben.

Segt 12 à 24 stuvers per vel te hebben ontfangen.

7 Examen den 30e october.

Persisteert als voren.

Vide sententiam in het correctieboek folio 87verso.

Geapprehendeert den 6^{en} october 1736.

1e Examen van Anthonij Overbeek, oudt 38 jaaren, geboortigh van Wassenaar, den 9e october 1736.

Segt voor dese dat is voor sijn vertrek van hier gewerkt te hebben het eerste bij Jan Ernst en ook wel dickwils in dienst bij de brouwer Garbrandt Cleij te sijn geweest en vervolgens de situatie van de thuijn wel te kennen.

Ontkent eenige bottels wijn uijt het
verborgene keldertje in de thuijn van gemelte Cleij
genomen te hebben.

Den 15 october.

Bekent dat hij, nadat gehoorde had dat er
dieven in de thuijn waren geweest van Cleij,
hij van hier vertrokken is metter woon

[scan 174]

[folio 208v]

Bekent ook dat hij wel gehoord hadde
dat hij voor den dief wierd gehouden, ook
dat hij wel naderhandt gehoord heeft
de dienaars van de justitie aan sijn, gedetineerdens,
huijs bij sijn vrouw geweest waeren om
na hem te soeken.

Den 16 dito, 3 examen.

Bekent dat gemelte heer Cleij hem, gedetineerde,
voor dese heeft geleent en opgeschoten
130 gulden en dat d' heer Cleij hem nooit
een duijt van intrest heeft gevordert.

Segt Jan Ernst hem geseget heeft dat van
sijn huijs door de dienaars van de justitie
gehaalt was een rok van hem, Ernst.

Bekent, doe hem sulxs geseget, hij wel
dagt wat de reden daarvan was.

Den 18 dito, 4^e examen.

Bekent dat de rok, waarmede in de
thuijn van Cleij geklommen is geweest
en aan hem verthoont wierd, de sijne is.

Bekent dat het lapje 'twelk aan een

spijker in 't uijtclimmen van de thuijn was
uijt sijn rok gescheurt, hetselfde lapje
schijnt t' sijn dat uijt rok is gescheurt.

Den 20^e dito, 5 examen.

Persisteert als vooren.

Den 23 october, 6 examen.

Bekent de wijn uijt de thuijn van de
brouwer Cleij gestolen te hebben bij nagt.
Dat de voorpoort van de laan open was
en dat over de heijningh geclommen was, dat
het putje daar de wijn in lagh met een hout
dixel bedekt was.

209

7^e Examen den 25 dito.

Persisteert als bij sijn vorigen examinaas.

Vide sententiam in het correctieboek folio 90.

Geapprehendeert den 4^e october 1737.

1^e Examen van Maartje Dirks
gebooren in De Rijk, oudt 28 jaar,
den 5 october.

Segt ontrent 4 weken te hebben gewoondt
bij eene Lijsbeth naast het sluijsje bij de
Vier Staaten.

Segt 5 jaar te hebben gewoond tot Purmerendt
bij eene deurwaarder genaamt Boon.

Segt op woensdagh den 2 october bij occasie
dat sij de Oude Vesten passeerde en aldaar
de steegh van de brouwerij 't Fortuijn in-
gongh met intentie om een dronk bier te
versoeken en siende de poort van 't erff van

Dirk Speet open en aldaar staan een rode kopere theeketel, deselve ketel heeft gestolen en daarmede is gegaan bij Annetje Swemmers, uijtdraagster alhier in de Houtil, aan wien sij voorgaf dat sij dese ketel verkogt voor een vrouw genaamt Met, woonende in 't Poepenest, en dat sij vervolgens dese ketel heeft verkogt voor twee gulden en de penningen voor haar particulier besteed in sterke drank en aan eeten.

2^e Examen den 9^e october.

Persisteert als voren.

3^e Examen den 11 dito.

Persisteert als vooren.

Vide sententie in 't correctieboek folio 92.
Gebannen voor 12 jaar uijt de stad en jurisdictie.

[scan 175]

[folio 209v]

Geapprehendeert den 24 october 1737.

1^e Examen van Marijtje
Claas Ruijt oudt ontrent
40 jaar, gebooren ...
..., den 24 dito.

Segt ontrent 5 jaar te sijn geleden dat sij met haar man Arie Snelleman van Wensveen, alwaar sij t'zamen eenige jaaren gewoont hebben, te sijn vertrokken na de Koogh en aldaar een jaar of 4 te hebben gewoond en vandaar alhier in de stad te sijn gekomen metter-
woon.

Segt niet te weten waaromme dat haar man soo schielijk van haar is weggegaan

en van hier gevlugt.

Den 29^e dito, 2^e examen.

Segt wel gehoord te hebben dat haar man wierd betigt dat hij alhier van de kaasmarkt eenige kaasen hadde gestolen en dat daarom de stadts-dienaars het exploit aan haar huijs hadde gedaan.

Segt dat haar man van een molen aan de Koogh 5 sak pelmeel gestolen heeft en dat sij om die reden van daar moesten vertrekken.

3e Examen den 2 november.

Segt op drie marktdagen 5 kassen te hebben gekogt voor 13 duijten 't libra en op de botermarkt deselve hebbe laten wegen.

210

Segt tot Wensveen bij eene Pieter Sente 16 à 17 paar houten klompen te hebben laten maken en gekogt ende selve te hebben verruijlt voor een wagentje en eenigen schotelen.

N.B. Is uijt haare detentie ontslagen met recommandatie van met den eerste de stad te ruijmen.

Geapprehendeert den 24e october 1737.

1e Examen van Gerret
Snelleman oudt 17 jaar, geboren tot Wensveen, soone van de bovengemelte Marijtje Claas Ruijt, den 24^e dito.

Segt niet te weeten dat sijn vader Arie

Snelleman sigh schuldigh heeft gemaakt
aan diverije.

Segt dat sijn moeder van Sagarias op de
Nieuwesloot in de agtkante molen een kaas
gekogt heeft.

2^e Examen den 29^e dito.

Segt mede wel gehoord te hebben dat sijn
vader op de Koogh woonende aldaar eenige
sakken pelmeel gestolen heeft.

3^e Examen den 2 november.

Persisteert als vooren.

N.B. Is mede met sijn moeder uijt
sijn detentie ontslagen en gerecommandeert
als voren.

[scan 176]

[folio 210v]

Geapprehendeert den 24^e october 1737.

1^e Examen den 24^e october van
Gerret Jansz. Croes, oudt ontrent
40 jaar, gebooren in de Beverwijk.

Bekent tegens sijn bannissement van
dese Ed. Agtb. geregte in dato den 14 december 1730
alhier in de stad en desselfs jurisdictie
sigh te hebben opgehouden.

Bekent met eene Ruijgen Willem diversen
malen met een kar en paard te sijn gereden
des nagts na en op de boerenkrogten buijten
dese stadts Kennemerpoort en deselve
geladen met raapen, die aldaar op
hopen of stapels stonden en met de-
selve gereden na Haarlem, deselve
aldaar uijtgevent, de penningen daarvan

geprovenieert onder den anderen verdeelt.

Den 25^e dito, 2^e examen.

Bekent ook menigmaal soo alleen als in compagnie van eene Willem de Ruijter, die nu dood is en eene Jan Kintjes, die op de vaardt is, des nagts te sijn uijtgeveest en veele makken boereneenden te hebben gestolen.

Bekent ook sikh menigmaal te hebben laten emploijeren om voor een ander te sluijken en ook voor twee bakkers alhier in de stad verschijden sakken meel gesloken te hebben en een gulden per sak tot loon daarvoor genooten te hebben.

211

3^e Examen den 26^e dito.

Bekent ook met de voornoemde Willem de Ruijter des smergens vroegh, als het nogh donker was, de boeren, die met haare afgeladen wagens met kaas na de markt reden, veel malen te hebben waargenomen als wanneer Willem de Ruijter, die de langste van haar beijde was, de kaasen daar al rijdende afnam en van hem, gedetineerde, ontfangen en bij provisie geworpen in het eene of andere hout of ruijgte, de selve daarna opsogte en onder haar verdeelde.

Bekent daarvan drie te hebben verkogt aan een persoon van Amsterdam voor 6 stuvers het stuk, sijnde doenmaals in het Amsterdammer Wapen.

4^e Examen den 28^e dito.

Bekent ook met de voornoemde Willem de Ruijter en Jan Kintjes, als sij met den anderen om den roof uijt waaren en speciaal om wederom een parthij boereneenden

te beschaaren, ook gestolen heeft een webbe linnen van 50 ellen langh, leggende tot Oudorp in de sloot om te bleeken en toebehoorende de kleermaker tot Oudorp woonende, hetzelfde onder haar lieden te hebben verdeelt en vervolgens sijn portie daarvan genooten.

5 Examen den 29^e dito.

Bekent ook aan sijne medegevangen Frans Jacobsz. sijn huijs te sijn gekomen en hem onder het drinken van een soopje

[scan 177]

[folio 211v]

te hebben voorgedragen omme eens met den anderen des snagts uijt te gaan op de rooff en te bescharen 'tgunt haar mogen voorkomen 'tzij houd, schaap of lam, of wat sij mogten beschaaren krijgen, dat sij daarop tesamen, schoon sij beijde seer wel wisten dat daar een seer swaare straff, ja selfs de dood toe stond, op sekere nagt of avond laat, sijnde nu ontrent 4 jaar geleden, tesamen met paardt en wagen van Frans Jacobs, sijn uijtgereden en op dien tijd uijt een stuk land, gelegen aan de Sander Sloot, gestolen hebben een lam, 'twelk hij, gevange, had gegrepen, de hals aanstondts aldaar op het velt afgesneden en soo met behulp van Frans Jacobs op de voornoemde wagen geworpen en na het huijs van hem, Frans Jacobs, gebracht, aldaar gevilt en verdeelt.

6^e Examen den 1^e november.

Persisteert bij sijne voorgaande confessiën.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 92verso.

Geapprehendeert den 24 october 1737.

1° Examen van Frans
Jacobsz. van den Bosch oud
66 jaaren, gebooren tot
Medenblick, den 24 october.

Bekent dat hij tegens de ~~orde~~ placcaten van de lande heeft gezondigt, dewijl hij met en benefens sijn medegevangen Gerret Jansz. Kroes nu ontrent vier jaaren geleden een lam gestolen heeft uijt een stuk land gelegen aan de Sander Sloot en hetselve, nadat het de hals was afgesneden door sijn medegevangen en alsoo op sijn, gevangens, wagen geworpen, te hebben gebragt aan sijn huijs, hetselve aldaar gevilt en verdeelt.

2° Examen den 25° dito.

Segt seer wel te hebben geweeten dat wanneer ijmand een lam of schaap steelt, de dood verdiendt heeft.

Segt met dat voornemen te sijn uijtgegaan om een brave buijt, 'tzij lam, schaaph of houd, of wat haar mogten voorkomen, te beschaaren.

26° dito, 3° examen.

Segt nooijt meer eenigh schaap of lam te hebben genomen, maar wel sigh hebben laten emploijeren om voor den een of ander te sluijken gelijk hij voor twee bakkers eenige sakken alhier gesloken heeft en van ijder sak een gulden tot loon te hebben genooten.

[folio 212v]

Bekent de personen van Willem de Ruijter, Ruijgen Willem en Jan Kintjes ook wel te kennen en dat sij ook wel aan sijn huijs in de Houten in de kegelbaan sijn geweest.

Segt ook door sijn medegevangen Gerret Kroes wel te sijn aangesogt om de rapen te stelen en soo tot Haarlem uijt te venten, ook dat hem Gerret Kroes gepresenteert heeft van sijn gestolen linnen te verkopen.

Bekent tot Veenhuijsen woonende eens van een molenaar gekogt heeft enige molenzeijlen, die hij wel wist dat de molenaar gestolen had, voor 14 gulden en vervolgens onder de regte waardije.

Bekent doenmaals ook uijt een bosch aldaar gelegen wel dor en ook wel groen gekapt houdt gestolen te hebben, gelijk ook naderhandt alhier sijnde komen wonen in den Houten ook wel gedaan heeft uyt het bosch van d' heer van Egmond.

4^e Examen den 28^e dito.

Bekent ook nogh een stuk hout, 'twelk hij sagh dat een persoon genomen had van het land van Cornelis Koedijk en door sijn, gedetineerdes, aankomst op de wegh liet vallen en niet derfde medenemen, egter niettegenstaande hij wel wist dat het Cornelis Koedijk toequam, opgenomen, thuijs gebragt en alsoo gestolen heeft.

213

5e Examen den 29e dito.

Persisteert bij sijn voorgaanden confessiën.

6e Examen den 1e november.

Persisteert als vooren.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 94.

Geapprehendeert den 24e october 1737.

1e Examen den 24^e
october van Laurens Pancras,
alias de kikker, oudt
36 à 37 jaar, gebooren aan
Heemskerkerduijn.

Segt sijn ordinaire hanteringhe te sijn in de
thuijnen te werken.
Segt dat hij de persoon van Joost Evertsz.
niet te kennen.

2e Examen den 25 dito.

De persoon van Joost Evertsz. in iudicio
ontboden en de gevangen verthoont sijnde,
heeft hij, gevange, bekent deselve persoon
voor dese nooit gesien te hebben, dogh
bekent dat hem wel gesegt is dat
aanstaande Hartjesdagh twee jaar hij
een seker persoon alhier in de stadts
Houten gesneden heeft, dogh dat hij soda-
nigh beschonken was dat hij niet eens
wist wie hij gequest hadde.

Bekent ontrent 12 jaar geleden tot Haarlem
voor de vierschaar van Kennemerlandt
gegeesselt te sijn en uijt Hollant ende
West-Vrieslant gebannen te sijn voor 12 of
15 jaaren.

[scan 179]

[folio 213v]

Den 26^e dito, 3 examen.

Persisteert bij sijn voorgaanden confessiën.

Den 27^e dito, 4 examen.

Bekent tegens sijn bannissement alhier te sijn ingekomen.

Ook dat hij de voornoemde Joost Everts een swaare snede in sijn aangesigt op die tyd als bij de tweede examen is gemelt heeft toegebracht.

Den 28^e dito, 5 examen.

Bekent dat hij niets tegens de voornoemde Joost Evertsz. hadde, veel min dat sij ooijt of ooijt eenigh verschillendt woord met den andere hadden gehad, ja, dat hij deselve nooijt by sijn weeten voor dese hadde gesien, dat hij uijt enkele moetwilligheijt en overgegeven boosheijd de voornoemde Joost Evertsz., soo als hij goetsmoets op een bankje sat in de stadts Houten even voorbij het Poepenest, de voornoemde swaare snede in sijn aangesigt te hebben gegeven en toegebracht.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 95verso.

6 Examen den 1e november.

Persisteert als voren.

214

Geapprehendeert des avonds den 12e november 1738.

1e Examen van Dirk Sweers van Voorst geboortigh van Wilp buijten Deventer, oudt 40 à 41 jaaren, den 13 november 1738.

Segt een metselaar van sijn ambagt te sijn.

Bekent gistere avond ten huijsen van Jacob van Haffen te sijn geweest, ontkent dat hij Jacob van Haffen een sneede te hebben toegebracht, maar segt dat hij met deselve geworsteld heeft en gevallen in sijn mes.

2e Examen den 18^e dito.

Segt dat van Haffen hem bij sijn arm off schouder heeft genomen en hem gebragt tot uijt de poort off hek, omdat hij, van Haffe, niet wilde hebbe dat hij vrolijk was.

3^e Examen den 20^e dito.

Zegt wel te gelooven Jacob van Haffen te hebbe gesneeden, maar door den dronk zulks niet te weten.

4^e Examen den 22^e dito.

Bekent Jacob van Haffen een sneede in sijn aangesigt te hebben toegebracht, en sulks te hebbe gedaan doordien hij door Jacob van Haffen de deur wierd uijtgeset.

Segt ook noijt geen voorneemen op de voornoemtee van Haffen te hebbe gehad om hem te grieve, snijde, ofte eenige rusie met hem te maaken.

[scan 180]

[folio 214v]

5^e Examen den 25^e dito.

Persisteert bij sijnne gedane confessie.

Vide sententiam correctieboek folio 96verso.

Geappreheendeert den 5^e februarij 1739.

1^e Examen van Adolp
ter Meulen, oudt 33
jaaren tot Zuthen, den
7^e februarij 1739.

1^e
Item gedetineerde te vragen off hij
met Jan Pietersz. Mulder
op den eersten februarij 1739 jongst-
leden niet is gekoomen
gaan door het Groot
Nieweland.

Zegt Ja

2^e
Hoe laat zulks was.

Zegt omtrent ses uren.

3^e
Off het niet in de schemer-
avond, de klokken omtrent
halff ses uren.

Beantwoord.

4^e
Off hij niet ten huijse van
Antje Jacobs aldaar met de
voornoemde Jan Mulder is gegaan.

Zegt op het huijs van de
schoenmaker in 't Nieweland
te zijn geweest.

215

5.
Zoo ja, wat hij daar verrigtede

Zegt dat de vrouw hem vroegh
off hij wel wist dat haar man

doot was.

6.

Off Jan Pietersz. Mulder
niet aan gemelte Antje Jacobs
vroegh off zij koffij voor haar
wilde kookken.

Zegt daar niet van te weeten
vermits zijn dronkenschap.

7.

Wat zij daarop antwoorde?

Is beantwoord.

8.

Off zij zulks niet aannam
om te doen.

Beantwoord.

9.

Wat hij, gedetineerde, daarop zijde.

Ut supra.

10.

Off hij niet zijde, dat hij niet
wilde hebben, dat zij die moeijte
zoude doen?

Ut supra.

11.

Wie aldaar ten huijse van gemelte
Antje Jacobs meerder was?

Ut supra.

12.

Off aldaar niet was een vrouws-
persoon genaamt Marijtje.

Segt hem voor te staan, aldaar
een vrouwspersoon in huijs te
zijn geweest, maar niet te weeten wie.

[scan 181]

[folio 215v]

13.

Wat hij aan de gemelte Marijtje deede, uijtvoerde, off met haar verrigten.

Zegt zulks niet te weeten.

14.

Off hij niet eenige onordentelikheden met haar begon te pleegen?

Segt te meenen Antje Cobus bij den rokken te hebben getast, door stoejerije.

15.

Waarin die bestont?

Beantwoord.

16.

Off hij haar niet onder de rokken vattede?

Beantwoord articul 14.

17.

Waarom hij zulks deede?

Geloofd zulks uijt stoeijerij gedaan te hebben.

18.

Off zij, Marijtje, haar daartegen niet zeer aankantede, en door de forse die zij daartoe gebruikte de haaken van haar rokken niet afborsten, en zoo zijn handen ontquam, en ter huijsen uitvlugten?

Zegt zulks niet te weeten.

19^e.

Off hij, gedetineerde, nadat de voornoemtee Marijtje ten vernoemde huijse was uijtgevlugt, niet sijn toelegh maakte, om Antje Jacobs onder den rokken te tasten.

Zegt ~~met haar niets in 't zin te hebben gehad~~ zulks niet te weeten.

216

20^e

Waarom hij zulks tragtede te doen, en wat hij voor had om met haar uijt te voeren.

Zegt met haar niets in 't zin te hebben gehad.

21^e

Off zij, Antje Jacobs, hem, gedetineerde, niet van haar lijff affstiet, dat hij met zijn arm in de glase viel.

Zegt zulks niet te weeten.

22^e

Off hij, gedetineerde, naar zigh weer te hebben opgerigt, de voornoemtee Antje Jacobs voor de 2^e maal niet aanviel, en haar onder de rokken tastede?

Zegt van neen, en daar ook geen gedagten toe te hebben gehad.

23^e

Wat hij weder met haar uijtvoerde.

Weet niet iets met deselve
te hebben uijtgevoert.

24^e

Off hij Antje Jacobs niet tussen
de deur en de kas beslooten
hield, zoodanigh dat zij hem
niet konde ontvlugten, en daar-
om een groot geschreeuw begon
te maaken.

Weet daar niet van.

25^e

Off daarop geen menschen inquam.

Weet niet menschen in huijs
gesien te hebben.

[scan 182]

[folio 216v]

26.

Soo ja, wie en wat dezelve
deeden?

Beantwoord.

27^e

Off Pieternelletje Claes, de
moeder van Antje Jacobs,
niet op dat geschreeuw ten
huijsen inquam?

Zegt zulks niet te weeten.

28^e

Wat dien toen verrigtede.

Beantwoord.

29^e

Off sij haar dogter niet van
hem, gedetineerde, afrukte, ont-
settede en met haar ten huijsen

uijtingh.

Zegt zulks niet te weeten.

30^e

Off hij, gedetineerde, niet kort daaraan met Jan Mulder mede ten voornoemde huijsen uijtingh?

Zegt niet te weeten off alleenigh ten huijse is uijtgegaan off met Jan Mulder tegelijk.

31^e

Off hij, zoo als ten gemelte huijsen was uijtgekoomen, niet een manspersoon, die aldaar op straat stont, een slagh met de rottingh gaff?

Weet zulks niet.

32.

Waarom hij sulks deede?

Beantwoord.

33.

Off hem die persoon wel bekend is?

Zegt geen persoon gesien te hebben.

217

34.

Zoo ja, hoe deselve werd genaamt.

Beantwoord.

35.

Off dien persoon, zooals hij hem met de rottingh geslagen had, dezelve rottingh niet met sijn handen vasthield?

Zegt zulks niet te weeten.

36^e

Off hij dien persoon, zooals de-
zelve de rottingh vasthield,
niet met sijn vuijst hem verscheijdene
slagen in sijn aengesigt gaff.

Zegt daarvan niet te
weeten.

37^e

Off zeker vrouwspersoon hem,
gedetineerde, niet vroegh: Waarom
slaan je mijn man zoo afgrijse-
lijk?

Zegt daarvan niet te
weeten.

38^e

Wat hij daarop antwoorde en
seijde.

Beantwoord.

39.

Off hij niet seijde: Swijgt, gij
canalje, off ik sal je in het
tugthuijs brengen, want
vreemt volk moet de stad
uijt.

Weet zulks niet te hebben
gesegt.

40^e

Off hij, gedetineerde, zooals uijt het Niewe-
land met Jan Mulder was gegaan,
niet naar het huijs van Harmanus
Jeer in de Capel Steegh is gegaan.

Zegt daar ingekomen te sijn
ontrent halff seven uren, dogh
weet niet off hij, off Jan daar eerst
in is gekoomen en aldaar van

zijn dronkenschap begon te be-
daaren door stil sitten.

[scan 183]

[folio 217v]

41.

Zoo neen, waar hij dan na-
toe is gegaan.

##

Beantwoord.

43.

Wat hij daar deede, verrigtede
off uijtvoerde, alles alhier
pertinent te melden?

Zegt een kannetje bier aldaar
te hebben gedronken en een
pijp tabacq gerookt.

42.

Tenminsten off hij dien
eijgen avond, daar niet is gekomen.

Beantwoord.

44^e

Off hij geen kannetje bier
eijschte, en welke personen
hij aldaar vond?

Weet niet off hij zulks
geëijst heeft, off zijn confrater
en draar Dries Rusveld te hebben gevonden
en eenige andere personen.

45^e

Off hij, zooals aldaar een
kannetje bier had gedronken,
niet tegens Jan Mulder zijde:
Neemt die kannetjes mede en
Harmanus Jeer, omdat die

niet geëijkt waaren, in de
boete besloegh van 12 gulden.

Zegt beijden zulks gedaan
te hebben.

46.

Wat Harmanus Jeer daarop
antwoorde, off seijde.

Zegt zulks niet te weeten.

47^e

Off hij met de vernoemde Jan Mulder
niet met kannetjes vandaar
is heen gegaan?

Zegt ja.

218

48^e

Off hij kort daaraan niet weder
ten gemelte huijse van Harmanus
Jeer is ingekoomen, hem vragende
off hij het wilde afmaaken?

Zegt zulks niet te weeten en
off hij 'tzelve in 't begin
off naderhand gezegt heeft.

49^e

Wat Harmanus Jeer daarop
antwoorde?

Weet zulks niet.

50^e

Off hij daarvoor van hem niet
eijlschte 6 gulden.

Zegt ja, indien den heer officier
daarin consenteerde.

51^e

Off Harmanus Jeer niet zijde:

Kom, geef mijn de kannetjes
weer, dan zal ik jou een daalder
geven?

Zegt ja.

52.

Off hij daarop de vrouw van Har-
manus Jeer niet onder de rokken
vatte, en zijde: Laat mij een voelen,
dan zal alles kamp en betaalt sijn.

Zegt zulks noijt gedagt
te hebben.

53.

Wat die vrouw ende man daarop
deede en zijde.

Beantwoord.

54^e

Off zulks door hun niet wierd
belet, en gezegt: Gaat maar
heen en neemt de kannetjes
meede, ik sal den heer officier zelfs
wel gaan spreken.

Weet niet zulks tegens
hem gezegt te hebben.

[scan 184]

[folio 218v]

55.

Off hij toen met kannetjes
niet is heen gegaan.

Zegt zulks niet te kunne
seggen, off op dien tijd met
den kannetjes is heen gegaan,
ofte naderhand.

56^e

Waar hij, zooals vandaar is

gekomen, natoe is gegaan?

Na de Hooge Steene-brugh
om naar huijs te gaan.

57^e

Off hij niet eenigh molest aan
kinderen, die langs de straat
liepen te singen, heeft begaan.

Zegt met zijn stok naar kinderen
te hebben geslagen, omdat hij
meende, dat in de capel gepredikt
wierd, en orders heeft gekreegen
om te weeren alle humeur, en gesangh.

58^e

Waarin dat bestond?

Beantwoord.

59^e

Off hij met de persoon van
Andries Russeveld dien eijgen
avond geen rusie heeft gehad?

Zegt van ja.

60^e

Zoo ja, waar ter plaetse,
en waarin die bestont?

Op de Hooge Steene Brugh,
omdat hij hem affvroegh, waarom
hij naar de kinderen sloegh en
dat hij daar niet wel aan deede en
indien hij in de plaets van de kinderen
was, hem met een steen voor de
kop zoude goijjen, off diergelijke
woorden, in substantie.

61^e

Hem, gedetineerde, verder af te vragen
wat hij dien gantsche avond >

Zegt op de vooren gestelde vraegh
van Andries Russeveld te hebben ge-

antwoord: Wat hebt gij uw met #

219

> al heeft bedreeven, waar al is
geweest, welke ontmoetingh
hij al heeft gehad, wat hij al
verricht en uijtgevoert heeft,
alles alhier pertinent te melden.

mijn affaires te bemoeijen? Waar-
op Rusveld hem voor een schoelje
en een rakker uijtschold, waarop
de gedetineerde hem een slagh off twee
à 3 met sijn rottingh heeft
gegeven, dogh niet weet waar,
door de duijsternisse, hij hem
geraakt heeft. Naar welke ren[c]ontres
hij, gedetineerde, den voornoemtee Andries Rus-
veld, die ook heel dronken was, met
horten en scooten naar sijn huijs heeft
gebragt, alwaar zij tezaamen
gecoomen zijnde hij, gedetineerde,
tegen Engel, die voor haar
man al agt dagen op de
zolder gevlugt was: Daar is uw
man, die is dronken, off diergelijke
woorden, en hem, Rusveld, met
sijn klederen op 't bed heeft
geholpen, en op 't versoek van
sijn vrouw, de gordijnen heeft
toegedaan.

Schepenen gesien ende geëxamineert hebbende den criminelen
eijsch en conclusie van de heer Joan van Egmond van der Nijenburgh
amptshalven op ende jegens Adolph ter Meulen, tegenwoordigh
gedetineerde, gedaan ende genomen, ende wijders gelet op de confessie
van deselve, doende recht, condemnieren de gedetineerde alhier in
hegtenisse te blijve de tijd van tien dagen, en gedurende
al dien tijd gespijst te werden met water en droogh broot,
en wijders in de kosten en miesen van de justitie in dese gevalle,
ontseggende wijders den welgemelte heer hoofdofficier sijnne verdere eijsch
en conclusie op ende jegens hem, gedetineerde, gedaan en genoomen,
deselve daarvan absolvende bij dese.
Gepronuntieert den 12^e februarij 1739.

[scan 185]

[folio 219v]

Schepenen gehoord en verstaan hebbende de klagten over Jillis Dubbelt door sijn vrouw aan haar Ed. Agtb. gedaen, en nadat hem alvorens was gerecommandeert sijn gedragh te verbeteren en te veranderen, 'twelk hij ook aannam 'tselve na te koomen, dogh niettegenstaande de recommandatie van haar Ed. Agtb. ende aangenomen belofte, hij egter sigh wederom verstout heeft deselve geweldnarije, (in gevolge de clagte) tegens sijn voornoemde vrouw te plegen, waarop haar Ed. Agtb. hebben goedgevonden de voornoemtee Illis Dubbelt te condemneren 8 dagen op water en droogh broot in den tugthuijse alhier te plaatsen. Actum den 27 julij 1739.

220

Criminele sententie
4^e-~~examen~~ van Lena
Jeuriaans geboren tot
Appingedam in 't land
van Groningen, oud 18 jaar.

Sijnde 5 maal geëxamineert.

Geapprehendeert den 10 september 1739.

Alsoo de voornoemtee gedetineerde sigh niet en heeft ontsien omme, nadat bij eenigen ordentelijke luijden hadde gediendt, sigh te begeven tot een luij en onordentelijk leven, gelijk sij buijten pijn en banden heeft beleden, dat sij met de hier jegenwoordigen anderen gevangens eenige tyd ten plattenlande, als ook in eenige steden heeft gesworven en gevagebondeert, voorgevende op de kinderen

van Maria Jans, thans alhier medegevange,
te sullen passen en daartoe alleen door
deselve gehuurt te sijn, sonder egter eenigh
loon te hebben bedongen, waaruijt notoir
komt te geblijken dat sij sijn of mede
tot diverijen gelijk haare soogenaamde
vrouw Maria Jans soude begeven of van het
goet dat haar vrouw met de verdere com-
plicens quamen te bescharen, soude onder-
houden moeten werden, behalven dat sij van
tijd tot tijd den regter met sooveel leugens
heeft soeken te mislijden tot vermoelijens toe
en welke sij nietgegenstaande door sware
gevanckenisse tot soo lange heeft tragten te
souteneren totdat sij door haare medege-
vangens is overtuijgt geworden. Welken
saken sijn die anderen ten exempel wel
behoorden gestraft te werden, dogh vermits
haare jonkheijdt en in hope dat sij sijn ten
goeden sal begeven en beheeren, soo

[scan 186]

[folio 220v]

is 't dat schepenen de voornoemtee Lena
Jeuriaans om de voors. en anderen redenen haar
voor een publicq schandaal willende
bevrijden, condemneren deselve
omme nogh drie dagen alhier in hegte-
nisse te blijven, en geduurende dien
tijd met water en droog brood alleen
gevoedt te werden, ontseggende haar
wijders dese stad ende jurisdictie
van dien op pæne van swaarder straffe
en condemneren deselve voorts in de
costen en misen van de justitie
(sed non habet). Actum en ter rolle
gepronuntieert den 22 september 1739.

Dese vijf maal
geëxamineert
dogh om redenen
niet geregistreert.

Geapprehendeert den 10 september 1739.

1° Examen van Maria
Jans, geboortigh van Sutphen,
oudt 37 jaars, den 11 september.

Ontkent alles.
Segt egter wel waar te konnen sijn dat
dese en geene gragten en straaten
wel door en langs is gepasseert, sonder
een daar van te konnen noemen, dewijl
sij hier vreemt en onbekent is.

2° Examen den 14 dito.

Ontkent van dese kermis in de stad
gelogeert te hebben, ook haare medegevan-
gen Pieter Jans ~~xx~~ te kennen.

221

Segt haar medegevangene Lena
Jeuriaans haar op de wegh is ontmoet
en dat sij die gehuurt heeft om op haar drie
klijne kinderen te passen, dogh geen vast
loon te hebben bedongen.

3° Examen den 17 dito.

Ontkent seker lapje catoen, 'twelk
by haer gevonden is, gestolen te hebben,
maar hetselve te hebben gekogt tot
Amsterdam.

Segt haar voornoemte meijd daarmede te
hebben uijtgesonden om hetselve te
verkopen, gelyk sij ook gedaan heeft,
en daar ses schellingen voor te hebben ontfangen.

4° Examen den 18° dito.

Bekent alhier op de Voormeer in de Kat en de Hond met
haar man en 3 kinderen en haar meijd als-

mede met haar medegevange Pieter Jansz. ruim 14 dagen en sulxs al voor de kermis te hebben gelogeert, ook met de voornoemde Pieter Jansz. dagelijks te sijn uijtgeweest, ook in die tijd met deselve na Hoorn, Enkhuijsen en Medenblick om haare waaren te debiteren (bestaande in eenigen kruiden om op genever te setten, ook in een seker olij) te sijn geweest. Bekent ook met deselve Pieter Jansz. voor dese te meermalen tot Edam bij eene Sijtje Tamboer in een logement te hebben gelogeert en soo aan hem als andere personen, die sijn voor haar kopers uijtgaven, kennisse te hebben gekregen.

[scan 187]

[folio 221v]

Bekent met haar voornoemt geselschaph uijt het logement van de Kat en de Hondt te sijn vertrokken en haar intrek te hebben genomen in een huijsje in de Nieuwpoort bij het sluijsje bij de orangerie en aldaar met den anderen te hebben gesproken hoe sijn des anderendaags op een bequame wijze het een of ander soude bescharen en ter dien eijnde een taal gesproken die voor den hospes en sijn vrouw onbekent waaren (gelijk sijn in judicio versogt en gecompareert sijnde sulxs ook hebben betuijgt), dat sijn, gedetineerde, met haar medegevange Pieter Jans ten fine voors. vroegh is opgestaan, de stad tesamen ingegaan en verschijden winkels ingesien en ook sijn, gedetineerde, alleen in diverse winkels geweest om te tendereen offer een goede gelegentheijt sijn mogte opdoen, en dat sijn eijndelijk met den anderen gekomen sijn op het Torenburgh over de Rode Koetswagen, sijn, gedetineerde, daar is ingegaan en nadat sijn geroepen had, en de meijdt voorgekomen was, had gevraagd na roelé (bij ons bekend met de naam van 'kat in de sak')

en gehoord hebbende dat sij sulxs daar
niet te coop hadde en dat de man
van 't huijs uijt was, heeft sij aan haar
medegevange, die haar stond te wagten,
sulx bekent gemaakt en gesezt dat er
egter wel occasie soude sijn om uijt
die winkel wat te bescharen.

222

Sijnde ten dien eijnde met den anderen
een straatje omgelopen en soo wederom
gekomen by gemelte winkel op Torenburgh,
alwaar haar medegevangen Pieter Jansz.
is ingegaan en daaruijt gestolen een
pak met eenige goederen (bij de sententie
specifice gemelt) die hij aan haar, gede-
tineerde, op de stadts Vesten wagtende, heeft
overgegeven en sij overgenomen met intentie
om volgens haare conventie hetselve
te verkopen ten gemene profijte of onder
haar te verdeelen.

5° examen den 19 september.

Persisteert bij haare voorgaande confessie
en verklaart dat haare sogenaamde
dienstmaagt Lena Jeuriaans nergens
van heeft geweeten, en haarens wetens
nooijt eenighe diverije of diergelyke
onordentelijkheden heeft bedreven.

Vide sententiam in libro correctionis folio 108verso.

Geapprehendeert als voren.

1° Examen den 11 september van Pieter
Jans alias Jans Piarterse,
geboren tot Hinlopen, opgevoet
in de Meijere van Den Bos, genaamt
Surendonk, ook tot Reets
in Cleefslant, oudt 28 jaaren.

Ontkent alles, ook eenige de minste

kennisse te hebben aan sijne medegevangenen.

Segt sijn nu laast tot Edam te hebben opgehouden.

Segt ook voor de winkels te werken.

[scan 188]

[folio 222v]

Segt sijn handwerk te sijn balance van schaaen te maken, ook de coffij molens te scherpen.

2^e Examen den 14 september.

Segt een vrouw te hebben en met deselve nogh over eenige tijd alhier in de Cat en de Hond te hebben gelogeert.

Segt wel gehoord te hebben dat de menschen op het Torenburgh hem beschuldigen, dat hij in de winkel of huijs van Aafje Roos, woonende over de Rode Koetswagen, is geweest en dat hij daaruijt soude gestolen hebben een pak goet, 't welk hij onder den arm soude gehad hebben, als hij de deur uijtquam en dat hij ook gegroet soude hebben even alsof ijmand hem uijtliet en dat vervolgens hij sijn soude gehouden hebben alsof hij die goederen gekogt hadde.

3^e Examen den 17 dito.

Bekent sijne medegevangene Maria Jans wel te kennen en conformeert sijn met haare confessie bij haar 4^e examen gedaan.

4^e Examen den 18 september.

Bekent tegens den hospes in de Nieuwpoort gesegt te hebben dat Lena Jeuriaans sijn vrouw was en vervolgens dit te hebben gelogen.

223

5^e Examen den 19^e september.

Persisteert bij sijn voorgaande confessie soo bij hem gedaan, als bij de confessie van sijne medegevange Maria Jans, waarmede hij sijn conformeert, en verklaart mede ten opsigte van Lena Jeuriaans dat sij in alles onschuldigh is.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 110.

Den 25^e julij te Hoorn geapprehendeert en tussen den 27^e ende 28 dito alhier getransporteert.

1^e Examen den 28^e julij 1739
van Gijsbert Rietveld oudt omtren[t]
36 jaaren, geboortigh van Overveen
even buijte Haarlem.

1^e
Waar hij gedurende sijn leeftijd al heeft gewoont.

Zegt tot sijn 33^e jaar toe tot Overveen en daarna tot Alkmaar en de laaste agt weeken tot hede toe tot Hoorn.

2.
Waarmede sijn kost heeft gewonnen.

Zegt als timmermansknegt en verder met houden van een vaantje te Overveen.

3.
Welk ambagt hij heeft geleerd

en onder welke baasen gewerkt,
soo hier als elders.

Zegt te Overveen bij Gerrit de Groot
omtrent 12 à 13 jaaren, ook bij Jacob
Barrebier een jaar à 3, te Alkmaar
bij Jan Karsen en Pieter Braak.
Te Hoorn bij Cornelis Berk 8 weeken.

[scan 189]

[folio 223v]

4.

Hoe lange hij, gedetineerde, al is getrouwt
geweest, en desselvs vrouws naam
te melden.

Getrouwt met Marijtje Franse
van Overveen, ruijm 9 jaaren en
van Overveen gegaan te sijn met er
woon om de slegte conduitens, en
conversatie, die sij aldaar heeft gehouden
en waardoor al sijn goederen waaren
verquist en geconsumeert, om welke
reden hij tot Alkmaar is koome wonen in 't Niewelandt en daarna
in 't Vijvertje, maar door armoede niet konnende bestaan, met sijn
vrouw te hebbe overlegt eenige tuijnnen, alhier om de stad leggende,
te besteelen en alsoo op den 20^e julij 1739 bij nagt geweest te sijn
in vier tuijnen buijte de Waterpoort alhier met intentie om de-
selve te besteelen, gelijk hij ook zegt gedaan te hebben, en
derselver tuijnhuijsen, met een graaff en hakmes aldaar vindende,
heeft opengebroomen, en alles aldaaruijt mede te neemen en te
steelen.

Zegt ook verschijde maalen den geheele streek en tuijnen buijten
de Waterpoort leggende, te hebben afgeloopen.

Segt buijte de Geesterpoort in een tuijn te hebbe geweest met
't overklommen van de hijningh en 't porcelijn in 'tselve tuijn-
huijs vindende, mede te neemen.

Zegt in de tuijn bij 't Verlater bruggetje in de Houten te hebbe
geweest, maar niet gestoolen, doordien dat tuijnhuijs wel
geslooten was, en ook in al die tuijnen aldaar leggende te
hebbe geweest met intentie deselve te besteelen.

Zegt omtrent een vierdeel jaars zich met steelen van tuijnen te hebben geneert.

Zegt de nieuwe tuijnen bij de Kijser Otto te hebbe bestoolen, en aldaar uijt mede te neemen eenige kleederen etc.

Zegt tegenwoordigh te Hoorn te wonen en vandaar op den 20^e deses, hier gekoomen te

224

sijn om een hond, die hij hier nogh had loopen, te haalen en bij die occasie alhier de tuijnen buijten de Waterpoort en 2 desselver opgebrooken te hebbe, bestoolen en daaruijt gehaalt eenigh porcelijn, een koffij-kannetje en meer diergelijke goederen die maar voorquaamen.

2^e Examen den 3^e augustus 1739.

1^e

Off hij, gevangen, niet verschijde rijse van Hoorn naar Alkmaar is vertrokken met intentie omme de tuijnen, hier om de stad leggende, te besteelen.

Zegt anders niet als in primo examine is verhaalt.

2^e

Op welke wijze hij sijn rijs rigtede, bij nagt off bij dagh, te voedt off met de schuijt

Zegt te voet, in den agtermid-dagh.

3.

Off hij, gevangen, niet is geweest in de tuijnen buijten de Nieuw-landerpoort, leggende tussen 't land van Overdie en de lijnbanen.

Zegt ja, in 5 à 6 tuijnnen
aldaar leggende.

4.
Wanneer zulks is geweest?

Zegt zulks wel een week
à 10 te sijn geleden.

[scan 190]

[folio 224v]

5^e
Hoe hij, gevangen, daar in is
gekoomen en in welke tuijn
't eerste.

Zegt van de Baanzijde aff te
sijn overgeklommen omtrent
in 't midden van 't blok tuijnen
aldaar leggende.

6^e
Hoe hij, gevangen, 't tuijnhuijs
van de oostelijkste tuijn in 't voors.
blok leggende heeft op gekre-
gen.

Zegt de tuijnhuijsen, een stuk à 6 in getal met een
graaff, hakmes off anderen instru-
menten aldaar vindende te hebbe
opegebrooken, ook in eenige die met
glase raame waaren, een glas daar-
uijt breekende en alsoo in deselve
te sijn gekoomen en te besteelen.

7^e
Wat goed hij daaruijt heeft
mede genoomen.

Zegt zulks niet præcise te
kunne seggen.

8^e
Off hij, gevangen, onder andere

daaruijt niet heeft gestoolen
een tafellaken met eenige
servetten.

Zegt ja, een tafellaken
en 4 servetten, ook porselijn
teeketel en verder 'tgunt
hem maar voorquam.

9^e

Hoe ende waar natoe hij die
goederen heeft vervoert.

Zegt naar sijn huijs.

10^e

Waar die goederen sijn ge-
bleven, dan off die sijn verkogt
en aan wien?

Zegt door sijn vrouw te sijn verkogt,
uijngenomen een rottingh, die hij selfs
voor -:18:- en een groenne
rok voor 4 gulden heeft verkogt.

225

11^e

Off niemand hem, gevangen,
in sijn dieverij heeft geholpen
die te melden.

Zegt niemant.

12^e

Wanneer 't is geweest dat hij,
gevangen, de tuijnen, leggende
in de Kooren Laan, op de Cingel

tussen de Geester ende Kennemer
Poort, haar uijtsigt hebbende
op 't land dat tussen de gemelte
Cingel en Den Houten legt
heeft bestoolen.

Zegt de tijd niet te

weeten, dogh egter deselve
te hebbe bestoolen.

13^e

Hoe ende op wat wijze hij in die
tuijnen is gekoomen?

Zegt van agter over het land
't welk voor 't schuthok
legt te sijn ingeklommen.

14^e

Hoedanigh hij d' deuren der
tuijnhuijsen heeft op gekregen.

Zegt de meeste tuijnhuyse
aldaar te hebbe open gevonden.

15^e

Off hij deselve niet met geweld
heeft op gekregen.

Zegt een, met een instrument
aldaar vindende, dogh hem ombe-
kent.

16^e

Hoedanigh hij de goederen heeft
vervoert.

Zegt met een mand, die hij
aldaar in de tuijnen vond.

[scan 191]

[folio 225v]

17.

Wat goederen hij, gevan-
gen, diestijds van daar heeft
vervoert.

Zegt 7 à 8 flesse Franse wijn,
een rottingh met een porce-
lijne knop en goudraets koort,
een ijvoore verrrekijker, zijnde

een perspectieff, een tinne boterpot met boter, een kopje en schotelje.

18^e

Wat tijd het is geweest dat hij, gevangen, d' tuijnen in de Harden Hout, verbij d' Kijser Otto heeft bestoolen.

Zegt geen tijd te weeten.

19^e

In hoeveel tuijnen hij dies tijd aldaar is geweest.

Zegt in een stuk 5 à 6.
Vide primum examen.

20^e

Off hij, gevangen, andermaal in de gemelte Harden Hout is geweest en wat daar uijt gestoolen.

Zegt ja, op twee verschijde rijse aldaar te hebben geweest en wel op bijzondere plaatsen en daaruijt gestoolen 1 porcelijn ketel, trekpotten en eenige rommelingh.

21^e

Wanneer hij, gevangen, is geweest in de tuijn leggende op de Cingel van de Geester Poort naar de nieuwe vaart gaande en wat daaruijt gestoolen.

Zegt op maandagh den 20 julij 1739 en daaruijt gestoolen eenigh porcelijn, 'twelk hij mede naar Hoorn heeft genoomen en verkogt door sijn vrouw.

226

22^e

Hoe menigh wijlen hij,
gevangen, van Hoorn expres
is gekomen om de tuijnen
alhier te besteelen.

Zegt maar eens en 't welk
is geweest als op articul 21.

23^e

Wat hem, gevangen, gemoveert
heeft de tuijnen om Alkmaar
te besteelen.

Zegt uijt armoede en dat
hij het hier eerst begonnen
en gewent was.

24^e

Off hij, gevangen, des snagts op
den 20^e deser niet is geweest
in eenige tuijnen buijten de
Water Poort alhier en in hoeveel
en wat gestoolen.

Zegt in vier verschijde tuijnen
aldaar te hebbe geweest
met opbreken van deuren
en daaruijt gestoolen, een
koffijtrommeltje, een koffie-
kan, een ½ dosijn porcelijn,
een schoorsteenkleetje, etc.,
alle welke gestoolen goederen
door sijn vrouw sijn verkogt.

2e Examen gehouden
op den 3e augustus 1739.

Persisteert bij sijn eerste examen ende confessi[e].
Dogh zegt bij nader confessie, over een week
à 8 te Haarlem te sijn geweest om werk
te soeken en bij die occasie aldaar mede

[scan 192]

[folio 226v]

bijten de Zeijle Poort bij de Leijtse trek-
schuijten in eenige tuijnen te sijn ge-
weest en daaruijt te hebbe gestoolen
eenige porcelijne kopjes ende schoteltjes,
een hoed, een teeketel, een kopere toe-
baksdoos met een draijertje en eenige
letters daarop, alsmede eenige rommeling.
Ook jannever, waarvan hij heeft geconsumeert
en aldaar met de gestoolen goederen uijt-
koomende door eene Tijs Hamer, timmer-
mansbaas te Haarlem wierd gerancontreert,
die hem verpligte door vervolgingh de gestoole goederen
wederom te geven, met recommandatie
zulks naar te laten, 'twelk hij ook
had aangenoomen de diverije niet weder
te sulle pleegen.

3^e Examen gehouden den
8^e augustus 1739.

1^e
Off hij, gevangen, doen hij na
het bestelen der tuijnen
bijten de Zijle Poort tot Haarlem agterhaeld
wierd, aan de genoemde Mathijs
Hamer alle de goederen wederom
heeft gegeven?

Alles, uijtgenomen de hoed
en de coopere tobaksdoos.

227

2.
Off hij de gestole hoed niet
heeft blijve houden ?

Ja.

3.

Waar hij deselve in het vervolgh heeft gelaten?

Zegt sijn vrouw deselve te hebbe verkogt, als ook de doos, dogh wat sij daarvoor gekregen heeft weet zulks niet.

4.

Aan wien sijn gevangens vrouw gewend was de gestole goedere te verkoopen.

Zegt zulks niet te weeten.

Persisteert verder bij sijnne gegeeven en gedane confessie.

Vide Sententieboek folio 98verso.

Geapprehendeert den 16 augustus 1739.

1^e Examen gehouden op den 17^e augustus 1739 van Maarten Pieterse geboortigh van Schoorl, oud 37 jaaren.

Zegt alhier getrouwt te ~~getrouwt~~ sijn met eene Sara Boneval omtrent 14 dagen naar Paasche deses jaars.

Zegt weduenaar geworden te sijn door 't afsterven van sijn eerste vrouw genaamt Trijntje Jacobs, geboortigh van Egmond op Zee, dewelke van hem was weghgelopen, dogh door

[scan 193]

[folio 227v]

een sekere communicatie brieff, getekent door eene Louris Welgeboren te Hoorn verstaan hebbende haar overlijden.

Zegt eenige woorden met sijn tweede vrouw

Sara Boneval op den 15^e deses, sijnde saturday, gekreegen te hebben, door dien sijn vrouw meerder goed bij de ordinaire luijden, daar sij gewent sijn haar levensmiddelen te haalen, waardoor hij een en andermael woorden heeft gemaakt en wel op dato deses haastigh geworden zijnde door 't wederom praaten van desselfs vrouw, intentie had om desselfs vrouw een schop onder haar gat te geven. D' vrouw, zulks siende, had de pronthijt volgens sijn seggen hem een sneede in sijn aangesigt te geven met een wit heft mesje, 'twelk sij direkt en in die furie borgh in een aarde bierkan, staande bij haar op de regtbank in de keuken.

Zegt en bekent de communicatie brieff van 't overlijden van sijn eerste vrouw Trijntje Jacobs, selfs te hebbe geconcipieert en geschreven en daarop dese Sara Boneval te trouwen, niet tegenstaande hij wist dat sijn eerste vrouw nog in leven was.

228

2^e Examen gehouden op de 19^e augustus 1739.

D' gedetineerde persisteert bij sijnne gedane confessie.

Vide Sententieboek folio 105.

Geapprehendeert den 16 augustus 1739.

1^e Examen gehouden op den 17^e augustus 1739 van Sara Boneval, oudt omtrent 36 jaar en geboortigh van Leeuwaarden.

Zegt door haar man verschijde maal getrapt en geslagen te sijn geweest en wel op dato deses, dogh met worstelen losrakende een mes te hebbe gekreegen, dogh door de confusie niet weetende off sij haar man gequest heeft dan niet.

Zegt daags te vooren met haar man ende buurman sterke drank te hebbe gedronken.

Zegt dat haar man in de gepasseerde winter sig voor weduenaar uijtgevende, haar Paasche daaraan heeft getrouwt.

Zegt nadat sij getrouwt waaren, haar man de communicatie brief van 't afsterven van sijn eerste vrouw in hande krijgende, tegens haar sijde: Dese hebben wij nu niet meer van doen, en deselve ~~die~~ daarop aan stukke scheurden.

[scan 194]

[folio 228v]

Zegt bij sijn baas werkende door deselve geïnformeert was geworden, dat sijn eerste vrouw in de stad en aen sijn huijs was geweest, waarop hij naar huijs is gegaan en ~~sijn vrouw~~ mijn, die elders was werkende, liet haalen waarop 't huijs koomende, hem schrijende vond en vragende wat hem deerden, antwoorde: Mijn eerste vrouw schijnt te leven en is hier geweest. Waarop sij hem raade te vlugten, waarop hij ook 3 dagen is wegh geweest, doch bij nagt weder aan huijs koomende, hem niet wilde inlaaten, maar door sijn buerman van agtere ingelate sijnde bij haar weder is ingekoomen.

2^e Examen den 19^e augustus 1739
gehouden.

Zegt nadat sij door haar man de voordeur was uijtgeset en hij bij een buerman was gegaan, sij wederom door een anders buerehuijs van agtere in 't haare was gekoomen en alsdoen door quaataardighijt eenige potten en pannen stukken te hebbe gegoijt, ook een hamertje, daar hij een staaltje in had gemaakt, gebrooken, op welk rumoer ende geweld haar man weder inkoomende, en over deselve haare insolentien met schoppen en slaan wilden

aandoen, terwijl sij voor de etenskas stont,

229

en zulks siende had de promthijt haar man met een wit hegtmesje een sneede in sijn aangesigt toe te brengen en daarop 'tselve mesje te verbergen in een aarde kan, die alsdoen digt bij haar op de regtbank stont.

Persisteert verder bij haar gedane confessie.

Vide sententiam in 't correctieboek folio 103.

1^e Examen gehouden den 25^e
januarij 1740 van Johanna Beuning.

1^e
Hoe haar naam is.

Johanna Beuningh.

2.
Waar van geboorte.

Van Benthem.

3.
Waat jaaren.

Oud omtrent 38 jaar.

4.
Of sij getrouwt of vrijster is.

Ongetrouwt.

5.
Of sij wel kinderen heeft gehad.

Ja.

6.
Hoeveel.

Twee in bijzondere
kraamen.

7.
Of sij ook ooijt miskraamen
heeft gehad.

Neen.

[scan 195]

[folio 229v]

8.
Hoe lang 't wel geleden is, dat sij
van haar eerste kind is bevallen.

Zegt omtrent een jaar off elff
tot Hoorn bevallen te sijn.

9.
Bij wie sij dat eerste kind gehad heeft.

Bij eenen Huijbert, woonende voor
knecht bij een ridmeester.

10.
Of sij dit kind selve heeft opge-
voet, dan of sij 't te minne heeft
gedaan.

Zegt een week à 6 'tselve bij haar
te hebbe gehad en gesogen en daar-
na te minne bestelt en een jaar
oudt sijnde gestorven.

11^e
Waar 't kind gedoopt en hoe ge-
heeten.

Tot Hoorn in de Gereformeerde Kerk
en na de vader genaamt Huijbert.

12.
Op wat wijze gestorven.

Schilijk door een stuijpe, volgens
aan haar gedane rapporte.

13.
Waar begraven.

Te Hoorn op 't kerkhoff.

14.
Off zij met het afsterven van
dit kind ook wel is afgestorven
dit gantsch ergelijk ende sondig
leven.

Neen.

15.
Off sij van tijd tot tijd in dit
ergerlijk leven is voortgevaren

Zegt nooit daarna als in 't
laaste geval.

16.
Of daardoor ook dan niet is
komen te gebeuren dat zij op den
24^e december 1739 ten huijse van den
heeren schepenen Knuijse wederom is in
de kraam bevallen.

Zegt ja.

230

17.
Off zij niet van tijd tot tijd voor een
ijgelijk, ja voor de gantsche werelt
dit laaste swanger gaan heeft traghte
te verbergen.

Zegt 'tselve niet heeft soeke te
verbergen en in dit geval seer
onnosel is geweest.

18.
Of zij staande haar laaste zwanger

zijn, ziekte en ongemaken aan
d' heeren doctoren, die over haar gegaan
hebben, niet heeft voorgegeven dat
sij 't water had.

Zegt wel gevraagd te hebben
wat haar ongemak was doordien
sij niet wist wat haar schorte.

19.
Wat zij ten huijse van de heer Knuijse
voorn. heeft gebaart, een knegie dan
een meijsje.

Een knegje.

20.
Hoe zij sulks weet.

Zulks te hebbe gevoelt en ook
uijt de rapporten.

21.
Of zij haar kind, gebooren zijnde,
d' strengh na de afbinding heeft
afgesneeden, dan ten eersten son-
der afbindinge afgescheurt.

Zegt niet te weten sij
zulks gedaan te hebben, dagh
eghter dat 'tselve aff is geweest.

22.
Off sij 't kind toen wel eens gekust
heeft.

Ja.

23.
Of sij 't kind toen niet heeft be-
wonden in doeken en alsoo 'tselve
voorover met het aangesigt in 't bed
met intentie om 't te smoore.

Zegt 't kind niet met
eenigh doek of linden te
hebbe bewonden.

24.

Of sij niet bewogen wierd door het
schrijven van 't onnosel schaepje.

Zegt daarvan niet te weeten
dat 't kind geschreijdt heeft.

[scan 196]

[folio 230v]

2^e Examen gehouden 27^e januarij 1740.

1.

Hoe langh sij, gevangen, op den 24^e
december laastleden wel te bedde
heeft gelegen?

Zegt 's avonds den 23 december 1739 te bedde
is gegaan en alsoo is blijve leggen den
gantschen nagt en volgende dagh.

2.

Om wat tijd zij van haar vrugt is
verlost.

Den 24^e december 's avonts ontrent ½ 6
uuren.

3.

Off haar mededienstmaagt Jacoba
niet boven bij haar is gekoomen met
aanbiedingh om haar te verbedden.

Ja. Langh na de geboorte van 't
kind.

4.

Wat antwoord zij gaff.

Zegt gevraagd te hebbe off se nogh
wat mogt blijve leggen, omdat se sulck
een sware pijn in 't hoofd had.

5.

Off zij, gedetineerde, daar niet bijvoegde
dat zij nu wat beter was, alsoo
zij 't ongemak 'twelk zij in lange
niet gehad hadde, nu weder gekregen
had.

Zegt ~~alleenigh~~ ook gesegt te hebben:
Ik ben niet wel geworden.

6.
Off de gemelte Jacoba haar niet van
heeft gegeven en daarop naar benede
is gegaan.

Zegt ja, maar zulks alvorens is
geweest, voordat sij haar verbedden
wilden.

7.
Off kort daarna Volkertje, de schoon-
maakster, niet weder is boven
gekoomen.

Ja.

8.
Off Jacoba ende de schoonmaakster daarop
niet tegens haar zijde: Jij hebt een kind.

Zegt zij, gedetineerde, alvorens sulks aan
haar bekent te hebbe gemaakt.

9.
Hoe laat 't was toe Jacoba eerst
bij haar kwam.

Weet zulks niet.

231

10.
Hoedanig na de verlossinge met 't kind
gehandelt.

Zegt 'tselve maar heeft laate leggen
vermits sij geen ligt bij haar had.

11.

Hoe lang 'tselve wel heeft geleeft.

Zegt niet beter te weeten off 't-
selve is doot geweest doordien sij
geen leven nogh bewegingh gevoelt,
nogh geen gekrijt gehoort, dogh
's avond voordat sij verlost is, leven te
hebbe gevoelt.

3^e Examen gehouden den 2^e februarij 1740.

Persisteert bij haar 1^e ende 2^e examen.

4^e Examen gehouden den 5^e februarij 1740.

Ut supra.

5^e, 6^e, 7^e Examen gehouden den 9^e,
16^e ende 18^e februarij 1740.

Ut supra.

8^e Examen gehouden den 26^e
februarij 1740, zijnde 't peremptoire.

1.

Off sij voor eenige jaaren niet
swanger is geweest en te Hoorn
gebaart.

Ja.

2.

Off sij gedurende haar swangergaan
niet heeft bespeurt.

Ja.

3.

Off sij geen præparatie als luijermans-
goed tegens d' tijd van haar bevallen
heeft klaargemaakt.

Ja.

[scan 197]

[folio 231v]

4.

Of sij diestijds door behulp van
een vroetvrouw ende andere vrouwe
verlost is.

Ja.

5.

Off sij ~~de~~ doenmaals verborgen
heeft gehouden dat se kraamen
moest dan geopenbaart.

Geopenbaart.

6.

Off sij dat kind niet in hoererije
heeft gebaart.

Verclaart 'tselve in onegt te hebben
gekregen.

7.

Off sij in diergelijke leven is voort-
gevaren.

Neen en sig altijd eerlijk te hebben
gedraagen.

8.

Off sij in 't voorjaar van 1739 niet
vleeselijk met een manspersoon heeft ge-
converseert.

Ja, in april.

9.

Of sij zedert die tijd niet be-
merkt heeft dat sij beswangert
was.

Zegt zigh in 't laaste te hebben
ingebeelt.

10.

Of sij zedert die tijd niet 't ordi-
naire van de vrouwe gemist heeft.

Ja.

11.

Of sij daaruijt niet vastelijk
besloot dat sij in d' kraam
moest.

Zegt daartoe soo niet om gedagt
te hebben doordien sij toenter-
tijd ziekelijk was.

12.

Of sij die tijd geen leven van
't kind heeft gevoelt.

Ja, maar zulks alleen in 't laaste
van haar swangergaan.

13.

Of sij wel eenige præparatie of
luijermansgoed gereed heeft gemaakt
gehad.

Neen.

232

14.

Of sij 't wel aan ijmand heeft ge-
openbaart, dat sij in de kraam
moest.

Neen.

15.

Dewijl sij, gedetineerde, met een manspersoon
vleeselijke conversatie heeft gehad, na-
derhand 't ordinaire der vrouwe miste

en leven gevoelt, waarom sij præparatie of luijermansgoed heeft gereet gemaakt.

Zegt nooit daarop getogt te hebben, dat se luijermansgoed van nooden had.

14.

Waarom sij sulks aan niemand heeft geopenbaart.

Zegt dat niet te hebbe durve doen.

15.

Of sij dit haar swangergaan onder prætext van siekte niet heeft soeke te verbergen.

Neen.

16.

Of sij deswegen met geen doctor heeft geconsuleert.

Ja, over haar siekte.

17.

Of sij geen medicamenten voor die siekte heeft gebruikt.

Ja.

18.

Of er geen medicamenten voor haar bed stonden, doe sij bevallen was en of haar camerade haar diestijds niet ijets daarvan heeft gegeven.

Ja, een wijnig van tevooren eer sij bevallen was.

19.

Voor wat quaal of siekte haar die medicamenten waren verordinee[rt.]

Voor waterzugt ende scheurbuijk.

20.

Of sij daags voor haar bevallen geen
leven heeft gevoelt.

Ja.

[scan 198]

[folio 232v]

21.

Of sij daags voor haar bevallen
onder 't theedrinken de barens-
wee niet heeft gevoelt, of sij doen-
maals ook niet sijde: Ik heb
swaare pijn, 't dringt mij soo
swaar in 't lijff.

Zegt groot pijn te hebbe gevoelt,
maar niet in die gedagten te sijn
geweest dat 't barenswee was.

22.

Of sij op dat moment niet dagt:
Nu kom ik in de kraam.

Neen, niet voordat se het kind had.

23.

Of sij niet wel bij haar sinne
was doe sij baarde.

Ja.

24.

Of sij niet gemakkelijk baarde
en wist wat sij deede.

Zegt niet gemakkelijk te heb-
be gebaart, maar nogtans wel
te weete wat se deede.

25.

Of sij sonder hulp van ijmand

is verlost.

Zegt 2 maal om hulp geroepen
[t]e hebben, maar zulks niet is gehoord.

26.

Of sij (doe haar camerade en
noodhulp bij haar quamen) wel
bekende dat sij gebaart had?

Neen, sulks ten eerste niet te
hebbe geopenbaart.

27.

Of sij niet tegen haar, wanneer
sij haar bebloede handen sa-
gen, seijde: Ik ben niet wel
geworden.

Ja.

28.

Of die menschen sulks wel
wilde geloven en of die niet
sijde: Hier is wat anders te
doen.

Wild zulks niet gelooven en
sijde: Hier is wat anders te doen.

29.

Off 't kind diestijds leefde of
doot was.

Zegt zulks niet te weeten.

233

30.

Of sij positief en met sekerhijt
alhier kan verclaren dat 't kind
waarlijk doot was toen sij 't
baarde.

Zegt niet bespeurt te hebben
dat 't kind leefde en ook niet

te kunnen zeggen dat 't waar-
lijk doot was.

31.

Waarom sij 't de nodige hulp
die 't van doen had, niet heeft
toegebragt.

Omdat se meende dat 't doot
was en daarom 't soo maar
heeft late leggen.

32.

Als 't kind geleeft mogt hebben
en sij 't dusdanig heeft behandelt
(als sij segt bereets gedaan te hebben)
of sij dan niet de wesentliche
oorsaak van 't kinds doot is
geweest.

Ja, als 't geleeft had.

33.

Of dat kind dan niet nootsake-
lijk soude hebbe moete sterven.

Zegt te denken dat 't kind
daarvan soo schielijk niet
soude kunne sterven.

32.

Of sij haar moederlijke pligt
wel ontrent dat kind heeft waar-
genomen dan versuijmt.

Versuijmt.

33.

Of sij niet absoluut 't kind
heeft verwaarloost.

Ja, maar niet met intentie.

34.

Of sij voornemens is geweest
't kind selfs te suiigen, dan bij
een ander te besteeden ter minne.

Zegt daar niet op gedagt te hebben en zulks soude hebbe moete doen, doen sij eerst bevallen was.

Persisteert verder bij haar gedaane confessie den 26 februarij 1740.

[scan 199]

[folio 233v]

Geapprehendeert den 13 maart 1740.

1e Examen gehouden den 15e maart 1740 van Geertje Meijnders geboortigh te Kuijnder, oud 21 jaaren.

Zegt alhier bij verschijde menschen als dienstmeijd te hebbe gewoont, als bij Van Dalsen, d' weduwe Kijser, Jacob Blom en bij Hovingh, en is een week à 3 na mejj 1739 koomen wonen bij d' heer D' Lange en tot huur bedongen 40 gulden 's jaars, en van te hebben ontfangen 20 gulden.

Zegt veeltijds siek te syn gewees eer sij bij d' voornoemtee heer kwam wonen, waardoor sij ook eenigsints ten agteren was geraakt, dog geen schulden te hebben dan alleen aan Pauwelijn d' beestester voor kostgeld een somme van *f* 1:10:-.

Zegt wanneer sij bij de voornoemtee heer was woonende, te hebbe gekogt bij Jan Ursem een silvere beugel voor 21 gulden, bij Toorenburgh een silver snuijfdoojsje voor 4 gulden, bij Rooseboom 2 goude haakjes voor 7:6:- en silvere gespen op schoenen voor 2 gulden, ook op d' voorledene kermis bontgoet tot 3 boesels voor 4 gulden 7 stuvers, een goud ringetje bij Ursem voor 5 gulden, 2 paar kousen voor *f* 1:12:-. Heeft ook in die tijd een keurslijff laate vermaken en daarvoor betaalt *f* 1:4:- . Zegt door 't besteelen van haar heer ende mevrouw aan 't bovengemelte geldt te sijn geraakt.

Zegt in een cabinet dat aan stont en alwaar de sleutel in was, te sijn gegaan en daaruijt gestoolen tien agtentwintigen, die met meer speetie in een doosje lagen, maar daar niet van durvende neemen door vreesse dat het uijt mogt koomen, dog naderhand nog eens 2 agtentwintige te hebbe gestoolen uijt haar mevrouws tas die aan een stoel hingh in desselfs slaapkamer en dan nog 4 nieuwe stuvers uijt 't kindere pagt-spelletje.

Zegt ook dan in haar kist mede is gevonden een neteldoekse neusdoek van mevrouw die, soo sij segt, daar bij abuijs is ingeraakt, ook een sleutel van een kabinet in haar kiste verborgen, waarinne mevrouws kleeren, etc. inlagen, welke sleutel sij verklaart eerst door versuijm bij gelegthijt van siekte te hebbe behouden en naderhand, vermits mevrouw al een nieuwe had late maken, niet weder heeft durve geven.

2^e Examen gehouden 17^e maart 1740.

Persisteert bij haar voorgaande confessie.

Geapprehendeert den 14^e april 1742.

1^e Examen gehouden den 17^e
april 1742 van Jan Servaas
oud omtrent 36 jaar, geboren
alhier tot Alkmaar.

Zegt van handwerk te sijn een baander.

[scan 200]

[folio 234v]

Zegt op den 14^e deser maand april, zooals hij uijt de herbergh genaamt d' Keijser Otto

in den Houten alhier was gekomen en, gaande naar Oudorp, een onbekent manspersoon, dewelke hij, gedetineerde, even beneden den dijk die na Oudorp gaat, beschonken en slapende vont, te hebbe berooft van sijn twee silvere gespen, die deselve op sijn schoenen had, alsmede nog uijt d' voornoemtee slapende persoon sijn zak te hebbe gestoolen een copere tabacksdoos, zijnde daarop hij, gedetineerde, immediaat na de stad gegaan omme d' voorsz. zilvere gespen te verkoopen sooals hij die dan ook tenselven dage aan de silversmit Hansze voor een somme van drie guldens en agt stuijvers heeft verkogt.

2° Examen gehouden den
24° april 1742.

Persisteert bij sijne voorgaande confessie.

Schepenen gesien ende geëxamineert hebbende den criminelen eijsch van den Weled. gestrengen heer Jacob van Veen, hoofdofficier deser stad, amptshalven op ende jegens d' voornoemte Jan Servaas gedaan en genomen en wijders gelet op al 'tgunt in dese te considereren stont ende movere mogte, doende recht

235

uijt den naam ende vanwegens haar Ed. Grootmogende d' heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, bannen den gedetineerde uijt dese stad en jurisdictie van dien voor d' tijd van tien eerstkomende en agtereenvolgende jaaren, sonder inmiddels daar weder binne te moge komen op pøene van swaarder straffe en condemneren deselve in de costen en miesen van de justitie (sed non habet), ontseggende wijders den heer hoofdofficier sijnne verdere eijsch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaan en genomen, deselve daarvan absolverende bij desen.

Gepronuntieert ter rolle van
den 26° april 1742
bij mij secretaris,

J. Winder

[scan 201]

[folio 235v]

Geapprehendeert den 23^e februarij. 1743.

1^e Eamen van Hendrik Smit
gehouden den 25^e februarij 1743.

1°
Hoe hij genaemt is.

Hendrik Smit.

2°
Hoe oud hij is.

Ontrent 50 jaaren.

3.
Vanwaar hij geboortig is.

Van Elkum, leggende in Gulik-
kerland.

4.
Waar zijn eijgentlijke woon-
plaats is.

Verclaart geen vaste woonplaets
te hebben.

5.
Wat zijn handwerk ofte hante-
ringh is.

Verclaart met spelden, lind en
kloskoort te lopen venten.

6.
Wanneer hij hier gekoomen is.

Ontrent 14 dagen off 3 weeken.

7.
Off hij meerder dan dese rijse is
geweest.

Verklaart ja.

8.
Om welke redenen hij dese rijse
en d' andere rijse hier geweest is.

Om d' menschen aan te spreken
om een alemoes.

9.
Aan wien hij de voorgaande rijse
dat hij alhier geweest is zijne
goederen ofte koopmanschap heeft
verkogt.

Verklaart doenmaels geen coop-
manschap bij sigh te hebbe gehad.

236

10.
En aan wien wel spetiaal dese
rijse dat hij nu tot Alkmaar
was.

Verklaart nu ook geen coopmanschap
bij sig te hebbe gehad.

11.
Voor hoeveel geld aan koopman-
schappen hij jegenwoordig alhier
wel verhandelt heeft.

Beantwoort.

12.
Of hij onder prætext van lind en spel-
den te verkopen oftewel die koopman-
schappen dien hij verhandelde alhier
niet soo heden als in voorgaande tijden
tot een ander oogmerk off eijnde
is gekoomen.

Verklaart van nooit niet.

13.

Tot welken eijnde zulks dan is geweest.

Alleen om te bedelen.

14.

En off het niet is geweest om gemeenschap met anderen mannen te hebben en schandeleuse wellust te pleegen.

Verklaart nooit sulke gedagten veel min sulke daden gepleegt te hebben.

15.

Met wien hij alhier die verfoeilijke wellusten en waar ter plaatse heeft gepleegt.

Verklaart als voren.

16.

Off hij alhier in het huijs genaemt de Kat en de Hondt, toebehoorende Jacob Fransz., bij de Boompoort gelogeert zijnde, nooit iemand, die daar mede gelogeert was, tot het pleegen van die afgruwelijke wellusten heeft soeke te verleijden en wel d' persoon van Jacob Keller, een lettersetter, die aldaer met hem gelogeert was.

Verklaart met Jacob Kelder gelogeert te sijn geweest in de Kat ende de Hondt.

[scan 202]

[folio 236v]

17.

Wat hem daarop ten dien huijse
wedervaren is.

Zegt dat Jacob Keller, staande sijn
water te maken, hem riep om bij hem
te koomen, en wilde dat hij na de
mannelijkhijt van hem, Kelder, soude
kijken. Dat hij, gedetineerde, daarop
sijde: Dat moet gij lolhansen laten
sien en dat hij, gedetineerde, daarop
het huijs is uijtgegaan en het rontom
aan de buuren heeft gesezt.

18^e

Om welke reden hij oordeelde,
dat hij die ontmoetingh aldaar heeft
gehad.

Zegt dat hij uijt sigselfs het
huijs is uijtgegaan.

19.

Off hij, gedetineerde, niet op een andere
tijd eene sekere poep off moff, die
aldaar mede gelogeert was, tot sulke
verfoeilijkheden heeft zoeken te debau-
cheeren, terwijl hij die poep in de
voorbreek taste ende bij zijn
mannelijkheid greep.

Verclaart op die tijd met een
poep aldaar gelogeert te sijn geweest,
maar geen gedagten te hebben ge-
had om deselve iets onordentelijk
voor te leggen.

20.

Off hij geen alias ofte bijnaem
onder de wandelingh voert.

Segt van neen, als tot Schagen,
daar sij hem de hengelaer noemde.

21.

Om welke reden hij die bij-
naam voert.

Omdat veel uijt hengele gingh.

22.

Off hij nog geen ander bijnaam en
wel die van de Brabantsche
vrouw off juffrouw voert.

Verklaart nooijt in der eeuwigheijt.

237

2^e Examen van deselve gehouden
den 28^e februarij 1743.

1.

Hem, gevangen, af te vragen waar voor
desen gewoont heeft.

Zegt in D' Rijp en het meest
te Amsterdam.

2.

En waarmede zigh heeft gegeneert.

Met boerewerk, en verder met
koopmanschap.

3.

Waar hij al als boereknecht heeft
gewerkt.

Zegt rontom Schagen en wel bij
Jan Dirkse Huijsman, ook in
Zeeland te Zomersdijk, in Dirksland*
en in 't land van Den Briel.

4.

Wie zijn ouders zijn geweest,
wat haar functie, en waar haar
woonplaets is geweest.

Zegt zijn vader Tileman Smit en
zijn moeder Cathrijn te heeten.
Sijn vader was een boereknecht
en hebben hem te Nuus grootge-
bragt.

5.

Hoe langh hij bij sijn ouders
gewoont en wat hij in sijn jeugt
heeft geleert.

Zegt tot sijn 12 jaaren en als toen
voor d' eerste reijse in boeredienst
gegaan te sijn bij Winkelhoesen en
aldaar te hebbe gewoont ½ jaar.

6^e

Waar hij zedert al verkeert en ge-
woont heeft.

Zegt 15 à 16 jaar in Holland als te
Schagen
te Opmeer
te Zijpecarspel
te Medenblicq
te Enkhuijsen
Swaegdijk
en
te Amsterdam ~~op dese laaste plaats~~ de tijd van 5 jaaren
op Marken in de Niewegang ~~de~~ te hebbe
gewoont

[scan 203]

[folio 237v]

3e Examen gehouden den 12e maart 1743.

1°

Off hij nooit meer in hegtenisse
is geweest, soo ja, waar en
waarom.

Zegt in hegtenisse te sijn geweest te
Aarnem en wel een week à 3 agter
een, en aldaar te sijn geknipt om-
dat hij met een valsche attestatie
liep, waerover hij wegens d' stad is ge-
geselt en gebrandmerkt, ook ge-
bannen voor de tijd van 13 jaaren, als-
mede dat het vrouwmens ~~de~~~~xx~~

~~gegeeselt~~ die bij hem was, dog deselve
is niet gegeeselt.

Persisteert verder bij sijn voorgaan-
de confessie.

4^e Examen gehouden den 19^e maart 1743.

Persisteert bij sijn voorgaande
confessie.

Schepenen gesien ende geëxamineert hebbende 'tgunt bij
ofte van wegens den heer eijscher jonker Jacob van Veen amptshalve
tot verificatie van sijn intendith is overgelegd en wijders gelet
op al hetgunt in dese te considereren stont en movere
mogte, mitsgaders op d' confessie van d' gedetineerde buijten pijn
en banden van ijser gedaan, doende reght, bannen den gedetineerde
Henderik Smit uijt de stad en jurisdictie van dien voor de
tijd van al sijn leven, sonder inmiddels daar weder binne te
moge komen op pøene van swaarder straffe, ontseggende
wijders den heer hoofdofficier sijnne verdere crimineHeelen eijsch
en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaan en genoomen,
deselve daarvan absolverende bij dese, en condemneren den gedetineerde
in de costen en miesen van de justitie. Sed non habet.
Extraordinair ter rolle gepronuntieert den 13e april 1743 bij mij secretaris,
J. Winder.

238

Geapprehendeert den 10e april 1743.

1e Examen gehouden den 11 april
1743 van Barent Barte-
lingh.

1^e
Wat jaaren hij heeft.

Oud 29 à 30 jaaren.

2.
Waar geboortigh.

Van Diepenheijm tien uren boven
Swol.

3^e

Van wat handwerk.

Zegt een heere dienstknegte te
sijn geweest.

4.

Off hij geen onordentelijkheeden
soo van den heer hoofdofficier als van
mevrouw Van Veen heeft gesproken.

In geen en deelen.

5.

Off hij niet gesegt heeft dat den heer hoofdofficier ~~niet~~ dikwils
beschonken 't huijs heeft gebragt ten
tijden toen hij, gedetineerde, in dienst
van de justitie was.

Zegt gesegt te hebben den heer hoofd-
officier wel eens beschonken te hebben
gesien.

6.

Off hij niet gesegt heeft dat den
heer hoofdofficier eenig geld van hem
onder sig had gehouden, dat hem toe
quam.

Nooijt.

7^e

Off hij niet gesegt heeft, wanneer hij
de laaste keer aan het huijs van
den heer hoofdofficier is gekoomen, niet
aan mevrouw heeft toegevoegt: Ik
sie wel hoe het hier gaat, gij
lijkt wel hoofdofficier.

Nooijt.

[scan 204]

[folio 238v]

2° Examen gehouden den 13^e april 1743
van Barend Bartelingh.

1°

Hem, gedetineerde, af te vragen off hij
niet spetiaal kan eenen Daniël,
dat een kleeermaker is.

Ja.

2.

Hoe die persoon meerder genaemt
werd dan Daniel.

Zegt zulks niet te weeten.

3.

Bij welke gelegthijt ofte uijt welke
oorsaake hij zulke spetiaale
kennisse aan dese Daniel heeft
gekregen.

Zegt wegens buurschap toen ~~wijl~~ hij,
gedetineerde, heeft gewoont op d' Niewe-
sloot, en dat hij naderhand altijd
sijn gedetineerdens kleeren heeft
gemaekt.

4.

Off die onderlinge vrindschap al-
tijd zonder tussenkomende
kwestie onder hen lieden
stand heeft gehouden.

Zegt ja, maar bij geval wanneer
sij in het Poepenest waeren rusie
met elkander hebben gekregen en
vandaer saamen sijn gegaan tot op
de Cingel tussen de Kennemerpoort
en d' Kijser Otto leggende en aldaar
worstelende met elkander in sloot
sijn geraakt.

5°

Off hij, gedetineerde, hem, Daniel, niet
drijgde te vermoorden wanneer sij te-
saamen in het water lagen.

Zegt neen in het geheel niet.

5 6.

Hoe het dan kwam dat de
meergemelte Daniel een snede
in zijn hand kreeg.

Zegt zulks buijten zijn weten is.

239

7^e

Off hij, gedetineerde, niet wel kent de
persoonen met naamen Engel Jans
Molshoop, een tuijnman, en
zijn huijsvrouw Jannetje IJsbrands.

Ja.

8^e

Off hij met deselvde nooit oneenig-
heden heeft gehad.

Nooijt.

9^e

En wel ter zelfder tijd, toen dit
bovengemelte met d' voornoemtee klee-
maker was voorgevallen.

Zegt neen, in het geheel niet.

10.

Off hij, gedetineerde, toentertijd wanneer
Engel Jans uijt zijn huijs quam
om zijn vrouw naar het eijs te vol-
gen, seijde: Daar komt die don-
der aan.

Neen.

11.

Off hij, gedetineerde, wanneer d' voornoemte vrouw
haar man in huijs haalde, hem niet
met een pistool in de hand vervolgde

onder die godslasterende uijtdrukkinghe: Dit is u God (namentlijk het pistool) daar zult gij aan geloven, dogh de deur toevindende zijn in de hand hebbende pistool vrugteloos heeft afgeschooten.

Zegt neen, in het geheel niet.

[scan 205]

[folio 239v]

12.

Off hij nooit den althans heer hoofdofficier aan zijn huijs door zijn geweld en brutaal de beest te stellen met rasen en vloeken om geld te hebben, heeft moejelijkheid aan gedaan.

Zegt wel aan het huijs van d' heer hoofdofficier te sijn geweest om mijnheer te spreken, dog anders niet.

13.

Off hij dan nooit aan andere mensche heeft gesegt, dat den heer hoofdofficier van hem onder sig had, en hield, dat hij niet krijgen kon.

Zegt neen.

14.

Off hij vandaagh 8 dagen geleden niet aan het huijs van den heer hoofdofficier is geweest.

Ja.

15.

Off hij, gedetineerde, den heer hoofdofficier toentertijd niet kunnende te spreken krijgen, dog van

mevrouw Van Veen toegeroepen en gevraagd zijnde, wat hij te zeggen had, niet schimpende ten antwoord gaff: Ik zie wel dat mevrouw hoofdofficier is ende mijnheer niet.

Zegt neen, maar geseijt te hebbe: Ik moet mijnheer spreken, ik kan de bootschap aan mevrouw niet doen.

240

16^e
Off hij, gedetineerde, dit selfde seggen namentlijk mevrouw is hoofdofficier ende mijnheer niet, ilico. daarop aan het huijs van Gerrit Elsthoff is gaan seggen.

Neen.

17.
Off hij dienzelfde zaturdagh niet is geweest aan het huijs van mijnheer vice president De Lange.

Ja.

18^e
Wat hij daar gedaan heeft.

Om te hooren, waarom hij booven bij schepenen moest koomen.

19.
Off hij, gedetineerde, niet al schimpende tegens de voornoemde seijde: Ik heb den hoofdofficier verschijde malen 't huis gebragt, dat hij ook dronken was.

Zegt geseijt te hebben den heer

hoofdofficier ook wel eens dronken te hebbe gesien.

20.

Off hij dienselfden dagh niet weder is gegaan aan het huijs van Gerrit Elsthoff, om sijn ontmoetingh die hij aan het huijs van mijnheer D' Lange had gehad, aan hem, Elsthoff, te vertellen.

Zegt niet te weeten aldaar te sijn geweest, en tegens Elsthoff daarvan iets te hebbe gesproken.

[scan 206]

[folio 240v]

21^e

Off hij, gedetineerde, onder anderen aan G. Elsthoff niet gesezt heeft: Maar ik zijde tegens hem: (denotende daarmede den heer vice præsident D' Lange) Ik sal er mijn poepse bast tegen setten.

Zegt tegens Gerrit zulks niet te hebbe gesproken.

22.

Off Elsthoff hem om sijn dronkenschap en sijn praats die hij maakte, niet de deur heeft uijteset.

Zegt nooit.

Alzoo Barent Bartelingh, oud 29 à 30 jaaren, geboortigh van Diepenheim, tien uren boven Swol, zijnde eerst wegens desselfs zuijpen en quaad gedrag door den heer hoofdofficier van desselfs diennaersampt van de justitie gedeporteert en afgeset, en van tijd tot tijd verder sigh niet en heeft ontsien omme tegens dese en geenen, faamrovende en lasterlijke discoursen te voeren van den heer hoofdofficier deser stad, ende dezelve in sijn Ed. persoon en character hoogelijk te benadeelen, maar selfs

tot die stoute onbeschaemthijt is gekomen, omme na het huijs van hem, heer hoofdofficier in desselfs ampt en character smadelijk te beschimpen, 't welk alzo niet en behoort, maar integendeel aan anderen ten exempel ten hoogste sijn strafbaar, waarome schepenen, gesien ende geëxamineert hebbende den criminen eijsch en conclusie van den heer hoofdofficier op ende jegens den gedetineerde gedaan en genoomen, en wijders rijpelijk gelet, op al hetgunt in dese te considereren stont, en move-re mogte, doende recht, bannen den gedetineerde voor de tijd van al sijn leven uijt de stad en jurisdictie van dien, sonder inmiddels daar weder binne te moge koomen op pøene van

241

swader straffe, ontseggende wijders den heer hoofdofficier sijnne verdere eijsch en conclusie op ende jegens de gedetineerde gedaen en genoomen, deselve daarvan absolverende bij dese, en condemneren deselve in de costen, en miesen van de justitie.

Extraordinair ter rolle gepronuntieert den 21^e april 1743.
bij mij secretaris,
J. Winder.

Geapprehendeert den 15^e julij 1743.

1^e Examen gehouden den
18^e julij 1743 van de persoon
van Daniel Leij oud omtrent
42 jaaren geboortigh van Fert
in Duijsland, twee uren van
Neurenburgh.

Zegt te komen uijt het leger
van de Fransen en aldaer te heb-
be verkogt snuijff en taback.

Zegt op den 15^e julij deses jaars
smorgens ten 5 uren alhier van
Amsterdam te voet is ingekomen.

Zegt sijn cameraet Frederik
Bern hem, gedetineerde, alhier op
maandagh had geappointeert.
Zegt alhier in veel huijsen ge-
weest te hebben.

[scan 207]

[folio 241v]

2^e Examen gehouden den 23^e
julij 1743.

Zegt gewent te sijn koopman-
schap te doen, ook op het land
haar te snijden, en te koopen.

Zegt sijn cameraet genaemt
Frederik Bern hem alhier in
het schippershuijs had geappoinc-
teert.

Zegt dat hij, gedetineerde, van sijn
confrater afschijd had genoomen
te Wesel.

3^e Examen den 30^e julij.

Zegt nog eenige goederen te
hebben bij eene Eliaser Manuels
te Campen.

Zegt niet te weeten gestoolen
te hebben doordien hij be-
schonken was.

Zegt daar iet, off wat te moete
wesen, waarom hij alhier ge-
vangen sit.

Persisteert verder bij sijn voorgaen-
de confessien.

242

4^e Examen den 14^e augustus
1743.

Persisteert bij sijn voorgaande

confessie.

N.B. Dese gedetineerde is
tussen den 14^e en 15^e augustus
1743 des snagts uijtgebrooken
en ~~geschap~~ geëschappeert.

Geapprehendeert den 26^e september 1743.

1^e Examen gehouden den 28^e
september 1743 van Jan de Bruijn,
oud omtrent 47 jaaren, dog sulks niet
præcise te weeten, gebooren te Delft,
en te weesen een meelmolenaers-
knecht, en aldaar de cost mede
te winnen. Ook alhier te hebbe
gemalen op de Nieuwelanders molen
de tijd van omtrent 12 weeken.

Zegt bij sijn baas aldaar nooijt in de
kost, nog in slaapsteede te hebbe
gelegen, en aldaar 's weeks op sijn
eijge kost te hebbe gewonnen
f 3:10:-.

Zegt bij Fransijn Appelmans in een
slaapsteede te hebben gelegen vier
weeken, en nogh eens van tevooren
de tijd van veertien dagen, ende
laaste nu gepasseerde agt weeken
in sijn eijge gehuurt huijsje.

Zegt de gelegenthijt van het huijs
van voorgemelte Fransijn wel te ken-
nen, bestaande in een voorhuijs, een bin-
ne haart, en een agtercamer.

[scan 208]

[folio 242v]

Zegt den andere bestede te sijn in den
binnenhaart, alwaer hij en Fransijn
slieden, ja selfs soo lange als hij daer
gelogeert heeft, om reden hij niet

beter wist sij een weduwe was, maar naderhand hoorende sij was een getrouwde vrouw, dog van haar man was afgeset, waaromme hij haer voorhiel niet langer met haer als hoer en boeff te willen leven, dog sij insteerde, seijde dat sij wel was getrouwt, maar dat sij ten allen tijden konde krijgen een schije-brieff, soo wanneer die heer te Korstijd wederom schepen wierd, die nu burgemeester was.

Zegt d' kinderen van voorengemelte Fransijn te hieten, de eene Rensje en de andere Wim.

Zegt Rensie de ouste te sijn, en die omtrent de 20 jaaren berijkte.

Zegt wel te sijn thuijs gekoomen dat gemelte Rensje alleen thuijs was.

Zegt nooit geen gedagte te hebbe gehad om sig te engajeren met gemelte Rensje, te meer omdat d' oude namentlijk Rensje te meer omdat d' oude, namentlijk Fransijn hem soo veel te doen gaff, dat sulke gedagten nooit bij hem sijn opgekoomen.

Dese bovenstaande artikelen, den gedetineerde voorgelesen, heeft deselve in judicio met sijn ondertekeningh bekrachtigt en was getekent, Jan de Bruijn.

243

2^e Examen gehouden den 1^e october 1743.

1^e
Hem, gedetineerde, af te vragen wanneer off op wat tijd hij alhier in de stad is gekomen om te malen.

Zegt gepasseerde vrijdagh te sijn
geweest 12 weeken.

2°

Off hij toen hier kwam, wist dat er
occasie was om bij een meelmolenaer
te kunne malen, dan off hij op
het geluk off ongeluk maar aange-
komen is, omme te sien off er
werk was dan niet.

Zegt dat Fransijn door haar meijnsje
hem heeft laate schrijven om over te
komen en bij Pieter Winter, baas
molenaer te malen.

3.

Waar vandaan hij kwam toe hij hier
gekomen is om op een meelmolen te
malen.

Zegt van Amsterdam van d' molen
genaemt d' Kraij, staande aan de
Haarlemmer Poort aldaar.

4.

Toen hij ten voorsegde eijnde hier is
gekomen, waar hij toe is gaan logeren
off in slaapsteede is gaan leggen.

Zegt bij Fransijn Appelmans.

5.

Off hij onderregt was dat hij aldaar
kon logeren.

Zegt dat hij bevorens eenige dagen
bij haar gelogeert heeft, eer hij naar
Amsterdam gingh, nadat hij van
Warmenhuijsen was gekomen.

6.

Hoe het dan kwam dat hij daar
ging thuys leggen.

Zegt bij occasie wanneer hij van Warmen-

huijse quam, bij Fransijn gekogt te hebbe een stuk kaas en broot en bij die occasie vroeg hij, off sij de coffij voor hem wilde koken, om bij sijn stuk te gebruijken.

7.

Alzoo hij, gedetineerde, bij zijn 1^e examen gesegt heeft, dat bij Fransijn Appelmans maar twee slaapplaatsen waeren, op welke eene slaapplaats de 2 dogters slieden en op de ander de moeder, waar hij dan den eerste nagt van sijn aankomst heeft geslapen.

Zegt bij voorgemelte Fransijn in de binnekeuken.

[scan 209]

[folio 243v]

8^e

En waar hij in het vervolg altijd heeft geslapen.

Zegt bij continuatie bij Fransijn te hebbe geslapen, behalve de laaste agt dagen, in welke tijd hij agter op het bed van de kinderen heeft geslapen.

9^e

Nadien hij volgens confessie de aldereerste naght als hij bij Fransijn Appelmans heeft geslapen, hoe die alliantie is toegestaan.

Zegt terstont wanneer hij daar was gekomen aan wederzijde sijn aan het vrijden sijn gegaan, en al soo mondelingh aan malkander verbonden te hebben.

10^e

Of hij Fransijn Appelmans be-
vorens hij bij haar is komen loge-
ren haar wel heeft gekent
off zelve wel meer heeft ge-
sien.

Neen.

11^e
Off d' dogters van Fransijn, ge-
naamt Rensje ende Wimpje off
Wilmeijntje zoo lang hij aan dat
huijs heeft gelogeert altijd in de
agtercamer hebben geslapen.

Ja, behalve d' laaste agt
dagen.

12^e
Off die dogters van Fransijn ooijt
wel hebben gesien dat hij met
haar moeder te bed is gegaan
off heeft gelegen.

Ja, dogh wiskunstigh.

13.
Toen Fransijn terwijl hij
daar logeerde ziek was,
waar hij toe heeft geslapen.

Zegt, toen se siek heeft gelegen
nogh bij haar heeft geslapen.

14^e
Off hij ooijt wel heeft geweeten
dat Fransijn een getrouwde vrou
was en nog een man hadde.

Zegt niet eerder dan in de laaste
agt dagen toe hij daar logeerden.

244

15.
Hoe hij te weeten is gekoomen dat

Fransijn een man had.

Zegt door het hooren van de menschen.

16^e

En wanneer hij zulks te weeten is gekoomen.

Zegt zulks voor d' laaste 8 dagen te hebbe gehoort.

17.

Hoe langh hij, nadat hij te weeten was gekoomen dat Fransijn nog een man had, hij nogh bij haar gelogeert, off in slaapstede heeft gelegen.

Zegt 8 dagen.

18^e

Waar hij vervolgens heeft geslapen, nadat hij wist dat Fransijn een man had.

Zegt in de agtercamer.

19^e

Off d' 2 dogters wel hebben geweeten dat hij en haar moeder aan malkander verlooft waaren.

Zegt dat Fransijn zelfs aan haar dogters wel heeft gesezt dat hij, gedetineerde, nog haar vader soude worden.

20.

Off hij ooijt wel verschil off moijelijkhijt met die dogters heeft gehad.

Neen.

21.

Waaruijt het sijn oorspronk

nam dat sij verschil kreegen.

Beantwoort.

22, 23, 24.

Ut supra.

25.

Off hij ooijt apart op de eene off
andere plaatse die men kon
afsluijten met Rensje wel
is geweest.

Neen.

[scan 210]

[folio 244v]

26.

Off het niet is gebeurt terwijl hij,
gedetineerde, daar met Rensje alleen was
van Win (sooals hij se noemt) is ge-
sogt.

Neen.

27-28-29-30.

Ut supra.

31.

Off hij op voorlede woensdag den 25
september deses jaars niet geweest
is aan het huijs van eene Trijntje
Pietersz.

Ja.

32.

Wat hij daar onder andere deed en
zeijde.

Zegt aldaar geweest te sijn en ge-
vraegt, off sij 's anderen daeghs naar
boven bij d' heeren schepenen soude gaan

en geseijt: Als ik met soo een dogter te doen hadde gehad, dan sou ik se moete trouwen.

33.

Eijndelijk waarom hij dat seijde.

Beantwoord articul 32.

Dese bovenstaande articulen en responsive den gedetineerde voorgelesen sijnde heeft deselve geagnosseert en verclaart daar niets bij, off aff te doen. Actum den 1^e october 1743 (en was getekent),
Jan de Bruijn.

3^e Examen gehouden den
10^e october 1743 van Jan de
Bruijn

1°.

Is gevraegt, off hij, gedetineerde, nooit op een apparte afgesloten plaats met Amarentie is geweest.

Neen.

2°.

Hoe het komt dat hij daar dan mede beschuldigt word.

Zegt zulks niet te weeten.

245

3°

Off hij, gedetineerde, Amarentie niet vleeselijk heeft bekennt.

Zegt nooit daar gedagten toe te hebben gehad.

4.

Off Willemeijntje hem nooit heeft gestoort, dat hij alleenigh was met Amarentie.

Zegt neen.

5.

Off hij nooit geen vleeselijke conversatie heeft gehad met Fransijn, moeder van Amarentie

Zegt ja, zulks te kunne getuijgen.

6.

Off hij niet verschijden nagten bij Fransijn heeft geslapen.

Zegt ja.

7.

Heeft Fransijn tegens haar kinderen niet meer als eenmaal gesegt, dat hij, gedetetineerde, haar kinders vader nogh soude worden.

Zegt ja.

8.

Off het niet gebeurt is als hij sat te eeten, off tee te drinken Fransijn liefkoos en aanhaalde

Zegt ja, en dikwils de handen bij de boesem van haar te hebben ingestoken, en wanneer zulks geschieden, haar jongste dogter Willem-pie haar mede om de hals viel en dan tegens hem, gedetetineerde, seijde: Kijk die klijne jaloerse heks eens aan.

9.

Van wat religie hij, gedetetineerde, is.

Zegt gereformeert, en daarin opgevoet te zijn.

10

Zoude gij, gedetineerde, wel met eede dan durve bevestigen, dat gij Amarentie

nooijt vleeselijk heb gebruikt.

Zegt ja, met een gerust
gemoet.

[scan 211]

[folio 245v]

12.
Toen hij Fransijn toentertijd thuys
bragt, off hij toen met haar geen
vleeselijke conversatie heeft gehad.

Zegt neen, maar elkander
wel een kus van afschijt
te hebbe gegeven.

Den gedetineerde dese bovenstaande articulen en antwoorden duidelijck
voorgelesen, heeft daarbij gepersisteert. Actum Alkmaer den
10^e october 1743 (onder stont en was getekent),
Jan de Bruijn.

Dese gedetineerde Jan de Bruijn onder handtastinghe
ontslagen op den 21^e november 1743 omme ten allen
tijden, des vermaant zijnde, wederom in judicio te com-
pareren. In kennisse van mij secretaris,
J. Winder.

Geapprehendeert den 26^e september 1743.

1^e Examen gehouden den 28^e
september 1743 van Fransijnje
Appelmans, oud omtren 44 jaaren,
geboortigh tot Leijden en segt
een kind van een jaar te sijn
geweest toen sij alhier is gekomen.
~~wonen.~~

Zegt getrouwt te sijn met
Tijme Fokke.

Zegt geschijden te sijn tussen tafel,
bed, en bij wooninghe met voornoemt
haar man, soo tussen de 4 à 5

jaar geleden.

Zegt kennisse te hebben aan Jan de Bruijn, maar niet meer als dat hij slaaper is geweest de tijd van vijf en een halffte week, waarvoor sij betaalt is.

246

Zegt twee slaapplaatsen te hebben in haar huijs, de eene in het agtercamertje en het andere in het binnehuijs.

Zegt de kinderen bij haar te hebbe geslapen in het binnehuijs en Jan de Bruijn haar slaaper in het agtercamertje.

Zegt niet te weeten hoe langh Jan de Bruijn bij haer vandaan is geweest, maar denkt van een week seven à agt.

Zegt niet te weeten wanneer haar kind haar heeft gecommuniceert, dat voorgemelte Jan d' Bruijn met haar dogter Rensje te doen heeft gehad, maar slaat daar een slagh na en denkt van een week 4 à 5.

(Onderstond en was getekent)
Dit X-merk is gestelt bij Fransijn Appelmans
ten bijweesen van ons ondergeschreven schepenen der
stad Alkmaer.
Geldolph Stuijlingh de Lange
J. Menssingh

2° Examen gehouden den
1° october 1743.

1°
Off zij, gedetineerde, nooijt geen verbintenis-

se om ten derde maalen te trouwen
heeft aangegaan.

Zegt na de schijdinghe van
haar 2^e man niet.

2.

Zoo ja, met wie, als zij die
verbintenis heeft aangegaan.

Beantwoord.

[scan 212]

[folio 246v]

3°

Zoo neen, waarom zij dan tegens
Jan d' Bruijn gezegt heeft, dat
toe hij gewaar geworden was, dat
zij nogh een man had, en hij haer
zulks te kenne gaff, 't Is waer,
ik heb wel een man, maar
daar ben ik in 't geheel van aff
en ik ben soo goet in staat van
te kunne trouwen, dan off
ik weduwe was, want kerstijd
waanneer dien heer schepen, die
nu geen regerend schepen is, weder-
om aankomt off burgemeester werd,
kan ik altijd mijn schijdbrieff
krijgen, off diergelijke woorden
in substantie.

Zegt zulks nooit gesegt te
hebben.

Zegt bij nader recollement in praesentie
van de kinderen, met Jan d' Bruijn wel
eens en andermaal te hebben gespro-
ken, soo wanneer hij haar naar haar
man vroeg, hoe sij daarmede stont,
zijde: Indien mijnheer Kloek weder-
om schepen werd, soo kan ik mijn
scheijbrief wel krijgen.

Zegt door angajemant, die Jan d'
Bruijn bij haar sogt te maaken,
diergelijke discoursen met hem te
hebbe gehad.

4.

Wie haar eerst te kenne heeft
gegeven dat Jan d' Bruijn haar
dogter Rensje vleeselijk gebruikt
had.

Zegt haar jongste dogter haar
zulks te kenne heeft gegeven.

5.

Hoe langh het wel geleden is
dat haar zulks te kenne is
gegeven.

Zegt omtrent een week agt
à negen dalfh.

6.

Off haar dogter Rensje het haar
ook te kenne heeft gegeven, toen
het haar andere dogter gezegt
had.

Zegt ja, wanneer sij haar dogter
Rensje op den 24e september 1743 heeft
onderhouden, over d' conversatie die sij
met Jan de Bruijn heeft gehad.

247

7.

Off Jan d' Bruijn toen nogh langer
bij haar is blijve 't huijsleggen, nadat
haar dogters haar gesegt hadden, dat hij
Rensje be kroopen had.

Zegt neen, maar wanneer sij dings-
daghs uijt haar bed quam, hij satur-
daeghs daaraanvolgende ten huijse
uijt moest.

8.

Waanneer sij Jan d' Bruijn haar
huijs heeft uijtgeset.

Zegt omdat Jan d' Bruijn haar en
haar dogter wilde gebruiken.

9.

Off zij niet wist dat Jan d' Bruijn
een vrij persoon was, en wanneer hij
haar dogter Rensje, die mede een
vrij persoon is, wilde trouwen, dat
dan de gantsche historie uijt was
geweest.

Zegt dat Jan de Bruijn haar
heeft voorgegeven, een weduwe-
naar te sijn. Accordeert het 2^e
lid van dese vrage

10.

Off er wel een ander middel is om
een onteerde dogter wederom te eeren
als door trouwen met dengeene die
haar onteert heeft.

Zegt dat er geen ander middel
op is, dan dese vrage behelst.

11.

Off zij, gedetineerde, ooijt off ooijt wel
aan Jan de Bruijn heeft voorgesla-
gen, off zoeken te nootsaaken dat
hij haar dogter Rensje trouwde.

Neen.

12.

Om welke reden zij zulks niet
gedaan heeft.

Zegt toen nog niet vast geweeten
te hebben, dat sij onteert was.

13.

Off Jan d' Bruijn nogh bij haar in

slaapstede lagh toen ze voorlede
rijs ziek was.

Ja.

14.
Nadien se bij haar eerste ondervra-
gingh gesegt heeft, dat wanneer sij
ziek was, dat haar kinderen dan in de
agtercamer sliepen, waar Jan d' Bruijn
anders sliep, waar dat Jan de Bruijn
ten dien tijde sliep, als haar dogters
niet bij haar sliepen.

Zegt dat Jan d' Bruijn toen naer
Amsterdam was.

Zegt bij nader recollement dat haar oudste
dogter ziek zijnde, toen Jan de Bruijn
naar Amsterdam was, geslapen heeft
op het bed en in de camer alwaar Jan
d' Bruijn anders sliep.

[scan 213]

[folio 247v]

15.
Wat haar oogmerk was toen se
huijden over acht dagen verleden zoo
lastigh tot verschijde rijsen aan het
huijs van den heer hoofdofficier over
Jan de Bruijn kwam klagen.

Zegt omdat se dogt haar niet
beter te kunne adresseren dan
aan haar overighijt door wien
sij sogt geholpen te worden.

16.
Dan off het niet en was dat sij
wilt, dat ze aan Jan de Bruijn
verlooft was, en op die verlovingh
als man en vrouw met elkander
geleeft hadden. Hij nu haar dogter
onteert hebbende en dus bloet-

schanden begaan, om hem, Jan
de Bruijn, sijn verdiende loon te
doen erlangen.

Zegt alwat de heeren haar
wille toeleggen, sij daarmede te
vrede soude sijn.

Dese bovenstaande articulen den gedetineerde voorgelesen, de res-
ponsievens daar nevens gestelt, heeft deselve verclaart daar
niets meer aff off bij te doen. Actum den 1^e october 1743.
(onderstont en was getekent)

X Dit merk is gestelt bij Fransijn Appelmans ten bijwesen
van ondergeschreven schepenen der stad Alkmaer,
Geldolph Stuijling de Lange.
J. Menssingh.

3^e Examen den 10^e
october 1743.

1^e
Is gevraegt hoe langh het verleeden
is, wanneer Jan d' Bruijn van
haar vandaan is gegaan.

Zegt niet te weeten hoe langh
zulks is verleeden, dewijl zij nogh
leesen nogh schrijven kan.

2.
Is gevraegt off sij, gedetineerde, nooijt aan
het huijsje off camertje waarin
Jan de Bruijn woont, is geweest
zedert zijn vertrek van haar.

Zegt ja, eens met een buurvrouw.

248

3.
Is ut supra hoe die buurvrouw hiet.

Zegt Trijntje, maar door de wandel-
lingh Kneut te worden genoemd.

4.

Is ut supra off haar dogters nooijt aan
sijn huijs zijn geweest, naardat hij
van haar moeder met er woon was
vertrokken.

Zegt neen, maar dat d' kinderen wan-
delende op d' Veste en hij staande
bij de molen aan zijn huijsje al-
waar hij werkte, haar vroeg hoe sij
vaarden.

Zegt dat de kinderen wanneer sij
wilde wandelen haar, gedetineerde, seijden:
Wij gaan eens sien waar Jan de
Bruijn woont. Waarop sij, gedetineerde,
syde tegens haar kinderen: Dat
is wel, maar kom togh vroeg thuis.

5^e

Is ut supra wanneer sij, gedetineerde, aan zijn
huijsje quam met haar buurvrouw
off Jan d' Bruijn te bedde lag, dan
op was.

Zegt dat hij te bedde lagh.

6.

Is ut supra wanneer sij naar huijs gingh,
off sij alleen, dan met haar buur-
vrouw en Jan de Bruijn naar h[aar]
huijs zijn gegaan.

Zegt met haar buurvrouw en
Jan d' Bruijn tesaamen.

7.

Is ut supra hoe laat het was wanneer
sij aan het huijs van Jan de Bruijn
quam.

Zegt savonts tussen agt à negen
uuren.

8.

Is ut supra hoe laat sij daarvandaan is

gegaan.

Zegt een hondert tellens off twee
daar te sijn gebleven.

9.

Hoe langh Jan de Bruijn bij haar
toen aan huijs is gebleven.

Zegt een halff uur, off drie quar-
tier, en dat niet net te weeten.

[scan 214]

[folio 248v]

10.

Is ut supra wat Jan d' Bruijn toen aan
haar huijs heeft gedaan.

Segt gepraat en te gelooven coffij
gedronken te hebben.

11^e

Is ut supra waarom sij haar kinderen niet
en verbod, toen sij hoorde dat de kin-
deren naar Jan de Bruijn soude
gaan.

Zegt niet te weeten en daar soo
een bedrag niet op te hebbe gehad.

12.

Is ut supra wat sij seijde, toen sij aan
het huijs van Jan de Bruijn quam.

Zegt hem te hebbe gevraegt hoe hij
al voer, en hoe hij het al stelden.

13.

Is ut supra off sij hem niet heeft aange-
moedigt om naar huijs te gaan.

Zegt neen, maar haar buurvrouw.

14.

Off sij haar buurvrouw daar ook last heeft toegegeven.

Zegt neen.

15.
Off Jan de Bruijn toen niet heeft gepresenteert coffij, indien hij meede wilde gaan.

Zegt niet te weeten hem te hebben gepresenteert.

16.
Dewijl sij gesegt heeft, dat sij sooveel tegens Jan de Bruijn had, waaromme sij hem uijt haar huijs had doen vertrekken, dat ten tijde sij aan sijn huijsje was en hij, Jan d' Bruijn, haar wilde thuijsbrengen hem zulks niet heeft soeke te tragten te beletten ofte verboden.

Zegt dat hij gesegt heeft: Ik wil dat niet hebben, maar dat haar [buur]vrouw sijde: Wat kan het scheelen, laat hem mede gegaan.

Dese voorenstaande vragen en antwoorden den gedetineerde duijdelijk sijn voorgelesen, heeft deselve geavoëert. Actum den 10^e october 1743. (Onderstont en was getekent)
Dit X-merk is gestelt bij Fransijn Appelmans ten bijwesen van ons ondergeschreven schepenen der stad Alkmaer
Geldolph Stuijlingh d' Lange,
J. Menssingh.

249

Vervolgh van 't 3^e examen.
Is nog nader gevraegt op voors. datum.

17.
Off sij niet dikwils haar kinderen heeft geseijt dat Jan de Bruijn haar vader noog soude worden.

Zegt ja, maar zeijdt naderhand, indien sij te kerstijdt haar vrijbrieff kreeg, dat Jan d' Bruijn mogelijk dan haar vader nog soude worden.

Zegt ten derde maalen van ja.

18^e

Off sij dat niet heeft geseijt omdat sij met Jan d' Bruijn heeft geconverseert.

Is niet beantwoord.

Zegt bij nadervraagh dat Jan d' Bruijn haar wel een vrindelijk weesen heeft geset en dat hij wel maken sou meester van het huijs te sijn.

19^e

Off Jan de Bruijn met haar niet vleeselijk heeft geconverseert.

Zegt ja haar bekent te hebben.

Dese vraegstukken door Fransijn Appelmans beantwoord tot waarhijt, is dit X-merk door haar selfs gestelt. Alkmaer in dato ut supra. (onderstond)
Geldolph Stuijlingh de Lange,
J.Menssingh.

4^e Examen gehouden den 16^e october 1743 en eerste november 1743.

1°

Off zij nooijt aan Jan de Bruijn zigh heeft verbonden, en Jan d' Bruijn aan haar om ter bequamer tijd met mal-kander te trouwen.

Zegt neen, niet aan verbonden.

Zegt bij nader examen dat sij hem niet heeft onderhouden over verbintenis van trouw, maar wel dat hij zulks heeft gedaan.

2°

Off zij, gedetineerde, op die verbintenis met Jan de Bruijn niet als man en vrouw met elkander hebben geleefd.

Beantwoort.

Zegt bij nader examen van neen.

[scan 215]

[folio 249v]

3.

Off zij geen haat tegens Jan de Bruijn heeft opgevat.

Zegt ja, toen hij haar bekroopen had.

4.

Waaruijt dien haat is voorgekomen.

Beantwoord.

5.

Off zij niet tot nogh toe in haar antwoorden, die zij gegeven heeft op d' vragen haar voorgesteld, de opregte waarhijt heeft versweegen.

Zegt neen.

6.

Waarom zij zulks gedaan heeft.

Beantwoord.

7.

Off het niet was om de heeren schepenen een indruk te geeven dat de beschuldigingen die zij tegens Jan d'Bruijn inbragt d' waarhijt waaren.

Ut supra.

8.

Off die beschuldigen niet vals
En onwaarheden sijn.

Zegt de beschuldigen die sijn
tegens Jan de Bruijn ingebracht
heeft de waarhijt sijn, volgens
het seggen van de kinderen.

9.

Off ze aan haar dogters Ama-
rentie Jacobs, ende Willemeijntje
Sijms, niet heeft voorgehouden, ja
geordonneert, om die beschuldigin-
gen tegens Jan de Bruijn in te
brengen.

Zegt neen.

250

5^e Examen den 16^e november 1743.

1.

Off Jan de Bruijn, thans medege-
vangen, haar gevangen nooit vleese-
lijk heeft bekent.

Zegt voor d' waarhijt niet te kunne
seggen off Jan de Bruijn haar heeft be-
kent, dan niet, maar dat hij op haar
lighaam heeft gelegen, en wanneer
hij van haar is afgegaan van het
bed, sijn van dat ondeugende goet,
namentlijk het mannelijk zaat van
hem in haar beddegoet heeft gevon-
den.

2.

Hoeveel maal hij haar wel heeft
Bekent.

Zegt nooit anders als articul een
staat vermeldt.

3.

Off zij in geruste gemoeden, ja bij
versekeringh van hetgeene dat een mensch het
dierbaarste kan sijn, kan versekeren
dat Jan de Bruijn haar nooit meer
heeft bekend.

Zegt zulks wel te kunnen
versekeren in voegen articul 1° staat
vermelt.

4.

Off sij nooit bij Jan de Bruijn off
iemand anders een miskraam
en wel binnen de maanden 8 à 9
heeft gehad.

Zegt nooit dan bij haar man
omtrent 14 jaar geleden.

5.

Off zij, gevangen, geen getrouwde vrouw is.

Zegt ja.

6.

Off zij niet en weet dat getrouwde
vrouwen met geen andere mannen
dan met haar eijgen moge vleeselijke
conversatie houden.

Zegt zoude sij dat niet weeten,
wel ja.

7.

Waarom zij dan met een ander man
als met haar eijgen, vleeselijk heeft ge[con]-
verseert.

Zegt geen vleeselijke conversatie met Jan
d' Bruijn te hebbe gehad dan dat hij,
Jan d' Bruijn, haar bij haar borste
wilde vatten, hem daarom een
slagh naar sijn hoofd heeft gegeven.

[scan 216]

[folio 250v]

8.

Off zij, gedetineerde, niet en wist wanneer getroude vrouwen met andere mannen vleeselijk converseren, sulks ten uijterste strafbaar is.

Zegt neen, maar soo de heeren dat stellen, sij daarmede tevreden is.

Zegt bij nader vrage zulks wel te weten, maar dat sij nooit haar eght te buijten heeft gegaan.

9.

Off zij, gedetineerde, niet en weet welke straffe daartoe staat.

Neen.

10.

Off zij zulks nooit heeft hooren seggen.

Neen.

Ik ondergeschreven Fransijn Appelmans verclaare dese bovenstaande articulen te hebbe beantwoord, zulks en in dier voegen als deselve ter zijde door mij staad beantwoort. (Onderstont) Dit X is gestelt bij Fransijn Appelmans selfs ten bijwesen van ons ondergeschreven schepenen der stad Alkmaer,
Geldolp Stuijlingh d' Lange
J. Menssingh

6 Examen den 19^e november 1743.

1.

Off zij, gedetineerde, niet heeft bekent gehad voor dese, dat Jan de Bruijn met haar vleeslijk hadde geconverseert.

Zegt ja dat wel bekent te hebben in de eerste instantie

toen hij haar bekroopen heeft.

2.

Zoo ja, waarom zij zulks heeft ontkent op haar, gedetineerde, laaste examen voor deesen?

Zegt daar geen ja off neen daarop te kunne seggen.

3.

Off zij, gedetineerde, niet heeft gesezt dat zulks hadde bekent in confusie en om d' heeren schepenen maar genoeg te geven.

Zegt niet te weeten off dat waar is. Zegt het makkelijk te kunne gebeuren, zulks gesezt te hebben.

251

4.

Hoe sij, gedetineerde, dit seggen kan saamenbrengen en doen overeenstemmen.

Zegt daarop niet te kunne antwoorden en hetselve stelle aan de heeren.

5.

Off sij, gedetineerde, niet heeft gesezt dat zij alleenlijk zonder andere oorszaak off beweegreden is gegaan aan het huijs van Jan de Bruijn, haar medegedetineerde, om hem te maanen off aan te spreken om twee weeken kostgeld, ijder week *f* 2:10:0: en nogh 2 gulden aan wasschen en naijgeld etc.

Zegt ja, maar geen occasie te hebben gehad om hem te manen.

6.

Wat zij, gedetineerde, sal seggen wanneer haar aangetoont word dat zulks volstrekt gelogen is.

Zegt niet te weeten wat dat de luijden agter haar rug seggen.

(onderstont)

Dit X-merk gestelt bij Fransijn Appelmans ten bijwesen van ons ondergeschreven schepenen der stad Alkmaer in dato ut supra.

Gedolph Stuijlingh d' Lange
J. Menssingh.

Schepenen gesien ende geëxamineert hebbende den crimineele eijsch en conclusie van jonker Jacob van Veen amptshalven tegens Fransijn Appelmans, gedetineerde alhier, gedaan en genoomen, en wijders gelet op al hetgunt in dese te letten stont en movere mogte, doende recht uijt naame en vanwegen van haar Ed. Grootmog. de heeren Staaten van Holland en Westvriesland, condemneren den voornoemde gedetineerde in den tugthuijse alhier ses dagen na den anderen gespijsigt te moete werden met water en droog broot, ontseggende wijders den heer hoofdofficier sijnne verdere eijsch en conclusie op ende jegens de voornoemde gedetineerde gedaan ende genoomen, deselve daarvan absolverende bij dese, mitsgaders in de costen en miesen van de justitie. De costen en miesen van dese justitie sijn door opgamelte Fransijn voldaan.

Gepronuntieert ter rolle den 3^e december 1743
bij mij secretaris,
J.Winder

[scan 217]

[folio 251v]

Eerste examen vanwegens jonker Jacob van Veen, hoofdofficier der stad Alkmaer R.O. op den 5^e october 1744, gedaan aan Cornelis Straat, gedetineerde, geapprehendeert den 2^e october anno ut supra.

Articul 1°

Hem, gedetineerde, af te vragen desselfs naam, ouderdom en geboorte-

plaats.

Cornelis Straat desselfs naam te
sijn omtrent 20 jaaren, in Alk-
maer geboren.

2°

Wat desselfs handteeringhe voor deze
geweest is, en nogh tegenwoordig is.

Niet anders als in zijn vaders huijs
gewoont te hebben, en daar voor te
gaan uijt melken.

3°

Off hij, gedetineerde, geen kennis
heeft aan seker vrouwspersoon
met name Geertruijd Koedijk,
wonende aan de stads Vesten, tus-
schen de Geester- en Kennemer
poorten?

Anders niet als van aansien bij
naam en persoon.

4°

Off hij bij gemelte vrouwspersoon
niet wel aan huijs is geweest,
zoo ja, wanneer en om wat
te verrigten.

Zegt bij deselve wel aan haar
huijs te zijn geweest om te maa-
nen om vier duijten, en melk meer-
malen te verkopen.

5°

Off hij, gedetineerde, op donderdagh den 27^e
augustus laastleden niet aan het huijs
van de voornoemtee Geertruijd Koedijk is
geweest.

Zegt dagh en datum niet te
weeten.

6°

Tot wat eijnde hij daar is gekomen.

Om vier duijten.

7°

Off hij ietwes van haar hadde te pretenderen?

Anders niet als vier duijten.

8°

Off hij haar, Geertruijd Koedijk, niet maande om vier duijten, die zij wegens melk aan sijn vader zoude verschuldigt zijn.

Zegt ja.

9°

En off Geertruijd Koedijk hem niet wijgerde die te betalen.

Segt ja.

10°

Wat hij, gevangen, daarop deed, en off hij geen bedrijginge aan deselve deed indien zij niet betalen wilde.

Zegt zij hem na de broek heeft getast, en hij haar onder de rokken.

11°

Off hij, gevangen, haar niet onder de rokken greep?

Beanwoort articul 10.

12°

Met wat intentie zulks geschieden en wat hij voornemens was met haar uijt te regten.

Zegt beschonken te sijn geweest.

13°

Off Geertruijd Koedijk geen groot geweld maakte, zoo met haar te verweeren als om hulp te roepen.

Zegt van ja, geweld gemaakt te hebben met schreeuwen, dog niet te weten om hulp geroepen te hebben.

14°

Off op dat geroep ook niet een vrouws-persoon is toegeschoten, die hem van de voornoemde Geertruijd Koedijk affhaalde en het huijs uijtsette.

Zegt op het geschreeuw ~~en~~ van Geertruijd Koedijk een vrouwspersoon in huijs gekomen te sijn, die hem bij het haar getrokken heeft.

[scan 218]

[folio 252v]

15°

Off hij het gemelte vrouwspersoon deswegen niet heeft geslagen, en tegens de gront gegooijt.

Zegt haar een stoot te hebben gegeven dat zij viel.

16°

Hoe d' naem van het gemelte vrouwspersoon is.

Zegt haar naam niet te weeten.

17°

Off hij, gevangen, wel kende persoon van Hendrikje Cornelis, huijsvrouw van Pieter Jansz. Kieftenburgh.

Zegt haar van aansien wel te

kennen.

18.

Off hij ook iets van die vrouw te
prætenderen had, en off deselve hem
ook eenigh leed hadde gedaan.

Zegt van neen, en ook geen
leedt aan hem gedaan te hebben.

19^e

Off hij, gevangen, ten tijde als hij het
huijs van Geertruijd Coedijk uijtge-
set was, de voornoemtee Hendrikje Corne-
lis niet heeft ontmoet.

Zegt van ja, en uijt sighzelve
uijt het huijs te zijn gegaan.

20^e

Waersoo, en wat hij tegens haar
sprak.

Zegt haar digt bij 't huijs van Geertruijd
Koedijk te hebben ontmoet, en tegen
haar te hebben gesproken, maar wat
zulks niet te weten.

21^e

Off hij, gevangen, niet digt bij de stal
van Reijnier Bakker haar, Hendrikje
Cornelis, heeft gerencontreert.

Zegt ja.

22.

Wat voornemen hij, gevangen, had, soo
als hij deselve aansprak.

Zegt haar te wille soenen.

23.

Off hij geen intentie had sijn
lust met haar te boeten.

Zegt van neen.

24.

Off hij haar niet aangreep, en om den hals hield.

Zegt van ja.

25.

Off hij eijndelijk deselve niet op de gront nedergooijde en tegens haar wil en dank onder haar rokken op haar bloote lijff taste.

Zegt het gantsche articul ja.

253

26.

Off hij, gevangen, niet wel kent een Dirk Roos, en off deselve ten tijde hij met het voornoemde vrouwspersoon dus beesig was, daar niet ontrend was.

Zegt gemelte persoon van Dirk Roos wel te kennen, dogh hem niet gesien te hebben.

27.

Zelfs off hij, gevangen, niet tegens de voornoemde Dirk Roos heeft gesproken en gesegt heeft, dat hij maar in huijs konde gaan, dat hij, gevangen, sijn wil zoude plegen met het gemelte vrouwspersoon.

Zegt zulks niet te weten tegens hem, Roos, te hebbe gesproken, en ook niet gesegt te hebben dat hij sijn wil met haar wilde doen.

28^e

Of hij, gevangen, niet wel weet, dat alle hetzelfde is geweld plegen, en gevolgljik ten uijterste strafbaar.

Zegt doen zulks niet te weten,

maar nu zulks wel te kunne be-
grijpen.

29.

Wat hem dan tot dit boos, en gruwelij-
k opset heeft bewoogen, en aange-
set.

Zegt den dronk zulks te hebben
gedaan.

Aldus beantwoord bij mij ondergeschreven op dato als booven. (Onderstont)
Cornelis Straat.

De vorenstaande vragen met desselfs gedetineerdens gedaane ant-
woorden, hem, gevangen, distinctelijk voorgelesen zijnde, heeft bij
deselve gepersisteert, zonder daarinne eenige zaken te willen
hebben toegevoegt, offte afgedaan. Actum in judicio der stad Alk-
maer den 5^e october 1744.

Onderstont en was getekent
in kennisse van mij, gesworen klerk
J. Bontekoe

[scan 219]

[folio 253v]

2^e Examen vanwegens jonker
Jacob van Veen, hoofdofficier
der stad Alkmaer, R.O. op
den 7^e october gedaan aan de
persoon van Cornelis Straat.

Articul 1°
Off hij, gevangen, niet wel geweten
heeft, dat Hendrikje Cornelis was
een getrouwde vrouw.

Zegt ja.

2°

Off hij ooit wel particuliere omme-
gangh met deselve heeft gehad?

Zegt ja.

3°

Off de gemelte Hendrikje Cornelis, wanneer hij, gevangen, haar op de gront goojde, niet om hulp heeft geroepen.

Zegt zulks niet te weten.

4°

Off hij, gevangen, aan haar niet verscheide slagen onder op haar bloote lijff off lighaam heeft gegeven?

Zegt geen een.

5°

Waarom hij zuls heeft gedaan, en off het niet was omdat de gemelte Hendrikje tegenstant bood.

—

6°

Met wat intentie hij, gevangen, haar, Hendrikje Cornelis, tegens de gront goojde, en haar rokken en kleederen opraapte.

Zegt niet te weten wat hij deet, terwijl hij overstellig dronken was.

7°

Off zulks niet geschieden omme waar het mogelijk zijne vleeselijke lust met haar te plegen.

Zegt neen.

8.

Off hij daarinne niet door Dirk Roos belet is geworden.

Zegt, niet heeft willen doen
en daarom hem niemand heeft be-
let. NB. dit antwoord op articul 9 en van
9 hier.

254

9^e

Zoo neen, door wien hij dan daar-
inne belet is geworden.

Zegt neen. NB: Dit antwoord
op articul 8 en dat van
8 op dit.

10^e

Wie ofte wat de oorszaak is geweest
dat hij eijndelijk de gemelte Hendrik-
je Cornelis heeft verlaten, en van haar
is gegaan.

Zegt uijt sijnselvs naar huijs
is gegaan.

11^e

Off hij Levijn Corbagh wel kent
en off dese niet op den aan-
gang kwam, zooals hij, gevangen,
met Hendrikje tegens de grond lag.

Zegt hem wel te kennen, dog
doen niet te hebben gesien.

12.

Hem, gevangen, af te vragen, off er nog
niet een vrouwspersoon zat bij
Geertruijd Coedijk, wanneer hij op den
27^e augustus laastleden aldaar aan huijs
kwam.

Zegt ja.

13^e

Off hij die vrouw niet kent, en
weet, dat deselve Maartje Bent-
huijsen genaamt word.

Zegt haar wel meer gesien
te hebben, maar niet te kennen.

14.

Off hij, gevangen, op Geertruijd Coedijk
niet begon te vloeken en schelden
wanneer zij wijgerde de vier duijten
te betalen.

Zegt zulks niet te weeten.
Zegt nader dat niet gedaan te
hebben.

15^e

Off hij haar niet bedrijgde van
haar het hair van haar vrouwelijk-
hijt te sullen afscheuren, indien
zij niet betaalde?

Zegt.

16^e

Off hij zulks niet werkstelligh
heeft gemaakt.

[scan 220]

[folio 254v]

17.

Waarom anders Geertruijd Coedijk
zoo een geweld met schreeuwen
maakte, wanneer hij gevangen haer
onder de rokken had getast, ge-
lijk in vorige examen articul 13
heeft bekend.

Zegt omdat sij hem in de
broek had, toen hij haar onder
de rokken tasten.

18.

In alle gevallen, off hij, gevangen,
niet met geweld ende tegens wil en
dank van deselve Geertruijd Koe-

dijk bij haar schamelheid heeft
gegrepen.

Zegt niet te weeten zulks
tegens haar wil was.

19.

Met wat voornemen sulks
is geschiet?

Zegt daar geen voornemen
bij is geweest.

20.

Wat hij, gevangen, verder met Geertruijd
Koedijk soude hebben gedaan, in-
dien hij niet door het inkomende
vrouwspersoon bij het hair
daervan was afgehaalt.

Zegt van niemendal.

21^e

Om welke reden hij dat te
hulp gekomen vrouwspersoon
tegens de gront heeft gestooten.

Zegt haar gestoten te hebben
dat se viel, omdat sij hem,
gedetineerde, bij het haar trok.

22^e

Off 't niet was omdat sij hem
in sijn voornemen belettede.

Zegt neen.

Aldus beantwoord bij mij ondergeschreven in dato als in den
text. Onderstont, en was getekent,
Cornelis Straat.

D' voorenstaande vragen met desselfs gedetineerdens gedane
antwoorden hem, gevangen, distinctelijk voorgelesen zijnde heeft
bij deselve gepersisteert, zonder daarinne eenig zaken te
willen hebben toegevoegt, off te afgedaan. Actum in judicio der
stad Alkmaer den 7^e october 1744.

In kennisse van mij secretaris,

J. Winder

255

Derde examen wegens jonker
Jacob van Veen, hoofdofficier der stad
Alkmaer R.O. op den 10^e october 1744
gedaan aan de persoon van Cornelis
Straat, gedetineerde.

Articul 1.

Hem, gevangen, te vragen, off Marretje
Benthuijsen hem niet berispte en
verbod om Geertruijd Koedijk zoo on-
beschaamt aan te tasten.

Zegt neen, dat hij, gedetineerde, weet niet.

2°

Off Geertruijd Koedijk zich niet te
weer stelde, wanneer hij haar onder
de rokken taste.

Zegt zulks niet te weeten.

3°

Waarom Geertruijd Koedijk volgens
zijn gevangens eijge confessie (in de
eerste examen articul 13) geweld heeft
gemaakt met schreeuwen, toen hij
haar onder de rokken taste, zoo
zulks met haar wil geschieden?

Zegt het met haar wil niet te
hebbe geweest, dat hij haar on-
der de rokke taste.

4°

Dan off sij schreeuwde omdat hij,
gevangen, haar zeer deed?

Zegt haar geen seer te hebbe
gedaan.

5°

Dan off het geschiede uijt vreesse

voor de bedrijginge, die hij gedaan
had van haar het haar te sullen
aftrekken.

Zegt haar geen bedrijginge te
hebben gedaan.

6.
Off hij, gevangen, voor desen met de
persoon van Hendrikje Cornelis
wel ooijt ontugtigen handel heeft
gepleegt?

Zegt ja.

7.
Hoe hij d' assurantie heeft durven ne-
men, om op 's heeren straaten een getrouwde
vrouw, dus onordentelijk te attaqueren
als articul 15 van het eerste examen heeft
bekent.

Zegt dat hij beschonken was.

[scan 221]

[folio 255v]

8^e
Off hij diestijds wel onderscheijt zoude
hebben gemaakt, omme het waar
ook wie het mogte zijn, dusda-
nigh aan te vallen.

Zegt zulks niet te weten, ter-
wijl hij overstalligh beschonken was.

9^e
Off hem, gevangen, nog niet te bin-
nen schiet dat hij tegens Dirk
Roos diestijds heeft gesproken.

Zegt neen.

Aldus beantwoord bij mij ondergeschreven gedetineerde den

10^e october 1744. Onder stont, en was getekent
Cornelis Straat.

De bovenstaande vragen met desselfs gedetineerdens gedane antwoorden, hem, gevangen, distinctelijk voorgelesen zijnde, heeft bij deselve gepersisteert, zonder daarinne eenige zaken te willen hebben toegevoegt, offte affgedaan. Actum in judicio der stad Alkmaer den 10^e october 1744.
In kennisse van mij secretaris,
J. Winder.

Sententie
van
Cornelis Straet.

Alsoo Cornelis Straat, geboortig van Alkmaer, oud ontrent twintig jaaren, tegenwoordig gedetineerde, buiten pijn en banden van ijser bekent heeft, dat hij zig niet en heeft ontsien omme op sekere bij hem onbekende dage dronken sijnde in dese jaare 1744 te komen aan het huijs van eene Geertruijd Koedijk wonende aan, off bij de Veste, tussen de Geester en Kennemer poorten dezer stad, van deselve afvorderende vier duijten, die zij, Geertruijd Koedijk, aan des gedetineerdens vader, wegens verkogte melk verschuldigt was, dat op de wijge[ring]

256

van die betalinghe hij haar tegens haar wil onder de rokken tasten in præsentie van een ander vrouw die daar sat, waarop gemelte Geertruijd Koedijk geweld heeft gemaakt met schreeuwen, sodanig dat daar in huijs is gekomen een vrouwspersoon, die hem, gedetineerde, bij het haar heeft getrokken, gevende haar over zulks een stoot dat zij viel, en vandaar toen ten huijse uijtgaande, niet verre daarvandaan, en wel bij de stal van Reijnier Bakker heeft gerencontreert eenen Hendrikje Cornelis, deselve om den hals grijpende, om haar te soenen, dogh daar niet bij berustende, haar eijndelijk op de gront nedergoude, en tegens haar wil en dank onder haar rokken op haar bloote lijff taste, niet tegenstaande hij, gedetineerde, wist, dat deselve een getrouwde vrouw was.

Alle hetwelke zaken zijn, strijdig tegens het recht, en vijlghijt, die een ijgelyk ingeseten, soo in sijn eijgen huijs, als op 's heeren straten is competerende, in een land van goede justitie en policie niet te dulden, maar anderen ten exempelp strafbaar. Zoo is 't dat schepenen der stad Alkmaer, gesien ende geëxamineert hebbende den criminelen eijsch en conclusie van den heer hoofdofficier jonker Jacob van Veen R.O. op ende jegens den gedetineerde gedaan ende genomen, en wijders rijpelyk gelet, op al hetgunt in dese te considereren stont en movere mogte, doende recht, uijt naam ende vanwegens de hoge overighijt, condemneren den gedetineerde in de gevangenisse alhier de tijd van agt agtereenvolgende dagen te moeten werden gespijst met water en droogh broot, mitsgaders in de kosten, en miesen van de justitie, ontseggende wijders den heer hoofdofficier sijn- nen verdere eijsch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaan, en genoomen deselve daarvan absol-

N.B. De kosten en miesen van de justitie sijn door de gecondemneerde voldaan.

[scan 222]

[folio 256v]

verende bij dese. Actum in judicio der stad Alk-
maer gepronuntieert den 19° october 1744
bij mij secretaris,
J. Winder